Raymond Carver

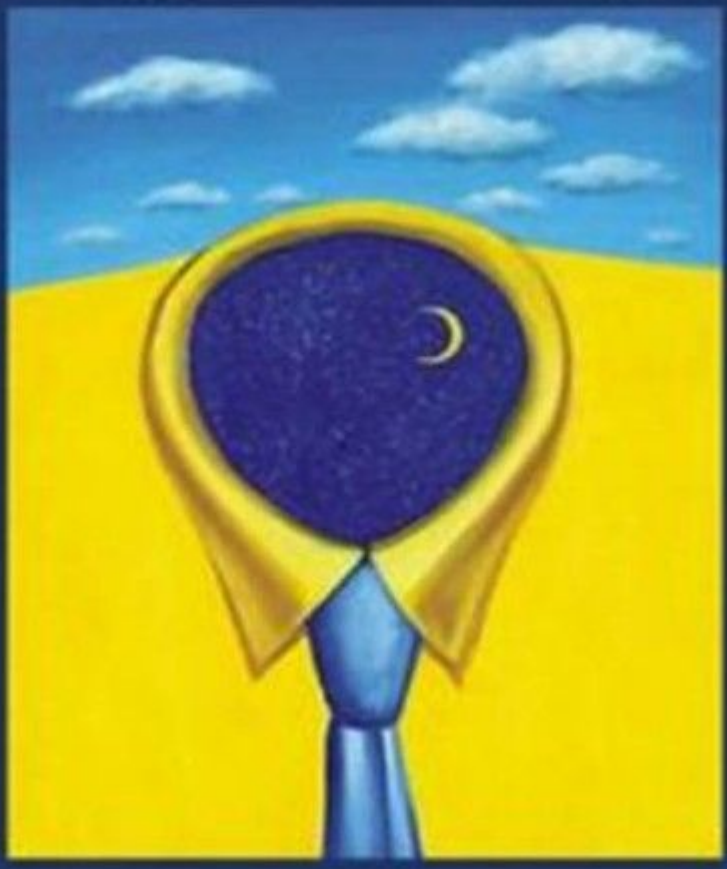

Catedrala

RAYMOND CARVER

CATEDRALA

Traducere de
Horia Florian Popescu
Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este
coordonată de
Bogdan-Alexandru Stănescu
EDITURA POLIROM
2006

Raymond Carver
Cathedral
Copyright © 1981, 1982, 1983

© 1983-1988 by Raymond Carver.

© 1989 to present by Tfess Gailagher.

All rights reserved.

©2006 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iaşi, B-dul Carol I nr. 4 ; P.O. BOX 266, 700506

Bucureşti, B dul I C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37;

P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

CARVER, RAYMOND

Catedrala / Raymond Carver; trad de Horia Florian Popescu

– Iaşi Polirom,2006

ISBN (10)973-46-0255-1 ;

ISBN (13) 978 973-46-0255 1

I Popescu, Horia Florian (trad.)

821 135.1-31

Maestru absolut al prozei scurte americane contemporane, comparat adesea cu mentorul său rus, A.P. Cehov, Raymond Carver s-a născut în Clatskanie, Oregon, în 1938 A avut diferite slujbe mărunte până să devină scriitor. A debutat în 1974 cu volumul de povestiri *Pune te în pielea mea.* În 1976 îi apare *Taci, te rog!* (Editura Polirom, 2004), care îi aduce o largă recunoaştere. I au urmat volumele *Anotimpuri furioase* (1977), *Despre ce vorbim când*

vorbim despre iubire (1981; Editura Polirom, 2005), *Fazanul* (1982), *Catedrala* (1983), *Dacă-ți convine* (1984), *Elefant* şi *alte povestiri* (1988), *Locul de unde te sun* (1988). În 1993 îi apare postum volumul de povestiri *Short Cuts.*

În 1983 i se decernează prestigiosul Mildred and Harold Strauss Living Award, iar Sn 1985 revista *Poetry* îi acordă Levinson Prize. În 1988 a fost primit în American Academy şi în Național Institute of Arts and Letters, iar Hartford University i-a acordat titlul de doctor în Litere. Cărțile sale au fost traduse în peste douăzeci de limbi. A încetat din viață în 1988, în urma unui cancer pulmonar.

Volumul de povestiri *Catedrala* a fost nominalizat pentru faimosul premiu american Pulitzer şi pentru Național Book Critics Circle Award. Cele douăsprezece povestiri incluse în el sunt, fiecare în parte, nişte perle ale prozei americane minimaliste şi dau măsura talentului unuia dintre cei mai mari autori de proză scurtă din a doua jumătate a secolului XX. Aparenta banalitate a personajelor, a dialogurilor sau a situațiilor prezentate în texte e permanent subminată de o tensiune insinuată subtil, de o senzație de apăsare, de stranietate sau chiar de fantastic. Asistăm, de pildă, la o banală întâlnire între două perechi, dar în care intervine un păun țâfnos şi un mulaj de dinți. Alteori ne sunt prezentate suferințele unor părinți al căror copil a fost călcat de o maşină chiar de ziua lui de naştere, dar tensiunea e sporită de nişte telefoane misterioase şi sumbre. De fiecare dată Raymond Carver ne dezvăluie, cu o aparentă uşurință şi cu un rafinament greu de egalat, fațetele ascunse ale unor vieți aparent banale, dând senzația că a reuşit să prindă în cuvinte esența tainică a vieții înseşi.

Pentru Teas Gallagher şi în memoria lui John Gardner.

PENE

Bud, prietenul ăsta al meu de la serviciu, ne-a invitat pe Fran şi pe mine la cină. Eu n-o cunoşteam pe nevastă-sa şi el n-o cunoştea pe Fran. Eram deci chit. Dar Bud şi cu mine eram prieteni. Iar eu ştiam că în casa lui Bud e un copilaş. Pruncul să fi avut vreo opt luni când Bud ne-a invitat la cină. Un' se duseseră alea opt luni? Drace, da' chiar, unde s-a dus timpul de atunci până acum? Ţin minte ziua când Bud a venit la lucru cu o cutie de trabucuri. Ni le-a oferit la bufet. Erau trabucuri de la drogherie. Dutch Masters. Dar fiecare trabuc avea pe el un abţibild şi o banderolă care spunea E BĂIAT! Nu fumez trabucuri, da' oricum am luat şi eu unul.

— Mai ia, mai ia unu', a zis Bud şi a scuturat cutia. Nici mie nu-mi plac trabucurile. Asta-i ideea ei!

Vorbea de nevastă-sa. Olla.

N-o întâlnisem până atunci pe nevasta lui Bud, însă odată îi auzisem vocea la telefon. Era o sâmbătă după-masă şi n-aveam chef de nimic. Aşa că l-am sunat pe Bud să văd dacă el avea chef de ceva. Femeia a ridicat receptorul şi a zis „Alo". Am amuţit şi nu mi-am mai amintit cum o cheamă. Bud îmi spusese numele ei de nenumărate ori. Dar îmi intrase pe-o ureche şi-mi ieşise pe cealaltă.

— Alo! a zis din nou femeia.

Se auzea un televizor. Apoi femeia a zis:

— Cine-i la telefon?

Am auzit cum scâncea copilaşul.

— Bud! a strigat ea.

— Ce e? am auzit că spune Bud.

Şi tot nu-mi puteam aminti numele ei. Ea a închis telefonul. Data următoare când l-am întâlnit pe Bud la serviciu, bineînțeles că nu i-am spus că i-am telefonat. Însă mi-am propus să-l fac să pomenească numele nevestei lui.

— Olla, a zis el.

OUa, mi-am spus eu. *Olla.*

— Nu-i cine ştie ce, a zis Bud.

Eram la o cafea în bufet.

— Doar noi patru Tu şi cucoana ta şi eu cu Olla. Nimic deosebit. Vino pe la şapte. Ea hrăneşte copilul la şase. După aia îl culcă şi atunci noi o să mâncăm Casa noastră nu e greu de găsit. Dar, uite, ține o hartă.

Mi-a dat o foaie de hârtie cu tot felul de linii care indicau drumurile mai importante şi mai puțin importante cu săgeți ce arătau cele patru puncte cardinale. Un X mare marca locul unde se afla casa lui.

— Abia aştept să ne vedem.

Dar Fran n-a fost prea încântată.

În seara aia, cum stăteam la televizor, am întrebat-o dacă n-ar trebui să ducem ceva când mergem la Bud.

— Cam ce? Ți-a zis el să aduci ceva? De unde vrei să ştiu eu? Habar n-am.

A ridicat din umeri şi mi-a aruncat privirea aia de-o ştiam eu bine. Mă auzise şi altădată vorbind de subiectul Bud. Dar nu-l cunoştea şi nu ținea să-l cunoască.

— Putem să-i ducem o sticlă de vin, a zis ea. Mi-e indiferent. De ce să nu-i duci nişte vin?

A clătinat din cap. Părul lung i s-a legănat înainte şi înapoi peste umeri. Ce ne trebuie nouă alți oameni? Părea să spună ea. Ne avem unul pe altul.

— Hai, vino aici, am zis.

A venit puțin mai aproape, ca s-o pot îmbrățişa. Fran e o lungană solidă. Are părul ăsta blond, carei se revarsă pe spate. I-am prins o şuviță şi i-am mirosit-o. Mi-am înfăşurat

mâna în părul ei. Fran s-a lăsat îmbrățișată. Mi-am culcat fața în părul ei şi am mai dezmierdat-o un pic.

Uneori, când părul îi vine pe față, trebuie să şi-l ridice şi să-l împingă peste umăr. Treaba asta o înnebuneşte.

— Uf, părul ăsta! zice ea. Îmi face numai necazuri.

Fran lucrează într-o fabrică de lactate şi când se duce la lucru, trebuie să-şi strângă părul. Îl spală în fiecare seară şi-l piaptănă când stăm în fața televizorului. Din când în când amenință să-l tundă. Da' nu cred că o s-o facă Ştie cât de mult îmi place părul ei. Ştie că-mi place la nebunie îi spun că m-am îndrăgostit de ea din cauza părului ei. Li spun că s-ar putea să n-o mai iubesc dacă şi-l taie. Uneori îi spun Suedeza. Poate fi luată drept suedeză. Seara, când suntem împreună, ea îşi piaptănă părul şi spunem cu glas tare ce lucruri ne-am dori, lucruri pe care nu le avem. Ne-am dori un automobil nou – ăsta-i unul dintre lucrurile pe care am vrea să le avem. Am mai dori să putem petrece câteva săptămâni în Canada. Da' un lucru nu doream: nu doream copii. Motivul pentru care nu aveam copii era că nu voiam să avem copii. Poate, cândva. Dar la vremea aia noi aşteptam. Credeam că putem să mai aşteptăm. În unele seri ne duceam la cinema, în alte sen rămâneam acasă şi ne uitam la televizor. Uneori Fran făcea pâine sau prăjituri şi mâneam toată tava într-o seară.

— Poate nu beau vin,. Am spus eu.

— Oricum, du-le nişte vin, a spus Fran. Dacă nu-l beau ei, îl bem noi.

— Alb sau roşu? am întrebat.

— O să le ducem ceva dulce, a spus ea, fără să-mi dea atenție. Dar puțin îmi pasă dacă le ducem ceva. E show-ul tău. Hai să nu exagerăm, că atunci nu mai vreau să merg. Pot să fac nişte gogoşi cu zmeură pentru cafea. Sau nişte fursecuri.

— Desert or să aibă, am zis eu. Nu inviți oameni la cină fără să pregăteşti un desert.

— Ar putea să aibă budincă de orez. Sau Jell-O[1]! Ceva ce nu ne place, a zis Fran. Nu ştim nimic despre femeia aia. De un' să ştim atunci ce-o să pregătească? Ce ne facem dacă ne dă Jell-O? A clătinat Fran din cap.

Eu am ridicat din umeri. Dar avea dreptate.

— Trabucurile alea vechi, de ți le-a dat el, a zis iar Fran. Dă-le lor. Atunci tu şi cu el vă puteți duce în camera de oaspeți să fumați trabucuri şi să beți vin de Porto sau chestii d-alea de le beau oamenii prin filme.

— OK, atunci ne ducem numai pe noi, ani spus.

Fran a zis:

— Le ducem o franzelă făcută de mine în casă.

Bud şi Olla locuiau la vreo treizeci de kilometri de oraş. Fran şi cu mine locuiam în oraşul ăla de trei ani, dar, fir-ar să fie, nu dăduserăm nici măcar o raită prin împrejurimi. Îmi făcea plăcere să conduc maşina pe drumeagurile alea şerpuite. Era seara devreme, era frumos şi cald şi vedeam păşuni, garduri din scânduri groase, vaci de lapte care se deplasau încet spre şoproane vechi. Vedeam mierle cu aripi roşii cocoțate pe garduri şi porumbei dând roată pătulelor. Vedeam grădini, flori sălbatice şi căsuțe retrase de la drum. Am zis:

— Aş vrea să avem şi noi o locuință aici, în afara oraşului.

Era doar aşa, un gând, o altă dorință care nu duce la nimic. Fran n-a răspuns. Urmărea atentă harta lui Bud. Am ajuns la punctul unde se intersectau patru drumuri, punctul pe care-l marcase el. Am virat la dreapta, cum zicea harta, şi am mers exact patru kilometri şi un sfert. Am văzut pe partea stângă a drumului un câmp de porumb, o cutie

---

[1] Jell-O – desert cu jeleu, care are adesea aromă şi culoare de fruct (n. tr.).

poştală şi drum de acces aşternut cu pietriş. La capătul drumului, în spate, printre nişte copaci, se înălța o casă cu o verandă în față Pe casă se vedea un horn. Da' era vară, deci, fireşte, din horn nu ieşea fum. Însă m-am gândit că era un tablou frumos şi i-am spus şi lui Fran.

— Uite aracii, a zis ea.

Am virat şi am intrat pe alee. Porumbul se înălța pe ambele părți ale drumului de acces. Era mai înalt decât automobilul. Auzeam cura pietrişul scârțâie sub roți. Când ne-am apropiat de casă, am văzut o grădină cu nişte chestii verzi, de mărimea unor mingi de baseball, care atârnau din vița de vie.

— Ce-or fi alea? am zis.

— De un' să ştiu eu? a zis ea. Poate dovlecei. Habar n-am.

— Hei, Fran, nu te oftica!

Fran n-a zis nimic. Şi-a supt buza de jos, apoi i-a dat drumul. Când am ajuns lângă casă, a închis radioul.

În curtea din față se vedea un leagăn de copil şi pe verandă erau câteva jucării. Am tras în față şi am oprit maşina. De-abia atunci am auzit zbieretul ăsta înfiorător. Da, în casă era un copilaş, dar țipătul era prea puternic pentru un copilaş.

— Ce-i cu sunetul ăsta? a zis Fran.

Apoi ceva mare cât un vultur a coborât dintr-un copac, bătând greoi din aripi, şi a aterizat chiar în fața automobilului. S-a scuturat. A întors gâtul său lung spre maşină, a înălțat capul şi ne-a privit.

— Ete al dracului! am zis.

Am rămas acolo, cu mâinile pe volan, şi m-am holbat la lighioaie.

— Să vezi şi să nu crezi! a zis Fran. E prima dată când dau cu ochii de unul adevărat.

Da, ştiam amândoi că e un păun, dar n-am rostit cuvântul cu glas tare. Stăteam doar şi-l priveam. Pasărea şi-

a dat capul pe spate şi a scos din nou ţipătul ăla strident. Îşi zbârlise penele şi părea de două ori mai mare decât fusese când aterizase.

— Al dracului, am zis eu din nou.

Am rămas unde eram, pe bancheta din faţă.

Pasărea a înaintat puţin. Apoi şi-a întors capul într-o parte şi s-a încordat. Îşi ţinea ochiul sălbatic, strălucitor, fixat direct pe noi. Coada ridicată îi arăta ca un evantai mare, care se strângea şi se desfăcea. Toate culorile curcubeului străluceau pe coada aia.

— Dumnezeule, a spus încet Fran şi şi-a pus mâna pe genunchiul meu.

— Ete al dracului, am zis eu.

Ce puteam să mai spun?

Pasărea a scos încă o dată sunetul ăla ciudat, ca un vaier. Se auzea ca un *Vai-o, vai-o!* Dacă aş fi auzit aşa ceva noaptea târziu şi pentru prima oară, aş fi crezut că trăgea cineva să moară sau că aveam de-a face cu ceva sălbatic şi periculos.

Uşa din faţă s-a deschis şi Bud a ieşit pe verandă. Îşi încheia nasturii de la cămaşă. Avea părul ud. Parcă atunci ieşise de sub duş.

— Taci, bă, Joey! i-a zis el păunului.

A bătut din palme spre pasăre şi lighioaia s-a tras puţin înapoi.

— Gata, mă! De-ajuns! Gata, taci! N-auzi să taci, drac bătrân?

Bud a coborât treptele. Şi-a vârât cămaşa în pantaloni şi s-a îndreptat spre automobil. Purta ce purta întotdeauna la lucru – blugi şi o cămaşă de doc. Eu mă îmbrăcasem cu pantaloni obişnuiţi şi o cămaşă sport cu mâneci scurte. Şi cu mocasinii mei cei buni. Când am văzut ce purta Bud, nu mi-a plăcut că eu mă pusesem la ţol festiv.

— Mă bucur că ai reuşit să ajungi, a zis Bud când a ajuns lângă maşină. Haideți înăuntru.

— Salut, Bud, am zis eu.

Fran şi cu mine am coborât din maşină. Păunul s-a dat puțin mai într-o parte, smucindu-şi capul sfrijit încolo şi încoace. Am avut grijă să păstrăm o oarecare distanță între lighioaie şi noi.

— Ai găsit greu casa? m-a întrebat Bud.

Nu o privise pe Fran. Aştepta să fie prezentat.

— Am avut instrucțiuni bune, am zis. Bud, ea e Fran. Fran, Bud. A auzit de tine, Bud.

El a râs şi au dat mâna. Fran era mai înaltă decât Bud. Bud trebuia să se uite în sus la ea.

— Vorbeşte des de tine, a zis Fran şi şi-a retras mâna. Bud în sus, Bud în jos. Eşti cam singura persoană de acolo despre care vorbeşte. Am senzația că deja te cunosc.

Fran nu scăpa din priviri păunul. Pasărea se apropiase de verandă.

— Tipul ăsta-i prietenul meu, a zis Bud. *Se cuvenea* să vorbească despre mine.

Bud a zis asta, apoi a zâmbit larg şi mi-a dat un mic ghiont în braț.

Fran continua să țină franzela. Nu ştia ce să facă. I-a dat-o lui Bud.

— Ți-am adus ceva.

Bud a luat franzela A întors-o pe toate părțile şi s-a uitat la ea ca şi cum până atunci nu mai văzuse franzele.

— Vai, ce drăguți sunteți!

A înălțat pâinea spre față şi a mirosit-o.

— Fran a făcut pâinea, i-am spus lui Bud.

Bud a încuviințat, dând din cap. Apoi a zis:

— Hai să intrăm şi să cunoaştem nevasta şi mama.

Vorbea de Olla, desigur. Olla era singura mamă de-acolo. Bud îmi povestise că mama lui murise şi că tatăl lui plecase când Bud era copil.

Păunul a zbughit-o înaintea noastră, apoi, când Bud a deschis uşa, a sărit pe verandă. Lighioaia încerca să intre în casă.

— Oh! a zis Pran în timp ce păunul se împingea în piciorul ei.

— Joey, afurisitule! a zis Bud.

A pocnit pasărea în creştetul capului. Păunul s-a tras înapoi pe verandă şi s-a scuturat. Penele din coadă i-au foşnit în timp ce se scutura. Bud s-a prefăcut că vrea să-l trosnească din nou şi păunul s-a dat şi mai mult înapoi. Apoi Bud ne-a ţinut uşa deschisă.

— Ea îl lasă pe afurisitul ăsta în casă! în curând o să vrea să mănânce cu noi la afurisita aia de masă şi să doarmă în afurisitul ăla de pat al nostru.

După ce a trecut pragul, Fran s-a oprit. A privit înapoi spre lanul de porumb.

— Staţi într-un loc frumos, a zis ea în timp ce Bud continua să ţină uşa. Nu-i aşa, Jack?

— Absolut, am zis.

Am fost surprins când am auzit-o spunând aşa ceva.

— Un loc ca ăsta nu-i chiar atât de grozav cum se presupune, a zis Bud, care continua să ţină uşa şi a făcut o mişcare ameninţătoare spre păun. Un loc ca ăsta te ţine în mişcare. N-ai niciodată momente de plictiseală.

Apoi a zis:

— Hai, intraţi, oameni buni!

— Ei, Bud, ce-s alea de cresc acolo? am întrebat.

— Pătlăgele roşii, a zis Bud.

— Ia te uită unde era fermierul! a zis Fran şi a clătinat din cap.

Bud a râs. Am intrat. Femeia aia mică şi durdulie, cu părul pieptănat într-un coc, ne aştepta în camera de zi. Avea mâinile înfăşurate în şorţ. Obrajii îi erau roşii şi strălucitori. La început am crezut că poate gâfâia sau era furioasă pe ceva. M-a măsurat din cap până-n picioare şi apoi ochii ei s-au îndreptat spre Fran. Nu ostili, ci doar scrutători. Se uita fix la Fran şi continua să roşească.

Bud a zis:

— Olla, ea e Fran. Iar el e prietenul meu, Jack. Ştii totul despre Jack. Oameni buni, ea e Olla.

I-a dat Ollei franzela.

— Ce-i asta? a zis ea. Oh, pâine de casă! Bun! Mulţumesc. Aşezaţi-vă unde vreţi Simţiţi-vă ca acasă. Bud, de ce nu-i întrebi ce ar dori să bea? Eu am ceva pe plită.

După ce a zis asta, Olla s-a dus înapoi la bucătărie cu pâinea.

— Luaţi loc, a zis Bud.

Fran şi cu mine ne-am lăsat greoi pe sofa. Eu mi-am căutat ţigările.

Bud a zis:

— Uite o scrumieră.

A luat un obiect greu de pe televizor.

— Foloseşte-o pe asta, a spus el şi a pus obiectul pe măsuţa de cafea din faţa mea.

Era una din scrumierele alea de sticlă făcute să semene cu o lebădă. Mi-am aprins ţigara şi am aruncat chibritul în deschizătura de pe spinarea lebedei. Am văzut cum din lebădă se înalţă un firicel de fum.

Televizorul color mergea, aşa că ne-am uitat la el preţ de un minut. Pe ecran nişte automobile de curse goneau pe o pistă. Crainicul vorbea cu voce gravă. Dar parcă şi el îşi controla o oarecare emoţie. „Aşteptăm încă să avem confirmarea oficială”, a zis crainicul.

— Vreți să vă uitați la asta? a întrebat Bud, care rămăsese în picioare.

Am zis că mi-e indiferent Şi aşa era. Fran a ridicat din umeri. „Mi-e totuna”, părea să spună ea. Ziua era oricum ratată.

— Au mai rămas vreo douăzeci de tururi de pistă, a zis Bud. E aproape gata. Ceva mai înainte a fost o mare ciocnire în lanț. Au fost scoase din cursă o jumătate de duzină de automobile. Câțiva piloți au fost răniți. Dar nu s-a spus cât de grav.

— Lasă-l aici, am zis. Hai să ne uităm.

— Poate vreuna din maşinile alea nenorocite o să explodeze chiar în fața noastră, a zis Fran. Sau poate o să se năpustească-n tribuna centrală şi o să-l facă zob pe tipul care vinde amărâții ăia de hotdogi.

Şi-a prins o şuviță de păr între degete şi a rămas cu ochii pironiți la televizor.

Bud s-a uitat la Fran, să vadă dacă glumeşte.

— Treaba aialaltă, ciocnirea în lanț... aia a fost ceva. A mers dintr-una-ntr-alta. Maşini, părți de maşini, oameni peste tot. Ei, cu ce vă servesc? Avem bere şi o sticlă de Old Crow.

— Tu ce bei? l-am întrebat pe Bud.

— Bere, a zis Bud. E bună şi rece.

— O să iau tot bere, am zis atunci eu.

— Eu o să iau nişte Old Crow şi un pic de apă, a zis Fran. În pahar înalt, te rog! Cu un pic de gheață. Mulțumesc, Bud.

— S-a făcut, a zis Bud.

A mai aruncat o privire spre televizor şi apoi s-a dus la bucătărie.

Fran m-a atins cu cotul şi a arătat cu capul în direcția televizorului.

— Uită-te deasupra lui, a şoptit ea. Vezi şi tu ce văd eu?

M-am uitat în direcția aia. Acolo era o vază roşie şi zveltă, în care cineva înfipsese câteva margarete de grădină. Lângă vază, pe şervețel, stătea un mulaj vechi de ghips al celor mai strâmbi şi mai strâmbați dinți din lume. Obiectul ăla îngrozitor n-avea nici buze şi nici maxilar, doar dinții ăia vechi din ghips înfipți în ceva ce semăna cu nişte gingii galbene.

Exact atunci Olla s-a întors cu o cutie cu tot felul de alune şi o sticlă de băutură acidulată din plante. Acum nu mai avea şorț. A pus cutia cu alune pe măsuța de cafea, lângă lebădă, şi a spus:

— Serviți-vă. Bud vă aduce băuturile.

Fața Ollei s-a înroşit din nou în timp ce a vorbit. S-a aşezat într-un vechi balansoar din trestie şi l-a pus în mişcare. A băut din băutura ei de plante şi s-a uitat la televizor. Bud s-a întors, cărând o tăviță de lemn cu paharul de whiskey, apa pentru Fran şi sticla mea de bere Pe tavă mai avea şi o sticlă de bere pentru el.

— Vrei un pahar? m-a întrebat.

Am scuturat din cap. El m-a bătut uşor cu mâna pe genunchi şi s-a întors spre Fran.

Fran a luat paharul de la Bud şi a zis:

— Mulțumesc.

Privirile ei s-au îndreptat din nou spre dinți. Bud a văzut unde se uita. Maşinile urlau pe pistă.

Am luat berea şi mi-am concentrat atenția la ecran. Ce treabă aveam eu cu dinții?

— Ăştia-s cum arătau dinții Ollei înainte să-şi fi pus proteza, i-a spus Bud lui Fran. Eu m-am obişnuit cu ei. Da' cred că arată ciudat acolo sus. Să fiu al naibii dacă ştiu de ce îi mai ține pe-acilea.

A privit-o pe Olla. Apoi m-a privit pe mine şi mi-a făcut cu ochiul. S-a aşezat în fotoliul lui şi a pus picior peste picior. A băut din bere şi a privit-o îndelung pe Olla.

Olla s-a înroşit încă o dată la faţă. Ţinea în mână sticla cu băutura din plante. A sorbit o înghiţitură. Apoi a zis:

— Stau acolo ca să nu uit cât de mult îi datorez lui Bud.

— Ce s-a întâmplat? a zis Fran.

Ciugulea din cutie, alegând seminţele de acaju. S-a oprit şi s-a uitat la Olla.

— Iartă-mă, dar n-am fost pe fază.

Şi Fran s-a uitat ţintă la femeie, aşteptând să audă ce avea să-i spună în continuare.

Olla s-a înroşit din nou la faţă.

— Sunt o mulţime de lucruri pentru care mă simt recunoscătoare, a zis ea. Ăsta-i unul dintre lucrurile pentru care sunt recunoscătoare. Îi ţin pe-aproape ca să-mi amintească cât de mult îi datorez lui Bud.

A băut din sucul de plante. Apoi a lăsat jos sticla şi a zis;

— Tu ai dinţi frumoşi, Fran. Am observat imediat. Da' dinţii ăştia ai mei au ieşit strâmbi de când eram copil.

Şi-a lovit uşor cu unghia doi dintre dinţii ei din faţă şi a continuat:

— Părinţii mei nu-şi puteau permite să-mi aranjeze dinţii. Dinţii ăştia mi-au ieşit fiecare în altă direcţie Pe primul meu soţ nu-l interesa cum arătam. Nu, nu-l interesa! Îl interesa doar de unde avea să vină băutura. Avea doar un prieten pe lumea asta şi ăla era clondirul lui.

A clătinat din cap.

— Apoi a apărut Bud şi m-a scos din necaz. După ce am rămas împreună, primul lucru spus de Bud a fost „O să aranjăm noi dinţii ăştia". Mulajul de colo l-am făcut imediat după ce Bud şi cu mine ne-am cunoscut, când m-am dus a doua oară la ortodont. Chiar înainte de a-mi pune protezele.

Faţa Ollei a rămas roşie. Femeia se uita la imaginea de pe ecran. A băut din sucul de plante, dar nu părea că mai are ceva de spus.

— Ortodontul ăla trebuie să fi fost un as, a spus Fran şi s-a uitat din nou la dinţii ăia îngrozitori de pe televizor.

— A fost formidabil, a zis Olla, răsucindu-se în scaun. Vezi?

A deschis gura şi ne-a arătat încă o dată dinţii, acum fără pic de sfială.

Bud se dusese la televizor şi luase dinţii. Apoi a venit la Olla şi i-a ţinut lipiţi de obrazul ei.

— Înainte şi după, a zis el.

Olla a înălţat mâna şi a luat mulajul de la Bud.

— Ştiţi ceva? Ortodontul ăla voia să-i păstreze.

Ţinea mulajul în poală în timp ce vorbea.

— I-am zis că nici să nu se gândească. I-am atras atenţia că sunt dinţii mei. Aşa că a pozat mulajul. Mi-a spus că are de gând să trimită fotografiile la o revistă.

Bud a comentat:

— Imaginaţi-vă ce fel de revistă o fi aia! N-aş crede că o astfel de publicaţie are mare căutare, a mai adăugat el şi am râs cu toţii.

— După ce mi-am scos protezele, am continuat să duc mâna la gură când râdeam. Uite aşa, a zis Olla. Câteodată o mai duc şi acum. Obişnuinţa, într-o zi Bud a zis: „Poţi să nu mai faci asta, Olla. Nu trebuie să ascunzi nişte dinţi drăguţi cum sunt ăştia. Acum ai dinţi frumoşi”.

Olla s-a uitat la Bud. Bud i-a făcut cu ochiul. Ea a zâmbit cu toată gura şi a coborât privirile.

Pran a sorbit din pahar. Am sorbit şi eu din berea mea. Nu ştiam ce să zic. Nici Fran nu ştia. Dar eu ştiam că mai târziu Fran va avea multe de spus despre asta.

Am zis:

— Olla, am telefonat odată aici. Ai răspuns tu. Dar eu am închis telefonul. Nu ştiu de ce am închis telefonul.

Am spus-o şi apoi am sorbit din bere. Nu ştiu de ce am adus vorba despre asta.

— Nu-mi amintesc, a zis Olla. Când a fost asta?

— A trecut ceva vreme.

— Nu-mi amintesc, a zis ea şi a clătinat din cap.

Îşi plimba degetele peste dinţii de ghips din poala ei. Şi-a întors privirea spre cursa de maşini şi a început să se legene iar.

Fran s-a uitat spre mine. Şi-a dezlipit buzele. Dar n-a spus nimic.

Bud a zis:

— A-şaa... şi ce mai e nou?

— Mai ia nişte alune, a zis Olla. Cina e gata în câteva minute.

Dintr-o cameră din fundul casei s-a auzit un ţipăt.

— A, nu, nu el! i-a zis Olla lui Bud şi s-a crispat.

— E flăcăul nostru, a zis Bud şi s-a lăsat pe speteaza scaunului, iar noi am urmărit restul cursei – trei sau patru tururi de pistă – fără să scoatem vreun sunet.

O dată sau de două ori am auzit din nou copilaşul. Ţipete mici de iritare au venit din camera din fundul casei.

— Nu ştiu, a zis Olla şi s-a ridicat de pe scaun. Toate sunt aproape gata şi o să ne aşezăm la masă Mai trebuie doar să pun sosul. Da' mai bine dau pe la puşti mai întâi. Ei, oameni buni, de ce nu vă duceţi să vă aşezaţi la masă? Vin într-o clipită.

— Aş dori să văd copilul, a zis Fran.

Olla ţinea încă dinţii în poală. S-a dus şi i-a pus la loc pe televizor.

— S-ar putea ca în momentul ăsta să-l deranjeze, a zis ea. Nu e obişnuit cu străinii. Aşteaptă să vedem dacă îl pot face să doarmă din nou. Atunci o să puteţi să-l priviţi. În timp ce doarme.

A spus asta şi apoi a străbătut coridorul care ducea până la o cameră, unde a deschis o uşă. S-a strecurat încetişor înăuntru şi a închis uşa. Copilaşul s-a oprit din plâns.

Bud a oprit imaginea TV-ului şi noi ne-am dus şi ne-am aşezat la masă. Bud şi cu mine am discutat despre unele chestii de la serviciu. Fran asculta şi din când în când punea câte o întrebare. Dar sunt sigur că se plictisea şi, probabil, era necăjită fiindcă Olla n-o lăsase să vadă copilul. S-a uitat prin bucătăria Ollei. Şi-a înfăşurat o şuviţă de păr în jurul degetelor şi a cercetat lucrurile Ollei.

Olla s-a întors în bucătărie şi a zis:

— L-am schimbat şi i-am dat raţa lui de cauciuc. Poate acum ne lasă să mâncăm. Dar nu contaţi pe asta.

A ridicat un capac şi a luat o tigaie de pe plită. A turnat sos roşu într-un castron şi a pus castronul pe masă. A luat capacele de pe alte oale şi s-a uitat să vadă dacă sunt toate gata. Pe masă se pusese deja nişte şuncă prăjită, cartofi dulci, piure de cartofi, fasole neagră, porumb fiert şi salată verde. Franzela lui Fran stătea la loc de cinste, lângă şuncă.

— Am uitat şervetele, a zis Olla. Voi începeţi să mâncaţi. Cine ce vrea să bea? Bud bea lapte la toate mâncărurile.

— Laptele e perfect, am zis eu.

— Pentru mine apă, a zis Fran. Da' pot să-mi iau şi singură. Nu vreau să stai după mine tot timpul. Ai destule de făcut.

Şi a dat să se ridice de pe scaun.

Olla a zis:

— Te rog! Eşti oaspete. Stai liniştită. Lasă-mă să-ţi aduc eu.

S-a înroşit din nou.

Noi stăteam cu mâinile în poală şi aşteptam. Mă gândeam la dinţii ăia din ghips. Olla s-a întors cu şervetele, cu nişte pahare mari de lapte pentru Bud şi pentru mine şi cu un pahar cu apă la gheaţă pentru Fran. Fran a zis:

— Mulţumesc.

— Cu plăcere, a spus Olla.

Apoi s-a aşezat. Bud şi-a dres glasul. S-a înclinat puţin şi a spus o scurtă rugăciune. Vorbea cu o voce atât de scăzută, că de-abia se înţelegeau cuvintele. Dar am prins sensul lucrurilor – îi mulţumea Puterii de Sus pentru mâncarea pe care ne pregăteam s-o înfulecăm.

— Amin, a spus Olla când a terminat.

Bud mi-a trecut platoul cu şuncă şi s-a servit cu piure de cartofi. Apoi ne-am pus pe treabă. N-am prea vorbit. Doar când şi când Bud sau eu spuneam „E o şuncă nemaipomenită”. Sau „Aşa porumb dulce n-am mai mâncat până acum”.

— Franzela asta e ceva deosebit, a spus Olla.

— Aş mai vrea puţină salată, te rog, Olla, a zis Fran, domolindu-se puţin.

— Mai serveşte din asta, zicea Bud în timp ce-mi pasa platoul cu şuncă sau castronul cu sos roşu.

Din când în când auzeam cum copilaşul scotea zgomotele lui. Olla îşi întorcea capul să asculte, apoi, mulţumită că era doar o sclifoseală, îşi concentra din nou atenţia asupra mâncării ei.

— Copilul nu-i în apele lui în seara asta, i-a spus Olla lui Bud.

— Şi totuşi mi-ar plăcea să-l văd, a zis Fran. Sora mea are un copil mic. Dar ea şi copilul locuiesc în Denver. Când o să mă duc oare la Denver? Am o nepoată pe care nici măcar n-am văzut-o.

Fran s-a gândit un minut la ce a spus, apoi a început iar să mănânce.

Olla şi-a dus furculiţa cu şuncă la gură.

— Să sperăm că o să adoarmă, a comentat ea.

Bud a zis:

— E o mulţime de mâncare din fiecare fel. Hai, mai serviţi nişte şuncă şi nişte cartofi dulci.

— Nu mai pot băga nicio îmbucătură, a zis Fran şi-a pus furculiţa pe farfurie. E grozavă, e minunată, dar nu mai pot mânca.

— Mai lasă ceva loc, a zis Bud. Olla a făcut plăcintă de rubarbă.

Fran a zis:

— Cred că o să mănânc o bucăţică din aia. După ce termină cu toţii.

— Şi eu la fel, am spus eu.

Dar am spus-o din politeţe. Nu puteam suferi plăcinta de rubarbă. Când aveam treisprezece ani, mi se aplecase din cauza ei, fiindcă o mâncasem cu îngheţată de căpşuni.

Am terminat ce aveam în farfurii. Apoi l-am auzit din nou pe afurisitul ăla de păun. De data asta lighioaia era pe acoperiş. Îl auzeam deasupra capetelor noastre. Producea un fel de ţăcănit, toc-toc, toc-toc, în timp ce mergea de colo colo pe şindrilă.

Bud a clătinat din cap.

— Joey o să se potolească într-un minut. O să obosească şi o să meargă la culcare destul de curând, a zis el. El doarme în unu' din copacii ăia.

Pasărea a scos încă o dată ţipătul ei. *Vai-o!* S-a auzit dinspre ea. Nimeni n-a spus nimic. Ce era de spus?

Apoi Olla a zis;

— Vrea să intre, Bud.

— Ete na! N-are ce căuta în casă, a spus Bud. Avem oaspeţi, în caz că n-ai observat. Şi ei nu vor o afurisită de pasăre bătrână în casă. Pasărea aia jegoasă şi vechea ta pereche de dinţi! Ce-or să creadă oamenii?

A clătinat din cap. A râs. Am râs cu toţii. Fran a râs împreună cu noi.

— Nu e *jegos,* Bud! a zis Olla. Ce-ţi veni? Tu ţii la Joey. De când ai început să-l faci jegos?

— De când s-a găinățat pe covoraş, a zis Bud. Scuză-mi limbajul, i-a zis el lui Fran, dar te rog să mă crezi că uneori aş fi în stare să-i sucesc gâtul păsării ăsteia. Numa' că nu merită nici măcar să fie omorât, nu-i aşa, Olla? Uneori, în puterea nopții, mă face să sar din pat cu țipătul ăsta al lui. Nu valorează nici cât o ceapă degerată. N-am dreptate, Olla?

Auzind prostiile lui Bud, Olla a scuturat din cap. Apoi s-a jucat puțin cu boabele de fasole neagră din farfuria ei.

— În primul rând, cum ați făcut rost de păun? a vrut Fran să ştie.

Olla şi-a ridicat privirile din farfurie şi-a spus:

— De când mă ştiu, visam să am un păun. Când eram mică, am găsit poza unuia într-o revistă. Am crezut că e cel mai frumos lucru pe care-l văzusem până atunci. Am decupat poza şi am pus-o deasupra patului meu. Am păstrat poza aia foarte multă vreme. Apoi, când Bud şi cu mine am luat casa asta, am înțeles că venise momentul. Am zis: „Bud, vreau un păun". Bud a râs de mine.

— Până la urmă m-am interesat încolo şi-ncoace, a zis Bud. Am aflat de un tip în vârstă care-i creştea în districtul vecin. Păsări ale paradisului – aşa le numea el. Am plătit o sută de parai pentru pasărea asta a paradisului, cum i-a zis el.

Bud s-a plesnit peste frunte:

— Dumnezeule atotputernic, m-am procopsit cu o femeie cu gusturi scumpe!

Şi i-a zâmbit Ollei cu toată gura.

— Bud, ştii că nu-i adevărat! în plus, Joey e un bun câine de pază, i-a spus ea lui Fran. Cum îl avem pe Joey, nu ne mai trebuie câine de pază. Aude cel mai mic zgomot.

— Dacă or să vină vremuri grele – şi n-ar fi exclus să vină o să-l bag pe Joey într-o oală, la fiert, a spus Bud. Cu pene cu tot.

— Bud! Nu-i deloc nostim, a spus Olla.

Dar a râs şi noi i-am văzut dinţii.

Copilaşul s-a pornit din nou. De data asta plânsul era serios. Olla a pus deoparte şervetul şi s-a ridicat de la masă.

Bud a zis:

— Dacă nu-i un lucru, atunci e altul. Adu-l aici, Olla.

— Aşa o să fac, a zis Olla şi s-a dus să ia copilul.

Păunul s-a văicărit din nou şi eu am simţit cum mi se ridică părul de pe ceafă. M-am uitat la Fran. Ea a strâns şervetul şi apoi l-a pus pe masă M-am uitat spre fereastra bucătăriei. Afară se întunecase. Fereastra era ridicată şi pe ramă era o plasă. Mi s-a părut că aud pasărea pe veranda din faţă.

Fran şi-a întors privirile ca să vadă coridorul. Aştepta să vină Olla cu copilul.

După o vreme Olla s-a întors cu pruncul. M-am uitat la el şi mi s-a tăiat respiraţia. Olla s-a aşezat la masă cu copilaşul. Îl ţinea de subsuori, aşa încât să poată sta în picioare în poala ei, cu faţa spre noi S-a uitat la Fran şi apoi la mine. Acum nu mai roşea. Aştepta ca unul dintre noi să spună ceva.

— Ah! a spus Fran.

— Ce e? a întrebat repede Olla.

— Nimic, a zis Fran. Mi s-a părut că văd ceva la fereastră. Mi s-a părut că văd un liliac.

— N-avem lilieci pe-aici, a zis Olla.

— O fi fost un fluture, a zis Fran. A fost ceva. Oho, e un copilaş pe cinste!

Bud s-a uitat la copil. Apoi s-a uitat la Fran. Se lăsă pe speteaza scaunului, rezemându-se pe picioarele lui din spate, şi dădu din cap. A mai dat o dată din cap şi a zis:

— E-n regulă. Nu-i nicio supărare. Noi ştim că la ora asta n-o să câştige niciun concurs de frumuseţe. Nu-i vreun Clark Gabie. Dar să-i dăm. Timp. Cu ceva noroc, înţelegeţi, o să crească şi o să semene cu bătrânul lui tată.

Copilul stătea în poala Ollei şi arunca priviri în jurul mesei, la noi. Olla îşi coborâse mâinile pe mijlocul lui, astfel încât bebeluşul să poată să se legene încolo şi încoace pe picioarele lui grase. Nu mai văzusem niciodată un copil aşa de urât. Era atât de urât, încât n-am putut spune nimic. Nu-mi ieşea din gură niciun cuvânt. Nu vreau să spun că era bolnav sau desfigurat. Nu, nimic de genul ăsta. Era pur şi simplu urât. Avea faţa mare şi roşie, ochii bulbucaţi, fruntea lată şi buzele grase şi mari. Gât n-avea, dar avea trei sau patru bărbii grase Rotocoalele bărbiilor i se ridicau până sub urechi şi urechile îi ieşeau din capul lui chel. Grăsimea i se revărsa peste încheieturile mâinilor. Braţele şi degetele îi erau tot grase. Când spun că era urât, chiar îi fac o mare favoare.

Copilaşul cel urât a emis sunetul lui şi a ţopăit în sus şi-n jos în poala mamei. Apoi s-a oprit din ţopăială. S-a aplecat în faţă şi a încercat să-şi bage mâna lui grasă în farfuria Ollei.

Am mai văzut eu copii mici. Pe vremea când nu mă făcusem încă mare, cele două surori ale mele aveau şase copilaşi ca băietan, am fost multă vreme în preajma lor. Am văzut copii la magazine şi aşa mai departe. Dar copilaşul ăsta bătea toate recordurile. Şi Fran îl privea ţintă. Cred că nici ea nu ştia ce să spună.

— Ce voinic e flăcăul, zău aşa!

Bud a zis:

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, în curând o să se apuce de fotbal. Sunt absolut sigur că în casa asta n-o să-i lipsească mâncarea.

Ca şi cum voia să se asigure, Olla şi-a înfipt furculiţa în câţiva cartofi dulci şi a dus-o la gura copilului.

— Cine-i copilaşul meu? i-a zis ea creaturii grase, fără să ne bage în seamă.

Copilul s-a aplecat în față şi a căscat gura ca să înghită cartofii. S-a întins spre furculița Ollei în timp ce ea dirija cartofii dulci spre gura lui, apoi a strâns din fălci. A mestecat materialul şi s-a bâțâit iarăşi în poala Ollei. Avea ochii atât de bulbucați, de parcă fusese băgat în priză.

Fran a zis:

— E un flăcău grozav, Olla.

Fața pruncului s-a strâmbat. Plodul a început să se agite iar.

— Dă-i drumul lui Joey în casă, i-a spus Olla lui Bud.

Bud a coborât picioarele scaunului pe podea şi a zis:

— Am putea măcar să-i întrebăm pe oamenii ăştia dacă nu-i deranjează.

Olla s-a uitat la Fran şi apoi la mine. Fața i se înroşise din nou. Plodul continua să se zbuciume în poala ei, smucindu-se să coboare.

— Suntem între prieteni, am zis eu. Fă cum doreşti.

Bud a intervenit iar:

— Poate că ei nu vor în casă o pasăre mare şi bătrână ca Joey. Te-ai gândit vreodată la asta, Olla?

— Vă deranjează, oameni buni? ne-a întrebat Olla. Adică dacă Joey vine în casă? Lucrurile au luat-o razna cu pasărea noastră în seara asta. Şi cu pruncul, cred. El e obişnuit să-l aibă pe Joey în casă şi să se zbenguiască puțin cu el înainte de culcare. Niciunul dintre ei nu e-n stare să se potolească azi.

— Nu ne întreba pe noi, a zis Fran. Nu mă deranjează dacă vine în casă. N-am fost niciodată atât de aproape de un păun. Dar nu mă deranjează.

S-a uitat la mine. Presupun că voia să zic şi eu ceva.

— La naiba, bineînțeles că nu! am zis eu. Dă-i drumul înăuntru.

Am luat paharul şi mi-am terminat laptele.

Bud s-a ridicat de pe scaun. S-a dus la uşa din faţă şi a deschis-o. Cu un bobârnac, a aprins luminile din curte.

— Cum îl cheamă pe copilaşul tău? a vrut să ştie Fran.

— Harold, a zis Olla şi i-a mai dat lui Harold câţiva cartofi dulci din farfuria ei. E isteţ nevoie mare! Are mintea brici. Ştie întotdeauna ce îi spui. Nu-i aşa, Harold? Aşteaptă să ai copilul tău, Fran. Atunci o să înţelegi.

Fran stătea şi se uita la ea. Am auzit cum uşa din faţă se deschide şi apoi se închide.

— E foarte deştept, asta e, a zis Bud când s-a întors în bucătărie. Seamănă cu tatăl Ollei. Acum aţi văzut şi voi un băiat isteţ.

M-am uitat în jur şi am văzut cum în spatele lui Bud păunul ăla se tot fâţâia prin camera de zi şi îşi întorcea capul încolo şi încoace cum ai întoarce o oglinjoară. Se scutura şi atunci se auzea un sunet ca atunci când amesteci nişte cărţi de joc.

Păunul a făcut un pas înainte. Apoi un alt pas.

— Pot să ţin şi eu copilul? a zis Fran.

A spus asta ca şi cum Olla i-ar fi făcut o favoare dacă, întâmplător, i-ar fi dat voie.

Olla a săltat copilul şi i l-a întins peste masă.

Fran a încercat să-şi aşeze pruncul în poală. Dar copilul a început să se foiască şi să scoată sunetele alea ale lui.

— Harold, a zis Fran.

Olla o urmărea pe Fran cu pruncul. Apoi a zis:

— Când avea şaisprezece ani, bunicul lui Harold s-a apucat să citească enciclopedia de la A la Z. Şi a citit-o. A terminat-o când avea douăzeci de ani. Cu puţin timp înainte de a o întâlni pe mama.

— Unde e acum? am întrebat eu. Cu ce se ocupă?

Voiam să ştiu ce devenise un bărbat care-şi propusese un asemenea ţel.

— A murit, a zis Olla.

O privea pe Fran, care în momentul ăla aşezase copilul pe spate, peste genunchii ei. Fran l-a prins pe copilaş de sub una dintre bărbii. A început să-i bâiguie ceva în stilul bebeluşilor.

— Lucra la pădure, a zis Bud. Ţapinarii au scăpat un copac peste el.

— Mama a primit nişte bani de la asigurări, a zis Olla. Dar i-a cheltuit. Bud îi trimite câte ceva în fiecare lună.

— Nu cine ştie ce, a zis Bud. N-avem nici noi prea mult. Dar e mama Ollei.

Acum păunul prinsese curaj şi începea să se mişte încet, intrând cu mici mişcări legănate şi smucite în bucătărie. Ţinea capul ridicat, dar înclinat într-o parte, şi ochii săi roşii erau fixaţi pe noi. Creasta lui, o crenguţă de pene, i se ridica la câţiva centimetri deasupra capului Din coadă i se înălţa un mănunchi de pene. Pasărea s-a oprit la mică depărtare de masă şi s-a uitat la noi.

— Nu degeaba le numesc păsări ale paradisului, a zis Bud.

Fran nu şi-a înălţat privirile. Îşi concentra toată atenţia asupra copilului. Ea începuse cu „Gâdi-gâdi, un' te duci, şi pe Harold să-l apuci", ceea ce i-a plăcut oarecum plodului. Cel puţin creatura s-a oprit din agitaţie. Fran l-a ridicat lângă gâtul ei şi i-a şoptit ceva la ureche.

— Vezi, a zis ea, să nu spui nimănui ce ţi-am zis eu.

Copilul se zgâia la ea cu ochii lui bulbucaţi. Apoi s-a întins şi a înhăţat cu o mânuţă părul blond al lui Fran. Păunul s-a apropiat şi mai mult de masă. Niciunul dintre noi n-a zis nimic.

Stăteam liniştiţi, nemişcaţi. Pruncul Harold a văzut pasărea. A dat drumul părului lui Fran şi s-a săltat în picioare în poala ei. Şi-a îndreptat degetele grase spre pasăre. A ţopăit şi a scos sunete.

Păunul a ocolit repede masa şi s-a dus la copil. Şi-a plimbat gâtul lung peste picioarele pruncului. Şi-a vârât ciocul sub pijamaua lui şi şi-a clătinat capul țeapăn înainte şi înapoi. Copilul a râs şi a dat agitat din picioare. Lunecând repede pe spate, şi-a croit drum peste genunchii lui Fran până jos, pe podea. Păunul continua să se înghesuie în el, ca şi cum ar fi jucat un joc. Fran ținea copilul lipit de picioarele ei, iar acesta se întindea înainte.

— Pur şi simplu nu-mi vine să cred, a zis Fran.

— Păunul ăsta e țicnit, asta e! a exclamat Bud. A dracu' pasăre! Nu ştie că e pasăre, asta-i beleaua!

Olla a zâmbit larg, arătându-şi din nou dinții, şi s-a uitat peste masă la Bud. Bud şi-a depărtat scaunul de masă şi a dat din cap.

Copilul *era* urât. Dar eu cred că pentru Bud şi Olla n-avea prea mare importanță. Sau dacă avea importanță, poate că ei se gândeau „Bine, bine, şi ce dacă e urât? E copilul nostru. Şi asta e doar o fază. Foarte curând va urma o altă fază. Vine faza asta şi apoi vine faza următoare. În cele din urmă, după ce s-au consumat toate fazele, lucrurile vor fi OK". Probabil cam aşa gândeau ei.

Bud a luat copilul şi l-a legănat deasupra capului până când Harold a țipat. Păunul îşi zburlea penele şi pândea.

Fran a clătinat iar din cap. Şi-a netezit rochia în locul unde stătuse copilul. Olla şi-a luat furculița şi s-a pus să se trudească la nişte boabe de fasole din farfurie.

Bud a mutat copilul pe coapsa lui şi a zis:

— Mai e plăcintă şi cafea.

Seara petrecută la Bud şi Olla a fost deosebită. Ştiam că a fost deosebită. În seara aia m-am simțit mulțumit de aproape toate lucrurile din viața mea. Abia aşteptam să rămân singur cu Fran, ca să vorbesc cu ea despre ce simțeam. În seara aia mi-am pus o dorință. Stând acolo, la masă, am închis ochii un minut şi am reflectat adânc.

Doream să nu uit niciodată şi nici să nu pierd în vreun fel seara aia. E o dorință care mi s-a îndeplinit. Şi pentru mine a fost un ghinion că s-a îndeplinit. Dar, fireşte, atunci nu puteam să ştiu asta.

— La ce te gândeşti, Jack? m-a întrebat Bud.

— Ei, mă gândesc şi eu aşa, am zis şi i-am zâmbit cu gura până la urechi.

— Cât vrei ca să-mi spui ce gândeşti? mi-a zis Olla.

Am mai rânjit puțin şi am clătinat din cap.

În seara aia, după ce ne-am întors acasă de la Bud şi Olla şi ne-am băgat sub pături, Fran a zis:

— Iubitule, umple-mă cu sămânța ta!

Când a spus asta, am auzit-o prin toate fibrele mele, până în vârful degetelor de la picioare. Am scos un răcnet şi m-am pus pe treabă.

Ulterior, după ce lucrurile s-au schimbat pentru noi şi copilul venise deja pe lume – şi, probabil, nu numai asta Fran se gândea la seara petrecută în casa lui Bud şi o considera începutul schimbării. Dar n-avea dreptate. Schimbarea s-a produs mai târziu şi când s-a produs, a fost ca un lucru ce li s-a întâmplat altor oameni, nu ca un lucru ce ni s-a întâmplat nouă.

— Naiba să-i ia pe oamenii ăia şi pe copilul lor urât! zicea Fran, aparent fără motiv, noaptea târziu, în vreme ce ne uitam la televizor. Şi pe pasărea aia împuțită! Mai zicea ea. Hristoase, cine are nevoie de aşa ceva?

Spunea bazaconiile astea de multe ori, chiar dacă ea nu i-a mai văzut pe Bud şi Olla după acea unică întâlnire.

Fran nu mai lucrează la fabrica de lactate şi şi-a scurtat părul cu mult timp în urmă. Şi dă vina pe mine. Nu vorbim despre asta Ce ar mai îi de zis?

Eu îl văd şi acum pe Bud la uzină. Lucrăm împreună şi deschidem împreună sufertaşele în care avem prânzul. Dacă îl întreb, îmi povesteşte despre Olla şi Harold. Joey a ieşit

din peisaj. A zburat în copacul lui într-o noapte şi gata, s-a terminat. N-a mai coborât. Vârsta înaintată, probabil, spune Bud. Apoi s-au instalat bufniţele. Bud înalţă din umeri. Îşi mănâncă sandvişul şi zice că într-o bună zi Harold o să fie fundaş.

— Ar trebui să-l vezi pe băiatul ăsta, zice Bud.

Eu dau din cap, aprobându-l. Am rămas prieteni. Asta nu s-a schimbat deloc. Dar am devenit foarte atent la ceea ce îi spun. Şi ştiu că el o simte şi ar dori să fie altfel. Şi eu aş dori.

Din an în Paşte mă întreabă despre familia mea. Când o face, eu îi zic că toţi se simt foarte bine.

— Toţi sunt bine, sănătoşi, spun eu.

Închid sufertaşul şi îmi scot ţigările. Bud dă din cap şi îşi soarbe cafeaua. Adevărul e că băiatul meu are o trăsătură de caracter întunecată. Dar eu nu vorbesc despre asta. Nici chiar cu mama lui. Mai ales cu ea. Ea şi cu mine discutăm din ce în ce mai puţin. În general avem tele vizorul însă ţin minte seara aia îmi amintesc felul în care păunul îşi sălta picioarele cenuşii şi ocolea cu paşi mici masa. Şi apoi prietenul meu şi nevasta lui, care ne spuneau noapte bună pe verandă. Olla, care-i dădea lui Fran câteva pene de păun să le ia acasă. Îmi amintesc cum ne-am strâns cu toţii mâinile, cum ne-am îmbrăţişat. Dar ce nu ne-am spus! În maşină Fran a stat lipită de mine în timp ce ne îndepărtam. Şi-a ţinut mâna pe genunchiul meu. Aşa ne-am întors la noi de la casa prietenului meu.

CASA LUI CHEF

În vara aceea Wes a închiriat o casă mobilată la nord de Eureka de la un alcoolic recuperat, care se numea Chef Apoi mi-a telefonat şi m-a rugat să-mi las baltă treburile, să mă duc acolo şi să locuiesc cu el. A zis că e pe uscat, nu mai

bea. Dar n-a acceptat niciun refuz. A sunat din nou şi a zis, Edna, de la fereastra din faţă se vede oceanul. Se simte mirosul sărat al aerului. L-am ascultat cum vorbea Nu bălmăjea cuvintele. Am zis că o să mă mai gândesc. Şi m-am gândit. După o săptămână a telefonat din nou şi a zis, Ei, vii? Am zis că încă mă mai gândesc. El a zis, E un nou început pentru noi. Eu am zis, Dacă aş veni acolo, aş vrea să faci un anumit lucru pentru mine. Spune ce, a zis Wes. Am zis, Vreau să încerci să fii Wes cel pe care l-am cunoscut cândva. Vechiul Wes. Wes cel cu care m-am măritat. Wes a început să plângă dar eu am luat asta drept semn al bunelor sale intenţii. Deci am zis, E-n regulă, o să vin.

Wes îşi părăsise prietena sau ea îl părăsise pe el – nu ştiam şi nu mă interesa. Când m-am hotărât să mă duc cu Wes, a trebuit să-mi iau rămas-bun de la prietenul meu. El mi-a zis, Faci o greşeală. A zis, De ce-mi faci una ca asta? Şi cu noi cum rămâne? A zis el. Eu am zis, Trebuie s-o fac – pentru binele lui Wes. Se străduieşte să nu mai bea. Tu ţii minte cum e Ţin minte, a zis prietenul meu, dar nu vreau să te duci. Am zis, Mă duc doar peste vară. Apoi o să văd. O să mă-ntorc, am zis. El a zis, Şi cu mine cum rămâne? Cum rămâne cu binele *meu*? Să nu te mai întorci, a mai spus el.

În vara aia noi am băut cafea, băuturi acidulate şi tot felul de sucuri de fructe. Iată ce a trebuit să bem. Toată vara. M-am pomenit dorindu-mi ca vara să nu se mai termine. Nu-s chiar naivă, dar după o lună petrecută cu Wes în casa lui Chef mi-am pus din nou verigheta. N-o mai purtasem în ultimii doi ani. Din noaptea când Wes se îmbătase şi îşi aruncase verigheta lui într-o livadă de piersici.

Wes avea ceva bani, aşa că n-a trebuit să lucrez. Şi s-a dovedit că Chef ne lăsase casa aproape pe gratis. N-aveam telefon. Noi plăteam gazele şi lumina şi mergeam la Safeway să facem cumpărături cu preţ redus. Într-o duminică după-masa Wes s-a dus să facă rost de un aspersor şi când s-a

întors, a adus ceva pentru mine. S-a întors cu un frumos buchet de margarete şi o pălărie de pai. Marți seara ne duceam la film. În alte seri Wes se ducea la întrunirile Să Nu Bei, cum le numea el. Chef îl lua de la uşă în maşina lui şi după aceea îl aducea din nou acasă. În unele zile Wes şi cu mine ne duceam să pescuim păstrăvi în una dintre lagunele cu apă dulce din apropiere. Pescuiam de pe mal şi ne lua o zi întreagă să prindem câteva fâțe. Or să fie delicioase, ziceam eu, şi diseară o să le prăjesc pentru cină. Uneori îmi scoteam pălăria şi adormeam pe o pătură, lângă lansetă. Ultimul lucru pe care mi-l aminteam erau norii ce treceau pe deasupra noastră şi se îndreptau spre valea centrală. Noaptea Wes mă lua în brațe şi mă întreba dacă mai sunt prietena lui.

Copiii noştri nu se băgau. Cheryl locuia cu nişte oameni la o fermă din Oregon. Avea grijă de o turmă de capre şi vindea laptele. Ținea albine şi pregătea borcane cu miere. Îşi avea viața ei şi n-o învinovățeam. Nu-i păsa câtuşi de puțin de ce făceam noi, tatăl ei şi cu mine, câtă vreme n-o implicam şi pe ea. Bobby era în Washington şi lucra la fân. După strânsul fânului plănuia să muncească la mere. Avea o iubită şi punea bani deoparte. Eu scriam scrisori şi le semnam „Cu dragoste, ca-ntotdeauna”.

Într-o după-masă, când Wes era în curte şi smulgea buruieni, Chef a oprit automobilul în fața casei. Eu trebăluiam pe la chiuvetă. M-am uitat şi am văzut cum opreşte automobilul mare al lui Chef. Vedeam automobilul, drumul de acces şi autostrada, dunele şi oceanul. Nişte nori atârnau deasupra apei. Chef a coborât din maşină. Şi-a săltat pantalonii. Am ştiut că se-ntâmplase ceva. Wes s-a oprit din treabă şi s-a ridicat în picioare. Purta mânuşi şi pălăria din pânză de cort. Şi-a scos pălăria. Şi-a şters fața cu dosul palmei. Chef s-a dus la Wes şi l-a cuprins cu brațul pe după umeri. Wes şi-a scos o mănuşă. M-am dus la uşă.

L-am auzit pe Chef cum îi spunea lui Wes că Dumnezeu ştie cât de rău îi pare, dar se vedea nevoit să ne ceară să plecăm la sfârşitul lunii. Wes şi-a scos mănuşa cealaltă. De ce, Chef? Chef i-a spus că fiica lui, Linda, femeia pe care Wes o numea Linda Grasa pe vremea când o ţinea tot într-o beţie, avea nevoie de un loc unde să trăiască şi locul ăsta era aici. Chef i-a spus lui Wes că în urmă cu câteva săptămâni soţul Lindei ieşise în larg cu barca de pescuit şi de atunci nimeni nu mai auzise de el. E neamul meu, i-a spus Chef lui Wes. Şi-a pierdut bărbatul. L-a pierdut pe tatăl copilaşului lor. Eu pot s-o ajut. Mă bucur că situaţia îmi permite s-o ajut, a zis Chef. Îmi pare rău, Wes, dar va trebui să-ţi cauţi altă casă. Apoi Chef l-a îmbrăţişat din nou pe Wes, şi-a săltat pantalonii, s-a urcat în automobilul său mare şi a plecat în viteză.

Wes a intrat în casă. A lăsat pălăria şi mănuşile pe covor şi s-a aşezat pe fotoliul cel mare. Fotoliul lui Chef, mi-a trecut mie prin minte. Până şi covorul e al lui Chef. Wes pălise Am turnat cafea în două ceşti şi pe una i-am dat-o lui.

Nu-i nimic, am zis eu. Wes, nu te necăji din cauza asta. Mi-am luat ceaşca de cafea şi m-am aşezat pe sofaua lui Chef.

Linda Grasa o să locuiască aici în locul nostru, a zis Wes. Îşi ţinea ceaşca în mână, dar n-a băut din ea.

Wes, nu te ambala, am zis eu.

Omul ei o să-şi facă apariţia în Ketchikan, a zis Wes. Soţul Lindei Grasa a şters-o pur şi simplu de la ei. Şi cine îi poate găsi vreo vină? Wes a mai zis că, dacă tot veni vorba, el însuşi s-ar scufunda cu vasul lui mai curând decât să-şi trăiască restul zilelor cu Linda Grasa şi copilul ei. Apoi a pus ceaşca jos, lângă mănuşi. Asta a fost o casă fericită până acum, a mai zis el.

Găsim noi o altă casă, am zis eu.

Nu una ca asta, a zis Wes. Oricum, nu are cum să fie la fel. Pentru noi casa asta a fost o casă bună Casa asta e legată de amintiri frumoase. Acum Linda Grasa şi plodul ei or să vină aici, a zis Wes. Apoi a ridicat ceaşca şi a băut din ea.

E casa lui Chef, am zis eu. El face exact ce trebuie să facă.

Ştiu, a zis Wes. Dar asta nu înseamnă că-mi place.

Wes avea expresia aia. I-o cunoşteam – expresia aia. Îşi atingea întruna buzele cu limba, îşi îndesa întruna cămaşa sub betelia nădragilor cu degetele lui mari. S-a ridicat de pe fotoliu şi s-a dus la fereastră. A stat şi a privit oceanul şi norii care se adunau. Îşi atingea uşor bărbia cu degetele, ca şi cum se gândea la ceva. Şi într-adevăr *se gândea.*

Ia-o mai uşor, Wes, am zis eu.

Ea vrea să o iau mai uşor, a zis Wes. Şi a continuat să stea acolo.

Dar după un minut a venit şi s-a instalat lângă mine, pe sofa. S-a aşezat picior peste picior şi a început să se joace cu nasturii cămăşii lui. I-am luat mâna. Am început să vorbesc. Am vorbit despre vară – vara aia. Dar m-am surprins vorbind ca şi cum ar fi fost ceva care se petrecuse în trecut. Poate cu mulți ani în urmă. În orice caz, ca despre un lucru încheiat. Apoi am început să vorbesc despre copii. Wes a zis că regretă că nu poate să ia totul de la capăt, ca de data asta să facă lucrurile cum trebuie.

Ei te iubesc, am zis.

Nu, nu mă iubesc, a zis el.

Am zis, într-o bună zi or să înțeleagă cum stau lucrurile.

Poate, a zis Wes. Dar atunci n-o să mai conteze.

N-ai de unde să ştii, am zis.

Ştiu şi eu câte ceva, a zis Wes şi m-a privit. Mă bucur că ai venit aici. N-am să uit că ai făcut asta.

Şi eu mă bucur, am zis. Mă bucur că ai găsit casa asta.

Wes a pufnit. Apoi a râs. Am râs amândoi. Ei, Chef ăsta, a zis Wes şi a clătinat din cap. Nemernicul ăsta ne-a tras clapa nițel. Dar mă bucur că ai purtat verigheta. Mă bucur că de data asta noi doi ne-am petrecut frumos timpul.

Atunci am zis şi eu ceva Am zis, Presupune, doar atât, presupune că nu s-a întâmplat niciodată nimic. Presupune că a fost pentru prima oară. Doar atât – presupune. Nu pățeşti nimic dacă presupui. Să zicem că nimic din chestiile celelalte n-a existat vreodată. Ştii ce vreau să zic? Şi-atunci? Am întrebat.

Wes şi-a pironit privirile pe mine A zis, Atunci presupun că, dacă aşa stau lucrurile, ar trebui să fim altcineva. Cineva care nu suntem. Nu mai există în mine acest fel de a presupune. Ne-am născut aşa cum suntem. Nu înțelegi?

Eu am zis că n-am renunțat la ceva ca lumea şi n-am venit nouă sute de kilometri ca să-l aud vorbind în felul ăsta.

El a zis, îmi pare rău, dar nu pot vorbi ca altă persoană, fiindcă nu sunt altă persoană. Eu sunt eu, nu altcineva. Dacă aş fi altcineva, cu siguranță că n-aş fi aici. Dacă aş fi altcineva, n-aş mai fi eu. Dar eu sunt cine sunt. Nu pricepi?

Wes, e-n regulă, am zis eu. I-am dus mâna la obrazul meu. Apoi, nu ştiu de ce, mi-ara amintit cum era el când avea nouăsprezece ani, felul în care arăta când traversa în fugă câmpul spre locul unde tatăl lui stătea pe tractor, cu mâna streaşină la ochi, urmărind cum Wes se-ndreaptă în fugă spre el. Noi de-abia veniserăm din California. Am coborât din maşină împreună cu Cheryl şi Bobby şi am zis, Uite-l pe bunicul. Dar ei erau doar nişte copii.

Wes şedea lângă mine şi îşi mângâia uşor bărbia, ca şi cum încerca să-şi închipuie ce urmează. Tatăl lui Wes murise şi copiii noştri crescuseră. M-am uitat la Wes şi apoi m-am uitat la lucrurile lui Chef din camera de zi a lui Chef

şi m-am gândit, Acum trebuie să facem ceva şi să o facem repede.

Dragule, am zis. Wes, ascultă-mă.

Ce vrei? A zis el. Însă n-a zis decât atât. Părea să se fi hotărât. Dar după ce luase hotărârea, nu se mai grăbea. S-a rezemat de speteaza sofalei, şi-a încrucişat mâinile în poală şi a închis ochii. N-a mai spus şi altceva. Nu era nevoie.

Mi-am spus numele lui. Era un nume uşor de spus şi eram obişnuită să-l spun de multă vreme. Apoi l-am mai spus o dată. De data asta l-am spus cu voce tare. Wes, am zis eu.

El a deschis ochii. Dar nu m-a privit. Stătea acolo unde era şi se uita spre fereastră. Linda Grasa, a zis el. Dar ştiam că nu era vorba de ea. Ea nu conta. Era doar un nume. Wes s-a ridicat, a tras draperiile şi oceanul a dispărut într-o clipă. Am intrat în casă pentru ca să pregătesc cina.

Mai aveam nişte peşte la gheaţă. Altceva nu prea mai era. O să dereticăm în seara asta, m-am gândit eu, şi cu asta am încheiat povestea.

CONSERVARE

Soţul lui Sandy se instalase pe sofa de când fusese concediat, cu trei luni în urmă. În ziua aceea, acum trei luni, venise acasă palid şi înspăimântat şi cu toate lucrurile sale de la serviciu într-o cutie.

— La mulţi ani de Sfântul Valentin, i-a spus el lui Sandy şi a pus o cutie de bomboane în formă de inimă şi o sticlă de Jim Beam pe masa din bucătărie.

Şi-a scos şapca şi a pus-o tot pe masă.

— M-au dat afară azi. Hei, tu ce crezi că o să se întâmple cu noi?

Sandy şi soţul ei au stat la masă, au băut whiskey şi au mâncat bomboanele de ciocolată. Au discutat despre ce-ar

putea fi el în stare să facă în loc să pună acoperişuri pe casele noi. Dar n-au reuşit să se gândească la nimic.

— Ei, nu se poate să nu apară ceva! a zis Sandy.

Voia să-l îmbărbăteze. Dar era şi ea înspăimântată. În cele din urmă el a zis că o să doarmă aici. Zis şi făcut. În noaptea aceea şi-a aşternut pe sofa şi de când s-a întâmplat asta, doarme acolo în fiecare noapte.

În ziua de după concediere a trebuit să se ocupe de ajutorul de şomaj. S-a dus în centru ca să completeze formulare şi să se intereseze de un alt serviciu dar nu erau oferte în domeniul lui şi nici în alte domenii de activitate. În timp ce încerca să-i descrie lui Sandy forfota mulțimii de bărbați şi de femei de-acolo, din centru, a început să-i transpire fața. În seara aceea s-a întors la sofa. A început să-şi petreacă tot timpul acolo, ca şi cum – credea ea – asta trebuia să facă acum, când nu mai avea de lucru. Din când în când mai trebuia să se ducă şi să discute cu cineva despre vreo ofertă de slujbă şi din două în două săptămâni era nevoit să meargă să semneze ceva pentru a-şi primi ajutorul de şomaj Dar în restul timpului rămânea pe sofa Ca şi cum *locuieşte* acolo, se gândea Sandy. El *locuieşte* în camera de zi. Uneori răsfoia revistele pe care le aducea ea acasă de la băcănie şi de câte ori intra, Sandy îl găsea privind cartea aia mare primită de ea ca premiu pentru că se înscrisese într-un cerc de lectură – o carte cu titlul *Misterele trecutului.* Ținea cartea în fața lui cu ambele mâini şi stătea cu capul aplecat deasupra paginilor, ca şi cum lua parte la ceea ce citea. Dar după o vreme Sandy a observat că el nu părea să înainteze; părea să rămână cam în acelaşi loc – pe undeva pe la capitolul doi, bănuia ea. Odată a luat cartea şi a deschis-o la pagina aceea. Acolo a citit despre un bărbat care fusese descoperit după ce petrecuse două mii de ani într-o turbărie din Olanda. Pe o pagină se vedea o fotografie Fruntea bărbatului era brăzdată, dar fața lui avea o expresie

senină. Bărbatul purta o bonetă de piele şi zăcea pe o parte. Mâinile şi picioarele i se uscaseră, dar altminteri nu arăta chiar atât de îngrozitor. A citit în carte câteva pagini mai încolo, apoi a pus-o înapoi de unde o luase. Soţul ei o ţinea la îndemână pe măsuţa de cafea din faţa sofalei. Sofaua aia nenorocită! Cât despre ea, nu voia nici măcar să se mai aşeze pe sofa. Nu voia să-şi aducă aminte că în trecut ei doi stătuseră acolo şi făcuseră dragoste.

Primeau ziarul acasă în fiecare zi. El îl citea de la prima la ultima pagină. Sandy a văzut că el citea absolut tot, până şi secţiunea cu anunţurile mortuare, partea unde erau prezentate temperaturile oraşelor importante, precum şi secţiunea „Din lumea afacerilor”, care relata despre fuziuni şi dobânzi. Dimineaţa se scula înaintea ei şi se ducea la baie. Apoi dădea drumul televizorului şi făcea cafea. Sandy avea senzaţia că la acea oră din zi pare încrezător şi vesel. Dar în momentul în care ea pleca la muncă, el îşi aranjase deja culcuşul pe sofa şi televizorul era deschis. Cel mai adesea era deschis şi după-masa, când se întorcea ea. El stătea pe sofa sau, alteori, se întindea pe ea, îmbrăcat cu ce purta de obicei la serviciu – blugi şi cămaşă de flanel. Dar uneori televizorul era oprit, iar el stătea acolo cu cartea în mâini.

— Cum merge? zicea el când ea venea să-l vadă.

— OK, zicea ea. Tu ce faci?

— OK.

El avea întotdeauna pe plită un ibric de cafea caldă pregătită pentru Sandy. În camera de zi ea stătea în fotoliul cel mare, el stătea pe sofa şi vorbeau despre cum îşi petrecuse ea ziua. Îşi ţineau ceştile şi îşi beau cafeaua ca şi cum ar fi fost doi oameni normali, îşi spunea Sandy.

Sandy îl iubea şi-acum, deşi ştia că lucrurile deveneau ciudate Era mulţumită că are serviciu, dar nu ştia ce avea să se întâmple cu ei sau cu altcineva din lumea asta. Avea

la serviciu o prietenă, o fată căreia i s-a destăinuit odată despre soțul ei – despre faptul că stă pe sofa tot timpul. Dintr-un anumit motiv, prietena ei n-a părut să creadă că e o ciudățenie, ceea ce a surprins-o pe Sandy şi, totodată, a şi deprimat-o Prietena ei i-a povestit despre unchiul său din Tennessee: după ce a împlinit patruzeci de ani, unchiul ei s-a urcat în pat şi nu s-a mai dat jos. Şi plângea mult – plângea cel puțin o dată pe zi. Prietena asta i-a spus lui Sandy că pe unchiul ei îl îngrozea, probabil, ideea că o să-mbătrânească. Ea bănuia că se teme de un atac de cord sau ceva de genul ăsta. Dar omul avea acum şaizeci şi trei de ani şi continua să respire, i-a spus ea. Sandy a fost uluită. Dacă femeia spune adevărul, s-a gândit ea, bărbatul ăla stă în pat de douăzeci şi trei de ani. Soțul lui Sandy avea doar treizeci şi unu de ani. Treizeci şi unu plus douăzeci şi trei fac cincizeci şi patru. Adică trecea şi ea de cincizeci de ani. Dumnezeule, cum să trăiască cineva tot restul vieții în pat sau pe sofa? Dacă soțul ei ar fi fost rănit sau bolnav sau ar fi fost lovit într-un accident de maşină, altfel ar fi stat lucrurile. Ar putea înțelege. Atunci, dacă el ar fi fost nevoit să trăiască pe sofa şi ea ar fi trebuit să-i aducă acolo mâncarea, ba chiar să-i ducă lingura la gură... o situație de genul ăsta nu era lipsită de romantism. Dar era cu totul altceva ceea ce se petrecea cu bărbatul ei, tânăr şi altminteri sănătos, care se refugiase pe sofa în felul ăsta şi nu voia să se scoale decât pentru a se duce la baie sau ca să deschidă televizorul dimineața şi să-l oprească noaptea. O făcea să se ruşineze şi, în afară de discuția cu prietena ei de la serviciu, n-a mai vorbit despre asta cu nimeni. Nu i-a mai spus nimic nici prietenei sale, al cărei unchi se băgase în pat în urmă cu douăzeci şi trei de ani şi, din câte ştia Sandy, era tot acolo.

Într-o după-amiază târziu ea s-a întors de la lucru, a parcat maşina şi a intrat în casă. Auzi televizorul în camera

de zi chiar de când deschise uşa de la bucătărie. Ibricul cu cafea era pe plită şi arzătorul era dat la foc mic. Din bucătărie, de unde stătea, ţinându-şi poşeta, Sandy vedea în camera de zi spatele sofalei şi ecranul televizorului. Siluete traversau ecranul. Picioarele goale ale soţului său se iţeau la capătul sofalei. La capătul celălalt, pe o pernă aşezată pe braţul sofalei, i se vedea creştetul capului. El nu se mişca. Poate dormea sau poate că nu; poate o auzise când intrase sau poate că nu. Dar ea şi-a spus că e totuna, indiferent cum o fi. Şi-a pus poşeta pe masă şi s-a dus la frigider ca să-şi ia nişte iaurt. Numai că atunci când a deschis uşa, a izbit-o un aer cald, stătut. Înăuntrul frigiderului era o mizerie de necrezut. Îngheţata din congelator se topise şi cursese peste resturile de crochete de peşte şi salată de varză. Îngheţata intrase şi în castronul cu orez spaniol şi băltea pe fundul frigiderului. Îngheţată peste tot. A deschis uşa congelatorului. A izbit-o un miros îngrozitor şi i-a venit să icnească. Îngheţata acoperise fundul compartimentului şi făcuse o băltoacă în jurul pachetului de un kil jumate de hamburgeri. A apăsat cu degetul celofanul care acoperea carnea şi degetul i s-a înfundat în pachet. Se dezgheţaseră şi cotletele de porc Toate lucrurile se dezgheţaseră, inclusiv crochetele de peşte, un pachet de biftecuri şi două caserole cu mâncare chinezească pentru prânz, marca Chef Sammy. Se dezgheţaseră şi câţiva hotdogi. Şi sosul de spaghetti făcut în casă A închis uşa congelatorului şi a băgat mâna în frigider ca să-şi ia cutia de iaurt. A ridicat capacul de pe iaurt şi a mirosit. În momentul acela a ţipat la soţul ei.

— Ce s-a întâmplat? a zis el, ridicându-se în capul oaselor şi privind peste speteaza sofalei. Ei, ce nu-i în regulă?

Şi şi-a trecut mâna prin păr de câteva ori. Ea nu-şi dădea seama dacă el dormise sau nu în tot timpul ăsta.

— Frigiderul ăsta nenorocit s-a defectat! a zis Sandy. Asta s-a întâmplat.

Bărbatul ei s-a ridicat de pe sofa, a dat televizorul mai încet, a ieşit din încăpere şi a venit în bucătărie.

— la să vedem, a zis el. Ei, eu nu cred asta!

— N-ai decât să te convingi şi singur, a zis ea. Toate lucrurile ni se strică.

Soţul ei s-a uitat în interiorul frigiderului şi faţa lui a căpătat o expresie foarte serioasă Apoi a cercetat atent congelatorul şi a văzut cum păreau să stea lucrurile acolo.

— Ce-o să mai vină după asta? a zis el.

Femeii i-au trecut brusc prin cap o grămadă de lucruri, dar n-a spus nimic.

— Măi, fir-ar să fie! a zis el. O nenorocire nu vine niciodată singură. Ei, frigiderul ăsta n-are mai mult de zece ani. Când l-am cumpărat, era aproape nou. Ştii, părinţii mei au avut un frigider care i-a ţinut douăzeci şi cinci de ani. I l-au dat fratelui meu când s-a însurat. Funcţiona perfect. Ei, ce naiba se întâmplă?

S-a îndepărtat puţin, ca să poată vedea în spaţiul îngust dintre frigider şi perete.

— Nu-mi dau seama, a zis el şi a clătinat din cap. E băgat în priză.

Apoi a apucat frigiderul şi l-a hâţânat înainte şi înapoi. Şi-a proptit umărul în el. A împins şi a deplasat aparatul câţiva centimetri prin bucătărie. În frigider a căzut ceva de pe o poliţă şi s-a spart.

— Ce mama dracului! a zis el.

Sandy şi-a dat seama că încă ţinea iaurtul în mână. S-a dus la coşul de gunoi, a ridicat capacul şi a aruncat cutia acolo.

— În seara asta trebuie să gătesc totul, a zis ea.

Se şi vedea la maşina de gătit, frigând carne şi preparând diferite lucruri în tigăi, pe plită şi în cuptor.

— Ne trebuie un frigider nou, a mai zis ea.

El n-a spus nimic. A cercetat din nou compartimentul congelatorului şi a întors capul în fel şi chip.

Ea a trecut în faţa lui, a început să ia lucrurile de pe poliţe şi să le pună pe masă. El a ajutat-o. A scos carnea din congelator şi a aşezat pachetele pe masă. Apoi a scos şi celelalte lucruri din congelator şi le-a aşezat în diferite locuri, tot pe masă. A scos afară toate lucrurile, apoi a găsit şerveţelele de hârtie şi cârpa de vase şi a început să cureţe aparatul în interior.

— Am pierdut freonul, a zis el şi s-a oprit din şters. Asta s-a întâmplat. Îi simt mirosul. Freonul s-a scurs. S-a întâmplat ceva şi freonul a ieşit. Ei, am văzut cum s-a întâmplat asta odată la frigiderul altcuiva.

Acum era calm. A început iarăşi să şteargă.

— Da, freonul e, a zis el.

Ea s-a întrerupt din ceea ce făcea şi s-a uitat la el.

— Ne trebuie alt frigider, a zis ea.

— Tu ai zis-o. De unde să luăm unul? Doar nu cresc în copaci.

— Trebuie să facem rost de unul, a zis ea. Nu ne trebuie frigider? Poate că nu. Poate că putem ţine alimentele noastre alterabile pe pervazul ferestrelor, aşa cum fac oamenii aceia de la blocurile de locuinţe sociale. Sau am putea să ne luăm un răcitor din ăla mic, cu polistiren, şi să cumpărăm gheaţă în fiecare zi.

Femeia puse o căpăţână de lăptucă şi nişte roşii pe masă, lângă pachetele cu carne. Apoi se aşează pe unul din scaunele de bucătărie şi îşi prinse faţa în mâini.

— O să ne luăm alt frigider, a spus soţul ei. La naiba, da! Ne trebuie unul, nu-i aşa? Nu ne putem descurca fără frigider. Problema e de unde să luăm unul şi cât de mult putem plăti noi pentru el? Tre' să fie 'jde mii de frigidere

folosite la mica publicitate. Aşa că ai răbdare să vedem ce e în ziar. Sunt as în anunţurile de mică publicitate.

Femeia şi-a luat mâinile de pe obraz şi s-a uitat la el.

— Sandy, o să ne găsim noi din ziar un frigider folosit şi în stare bună, a continuat el. Cele mai multe frigidere sunt făcute să ţină o viaţă. Ăsta al nostru... Iisuse, nu ştiu ce s-a întâmplat cu el!

E al doilea de când mă ştiu despre care aflu că s-a rablagit în felul ăsta.

Brusc, el şi-a îndreptat iarăşi privirea spre frigider.

— Al naibii noroc rupt în fund! a zis apoi.

— Adu aici ziaru', a zis ea. Să vedem ce se găseşte.

— Nu te necăji!

Bărbatul a ieşit, s-a dus la măsuţa de cafea, a cotrobăit în teancul de ziare, a ales ceva şi s-a întors în bucătărie cu secţiunea de mică publicitate. Ea a dat la o parte alimentele, ca să poată întinde paginile. El a luat un scaun.

Femeia a aruncat o privire în jos, la ziar, apoi la alimentele care se dezgheţaseră.

— În seara asta trebuie să prăjesc cotletele de porc, a zis ea. Şi să gătesc hamburgerii ăia. Şi felia aia de carne pentru sandvişuri. Şi crochetele de peşte. Să nu uit nici semipreparatele pentru când stăm la televizor.

— Ah, freonul ăla blestemat! a zis el. I se simte mirosul.

Au început să parcurgă mica publicitate. El îşi plimba degetul în josul unei rubrici de anunţuri şi apoi trecea la altă rubrică. A trecut repede peste secţiunea OFERTE DE SERVICIU. Ea a văzut bifate unele locuri, dar nu s-a uitat să vadă ce anume marcase el. N-avea importanţă. Exista o rubrică intitulată ECHIPAMENTE PENTRU TABERE ÎN MIJLOCUL NATURII. Apoi au găsit ce căutau – APARATE ELECTROCASNICE NOI ŞI FOLOSITE.

— Aici, a zis ea şi a pus degetul pe ziar.

El i-a dat degetul la o parte.

— Să văd, să văd! a zis.

Sandy a pus degetul înapoi.

— „Frigidere, maşini de gătit, maşini de spălat, uscătoare etc.”, a zis ea, parcurgând anunţurile de la rubrica respectivă. „Licitaţie în şopron.” Ce-i asta? Licitaţie în şopron.

A continuat să citească.

— „Aparatură nouă şi folosită, plus multe altele, în fiecare joi seara. Licitaţia la ora şapte.” E azi. Azi e joi, a spus ea. Licitaţia e astă-seară. Şi locul ăla nu-i foarte departe de aici. E pe Pine Street. Probabil am trecut cu maşina pe-acolo de o sută de ori. Şi tu. Tu ştii unde e. E aproape de Baskin-Robbins.

Soţul ei n-a scos niciun cuvânt. Se holba la anunţ. Şi-a ridicat mâna şi s-a tras cu două degete de buza de jos.

— Licitaţie în şopron, a zis.

Sandy şi-a fixat ochii pe el.

— Hai să mergem la asta. Tu ce zici? O să-ţi prindă bine să ieşi din casă şi o să vedem dacă putem găsi un frigider. Doi iepuri dintr-o lovitură, a zis ea.

— N-am fost niciodată la o licitaţie, a zis el. Nu cred că vreau să merg la una acum.

— Haide, dom’le! a zis Sandy. Ce se-ntâmplă cu tine? Licitaţiile sunt amuzante. Eu n-am mai fost de ani de zile la o licitaţie, n-am mai fost de când eram copil. Mă duceam la licitaţii cu tata.

Deodată şi-a dorit foarte tare să meargă la licitaţia asta.

— Tatăl tău, a zis el.

— Ei, da, tatăl meu.

S-a uitat la soţul ei, aşteptându-l să mai spună ceva. Un lucru cât de neînsemnat. Dar el a tăcut.

— Licitaţiile sunt amuzante, a zis ea.

— Or fi, da’ eu nu vreau să merg.

— Îmi trebuie şi o veioză, a continuat ea Nu se poate să nu aibă veioze.

— Ei, ne trebuie o mulțime de lucruri! Dar eu n-am serviciu, ții minte?

— Eu mă duc la licitația asta, a zis ea. Fie că mergi, fie că nu mergi. Ai putea foarte bine să mă însoțeşti. Dar nu-mi pasă. Dacă vrei să ştii, mi-e indiferent. Dar eu o să mă duc.

— O să merg cu tine. Cine a spus că nu vreau să merg?

S-a uitat la ea, apoi şi-a întors privirea. A luat ziarul şi a citit din nou anunțul.

— Nu ştiu absolut nimic despre licitații, a mai spus bărbatul. Dar, sigur, am să încerc. Încerc orice o dată. A spus cineva că o să cumpărăm un răcitor la o licitație? Cine a spus?

— Nimeni, a zis ea. Dar noi o s-o facem oricum.

— OK, a zis el.

— Bine, a zis şi ea. Dar numai dacă vrei într-adevăr să mergi.

El a confirmat, dând din cap.

Sandy a zis:

— Cred că ar fi bine să mă apuc să pregătesc mâncarea. O să frig nenorocitele alea de cotlete de porc acum şi o să mâncăm. Celelalte alimente mai pot să aştepte. Le gătesc mai târziu. După ce ne ducem la licitație. Dar trebuie să ne mişcăm repede. În ziar scrie ora şapte.

— Ora şapte, a zis el.

Apoi s-a ridicat de la masă şi s-a îndreptat spre camera de zi, unde a privit un minut pe fereastra boltită. O maşină a trecut pe stradă, prin fața ferestrei. Omul şi-a dus degetele la buză. Ea l-a văzut cum se aşază pe sofa şi ia cartea. A deschis-o la pagina aia a lui. Dar după un minut a pus-o jos şi s-a lungit iar pe sofa. Sandy a văzut cum capul lui se lasă pe perna pusă pe brațul sofalei. După aceea el şi-a potrivit perna sub cap şi şi-a pus mâinile sub ceafă. Rămase

nemişcat. Foarte curând ea a văzut cum mâinile bărbatului se lasă pe lângă trup.

Sandy a împăturit ziarul. S-a ridicat de pe scaun şi s-a dus în tăcere în camera de zi, de unde vedea peste speteaza sofalei. Bărbatul ţinea ochii închişi. Pieptul lui se ridica şi se lăsa imperceptibil. Ea s-a întors în bucătărie şi a pus o tigaie pe arzător. A aprins becul şi a turnat ulei în tigaie A pus cotletele de porc la prăjit. Sandy fusese la licitaţii împreună cu tatăl ei. Cele mai multe licitaţii aveau de-a face cu animalele de la fermă. Îşi amintea ca prin ceaţă că tatăl ei încerca întotdeauna să vândă câte un viţel sau să cumpere unul. Uneori se scoteau la licitaţii şi utilaje agricole, şi articole de menaj. Dar mai ales animale. Apoi, după ce tatăl şi mama ei au divorţat şi ea a plecat să locuiască cu mama ei, tatăl ei i-a scris că îi simte lipsa când se duce la licitaţii. În ultima scrisoare, pe care i-a trimis-o după ce ea se făcuse mare şi locuia cu soţul ei, îi spunea că îşi cumpărase la o licitaţie o mândreţe de maşină cu două sute de dolari. Dacă Sandy ar fi fost acolo, spunea el, i-ar fi cumpărat şi ei una. Trei săptămâni mai târziu, în miez de noapte, a fost anunţată telefonic că el murise. Maşina cumpărată scăpa monoxid de carbon prin podea şi l-a făcut să moară la volan. Tatăl ei locuia la ţară. Motorul a continuat să meargă până ce i s-a terminat benzina din rezervor. El a rămas în maşină câteva zile, până când l-a găsit cineva.

Tigaia a început să fumege. Sandy a mai turnat ulei şi a dat drumul hotei. Nu mai fusese la o licitaţie de douăzeci de ani şi acum se pregătea să se ducă la una diseară. Dar mai întâi trebuia să frigă cotletele astea de porc. Mare ghinion că frigiderul lor s-a dus dracului! Dar s-a pomenit că aşteaptă licitaţia cu nerăbdare. A început să simtă că îi e dor de tatăl ei. Îi era dor şi de mama ei, deşi ele două se dondăneau tot timpul înainte ca ea să-l întâlnească pe soţul ei şi să se

mute cu el. Sandy stătea la maşina de gătit, întorcea carnea şi ducea dorul tatălui şi al mamei ei.

Simțindu-le încă lipsa, a pregătit un suport de oală şi a luat tigaia de pe plită. Fumul era tras în sus prin gura de aerisire de deasupra maşinii de gătit. S-a dus spre uşă cu tigaia şi s-a uitat în camera de zi. Tigaia fumega încă şi picături de ulei săreau peste margini în timp ce o ținea. În încăperea întunecată de-abia putea distinge capul soțului ei şi picioarele lui goale.

— Haide, vino încoace, a zis ea. E gata.

— OK, a zis el.

Sandy a văzut cum capul soțului ei se ridică de pe marginea sofalei. A pus din nou tigaia pe plită şi s-a întors spre bufet. A luat două farfurii şi le-a pus pe tejgheaua bufetului. A folosit paleta ca să scoată unul din cotletele de porc. Apoi l-a săltat pe farfurie. Carnea nu arăta a carne. Părea o parte dintr-un omoplat vechi sau un instrument de săpat. Dar ea ştia că e cotlet de porc, aşa că l-a luat şi pe celălalt din tigaie şi l-a pus pe farfurie.

În câteva clipe soțul ei a venit în bucătărie. S-a uitat încă o dată la frigiderul rămas cu uşa deschisă. Apoi ochii lui au surprins cotletele de porc. I-a căzut fața, dar n-a zis nimic. Ea a aşteptat ca el să spună ceva, orice, dar el n-a spus nimic. Sandy a pus sare şi piper pe masă şi i-a spus să stea jos.

— Stai jos, a zis ea şi i-a dat o farfurie pe care zăceau rămăşițele unui cotlet de porc. Vreau să mănânci asta.

El a luat farfuria. Dar stătea acolo şi se uita la farfurie. Apoi Sandy s-a întors să-şi ia şi ea o farfurie.

Femeia a dat ziarul la o parte şi a împins alimentele spre partea îndepărtată a mesei.

— Stai jos, i-a spus încă o dată soțului ei.

El şi-a trecut farfuria dintr-o mână în alta.

Dar continua să rămână acolo, în picioare. A fost momentul când ea a văzut băltoacele de apă de pe masă. Şi auzea apa. Picura de pe masă pe linoleum.

S-a uitat în jos, la tălpile goale ale soţului ei. S-a holbat la tălpile lui de lângă balta de apă. Ştia că nu mai văzuse niciodată ceva atât de neobişnuit. Dar încă nu ştia ce părere să-şi facă. S-a gândit că ar fi mai bine să se rujeze, să-şi ia haina şi să se ducă la licitaţie. Numai că nu-şi putea lua privirile de la tălpile soţului ei. A pus farfuria pe masă şi s-a uitat, s-a tot uitat, până când tălpile au ieşit din bucătărie şi s-au dus din nou în camera de zi.

COMPARTIMENTUL

Myers călătorea prin Franţa într-un vagon de tren de clasa întâi. Se ducea la Strasbourg ca să-şi viziteze fiul, student la universitatea de acolo. Nu-l văzuse pe băiat de opt ani. În tot acest timp, de când Myers şi mama băiatului porniseră pe drumuri diferite – şi băiatul rămăsese cu ea nu vorbiseră la telefon şi nu-şi trimiseseră nici măcar o carte poştală. Myers era foarte convins că ruptura definitivă a fost grăbită de amestecul malign al băiatului în problemele lor personale.

Ultima oară când îşi văzuse fiul, băiatul sărise la el în cursul unei certe violente. Soţia lui Myers stătea lângă bufet şi arunca pe podeaua sufrageriei, una câte una, farfuriile de porţelan. Apoi trecuse la ceşti. „Ajunge!” spusese Myers şi în momentul ăla băiatul îl atacase. Myers s-a ferit şi i-a prins gâtul în strânsoarea braţului, în vreme ce băiatul plângea şi îl pocnea pe Myers în spate şi la rinichi. Myers l-a dovedit şi în timp ce-l dovedea, a profitat cât mai mult de situaţie. L-a izbit de perete şi l-a ameninţat că-l omoară. Nu glumea. Strigase „Eu ţi-am dat viaţă”, după cum îşi amintea Myers, „şi tot eu ţi-o pot lua”.

Acum, când se gândea la scena asta oribilă, Myers clătina din cap de parcă i se întâmplase altcuiva. Aşa şi era. Simplu – el nu mai era aceeaşi persoană. Acum trăia singur şi avea puține legături în afara serviciului. Seara asculta muzică clasică şi citea cărți despre momelile pentru păsările de apa.

Şi-a aprins o țigară şi a continuat să privească pe fereastra vagonului, fără să-l ia în seamă pe bărbatul care stătea pe bancheta de lângă uşă şi dormea cu pălăria trasă pe ochi. Era dimineața devreme şi deasupra câmpurilor înverzite care treceau pe lângă ei atârna ceața. Din când în când Myers vedea o fermă şi atenansele ei, înconjurate de un zid. Se gândea că ăsta ar putea fi un mod de viață plăcut; într-o casă veche, înconjurată de un zid.

De-abia trecuse de ora şase Myers nu dormise de când se suise în tren, la Milano, noaptea precedentă la ora unsprezece. Când trenul plecase din Milano, se considerase norocos fiindcă era singur în compartiment. Ținuse lumina aprinsă şi răsfoise ghidurile. A citit lucruri pe care regreta că nu le citise înainte de a ajunge în locurile pe care le prezentau. A descoperit multe lucruri pe care ar fi trebuit să le vadă sau să le facă. Regreta cumva că află anumite informații despre Italia de-abia acum, când lăsa în urmă țara asta după prima şi, fără îndoială, ultima lui vizită aici.

A pus ghidurile deoparte în geamantan, a aşezat geamantanul în plasa pentru bagaje de deasupra capului şi şi-a scos pardesiul, ca să-l poată folosi ca pled A stins lumina şi a stat acolo, în compartimentul cufundat în întuneric, cu ochii închişi, sperând că o să adoarmă.

Myers avea impresia că trecuse mult timp şi tocmai când credea că e gata-gata să adoarmă, trenul a început să încetinească. A oprit într-o gară mică, nu departe de Basel. Acolo a intrat în compartiment un bărbat de vârstă mijlocie, care purta pălărie. Bărbatul i-a spus ceva lui Myers într-o limbă pe care Myers n-o înțelegea şi apoi şi-a pus geanta lui

de piele în plasa pentru bagaje şi s-a aşezat, îndreptându-şi umerii, pe bancheta de pe partea cealaltă a compartimentului. După aceea şi-a tras pălăria pe ochi. Când trenul s-a pus din nou în mişcare, bărbatul deja dormea şi sforăia în tihnă. Myers îl invidia. După câteva minute un funcţionar elveţian a deschis uşa compartimentului şi a aprins lumina. Funcţionarul le-a cerut în engleză şi într-o altă limbă – în germană, a presupus Myers – să prezinte paşapoartele la control. Bărbatul din compartimentul lui Myers şi-a dat pălăria pe spate, a clipit repede din ochi şi a băgat mâna în buzunarul pardesiului. Funcţionarul a studiat paşaportul, l-a privit foarte atent pe bărbat şi i-a înapoiat documentul. Myers i-a dat şi el paşaportul. Funcţionarul a citit datele, a cercetat fotografia şi apoi l-a privit pe Myers înainte de a-i mulţumi, dând din cap, şi de a-i restitui actul. Când a ieşit, a stins lumina. Bărbatul de vizavi de Myers şi-a tras pălăria pe ochi şi a întins picioarele. Myers a presupus că tipul o să adoarmă din nou imediat şi a simţit încă o dată cum îl roade invidia.

După asta a rămas treaz şi a început să se gândească la întâlnirea cu fiul său, de care îl despărţeau doar câteva ore. Cum o să se poarte când o să-l vadă pe băiat în gară? Să-l îmbrăţişeze? Perspectiva asta nu îl încânta deloc, Sau doar să-i întindă mâna, să-i zâmbească, ca şi cum aceşti opt ani nu existaseră, şi să-l bată pe umăr? Poate că băiatul va spune câteva cuvinte: *Mă bucur să te văd... Cum a fost călătoria?* Şi Myers o să zică şi el ceva. De fapt nu ştia ce o să spună.

Le contrôleur francez a trecut pe lângă compartiment. S-a uitat înăuntru la Myers şi la bărbatul care dormea vizavi de el. Acelaşi *contrôleur* le compostase mai înainte biletele, aşa că Myers a întors capul şi a început să privească din nou pe fereastră. Au început să apară tot mai multe case. Dar acum

nu se mai vedeau ziduri, iar casele erau mai mici şi plasate una lângă alta. Myers era sigur că o să vadă foarte curând un sat francez. Ceaţa uşoară se ridica. Trenul a şuierat şi a trecut în viteză pe lângă un pasaj unde se pusese bariera. A văzut o tânără cu părul prins în agrafe şi ace de păr. Fata era în pulover şi stătea acolo cu bicicleta ei, privind cum trec vagoanele ca vijelia.

Ce mai face mama ta? Ar putea să-i spună băiatului după ce se vor îndepărta puţin de gară. *Ce veşti mai ai de la mama ta?* Într-un moment de mare sminteală, lui Myers i-a trecut prin minte că poate ea a murit. Dar apoi a înţeles că n-avea cum să fie aşa. Ar fi aflat el ceva. Într-un fel sau altul, tot ar fi aflat. Ştia că dacă se lăsa în voia unor astfel de gânduri, putea să i se frângă inima. Şi-a încheiat nasturele de sus de la cămaşă, apoi şi-a aranjat cravata. Şi-a întins pardesiul pe locul de lângă el. Şi-a strâns şireturile de la pantofi, s-a ridicat şi a păşit peste picioarele bărbatului care dormea A ieşit din compartiment.

Pe coridor Myers s-a sprijinit cu mâna de ferestre, ca să-şi menţină echilibrul în timp ce se deplasa spre capătul vagonului. A închis uşa toaletei mici şi a zăvorât-o. Apoi a dat drumul la apă şi s-a spălat pe faţă. Trenul a intrat într-o curbă fără să reducă viteza şi Myers a trebuit să se ţină de chiuvetă ca să-şi menţină echilibrul.

Scrisoarea băiatului ajunsese la el cu vreo două luni în urmă. Era o scrisoare scurtă. El îi scria că locuieşte în Franţa şi că de anul trecut studia la universitatea din Strasbourg. Nu-i spunea nimic despre motivele care îl determinaseră să se ducă în Franţa sau ce făcuse în cursul acelor ani de dinainte de Franţa. Scrisoarea nu pomenea nimic despre mama băiatului şi nu dădea niciun indiciu despre situaţia ei sau despre locul unde se află, ceea ce lui Myers i s-a părut destul de convenabil. Însă în încheierea scrisorii băiatul pusese în mod inexplicabil cuvintele *Cu*

dragoste şi Myers se gândise multă vreme la asta. În cele din urmă răspunsese la scrisoare. După ce stătuse puțin în cumpănă, îi scrisese că se gândea de câtva timp să facă un mic voiaj în Europa. Ar dori băiatul să-l întâlnească în gara din Strasbourg? A semnat scrisoarea „Cu dragoste, tata". Băiatul îi răspunsese şi atunci el făcuse pregătirile. Contrariat şi surprins, remarcase că trebuie să le spună despre călătoria lui în străinătate doar secretarei lui şi câtorva parteneri de afaceri. Adunase şase săptămâni de zile libere la firma constructoare de maşini unde lucra şi se hotărâse să-şi ia pentru acest voiaj tot timpul de concediu ce i se cuvenea. Se bucura că făcuse aşa, chiar dacă acum nu avea intenția să-şi petreacă tot timpul ăsta în Europa.

Se dusese mai întâi la Roma. Dar după primele ore de plimbare solitară pe străzi, i-a părut rău că nu a aranjat să fie cu un grup. Se simțea singur. S-a dus la Veneția, oraşul pe care el şi soția lui îşi propuseseră să-l viziteze. Dar Veneția_ l-a dezamăgit. A observat un bărbat ciung care se ospăta cu calmar prăjit şi oriunde se uita, vedea clădiri murdare şi pătate de apă. S-a dus cu trenul la Milano, unde s-a cazat la un hotel de patru stele şi şi-a petrecut noaptea urmărind un meci de fotbal la un televizor Sony color până când stația TV şi-a întrerupt transmisia. S-a sculat în dimineața următoare şi a hoinărit prin oraş până la ora când trebuia să se ducă la gară. Îşi planificase o întrerupere în Strasbourg, ca punct culminant al călătoriei sale. După o zi, două sau trei – o să vadă el cum merg lucrurile – se va duce la Paris şi apoi, cu avionul, acasă. Obosise încercând să se facă înțeles de străini şi se va bucura să se întoarcă acasă.

Cineva a încercat uşa de la WE. Myers şi-a băgat grăbit cămaşa în pantaloni. Şi-a strâns cureaua. Apoi a tras zăvorul, legânându-se odată cu mişcările trenului, şi s-a întors în compartimentul lui. Cum a deschis uşa, a văzut că

pardesiul îi fusese mutat. Era întins pe alt loc decât cel pe care-l lăsase el. A simțit că intrase într-o situație ridicolă, dar potențial gravă. Când a ridicat pardesiul, pulsul i s-a accelerat. A băgat mâna în buzunarul din interior şi a scos paşaportul. Portofelul îl ținea în buzunarul de la şold. Aşadar, încă mai avea paşaportul şi portofelul. A controlat şi celelalte buzunare ale pardesiului. Lipsea doar cadoul pe care-l luase pentru băiat – un ceas de mână japonez, foarte scump, cumpărat de la un magazin din Roma. Pusese ceasul în buzunarul interior al pardesiului, ca să fie în siguranță Iar acum ceasul dispăruse.

— Vă rog să mă scuzați, i-a spus el bărbatului care alunecase în jos pe locul lui, cu pălăria pe ochi. Vă rog să mă scuzați.

Bărbatul şi-a dat pălăria pe spate şi a deschis ochii. S-a tras în sus pe banchetă şi s-a uitat la Myers. Făcuse ochii mari. Poate visa. Dar poate că nu.

Myers a zis:

— Ați văzut pe cineva intrând aici?

Dar era limpede că omul nu pricepea ce spune Myers. Continua să se holbeze la el cu o expresie pe care Myers a considerat-o ca fiind una de nedumerire, fiindcă nu înțelegea nimic din ce i se spunea. Dar poate că era altceva, s-a gândit Myers. Poate că expresia asta ascundea prefăcătoria şi înşelăciunea. Myers a scuturat pardesiul, ca să atragă atenția bărbatului asupra lui. Apoi a băgat mâna în buzunar şi a scotocit. Şi-a ridicat mâneca şi i-a arătat bărbatului ceasul. Bărbatul s-a uitat la Myers şi apoi la ceasul lui Myers. Părea complet buimăcit. Myers a bătut uşor în geamul ceasului său. A băgat din nou mâna cealaltă în buzunarul pardesiului şi a făcut un gest, ca şi cum ar fi dat de ceva. Apoi a arătat din nou spre ceas şi a agitat degetele, sperând să sugereze ieşirea ceasului pe uşă.

Bărbatul a înălțat din umeri şi a clătinat din cap.

— Ei, fir-ar să fie! a zis Myers frustrat.

Şi-a pus pardesiul şi a ieşit pe coridor. Nu mai putea să rămână în compartiment nici măcar un minut. Se temea să nu-l lovească pe bărbatul ăla. S-a uitat în faţă şi în spate pe coridor, de parcă spera să-l vadă şi să-l recunoască pe hoţ. Dar nu mai era nimeni prin preajmă. Poate că nu bărbatul care era cu el în compartiment luase ceasul. Poate că altcineva, persoana care încercase uşa de la WE, trecuse prin faţa compartimentului, observase pardesiul şi bărbatul adormit, deschisese pur şi simplu uşa, scotocise prin buzunarele pardesiului, închisese uşa şi dispăruse din nou.

Myers s-a dus agale spre capătul vagonului, cercetând cu privirea alte compartimente. În vagonul ăsta de clasa întâi nu era aglomeraţie, dar în fiecare compartiment se afla câte o persoană sau două. Cei mai mulţi dormeau sau dădeau impresia că dorm. Aveau ochii închişi şi capetele le erau date pe spate, rezemate de tetierele scaunelor. Într-un compartiment, la o fereastră, stătea un bărbat cam de vârsta lui şi privea afară peisajul rural. Când Myers s-a oprit la geam şi s-a uitat la el, bărbatul s-a întors şi l-a privit furios.

Myers a trecut în vagonul de clasa a doua. Compartimentele vagonului erau aglomerate, uneori cu cinci sau şase pasageri în fiecare, şi oamenii aceia – putea să spună dintr-o privire – erau mai deznădăjduiţi. Mulţi dintre ei erau treji – era prea incomod să dormi – şi l-au urmărit cu privirea în timp ce trecea prin dreptul compartimentelor. Străini, s-a gândit Myers. Pentru el era clar că dacă bărbatul din compartimentul lui nu-i luase ceasul, atunci hoţul era din unul dintre compartimentele astea. Dar ce putea să facă? N-avea nicio şansă. Ceasul dispăruse. Acum era în buzunarul altcuiva. Nu putea spera că îl va face pe *contrôleur* să înţeleagă ce i se întâmplase. Şi chiar dacă ar fi înţeles, la ce bun?

A făcut cale întoarsă. S-a uitat în compartimentul lui şi a văzut că bărbatul dinăuntru se întinsese din nou, cu pălăria pe ochi.

Myers a păşit peste picioarele bărbatului şi s-a aşezat pe locul său de la fereastră. Se simţea ameţit de furie. Acum erau la periferia oraşului. Fermele şi păşunile făcuseră loc uzinelor cu nişte nume imposibil de pronunţat, scrise pe faţadele clădirilor. Trenul a început să încetinească. Myers vedea maşini pe străzile oraşului şi înşirate la pasajele de nivel, aşteptând să treacă trenul. S-a ridicat şi şi-a dat jos geamantanul. L-a ţinut în poală în timp ce se uita pe fereastră la locul ăsta detestabil.

I s-a năzărit că, în definitiv, nu vrea să-l vadă pe băiat. A fost şocat când a înţeles asta şi pe moment s-a simţit degradat de ticăloşia gândului său. A clătinat din cap. Voiajul lui de acum era, poate, lucrul cel mai nesăbuit pe care-l făcuse într-o viaţă plină, de altfel, de acţiuni nesăbuite. Dar adevărul era că de fapt Myers n-avea deloc chef să-l vadă pe băiat, pe care îl scosese de la inima lui fiindcă se purtase îngrozitor. Brusc şi cu mare claritate, Myers şi-a amintit faţa băiatului din momentul când acesta îl atacase şi a fost traversat de o undă de amărăciune. Băiatul îi distrusese tinereţea lui Myers. Transformase fata pe care o curtase şi apoi o luase de nevastă într-o femeie alcoolică şi nervoasă, pe care băiatul când o compătimea, când o teroriza. Cum naiba, se întrebă Myers, a făcut tot drumul ăsta ca să vadă o persoană pe care o detestă? Nu voia să strângă mâna băiatului, mâna duşmanului său, nici să trebuiască să-l bată pe umăr şi să stea la taclale cu el. Nu voia să fie nevoit să-l întrebe despre mama lui.

Stătea pe marginea banchetei, în timp ce trenul intra în gară. Prin interfonul trenului s-a transmis un anunţ în franceză. Bărbatul care stătea vizavi de Myers a început să se mişte. Şi-a aranjat pălăria şi s-a ridicat în capul oaselor

pe locul lui în timp ce difuzorul emitea altceva în franceză. Myers nu înțelegea nimic din ce se spunea acolo. În timp ce trenul a încetinit şi apoi a oprit, el a devenit tot mai agitat, A hotărât să nu iasă din compartiment. O să stea unde e acum până când trenul se pune în mişcare. Şi când o să se pună în mişcare, el o să fie tot acolo, călătorind în continuare cu trenul spre Paris – şi cu asta basta. S-a uitat cu prudență afară, pe fereastră, temându-se că o să vadă fața băiatului la geam. Nu ştia ce ar face dacă s-ar întâmpla aşa. Se temea că ar putea să-l amenințe, agitându-şi pumnul. A văzut pe peron câțiva oameni în pardesie şi cu fulare, care stăteau lângă geamantanele lor, aşteptând să urce în tren. Alți oameni fără bagaje, cu mâinile în buzunare, aşteptau în mod clar pe cineva. Fiul său nu se afla printre cei ce aşteptau, dar, desigur, asta nu însemna că nu era pe undeva pe acolo. Myers şi-a coborât geamantanul de pe genunchi pe podea şi s-a lăsat puțin mai jos pe bancheta lui.

Bărbatul de vizavi căsca şi se uita pe fereastră. Apoi şi-a întors privirea spre Myers. Şi-a scos pălăria. Şi-a trecut mâna prin păr, şi-a pus din nou pălăria, s-a ridicat în picioare şi a coborât geanta din plasa pentru bagaje. A deschis uşa compartimentului. Dar înainte de a ieşi, s-a răsucit şi a gesticulat în direcția gării.

— Strasbourg, a zis bărbatul.

Myers a întors capul.

Bărbatul a mai aşteptat câteva clipe şi apoi a ieşit pe coridor cu geanta şi – Myers era sigur de asta – cu ceasul lui de mână. Dar acum asta îl preocupa cel mai puțin S-a uitat din nou pe fereastră. A văzut un bărbat cu şorț care stătea în uşa gării şi fuma o țigară. Bărbatul se uita la doi feroviari care îi explicau ceva unei femei cu fustă lungă şi un prunc în brațe. Femeia i-a ascultat, apoi a dat din cap şi a mai ascultat o vreme. Îşi muta pruncul de pe un braț pe altul.

Bărbaţii continuau să vorbească. Ea îi asculta. Unul dintre bărbaţi a prins pruncul de guşuliţă aşa, în glumă. Femeia şi-a coborât privirile şi a zâmbit. A mutat iarăşi pruncul şi a ascultat mai departe. Myers a mai văzut doi tineri care se îmbrăţişau pe peron, la mică distanţă de vagonul lui. Apoi tânărul s-a desprins de tânără. A spus ceva, şi-a ridicat valiza şi s-a pornit să se urce în tren. Femeia l-a privit cum se îndepărtează. A dus o mână la faţă şi şi-a atins cu podul palmei întâi un ochi, apoi pe celălalt. În clipa următoare Myers a văzut-o cum merge pe peron, cu ochii aţintiţi asupra vagonului său, ca şi cum ar fi urmărit pe cineva. Şi-a mutat privirea de la tânără la ceasornicul cel mare de deasupra sălii de aşteptare a gării. A privit peronul în sus şi-n jos. Băiatul lui nu se vedea nicăieri. Era posibil să se fi trezit prea târziu ori să se fi răzgândit şi el. În orice caz, Myers s-a simţit uşurat. S-a uitat din nou la ceasornic, apoi la tânăra care zorea spre fereastra unde stătea el. Myers s-a retras, de parcă ea ar fi avut de gând să izbească geamul.

Uşa compartimentului s-a deschis. Tânărul pe care-l văzuse afară a închis uşa după el şi a zis *„Bonjur*". N-a aşteptat să i se răspundă, ci a aruncat valiza în plasa de bagaje de deasupra capului şi s-a dus spre fereastră. *„Pardonnez moi".* A coborât geamul. „Mărie", a zis el. Tânăra a început să zâmbească şi să plângă în acelaşi timp. Tânărul i-a prins mâinile, le-a ridicat şi a început să-i sărute degetele.

Myers a întors capul şi a strâns din dinţi. A auzit ultimele strigăte ale feroviarilor. Cineva a fluierat. Imediat trenul a început să se îndepărteze de peron. Tânărul dăduse drumul mâinilor femeii, dar continua să-i facă semne în timp ce trenul accelera.

Dar trenul a parcurs doar o distanţă mică, până în triaj, sub cerul liber, şi apoi Myers a simţit cum garnitura se opreşte brusc. Tânărul a închis geamul şi s-a dus la locul de

lângă uşă. A scos un ziar din pardesiu şi a început să citească. Myers s-a ridicat şi a deschis uşa. A mers la capătul coridorului, unde erau cuplate vagoanele. Nu ştia de ce opriseră. Poate se defectase ceva. S-a dus la fereastră. Dar vedea doar o reţea complicată de linii de tren, unde se formau garniturile, iar vagoanele erau desprinse sau mutate de la un tren la altul. S-a tras înapoi de la fereastră, Semnul de pe uşa care dădea în vagonul următor spunea *POUSSEZ.* Myers a izbit semnul cu pumnul şi uşa s-a deschis, glisând. Era din nou în vagonul de clasa a doua. A trecut pe lângă un şir de compartimente pline cu oameni care se aşezau comod, ca şi cum se pregăteau pentru o călătorie lungă. Trebuia să afle de la cineva unde merge trenul ăsta. Atunci când cumpărase biletul, înţelesese că de la Strasbourg trenul îşi continua drumul până la Paris. Dar a simţit că ar fi umilitor să bage capul într-un compartiment şi să spună „Parii?" sau cum i-or spune ei, ca şi cum ar întreba dacă sosiseră la o destinaţie. A auzit un zdrăngănit puternic şi trenul s-a smucit puţin înapoi. Acum vedea din nou gara şi s-a gândit încă o dată la fiul lui. Poate că stătea acolo, în urmă, cu răsuflarea tăiată, fiindcă fugise să ajungă la gară, şi se întreba ce se întâmplase cu tatăl lui. Myers a clătinat din cap.

Vagonul în care era a scârţâit şi a gemut sub el, apoi ceva s-a prins şi s-a îmbucat cu greu Myers s-a uitat afară, la labirintul de şine, şi a observat că trenul începuse să se mişte din nou. S-a întors, s-a dus în grabă la capătul vagonului şi a trecut înapoi, în vagonul în care călătorea. A luat-o pe coridor, ducându-se în compartimentul lui. Dar tânărul cu ziarul dispăruse. Şi geamantanul lui Myers dispăruse. La urma urmelor, nu era compartimentul său. Cu o strângere de inimă, şi-a dat seama că, probabil, vagonul său fusese decuplat când trenul era în triaj şi în locul lui fusese ataşat un alt vagon de clasa a doua.

Compartimentul în faţa căruia stătea era aproape plin cu omuleţi cu pielea tuciurie, care vorbeau repede într-o limbă pe care Myers nu o mai auzise până atunci. Unul dintre bărbaţi i-a făcut semn să vină înăuntru. Myers a intrat în compartiment şi bărbaţii i-au făcut loc. Acolo părea să fie o atmosferă veselă. Bărbatul care îi făcuse semn a râs şi a atins uşor cu mâna spaţiul de lângă el. Myers s-a aşezat acolo, cu spatele în direcţia de mers a trenului. Peisajul rural ce se vedea pe fereastră a început să treacă din ce în ce mai repede pe lângă ei Preţ de o secundă Myers a avut impresia că peisajul se îndepărtează în goană. El, Myers, se ducea undeva. Asta ştia. Iar dacă direcţia era greşită, mai devreme sau mai târziu tot o să afle.

S-a lăsat pe spate şi a închis ochii. Bărbaţii au continuat să discute şi să râdă. Glasurile lor ajungeau parcă la el de la o oarecare depărtare. Curând acestea au devenit parte a mişcărilor trenului şi, treptat, Myers a simţit cum se duce, se retrage iarăşi şi adoarme.

UN LUCRU MIC ŞI BUN

Sâmbătă după-masă femeia s-a dus cu maşina la brutăria din centrul comercial. După ce a răsfoit o mapă cu fotografii de prăjituri, lipite cu scotch pe foi detaşabile, a comandat un tort de ciocolată, preferatul copilului. Tortul ales de ea era ornamentat cu o navă cosmică şi o rampă de lansare sub o puzderie de stele albe şi cu o planetă făcută din glazură roşie la capătul celălalt. Numele băiatului, SCOTTY, urma să fie scris cu litere verzi sub planetă. Brutarul, un bărbat în vârstă, cu gât gros, a ascultat fără să scoată o vorbă când femeia i-a spus că băiatul împlineşte opt ani lunea următoare. Brutarul purta un şorţ alb, care semăna cu un halat. Baierele îi treceau pe sub braţe, ocoleau prin spate şi apoi veneau din nou în faţă, unde erau prinse sub

talia lui solidă. Şi-a şters mâinile de şorţ în timp ce o asculta. Şi-a coborât privirile pe fotografii şi a lăsat-o să vorbească., Să vorbească pe îndelete. De-abia venise la lucru şi avea să stea acolo şi să coacă toată noaptea, aşa că nu se grăbea deloc.

I-a spus brutarului numele ei, Ann Weiss, şi i-a dat numărul de telefon. Prăjitura va fi gata luni dimineața. Va fi scoasă din cuptor la timp pentru petrecerea copilului din după-masa aceea. Brutarul nu era jovial, Nu şi-au spus amabilități. A existat doar un schimb minim de cuvinte – informațiile necesare. Omul a făcut-o să se simtă stânjenită şi femeii nu i-a plăcut. În timp ce era aplecat peste tejghea, cu creionul în mână, femeia i-a studiat trăsăturile aspre şi s-a întrebat dacă el a făcut şi altceva în viață sau a fost mereu doar brutar. Ea era mamă, avea treizeci şi trei de ani şi i se părea că oricine – şi în special o persoană de vârsta brutarului, un bărbat destul de în vârstă ca să-i poată fi tată – ar trebui să aibă copii care au trecut prin faza asta deosebită a torturilor şi a serbării zilei de naştere. Între ei doi ar trebui să existe o asemenea legătură, s-a gândit ea. Dar brutarul a fost scump la vorbă – nu grosolan, ci doar scump la vorbă. Ann n-a mai încercat să se împrietenească cu el. S-a uitat în camera din spate a brutăriei şi a văzut la un capăt o masă lungă, din lemn masiv, cu forme din aluminiu pentru plăcinte, iar lângă masă un container de metal plin cu grătare goale. Se vedea şi cuptorul enorm. Un radio transmitea muzică country.

Brutarul a terminat de scris – cu majuscule – informațiile pe fişa de comandă specială şi a închis mapa. S-a uitat la femeie şi i-a spus:

— Luni dimineață.

Femeia i-a mulțumit, s-a urcat în maşină şi a plecat acasă.

Luni dimineață băiatul sărbătorit se ducea la şcoală împreună cu un alt băiat, Cei doi îşi treceau o pungă cu chipsun de la unul la altul şi băiatul sărbătorit încerca să afle ce cadou are de gând să-i dea prietenul lui în după-masa aceea, de ziua lui de naştere. La o intersecție băiatul sărbătorit a păşit neatent dincolo de bordură şi a fost lovit imediat de un automobil. A căzut pe-o parte, cu capul în rigolă şi picioarele pe carosabil. Avea ochii închişi, dar picioarele i se mişcau înainte şi înapoi, ca şi cum încerca să se cațere pe ceva. Prietenul lui a aruncat punga de chipsuri şi a început să plângă. Automobilul a oprit după vreo treizeci de metri în mijlocul drumului. Bărbatul de pe locul şoferului s-a uitat înapoi peste umăr. A aşteptat până când băiatul s-a ridicat nesigur în picioare. Se împleticea puțin. Părea amețit, dar OK. Şoferul a băgat în viteză şi maşina s-a îndepărtat.

Băiatul sărbătorit nu plângea, dar nici nu spunea nimic. N-a răspuns când prietenul lui l-a întrebat cum te simți când eşti lovit de un automobil. A plecat spre casă, iar prietenul său s-a dus mai departe la şcoală. Dar după ce băiatul sărbătorit a ajuns acasă şi i-a povestit mamei lui despre accident – ea stătea lângă el, pe sofa, şi îi ținea mâinile în poală, spunând „Scotty, puiule, eşti sigur că te simți bine, dragule?”, gândindu-se că va chema oricum doctorul –, s-a lăsat deodată pe spate pe sofa, a închis ochii şi a devenit moale ca o cârpă. Femeia n-a reuşit să-l readucă în simțiri şi-atunci a dat fuga la telefon şi l-a sunat pe soțul ei la serviciu. Howard i-a spus să-şi păstreze calmul, da, să-şi păstreze calmul, şi apoi a chemat o ambulanță pentru băiat, iar el a plecat spre spital.

Bineînțeles, serbarea zilei de naştere a fost contramandată. Copilul era la spital, cu o uşoară comoție şi în stare de şoc. Avusese stări de vomă şi plămânii i se umpluseră cu lichid, pe care a fost nevoie să i-l scoată în

după-amiaza aceea. Acum el părea pur şi simplu cufundat într-un somn profund – dar nu era comă, nu era comă, accentuase dr. Francis când văzuse groaza din privirile părinților. În noaptea aceea, la ora unsprezece, când băiatul părea să se odihnească destul de liniştit după numeroase radiografii şi analize de laborator, iar acum rămânea doar să se trezească şi să-şi recapete cunoştința, Howard a plecat de la spital. El şi Ann stătuseră în spital, lângă băiat, toată după-amiaza aceea şi el se ducea acasă pentru puțin timp, ca să facă o baie şi să se schimbe.

— Mă întorc într-o oră, a zis Howard.

Ann a dat din cap.

— Bine, a zis ea. Nu mă mişc de-aici.

A sărutat-o pe frunte. Şi-au atins mâinile. Ea s-a aşezat pe scaunul de lângă pat şi s-a uitat la copil. Aştepta ca băiatul să se trezească şi să se facă bine. Atunci va începe să se relaxeze.

De la spital Howard s-a dus acasă. A rulat foarte repede pe străzile ude şi întunecate, apoi şi-a luat seama şi a redus viteza. Până acum viața lui se desfăşurase lin şi mulțumitor – colegiu, căsătorie, un an de masterat în comerț şi afaceri, asociat mai tânăr la o firmă de investiții. Paternitatea. Era fericit şi – până acum – norocos. Ştia asta. Părinții lui erau în viață, frații şi sora lui la casele lor, prietenii lui din colegiu plecaseră în lume să-şi caute un rost. Până acum fusese ocolit de orice rău adevărat, de forțele acelea care, după câte ştia el, existau şi puteau să frângă sau să doboare un bărbat dacă norocul se ducea, dacă lucrurile luau brusc o altă turnură. A intrat pe drumul de acces şi a parcat. Piciorul stâng a început să-i tremure. A stat în maşină un minut şi s-a străduit să trateze situația prezentă în mod rațional. Scotty fusese lovit de o maşină şi se afla în spital, dar avea să se facă bine. Howard a închis ochii şi şi-a trecut mâna peste față. A coborât din maşină şi s-a dus spre

intrarea principală. În casă lătra câinele. Telefonul a sunat şi a tot sunat cât timp a deschis uşa şi a bâjbâit, încercând să aprindă lumina. N-ar fi trebuit să plece de la spital, n-ar fi trebuit... „Uf, fir-ar să fie!” s-a gândit el. A ridicat receptorul şi a zis:

— De-abia am intrat pe uşă!

— E aici un tort care n-a fost ridicat, a anunțat vocea de la capătul celălalt al firului.

— Ce spui? a zis Howard.

— Un tort, a reluat vocea. Un tort de şaisprezece dolari.

Howard a ținut receptorul lipit de ureche şi a încercat să înțeleagă.

— Nu ştiu nimic despre niciun tort, a zis el. Iisuse, despre ce naiba vorbeşti dumneata?

— Ascultă, pe mine să nu mă iei aşa! a zis vocea.

Howard a pus telefonul în furcă. S-a dus la bucătărie. Şi-a pus nişte whiskey. A telefonat la spital. Dar starea copilului rămăsese aceeaşi: dormea în continuare şi nu se schimbase nimic, în vreme ce apa curgea în cadă, Howard şi-a săpunit fața şi s-a bărbierit. Dar de-abia se întinsese în cadă şi închisese ochii, când telefonul a sunat din nou. A ieşit cu greu din apă, a înhățat prosopul şi a străbătut casa în grabă, spunându-şi „Idiotule, idiotule!”, fiindcă plecase de la spital. Dar când a ridicat receptorul şi a strigat „Alo!”, la celălalt capăt al firului nu s-a auzit niciun sunet. Apoi persoana care sunase a închis.

A revenit la spital puțin după miezul nopții. Ann stătea tot pe scaun, lângă pat. Şi-a ridicat privirile spre Howard şi apoi s-a uitat din nou la copil. Ochii copilului rămâneau închişi, iar capul îi era încă înfăşurat în bandaje. Respira liniştit şi regulat. Un flacon cu glucoză era atârnat de aparatul de deasupra patului şi un tub mergea de la sticlă la brațul băiatului.

— Cum se simte? a zis Howard. Ce-s chestiile astea? Arătă el spre glucoză şi spre tub.

— Aşa a ordonat dr. Francis, a zis ea. Are nevoie să fie alimentat. Trebuie să se fortifice. De ce nu se trezeşte, Howard, dacă se simte bine? Nu înțeleg.

Howard şi-a lipit mâna de ceafa ei. Şi-a plimbat degetele prin părul ei.

— Las' că se face el bine. Încă puțin şi o să se trezească. Dr. Francis ştie cum stau lucrurile.

După o vreme el a adăugat:

— Poate ar trebui să te duci acasă şi să te odihneşti puțin. Rămân eu aici Şi nu-i da apă la moară ticălosului care sună întruna. Închide imediat telefonul.

— Cine sună? a întrebat ea.

— Nu ştiu cine. Probabil cineva care n-are altceva mai bun de făcut decât să dea telefoane oamenilor. Acum du-te.

Ea a scuturat din cap.

— Nu, a zis, mă simt bine.

— Zău! a zis el. Du-te acasă! Stai şi te odihneşti puțin, apoi te întorci şi îmi iei locul dimineața.

Va fi foarte bine. Ce a spus dr. Francis? A spus că Scotty o să se facă bine. Nu trebuie să ne facem griji. Acum doarme, asta-i tot.

O asistentă a deschis uşa. I-a salutat, dând din cap, şi s-a dus lângă pat. I-a scos băiatului brațul stâng de sub pleduri, şi-a pus degetele pe încheietura lui, a găsit pulsul, apoi s-a uitat la ceas. După puțin timp i-a pus brațul la loc sub pleduri şi s-a dus la picioarele patului, unde a scris ceva pe o planşetă cu clame prinsă de pat.

— Cum se simte? a întrebat Ann.

Mâna lui Howard era o greutate pusă pe umărul ei. Îi simțea apăsarea degetelor.

— E stabil, a răspuns asistenta.

Apoi a zis:

— Doctorul vine din nou peste puțin timp. S-a întors la spital. În momentul de față face vizita.

— Îi spuneam că poate ea o să vrea să se ducă acasă şi să se odihnească puțin, a zis Howard, După ce vine doctorul.

— De ce nu? Poate s-o facă, a zis asistenta. Cred că amândoi ar trebui să faceți asta fără probleme dacă doriți.

Asistenta era o scandinavă solidă, cu părul blond. Se simțea şi o urmă de accent în vorbirea ei.

— Să vedem ce ne spune doctorul, a zis Ann. Vreau să discut cu doctorul. Nu cred că băiatul ar trebui să doarmă în halul ăsta. Nu cred că e un semn bun.

Ann şi-a dus mâna la ochi şi şi-a împins puțin capul în față. Howard a prins-o mai strâns de umăr şi apoi mâna lui a urcat pe gâtul ei şi degetele lui au început să-i maseze muşchii.

— Dr. Francis ajunge aici în câteva minute, a zis asistenta.

Apoi a ieşit din salon.

Howard a privit o vreme copilul şi pieptul lui firav, care se ridica şi se lăsa liniştit sub pleduri. Pentru prima oară de la minutele îngrozitoare de după telefonul dat de Ann la el la serviciu, a simțit cum în membrele sale începe să se instaleze o frică autentică. A început să clatine din cap. Scotty era bine, dar în loc să doarmă acasă, în patul lui, zăcea pe un pat de spital, cu bandaje în jurul capului şi un tub în braț. Dar acum el avea nevoie de acest ajutor.

Dr. Francis a intrat şi a dat mâna cu Howard, deşi se văzuseră doar cu câteva ore în urmă. Ann s-a ridicat de pe scaun.

— Domnule doctor?

— Ann, a zis doctorul şi a dat din cap. Hai să vedem întâi ce mai face băiatul.

S-a dus la marginea patului şi i-a luat pulsul băiatului. I-a întors pe dos o pleoapă, apoi pe cealaltă Howard şi Ann

stăteau lângă doctor şi îl urmăreau cu privirile. Apoi doctorul a dat la o parte pledurile şi i-a ascultat cu stetoscopul inima şi plămânii băiatului. A apăsat cu degetele ici şi colo pe abdomenul lui. Când a terminat, s-a dus la picioarele patului şi a studiat fişa de observaţie. A notat ora, a mâzgălit ceva pe fişă şi s-a uitat la Howard şi Ann.

— Doctore, care-i situaţia? a zis Howard. Mai exact, ce se întâmplă cu el?

— De ce nu-şi vine în fire? a zis Ann.

Doctorul era un bărbat frumos, lat în spate şi cu faţa bronzată, Purta costum cu jiletcă, cravată în dungi şi butoni de fildeş. Părul încărunţit îi era pieptănat peste cap şi el arăta ca şi cum tocmai atunci se întorcea de la un concert.

— Băiatul e bine, a zis doctorul. Nu-s motive de îngrijorare. Totuşi ar putea să-i fie mai bine, cred eu. Dar e bine Totuşi aş vrea să se trezească. Trebuie să se trezească destul de curând.

Doctorul l-a privit din nou pe băiat.

— O să ştim mai multe peste câteva ore, după ce primim rezultatele de la alte analize. Altminteri, el e bine, credeţi-mă. În afară de fractura craniană de deasupra frunţii. Are într-adevăr fractura asta.

— Oh, nu! a zis Ann.

— Şi puţină comoţie cerebrală, cum v-am spus mai înainte. Fireşte, ştiţi că e în stare de şoc, a zis doctorul. Uneori întâlneşti aşa ceva în cazuri de şoc. Somnul ăsta.

— Dar e în afara oricărui pericol real, n\i? a zis Howard. Aţi spus mai înainte că nu e în comă N-aţi spune că e comă, aşa este, domnule doctor?

Howard aştepta. S-a uitat la doctor.

— Nu, nu vreau să-i spun comă, a zis doctorul şi s-a uitat din nou la băiat. E un somn profund şi atât. O măsură de refacere pe care o ia corpul pe cont propriu. E în afara

oricărui pericol real, aş zice eu. Cu siguranţă. Dar vom şti mai multe când se va trezi şi o să primim şi rezultatele altor analize.

— E comă, a zis Ann. Un fel de comă.

— Încă nu e comă Nu-i ceea ce se numeşte comă, a zis doctorul. N-aş vrea să-i spun comă. Oricum, nu încă. A suferit un şoc. În cazuri de şoc reacţia de felul ăsta e destul de frecventă. E o reacţie temporară la o traumă a corpului. Coma.. Ei, coma e o stare de inconştienţă prelungită, profundă, ceva ce ar putea dura zile sau chiar săptămâni întregi. Scotty nu e în zona aceea, din câte putem să ne dăm noi seama. Sunt sigur că până dimineaţă starea lui se va îmbunătăţi. Pun pariu că aşa va fi. Vom şti mai multe când se va trezi, ceea ce se va întâmpla nu peste mult timp. Bineînţeles, faceţi cum doriţi, rămâneţi aici sau vă duceţi acasă pentru o vreme. Dar vă rog să nu vă faceţi probleme. Puteţi pleca oricând de la spital pentru un timp, dacă doriţi. Ştiu că nu e uşor.

Şi-a aţintit din nou privirile asupra băiatului, urmărindu-l, apoi s-a întors spre Ann şi a zis:

— Dumneata, mămico, încearcă să nu te alarmezi. Credeţi-mă, noi facem tot posibilul. Acum e doar o chestiune de ceva mai mult timp.

Doctorul a înclinat capul spre ea, a dat mâna cu Howard şi apoi a ieşit din cameră.

Ann a pus mâna pe fruntea copilului.

— Bine măcar că n-are febră, a zis ea.

Apoi a adăugat:

— Dumnezeule, pare totuşi atât de rece! Howard! Crezi că aşa ar trebui să fie? Pune mâna pe fruntea lui.

Howard a atins tâmplele copilului. I s-a rărit chiar propria respiraţie. A zis:

— Cred că aşa trebuie să fie în momentul ăsta. E în stare de şoc, ţi-aminteşti? Aşa a spus doctorul. Doctorul de-abia a plecat de-aici. Ar fi spus el ceva dacă Scotty nu era OK.

Ann a stat acolo încă o vreme, rozându-şi buza cu dinţii. Apoi s-a întors la scaunul ei şi s-a aşezat.

Howard s-a aşezat pe un scaun alăturat. S-au privit. Howard voia să spună altceva şi să o liniştească din nou, să-i dea asigurări, dar era şi el speriat. I-a luat mâna şi a pus-o în poala lui, iar faptul că mâna ei era acolo l-a făcut să se simtă mai bine. I-a ridicat mâna şi i-a strâns-o. Apoi i-a ţinut-o într-a lui şi au stat astfel o vreme, uitându-se în tăcere la băiat. Din când în când el îi strângea mâna. În cele din urmă ea şi-a retras-o.

— Mă rugam, a zis ea.

El a dat din cap.

Ea a zis:

— M-am temut că am uitat cum să mă rog, dar mi-am amintit. A trebuit doar să închid ochii şi să spun „Rogu-te, Doamne, ajută-ne! Ajută-l pe Scotty!" şi restul a venit uşor. Cuvintele au venit imediat. Poate dacă te-ai ruga şi tu... a adăugat ea.

— Eu m-am rugat, a zis el. M-am rugat în după-masa asta – adică ieri după-masă după ce mi-ai telefonat, în timp ce mă îndreptam spre spital. Da, m-am rugat.

— Asta-i bine, a zis ea şi, pentru prima dată, a simţit că ei erau alături în acest necaz.

Şi-a dat seama cu surprindere că până acum necazul fusese al ei şi al lui Scotty. Nu-l indusese şi pe Howard, deşi el fusese acolo şi avusese nevoie de el din primul moment. Era bucuroasă că e soţia lui.

Apoi a intrat aceeaşi asistentă, a luat din nou pulsul băiatului şi a verificat debitul flaconului de deasupra patului.

Peste o oră a intrat alt doctor. A spus că se numeşte Parsons, de la Radiologie. Avea o mustață stufoasă. Purta mocasini, o cămaşă în carouri şi o pereche de blugi.

— O să-l ducem jos ca să-i mai facem nişte radiografii, le-a spus el. Trebuie să-i mai facem nişte radiografii şi vrem să-i facem şi o ecografie.

— Ecografie? Asta ce mai e? A zis Ann.

Ea stătea între doctorul ăsta nou şi pat.

— Credeam că ați făcut toate radiografiile alea ale voastre.

— Mă tem că trebuie să mai facem câteva, a zis doctorul. Nu aveți de ce să vă îngrijorați. Pur şi simplu ne sunt necesare mai multe imagini şi vrem să-i facem şi o ecografie a creierului.

— Doamne Dumnezeule! a zis Ann.

— E o procedură absolut normală în asemenea cazuri, a zis doctorul ăsta nou. Vrem doar să ştim sigur de ce nu s-a trezit până acum. E o procedură medicală obişnuită. Nu trebuie să vă alarmați O să-l ducem jos peste câteva minute, a mai zis doctorul.

După puțină vreme în cameră au intrat doi infirmieri cu o targă pe rotile. Doi bărbați în uniforme albe, cu părul negru şi tenul măsliniu, au schimbat câteva cuvinte într-o limbă străină în timp ce l-au desprins pe băiat de tub şi l-au trecut de pe pat pe targă. Apoi au împins targa, au scos-o din cameră şi au suit-o în ascensor. Howard şi Ann s-au suit în acelaşi ascensor. Ann l-a privit lung pe copil A închis ochii, timp în care ascensorul a început să coboare. Infirmierii stăteau de o parte şi de alta a tărgi pe rotile, fără să spună nimic, deşi o dată unul dintre ei i-a spus ceva în limba lor colegului său şi acesta i-a răspuns clătinând încet din cap.

În dimineața aceea, ceva mai târziu, când soarele începea să lumineze ferestrele sălii de aşteptare de lângă secția de radiologie, au scos băiatul afară şi l-au dus înapoi în camera

lui. Howard şi Ann au mers încă o dată cu el în ascensor şi şi-au ocupat încă o dată locurile de lângă pat.

Au aşteptat toată ziua, dar băiatul tot nu s-a trezit. Din când în când unul dintre ei ieşea din cameră şi cobora scările la bufet ca să bea o cafea şi atunci, ca şi cum îşi amintea deodată şi se simţea vinovat, se ridica de la masă şi se întorcea grăbit în cameră. Dr. Franci s a venit în după-amiaza aceea încă o dată, l-a examinat pe băiat, apoi a plecat, după ce le-a spus că el, băiatul, face progrese şi o să se trezească foarte curând. Din când în când intrau asistente. Nu erau cele din noaptea precedentă. Apoi s-a auzit o bătaie în uşă şi a intrat o femeie tânără de la laborator Purta pantaloni albi şi o bluză albă şi ducea o tăviţă cu lucruri pe care a pus-o pe noptiera de lângă pat. Fără să le spună un cuvânt, a luat sânge din braţul băiatului. Howard a închis ochii când femeia a găsit locul potrivit de pe braţul puştiului şi a introdus acul.

— Nu înţeleg ce-i asta, i-a zis Ann femeii.

— Ordinele doctorului, i-a răspuns tânăra. Fac ceea ce mi se spune. Mi se spune scoate-i sânge, eu îi iau sânge. Dar ce necaz are băiatul? A mai zis ea. E un dulce.

— A fost lovit de o maşină, a zis Howard. O maşină care a părăsit locul accidentului.

Tânăra a clătinat din cap şi s-a uitat din nou la băiat. Apoi a luat tava şi a ieşit din cameră.

— De ce nu se trezeşte? a zis Ann. Howard? Vreau nişte răspunsuri de la oamenii ăştia!

Howard n-a zis nimic. S-a aşezat din nou pe scaun, picior peste picior Şi-a frecat faţa. S-a uitat la fiul său şi apoi s-a lăsat pe speteaza scaunului, a închis ochii şi a adormit.

Ann s-a dus la fereastră şi s-a uitat la parcare. Era noapte şi maşinile intrau şi ieşeau cu farurile aprinse din spaţiul de parcare. Ea stătea la fereastră, cu mâinile încleştate pe pervaz, şi ştia în adâncul ei că de-acum acum erau prinşi în

ceva – ceva necruțător. Era înspăimântată şi dinții au început să-i clănțăne până când a strâns din falei A văzut un automobil mare care s-a oprit în fața spitalului şi cineva, o femeie într-un pardesiu lung, s-a suit în maşină. Dorea să fi fost ea femeia aceea şi s-o ia de aici cineva, oricine, s-o ducă în alt loc şi în locul acela să îl găsească pe Scotty, care-o aştepta să coboare din maşină, gata să spună „Mămico” şi s-o lase să-l îmbrățişeze.

Howard s-a trezit după puțin timp. S-a uitat din nou la băiat. Apoi s-a sculat de pe scaun, s-a întins şi s-a dus lângă ea, la fereastră. Amândoi priveau fix parcarea. N-au scos un cuvânt. Dar acum fiecare părea să simtă ce se petrece în sufletul celuilalt, ca şi cum îngrijorarea îi făcuse transparenți într-un mod absolut firesc.

Uşa s-a deschis şi a intrat dr. Francis. De data asta purta alt costum şi altă cravată. Avea părul pieptănat peste cap şi părea proaspăt bărbierit. S-a dus direct la pat şi a examinat băiatul.

— Ar fi trebuit să-şi recapete cunoştința până acum. Nu ne putem explica starea asta, a zis el. Dar vă pot spune că suntem convinşi cu toții că băiatul e în afara oricărui pericol. O să ne simțim într-adevăr mai bine când îşi va veni în fire. Nu există niciun motiv, dar absolut niciunul, ca el să nu-şi revină. Foarte curând. Oh, o să aibă o drăguță de durere de cap când o să-şi vină în simțiri, fiți siguri de asta! Dar toate semnele lui vitale sunt în regulă. Cât se poate de normale.

— Deci e comă? a zis Ann.

Doctorul şi-a frecat obrazul neted.

— Să-i spunem aşa deocamdată, până când îşi recapătă cunoştința. Dar dumneavoastră probabil sunteți istoviți. E cumplit. Ştiu că e cumplit. Vă rog să nu vă jenați şi să vă duceți să mâncați ceva, a mai zis el. V-ar face bine. Pun o

asistentă aici în cameră câtă vreme sunteți plecați – dacă veți fi totuşi dispuşi să vă duceți. Duceți-vă şi mâncați ceva.

— N-aş putea să mănânc nimic, a zis Ann.

— Faceți cum doriți, bineînțeles, a zis doctorul. Oricum, am vrut să vă spun că toate semnele sunt bune, testele sunt negative, nu a apărut nimic suspect şi de îndată ce îşi va recăpăta cunoştința, va fi trecut de ce era mai greu.

— Mulțumesc, doctore, a zis Howard.

A dat din nou mâna cu doctorul. Acesta l-a bătut uşor pe umăr şi a plecat.

— Cred că unul dintre noi trebuie să se ducă acasă şi să vadă cum stau lucrurile, a zis Howard. În primul rând cineva trebuie să-i dea de mâncare lui Slug.

— Sună-l pe unul dintre vecini, a zis Ann. Sună la familia Morgan. Oricare din ei îi dă de mâncare câinelui dacă îl rogi.

— Bine, bine, a zis Howard.

După o vreme a reluat:

— Draga mea, de ce să nu faci *tu* asta? De ce să nu te duci acasă, să vezi cum stau lucrurile şi apoi să te întorci? O să-ți facă bine. Eu rămân aici, cu el. Vorbesc serios, a mai spus Howard.

Trebuie să ne păstrăm forțele. Va trebui să stăm aici o vreme chiar după ce se trezeşte.

— Da' de ce nu te duci tu? a zis ea. Îi dai de mâncare lui Slug. Mănânci şi tu.

— Eu am fost acasă, draga mea, a zis el. Am fost plecat exact o oră şi cincisprezece minute. Hai, du-te acasă o oră, să te refaci. Pe urmă vii înapoi.

Ann a încercat să se gândească la asta, dar era prea obosită. A închis ochii şi a încercat iar să se gândească la asta. După o vreme a zis:

— Poate că mă voi duce acasă pentru câteva minute. Poate că dacă nu stau aici să-l veghez secundă de secundă, o să se trezească şi o să se simtă bine. Ştii? Poate o să se

trezească dacă nu sunt eu aici. Aşa că mă duc acasă, fac baie şi mă schimb. Îmi pun haine curate. Îi dau de mâncare lui Slug. Apoi mă întorc.

— Eu nu mă mişc de-aici, a zis el. Hai, draga mea, du-te acasă! Eu stau cu ochii pe tot ce se-ntâmplă pe-aici.

Howard avea ochii injectaţi şi mici, ca şi cum băuse multă vreme. Hainele îi erau şifonate. Barba îi crescuse. Ann i-a atins faţa şi apoi şi-a retras mâna. A înţeles că el vrea să rămână câtva timp singur cu gândurile lui. Şi-a luat poşeta de pe noptieră şi el a ajutat-o să-şi pună pardesiul.

— Nu lipsesc mult, a zis ea.

— Când ajungi acasă, să stai să te odihneşti puţin, a zis el. Să mănânci ceva. Faci o baie. După baie stai puţin şi te odihneşte. O să-ţi facă foarte, foarte bine, ai să vezi. Apoi te întorci aici. Încearcă să nu-ţi faci griji. Ai auzit ce-a spus dr. Francis.

A stat un minut aşa, cu pardesiul pe ea, şi a încercat să-şi aducă aminte cu exactitate cuvintele doctorului, căutând să sesizeze orice nuanţă, orice aluzie, orice s-ar fi ascuns în spatele celor spuse de el. A încercat să-şi amintească dacă i se schimbase expresia când s-a aplecat să examineze copilul. Şi-a amintit felul în care i s-au aşezat trăsăturile în timp ce a întors pe dos pleoapele copilului şi i-a ascultat respiraţia.

S-a dus la uşă, unde s-a întors şi s-a uitat în urmă. S-a uitat la copil şi apoi s-a uitat la tatăl lui. Howard a dat din cap. Ann a ieşit din încăpere şi a tras uşa după ea.

A trecut pe lângă rezerva asistentelor, s-a dus spre capătul coridorului şi a căutat ascensorul. La capătul coridorului a luat-o la dreapta şi a intrat într-o mică sală de aşteptare, unde membrii unei familii de negri stăteau pe nişte scaune din nuiele, Era acolo un bărbat de vârstă mijlocie, în cămaşă kaki, pantaloni şi o şapcă de baseball împinsă spre ceafă. O femeie corpolentă, în rochie de casă şi

papuci, era prăbuşită pe un scaun. O adolescentă în blugi, cu părul împletit în zeci de codiţe, stătea întinsă pe un alt scaun şi fuma o ţigara, cu picioarele încrucişate. Când Ann a intrat în cameră, membrii familiei şi-au rotit ochii spre ea. Măsuţa din faţa lor era plină cu ambalaje de hamburgeri şi pahare de plastic.

— Franklin, a zis femeia cea corpolentă când s-a trezit. E despre Franklin al nostru?

Ochii i s-au mărit.

— Spune-mi acum, doamnă! a zis femeia. E despre Franklin?

Încercă să se ridice de pe scaun, dar bărbatul îşi încleştase mâna peste braţul ei.

— Uşurel, uşurel, a zis el. Evelyn.

— Îmi pare rău, a zis Arm. Eu caut ascensorul. Fiul meu e în spital şi acum nu găsesc ascensorul.

— Ascensorul e pe coridorul ăsta, apoi o luaţi la stânga, a zis bărbatul în timp ce îndrepta un deget în direcţia respectivă.

Fata trăgea din ţigară şi se holba la Ann. Ochii i s-au îngustat şi buzele ei groase s-au despărţit încet în timp ce expiră fumul Negresa şi-a lăsat mâna să cadă pe umărul fetei şi a întors capul. Ann n-o mai interesa.

— Băiatul meu a fost lovit de o maşină, i-a spus Ann bărbatului.

Avea, pare-se, nevoie să se justifice.

— Are comoţie cerebrală şi o mică fractură a craniului, dar o să se facă bine. Acum e în stare de şoc, dar s-ar putea să fie şi o formă de comă. De fapt ne îngrijorează partea cu coma. Eu plec pentru puţin timp, dar soţul meu a rămas cu el. Poate îşi vine în simţiri în timp ce sunt plecată.

— Îmi pare rău, a zis bărbatul şi s-a foit pe scaun, clătinând din cap.

A privit masa, apoi s-a uitat din nou la Ann. Ea stătea încă acolo. Bărbatul a zis

— Franklin al nostru e pe masa de operație. L-a înjunghiat cineva. A încercat să-l omoare. A fost o încăierare acolo unde era el. La petrecerea asta. Oamenii spun că el stătea în picioare şi se uita. Nu supăra pe nimeni. Dar asta nu mai înseamnă nimic în zilele noastre. Acu' e pe masa de operație. Noi sperăm şi ne rugăm. Asta-i tot ce putem face acum.

Şi bărbatul o privi calm.

Ann s-a uitat din nou la fată, care o urmărea cu privirea, şi la femeia mai în vârstă, care-şi ținea capul plecat, dar acum avea ochii închişi. A văzut cum buzele ei se mişcau în tăcere şi formau cuvinte. Ar fi vrut să întrebe ce cuvinte erau. Voia să discute mai mult cu oamenii aceia, care erau în acelaşi gen de aşteptare ca şi ea. Şi ea, şi ei erau înspăimântați. Aveau în comun spaima. Şi-ar fi dorit să fi spus altceva despre accident, să le vorbească mai mult despre Scotty, cum că asta se întâmplase chiar de ziua lui de naştere, luni, şi că el era încă inconştient. Doar că nu ştia cum să înceapă. Stătea în picioare şi se uita La ei fără să mai scoată o vorbă.

A străbătut coridorul indicat de bărbatul acela şi a găsit ascensorul. A aşteptat un minut în fața uşilor închise, întrebându-se încă dacă face cumva ce se cuvine. Apoi a întins un deget în afară şi a apăsat butonul.

Ann a tras maşina pe drumul de acces şi a oprit motorul. A închis ochii şi şi-a rezemat capul de volan vreme de un minut. A ascultat ticăielile scoase de motorul care începea să se răcească. Apoi a coborât din maşină. Auzea câinele lătrând în casă S-a dus la uşa din față, care era descuiată. A intrat în casă, a aprins luminile şi a pus la fiert un ibric cu apă pentru ceai. A deschis o conservă cu mâncare pentru câini şi i-a dat să mănânce lui Slug pe terasa din spate.

Câinele a înghiţit lacom, plescăind de zor. Se agita teribil prin bucătărie, parcă vrând să se asigure că stăpâna o să rămână acasă. În timp ce Ann stătea pe sofa cu paharul de ceai, a sunat telefonul.

— Da? a zis ea când a ridicat receptorul. Alo!

— Doamna Weiss? a zis o voce de bărbat.

Era cinci dimineaţa şi femeia avea impresia că aude pe fundal ceva maşinării sau un utilaj oarecare.

— Da, da! Ce s-a întâmplat? A zis ea. Da, doamna Weiss la telefon! Cu ea vorbiţi. Despre ce e vorba, vă rog? Zise femeia, ascultând ce se auzea acolo, în fundal. E despre Scotty, pentru numele lui Dumnezeu?

— Scotty, a zis vocea bărbatului. Da, e despre Scotty. Problema asta are legătură cu Scotty. Aţi uitat de Scotty? A mai zis bărbatul.

Apoi a închis telefonul.

Ann a format numărul spitalului şi a cerut la etajul al treilea. A vrut informaţii despre fiul ei de la asistenta care i-a răspuns la telefon. Apoi a vrut să vorbească şi cu soţul ei. E ceva urgent, a spus ea.

A aşteptat, răsucind între degete firul de telefon. A închis ochii şi a simţit că i se face rău de la stomac. Ar trebui să se silească să mănânce. Slug a intrat în casă, venind de pe terasa din spate, şi s-a întins la picioarele ei. A dat din coadă. Ea l-a tras delicat de ureche în timp ce el îi lingea degetele. Howard era pe fir.

— Adineauri a telefonat cineva, a zis ea, răsucind mereu firul telefonului. A zis că e despre Scotty! A strigat.

— Scotty e bine, i-a spus Howard Adică doarme în continuare. Nicio schimbare. Asistenta a venit de două ori de când ai plecat O asistentă sau, poate, o doctoriţă. Băiatul e bine.

— A sunat un bărbat. A zis că e în legătură cu Scotty.

— Iubito, odihneşte-te un pic, bine? Ai nevoie de odihnă. Probabil a fost acelaşi om care a sunat când eram eu acasă. Nu-l lua în seamă. Vino înapoi aici după ce te odihneşti. Apoi o să luăm micul dejun sau ceva de-ale gurii.

— Micul dejun, a zis ea. Nu vreau niciun mic dejun.

— Ştii ce vreau să spun, a zis el. Suc sau ceva asemănător. Ştiu şi eu? Nu ştiu nimic, Ann. Iisuse, nici mie nu mi-e foame! Ann, mi-e greu să vorbesc acum. Stau aici, în picioare, la birou. Dr. Francis vine din nou la ora opt în dimineaţa asta. O să ne spună ceva atunci, ceva mai precis, mai clar. Aşa mi-a zis una dintre asistente. Nu ştia nici ea mai mult. Ann? Draga mea, poate că atunci o să ştim mai mult. La opt. Întoarce-te aici până-n opt. Între timp eu nu mă mişc de lângă Scotty. Totuşi e în aceeaşi stare, a adăugat Howard.

— Tocmai beam o ceaşcă de ceai, a zis Ann, când a sunat telefonul. A zis că e despre Scotty. Se auzea un zgomot în fundal. Era vreun zgomot în fundal când ai primit telefonul ăla, Howard?

— Nu-mi amintesc. Poate e şoferul maşinii. Sau poate e un psihopat care a aflat, cine ştie cum, despre Scotty. Dar eu sunt aici, cu el. Aveai de gând să te odihneşti. Aşa că încearcă să te odihneşti. Fă baie şi să te întorci aici pe la şapte, şapte şi ceva, ca să vorbim amândoi cu doctorul când vine. O să fie bine, draga mea. Eu sunt aici şi în jur sunt doctori şi asistente. Ei spun că starea lui e stabilă.

— Mor de frică, a zis femeia.

A dat drumul la apă, s-a dezbrăcat şi a intrat în cadă. S-a spălat şi s-a şters rapid. N-a mai pierdut timp cu spălatul părului. Şi-a pus lenjerie curată, pantaloni de lână şi un pulover. S-a dus în camera de zi, unde câinele şi-a ridicat privirile spre ea şi a lovit duşumeaua cu coada o dată. Când a ieşit la maşină, afară începea să se lumineze.

A intrat în parcarea spitalului şi a găsit un loc lângă intrarea principală. Simțea că e oarecum răspunzătoare pentru ce i se întâmplase copilului ei. Gândurile i-au zburat spre familia de negri. Şi-a amintit numele de Franklin, masa acoperită cu ambalaje de hamburgeri şi adolescenta care se holba la ea în timp ce trăgea din țigară. „Să nu faci copii”, i-a spus ea imaginii fetei în timp ce intra pe uşa din față a spitalului. „Pentru numele lui Dumnezeu, să nu faci copii!”

A urcat cu ascensorul până la etajul al treilea, împreună cu două asistente care tocmai intrau în tură. Era miercuri dimineața, cu câteva minute înainte de şapte. Un dr. Madison a fost chemat prin interfon chiar când uşile ascensorului s-au deschis, glisând, la etajul al treilea. A coborât în urma asistentelor, cape au luat-o în direcția opusă şi au continuat discuția pe care o întrerupseseră când Ann se urcase în ascensor. A mers pe coridor spre sălița de aşteptare, unde stătea familia de negri. Ei plecaseră, dar scaunele erau împrăştiate în aşa fel încât locul arăta de parcă oamenii aceia săriseră în picioare cu un minut în urmă. Pe tăblia mesei se amestecau de-a valma ceşti şi hârtii, iar scrumiera era plină cu mucuri de țigări.

S-a oprit la locul de gardă al asistentelor. O asistentă stătea în dosul ghişeului, se pieptăna şi căsca.

— Era un băiat negru la chirurgie noaptea trecută, a zis Ann îl chema Franklin. Familia lui stătea în sala de aşteptare Aş dori să ştiu cum se simte acum.

O asistentă care şedea la un birou de după ghişeu şi-a ridicat privirile de pe o foaie de observație din fața ei. Telefonul a sunat şi ea a ridicat receptorul, dar nu şi-a luat ochii de la Ann.

— S-a stins, a zis asistenta de la ghişeu.

Femeia ținea în mână peria de păr şi continua s-o privească.

— Sunteți prietenă de familie sau ce sunteți?

— Am întâlnit familia lor astă-noapte, a zis Ann. Şi fiul meu e în spital. Cred că e în stare de şoc. Nu ştim exact de ce suferă. Voiam doar să întreb despre Franklin, asta-i tot. Vă mulţumesc.

A luat-o pe coridor. Uşile ascensorului, de aceeaşi culoare cu pereţii, s-au deschis glisând şi un bărbat chel şi uscăţiv, în pantaloni albi şi pantofi albi din pânză, a tras un cărucior greu şi l-a scos din ascensor. Ann nu observase uşile astea noaptea trecută. Bărbatul a împins căruciorul pe coridor, s-a oprit în dreptul camerei de lângă ascensor şi s-a uitat pe o planşetă cu clame. Apoi a întins mâna în jos şi a tras o tavă din cărucior. A ciocănit discret la uşă şi a intrat în cameră. În timp ce trecea pe lângă cărucior, Ann a simţit mirosurile neplăcute ale mâncării calde. A iuţit pasul, fără să se uite la asistente, şi a deschis uşa de la camera copilului.

Howard stătea în picioare la fereastră, cu mâinile la spate. Când ea a intrat, s-a întors.

— Cum se simte? a zis Ann şi s-a dus la pat.

A dat drumul poşetei pe podea, lângă noptieră.

I s-a părut că fusese plecată multă vreme. A atins faţa copilul ui – Howard?

— Dr. Francis a fost aici cu puţin timp în urmă, a zis Howard.

Ea l-a privit atentă şi a avut impresia că umerii lui erau puţintel strânşi.

— Credeam că în dimineaţa asta nu o să treacă înainte de ora opt, a zis ea repede.

— A venit împreună cu un alt doctor. Un neurolog.

— Un neurolog, a zis ea.

Howard a dat din cap, Ann vedea bine cum strângea din umeri.

— Şi ce-au spus ei, Howard? Pentru numele lui Dumnezeu, ce-au spus?! Despre ce este vorba?

— Au zis că or să-l ducă jos să-i mai facă nişte analize, Ann. Ei cred că or să-l opereze, draga mea. Draga mea, *or să-l opereze.* Nu-şi pot da seama de ce nu se trezeşte. Nu e doar şoc sau comoție cerebrală. Acum sunt siguri de asta. E în craniu. Are ceva, ceva legat de fractură, cred ei. Aşa că or să-l opereze. Am încercat să-ți telefonez, dar cred că plecaseşi deja de acasă.

— Oh, Doamne! a zis ea. Oh, te rog, Howard, te rog! A mai zis şi l-a apucat de brațe.

— Priveşte! a zis Howard. Scotty! Priveşte, Ann!

A întors-o cu fața spre pat.

Băiatul deschisese ochii. Apoi i-a închis iar. I-a deschis din nou. Ochii lui au privit drept înainte un minut, s-au mişcat încet în orbite şi s-au oprit asupra lui Howard şi a lui Ann, apoi s-au îndepărtat din nou.

— Scotty, a zis mama lui, apropiindu-se de pat.

— Hei, Scott, a zis tatăl lui. Hei, fiule...

S-au aplecat deasupra patului. Howard a luat mâna copilului în mâinile sale şi a început să i-o mângâie şi să i-o strângă. Ann s-a aplecat deasupra băiatului şi i-a sărutat fruntea iarăşi şi iarăşi. I-a prins obrajii în mâinile ei.

— Scotty, scumpule, aici sunt mămica şi tăticu', a zis ea. Scotty...

Băiatul i-a privit, fără să dea semne că îi recunoaşte. Apoi gura i s-a deschis, ochii parcă i s-au contractat, închizându-se, şi băiatul a urlat până n-a mai avut aer în plămâni. După aceea fața lui a părut să se destindă şi să se însenineze. Buzele-i s-au desfăcut în timp ce ultima lui răsuflare i-a alunecat prin gât şi i-a ieşit încetişor printre dinții încleştați.

Doctorii au spus că a fost o ocluzie ascunsă şi că un astfel de caz apare o dată la un milion. Dacă ar fi fost descoperită cumva şi s-ar fi intervenit chirurgical imediat, poate că l-ar fi putut salva. Dar cel mai probabil nu l-ar fi salvat. Oricum,

ce anume să fi căutat? Analizele şi radiografiile nu arătaseră nimic suspect.

Dr Francis era şocat.

— Nu vă pot spune cât de prost mă simt. Îmi pare foarte, foarte rău! Nici nu vă pot spune cât de rău îmi pare! A zis el în timp ce-i conducea în salonul doctorilor.

Acolo era un doctor care stătea pe un scaun şi avea picioarele atârnate de speteaza altui scaun. Doctorul se uita la o emisiune foarte matinală de la televizor. Purta o salopetă verde, de la sala de naşteri, cu pantaloni largi, verzi, cu bluză verde şi o bonetă verde, care-i acoperea părul. S-a uitat la Howard, la Ann şi apoi la dr. Francis. S-a ridicat în picioare, a închis televizorul şi a ieşit din cameră. Dr. Francis a condus-o pe Ann la sofa, s-a aşezat lângă ea şi a început să-i vorbească cu voce scăzută, consolatoare. La un moment dat s-a aplecat spre ea şi a îmbrăţişat-o. Ann îi simţea pieptul, care i se ridica şi cobora cu regularitate, lipit de umărul ei. Ea avea ochii larg deschişi şi l-a lăsat s-o ţină în braţe. Howard s-a dus la baie, dar a lăsat uşa deschisă. După un acces de plâns violent, a dat drumul la apă şi s-a spălat pe faţă. Apoi a ieşit şi s-a aşezat la măsuţa pe care se afla telefonul. S-a uitat la telefon de parcă se gândea ce să facă mai întâi. A dat câteva telefoane. După o vreme dr. Francis a folosit şi el telefonul.

— Ce aş putea să mai fac pentru dumneavoastră pe moment? i-a întrebat el.

Howard a clătinat din cap. Ann l-a privit fix pe dr. Francis, de parcă nu era în stare să-i înţeleagă cuvintele.

Doctorul i-a condus până la uşa din faţă a spitalului Era ora unsprezece dimineaţa. Ann îşi dădea seama că îşi mişcă picioarele foarte încet, parcă împotriva voinţei ei. I se părea că dr. Francis îi silea să plece, când ea simţea că ar trebui să rămână, că lucrul cel mai potrivit ar fi să rămână acolo.

S-a uitat în parcare, s-a întors şi apoi s-a uitat în urmă, la faţada spitalului. A început să clatine din cap.

— Nu, nu! a zis ea. Nu-l pot lăsa aici! Nu!

S-a auzit spunând asta şi s-a gândit că singurele cuvinte care i-au ieşit din gură făceau parte din categoria celor folosite în show-urile de televiziune, unde oamenii erau şocaţi de morţi violente sau năprasnice, ceea ce i se părea o mare nedreptate. Ea voia să fie cuvintele ei.

— Nu, a zis ea şi, nu se ştie de ce, şi-a amintit de negresă şi de capul acesteia, lăsat pe-un umăr. Nu, a zis ea din nou.

— O să vorbesc cu dumneavoastră astăzi, ceva mai târziu, îi spunea doctorul lui Howard. Mai sunt de făcut unele lucruri, lucruri care trebuie clarificate în mod satisfăcător pentru noi. Unele lucruri care trebuie explicate.

— O autopsie, a zis Howard.

Dr. Francis a dat din cap.

— Înţeleg, a zis Howard.

Apoi a reluat:

— Oh, Îi sus e! Nu, nu înţeleg, doctore! Nu pot. Nu pot! Zău că nu pot!

Dr. Francis şi-a petrecut braţul pe după umerii lui Howard.

— Îmi pare rău. Doamne, cât de rău îmi pare!

Apoi i-a eliberat umerii şi i-a întins mâna.

Howard s-a uitat la mâna doctorului şi apoi a luat-o. Dr. Francis a cuprins-o încă o dată cu braţele pe Ann. Părea plin de o bunătate pe care femeia n-o înţelegea, Şi-a rezemat capul de umărul lui, dar ochii ei au rămas deschişi. Se uita întruna la spital. În timp ce ieşeau cu maşina din parcare, a privit iar în urmă, spre spital.

Acasă s-a aşezat pe sofa, cu mâinile în buzunarele pardesiului. Howard a închis uşa de la camera copilului. A pus în funcţiune cafetiera şi apoi a găsit o lădiţă goală. Se gândise să adune câteva din lucrurile băiatului, care erau

împrăştiate prin camera de zi. În loc de asta, s-a aşezat lângă Ann pe sofa, a împins la o parte lădiţa şi s-a aplecat în faţă, cu braţele între genunchi. A început să plângă. Ann i-a tras capul, i l-a culcat în poala ei şi l-a mângâiat pe umăr.

— S-a dus, a zis ea.

A continuat să-l mângâie pe umăr. Peste suspinele lui s-a auzit şuieratul cafetierei din bucătărie.

— Asta e Asta e, a zis Ann cu tandreţe. Howard, băiatul s-a stins. S-a dus şi acum trebuie să ne obişnuim. Să ne obişnuim să fim singuri.

După puţin timp Howard s-a ridicat în picioare şi a început să se agite fără rost prin cameră cu lădiţa, dar iară să pună ceva în ea Doar a strâns câteva lucruri grămadă pe podea, la unul din capetele sofalei. Ann continua să stea cu mâinile în buzunarele pardesiului. Howard a pus jos lădiţa şi a adus cafeaua în camera de zi. Mai târziu Ann le-a telefonat rudelor. După fiecare telefon şi după ce persoana răspundea, Ann bălmăjea câteva cuvinte şi plângea un minut. Apoi explica simplu, cu voce stăpânită, ce se întâmplase şi le vorbea despre pregătiri. Howard a dus lădiţa în garaj, unde a văzut bicicleta copilului. A trântit lădiţa şi s-a aşezat pe pavaj, lângă bicicletă. A apucat bicicleta cu stângăcie, astfel că ea s-a sprijinit de pieptul lui. El a ţinut-o aşa, deşi pedala de cauciuc îl împungea în piept. A făcut roata să se învârtească.

După ce a vorbit cu sora ei, Ann a pus telefonul în furcă. Tocmai căuta un alt număr, când a sunat din nou. L-a ridicat după primul ţârâit.

— Alo, a zis Ann şi a auzit ceva pe fir – un bâzâit, un zgomot de fond. Alo! A zis iar ea. Pentru numele lui Dumnezeu, cine sunteţi? Şi ce vreţi?

— Scotty ăla al dumitale. L-am pregătit pentru dumneata, a zis vocea bărbatului. L-ai uitat?

— Mă, ticălos nenorocit! a țipat ea în receptor. Cum poți face aşa ceva, mă, nemernic nenorocit?

— Scotty, a zis bărbatul. L-ai uitat pe Scotty?

Şi insul a închis telefonul.

Howard a auzit țipetele, a intrat şi a găsit-o cu capul lăsat pe brațe, peste masă, şi plângând. A ridicat receptorul şi a ascultat tonul.

Mult mai târziu, cu puțin înainte de miezul nopții, după ce se ocupaseră de o mulțime de treburi, telefonul a sunat din nou.

— Răspunde tu, a zis ea. Howard, el e, sunt sigură.

Stăteau la masa din bucătărie, cu cafelele în față. Lângă ceaşcă Howard avea un păhărel de whiskey. A răspuns după al treilea țârâit.

— Alo, a zis el. Cine e? Alo! Alo!

Linia era moartă.

— A închis, a zis Howard. Persoana care a sunat.

— El a fost, a zis Ann. Ticălosul ăla! Mi-ar plăcea să-l omor! Mi-ar plăcea să-l împuşc şi să-l privesc cum zvâcneşte din picioare!

— Ann, pentru Dumnezeu!

— Ai auzit cumva vreun sunet? a zis ea. În fundal? Un zgomot, o maşinărie, ceva ce bâzâia...

— Nimic, zău! Nimic de genul ăsta, a zis Howard. N-am avut când. Cred că doar ceva muzică de la un radio. Da, mergea un radio, asta-i tot ce pot să-ți spun. Nu ştiu ce Dumnezeu se întâmplă, a mai zis el.

Ea a clătinat din cap.

— Dacă aş putea, dac-aş putea să pun mâna pe el...

Brusc şi-a dat seama. Ştia cine e individul. Scotty, tortul, numărul de telefon. A împins scaunul, îndepărtându-l de masă, şi s-a ridicat în picioare.

— Du-mă în centrul comercial, Howard! a zis ea.

— Ce spui tu?

— Centrul comercial. Ştiu cine sună. Ştiu cine-i individul. E brutarul, brutarul ăla ticălos, Howard! I-am spus să coacă un tort pentru ziua de naştere a lui Scotty. Iată cine sună. El are numărul şi ne sună întruna. Ne hărţuieşte pentru tortul ăla! Brutarul, ticălosul!

S-au dus cu maşina în centrul comercial. Cerul era senin şi plin de stele. Era frig, aşa că au dat drumul la căldură în maşină. Au parcat în faţa brutăriei. Magazinele şi buticurile erau închise, dar la capătul îndepărtat al parcării, în faţa cinematografului, se vedeau maşini. Ferestrele brutăriei erau întunecate, dar s-au uitat pe geam şi au văzut o lumină în camera din fund şi din când în când un bărbat solid, cu şorţ, care se mişca, intrând şi ieşind în lumina albă, egală. Prin geam Ann putea să vadă vitrinele şi câteva măsuţe cu scaune. A încercat uşa. A ciocănit uşor în geam. Dar chiar dacă i-a auzit, brutarul n-a dat niciun semn. Nu s-a uitat în direcţia lor.

Au făcut un ocol şi au parcat în spatele brutăriei. Au coborât din maşină. Acolo era o fereastră luminată, dar era mult prea sus şi nu puteau să se uite înăuntru. Pe o placă de lângă uşa din spate scria COFETĂRIE ŞI BRUTĂRIE.

COMENZI SPECIALE. În încăpere se auzea foarte slab un aparat de radio deschis şi ceva care scârţâia – o uşă de cuptor trasă în jos? Ann a ciocănit la uşă şi a aşteptat. Radioul a fost dat mai încet şi acum s-a auzit un sunet de răzuire, zgomotul clar al unui lucru – un sertar – tras afară şi apoi împins la loc.

Cineva a descuiat uşa şi a deschis-o. Brutarul stătea în lumină şi îi privea.

— E închis pentru comenzi, a zis el. Ce vreţi la ora asta? E miezul nopţii. Sunteţi beţi sau ce naiba?

Ea a păşit în lumina care venea prin uşa deschisă. Când a recunoscut-o, brutarul a clipit din pleoapele lui grele.

— Aha, dumneata eşti! a zis el.

— Da, eu sunt, a zis ea. Mama lui Scotty. El e tatăl lui Scotty. Am vrea să intrăm.

Brutarul a zis:

— Acum sunt ocupat. Am o mulțime de treburi.

Totuşi ea a intrat pe uşă. Howard a intrat după ea. Brutarul s-a dat înapoi.

— Miroase de parc-ar fi brutărie aici, înăuntru. Nu-i aşa că miroase a brutărie aici, înăuntru, Howard?

— Ce vreți? a zis brutarul. Poate vă vreți tortul? Adică v-ați hotărât, îl vreți. Dumneata ai comandat un tort, recunoşti?

— Eşti destul de deştept pentru un brutar, a zis Ann. Howard, ăsta-i bărbatul care ne tot sună.

Femeia şi-a încleştat pumnii. L-a privit crunt. Era în ea un foc profund, o furie care o făcea să se simtă mai mare decât era, mai puternică decât toți bărbații ăştia.

— la stai aşa! a zis brutarul. Vrei să iei tortul dumitale vechi de trei zile? Asta e? Nu am chef să mă cert cu dumneata, coniță. Uite-l acolo. Se învecheşte. Vi-l dau cu jumătate din prețul stabilit. Nu? Dacă îl vreți, luați-l. Mie nu-mi trebuie. Nu-i trebuie nimănui. Dacă îl vreți, bine, dacă nu, iarăşi bine. Eu trebuie să mă întorc la muncă.

S-a uitat la ei şi şi-a plimbat limba prin spatele dinților

— Alte torturi.

Femeia ştia că îşi stăpâneşte bine ceea ce creştea în ea. Era calmă.

— Coniță, lucrez şaisprezece ore pe zi în locul ăsta ca să-mi câştig existența, a zis brutarul şi şi-a şters mâinile de şorț. Lucrez aici zi şi noapte, încercând s-o scot la capăt. Şi o scot la capăt cu greu.

O expresie dură a trecut peste fața lui Ann şi l-a făcut pe brutar să dea înapoi.

— Hei, n-am nevoie de necazuri! a zis el.

A întins mâna dreaptă spre tejghea, a apucat un făcăleț şi a început să-l bată de palma celeilalte mâini.

— Vreți sau nu tortul? Trebuie să mă întorc la lucru. Brutarii lucrează noaptea, a zis el din nou.

Ochii lui sunt mici, au o expresie rea, s-a gândit Ann. Sunt aproape pierduți în carnea țepoasă din jurul obrajilor. Şi are gâtul îngroşat de grăsime.

— Ştiu că brutarii lucrează noaptea, a zis Ann. Dar tot noaptea dau şi telefoane. Ticălosule!

Brutarul continua să-şi bată uşor facăleţul de palmă. S-a uitat fix la Howard.

— Uşurel, uşurel, i-a spus el lui Howard.

— Fiul meu a murit, a zis ea cu o hotărâre calmă, rece. L-a lovit o maşină luni dimineața. Am stat lângă el până când a murit Dar, fireşte, nu ne aşteptam ca dumneata să ştii asta, nu? Brutarii n-au cum să ştie tot ce se petrece în lume – ce zici, domnule Brutar? Dar el a murit. A murit, ticălosule!

La fel de brusc cum a erupt în ea, furia a slăbit în intensitate şi a cedat locul unei alte stări: o senzație amețitoare de greață Ann s-a sprijinit de masa de lemn presărată cu făină, şi-a acoperit fața cu mâinile şi a început să plângă, cu umerii tresăltându-i puternic.

— Nu e drept, a zis ea. Nu e drept, nu!

Howard şi-a pus mâna pe spatele ei şi l-a privit pe brutar.

— Să-ți fie ruşine, i-a spus Howard. Ruşine!

Brutarul a pus făcăleţul la loc pe tejghea. Şi-a scos şorţul şi l-a aruncat tot pe tejghea. S-a uitat la ei şi apoi a dat încet din cap. A tras un scaun de sub masa pe care se aflau hârtii, chitanțe, un minicalculator şi o carte de telefon.

— Vă rog să luați loc, a zis el. Permiteți-mi să vă ofer un scaun, i-a spus lui Howard. Luați loc, vă rog.

Brutarul s-a dus în partea din față a prăvăliei şi s-a întors cu două scăunele din fier forjat.

— Vă rog să luați loc, oameni buni.

Ann şi-a şters ochii şi s-a uitat la brutar.

— Voiam să te omor, a zis ea. Voiam să te văd mort.

Brutarul le făcuse loc ta masă. A împins calculatorul într-o parte, împreună cu teancurile de hârtie de scris şi de chitanțe. A împins şi cartea de telefon, care a aterizat pe podea cu o bufnitură. Howard şi Ann s-au aşezat şi şi-au tras scaunele lângă masă. S-a aşezat şi brutarul.

— Vreau să vă spun că îmi pare tare rău! a zis brutarul, punându-şi coatele pe masă. Numai Dumnezeu ştie cât de rău îmi pare! Vă rog să mă ascultați Sunt brutar şi-atât. N-am pretenția să fiu altceva. Poate odinioară, cu mulți ani în urmă, eram o ființă umană de alt fel. Am uitat. Nu mai ştiu sigur. Dar acum nu mai sunt, dacă am fost cumva. Acum sunt doar brutar. Asta nu scuză ceea ce am făcut, ştiu. Dar regret profund. Îmi pare rău pentru fiul vostru şi regret rolul pe care l-am jucat în împrejurarea asta!

Brutarul şi-a întins mâinile deasupra mesei şi le-a întors, ca să i se vadă palmele.

— Eu n-am copii, aşa că pot doar să-mi închipui ce simțiți, probabil, voi. Tot ce vă pot spune e că îmi pare rău. Iertați-mă dacă puteți, a mai zis brutarul. Să nu credeți că sunt un om rău. Nu sunt un ticălos, cum mi-ați spus la telefon. Trebuie să înțelegeți că totul se explică prin faptul că eu nu mai ştiu cum să acționez, cum să mă port. Aşa se pare Vă rog, a zis bărbatul, dați-mi voie să vă întreb dacă găsiți în inimile voastre puterea să mă iertați?

În brutărie era cald. Howard s-a ridicat de la masă şi şi-a scos pardesiul. A ajutat-o şi pe Ann să-şi scoată pardesiul. Brutarul s-a uitat la ei un minut, apoi a dat din cap şi s-a ridicat de la masă. S-a dus la cuptor şi a închis nişte comutatoare A găsit ceşti şi le-a turnat cafea de la o cafetieră electrică. A pus pe masă o cutie cu smântână şi un castron cu zahăr.

— Aveți, probabil, nevoie să mâncați ceva, a zis brutarul Sper să acceptați nişte rulouri fierbinți, făcute de mine. Trebuie să mâncați şi să mergeți înainte. Mâncatul e un lucru mărunt şi potrivit într-un moment ca ăsta.

Brutarul le-a servit rulouri cu scorțişoară abia scoase din cuptor, cu glazura încă moale. A pus pe masă unt şi cuțite pentru întins untul. Apoi s-a aşezat la masă cu ei. Aştepta. A aşteptat până când au luat câte un rulou din farfuria de lemn şi au început să mănânce.

— E bine să mănânci ceva, a zis el, privindu-i Mai sunt. Mâncați. Mâncați cât vreți Aici, înăuntru, sunt toate rulourile din lume.

Au mâncat rulouri şi au băut cafea. Ann a simțit deodată că e flămândă, iar rulourile erau calde şi dulci. A mâncat trei rulouri, ceea ce i-a plăcut brutarului. Apoi el a început să vorbească. L-au ascultat cu mare atenție. Deşi erau obosiți şi îndurerați, au ascultat ce avea de spus brutarul. Au dat din cap aprobator când brutarul a început să vorbească de singurătate şi de senzația de îndoială şi limitare care l-a cuprins când a ajuns la vârsta de mijloc. Le-a spus cum e să n-ai copii toți anii ăştia. Să reiei zilele cu cuptoare pline la nesfârşit şi goale la nesfârşit. Mâncarea pentru petreceri. Aniversările pe care le-a pregătit. Cu glazură groasă până la încheieturile degetelor. Perechile de cununie micuțe, lipite pe torturi. Sute din astea, nu, mii până acum. Zile de naştere. Închipuiți-vă toate lumânările alea aprinse. Avea o meserie de care oamenii au nevoie. Era bucuros că nu e florar. E mai bine să hrăneşti oamenii. Mirosul ăsta e oricând mai plăcut decât cel al florilor.

— Mirosiți asta, a zis brutarul, rupând o pâine neagră. E o pâine grea, dar bogată.

Ei au mirosit-o, apoi brutarul le-a dat să guste din ea. Avea gust de melasă şi de grâu cu tărâțe. L-au ascultat. Au mâncat cât au putut. Au înghițit pâinea neagră. Era ca

strălucirea zilei sub tăvi de lumină fluorescentă. Au tot vorbit până spre dimineață. Prin ferestre se revărsa o lumină palidă şi puternică, iar ei nu se mai gândeau să plece.

VITAMINE

Eu aveam serviciu şi Patti nu avea. Munceam câteva ore pe noapte la un spital. O slujbă iară importanță. Munceam ce munceam, semnam fişa de pontaj pentru opt ore şi mă duceam să beau cu asistentele medicale. După un timp Patti a vrut un serviciu. A spus că are nevoie de serviciu din respect pentru sine. Şi astfel a început să vândă multivitamine din uşă-n uşă.

O vreme a fost una dintre fetele acelea care urcă şi coboară prin cvartale din cartiere ciudate, ciocănind la uşi. Dar a învățat bine meseria. Era isteață şi în şcoală fusese foarte bună la diferite materii. Avea personalitate. Compania a promovat-o destul de repede. Câteva fete mai puțin pricepute au fost puse să muncească sub îndrumarea ei. Curând a avut echipa ei şi un mic birou afară, în mall. Însă fetele care lucrau pentru ea se schimbau neîncetat. Unele renunțau după câteva zile. Altele, mai rar, după câteva ore. Dar uneori apăreau şi fete care se dovedeau bune la treaba asta. Reuşeau să vândă vitamine. Fetele astea rămâneau lângă Patti. Formau nucleul echipei. Însă erau şi fete care nu izbuteau să distribuie vitamine.

Fetele care nu se descurcau renunțau şi gata. Nu mai veneau la lucru. Cele care aveau telefon scoteau receptorul din furcă. Nu răspundeau la uşă. Patti punea la inimă pierderile, ca şi cum fetele ar fi fost nişte proaspăt convertite care se abătuseră de la calea dreaptă. Se învinovățea pe sine. Dar a trecut peste asta. Erau prea multe ca să nu depăşească faza.

Din când în când o fată încremenea în fața ușii și nu era în stare să apese pe butonul soneriei. Sau, poate, ajungea la ușă și vocea i se gâtuia. Sau amesteca salutul cu un text ce trebuia spus doar după ce intra în apartament. Fata aia hotăra să se retragă, să-și ia servieta cu mostre, să se ducă la mașină și să stea pe-acolo până când terminau Patti și celelalte. Urma o consfătuire. Apoi se întorceau la birou. Fetele spuneau vorbe care să le ridice moralul. „Când mersul devine greu, greul începe să meargă.” Și „Fă lucrurile cum se cuvine și lucrurile cuvenite vor apărea”. Chestii din astea.

Uneori o fată dispărea pur și simplu pe teren, cu servieta cu mostre și toate celelalte. Se ducea în oraș cu autostopul, apoi se făcea nevăzută. Dar existau întotdeauna alte fete care să-i ia locul. În zilele acelea fetele veneau și plecau mereu. Patti avea o listă. O dată la câteva săptămâni dădea un anunț publicitar în *The Pennysaver.* Și erau tot mai multe fete și tot mai multă instruire. Șirul fetelor nu se mai termina.

Nucleul era format din Patti, Donna și Sheila. Patti arăta trăsnet. Donna și Sheila erau doar drăguțele. Într-o seara Sheila asta i-a spus lui Patti că o iubea mai mult ca orice pe lume. Patti mi-a spus că exact astea au fost cuvintele fetei.

Patti o dusese pe Sheila acasă cu mașina și ele două s-au oprit în fața locuinței Sheilei. Patti i-a spus Sheilei că și ea o iubește. Patti i-a spus Sheilei că ea își iubea toate fetele. Dar nu în felul la care se gândea Sheila. Atunci Sheila i-a atins pieptul lui Patti. Patti mi-a spus că a luat mâna Sheilei și i-a ținut-o. I-a spus că ea, Patti, nu iubește în felul ăsta. A spus că Sheila n-a părut surprinsă, ci doar a dat din cap, i-a apucat mâna lui Patti, i-a sărutat-o și a coborât din mașină.

Asta s-a petrecut în preajma Crăciunului. Afacerea cu vitaminele mergea destul de prost, așa că ne-am gândit să dăm o petrecere pentru ridicarea moralului. În momentul

ăla a părut o idee bună. Prima care s-a îmbătat şi a leşinat a fost Sheila. I s-a rupt filmul când stătea în picioare. A căzut şi s-a trezit după câteva ore. La un moment dat stătea în picioare în mijlocul camerei de zi, apoi i s-au închis ochii, picioarele i s-au înmuiat şi a căzut cu paharul în mână. În cădere, mâna cu paharul a lovit măsuța de cafea. Altminteri, fata n-a scos niciun sunet. Băutura a curs pe carpetă. Eu, Patti şi încă cineva am târât-o pe Sheila afară, pe veranda din spate, am culcat-o pe un pat pliant şi am făcut tot ce-am putut ca să uităm de ea.

S-au îmbătat toate şi s-au dus acasă. Patti s-a culcat. Eu am vrut să continui, aşa că am stat la masă cu un pahar în mână până când a început să se lumineze. Atunci a venit Sheila de pe verandă şi s-a pornit. A spus că o doare capul atât de rău, încât are impresia că i se înfig sârme în creier. A spus că e o durere de cap atât de cumplită, încât simte că priveşte cruciş şi se teme să nu rămână aşa Şi era sigură că îşi rupsese degetul mic. Mi l-a arătat. Era purpuriu S-a plâns că am lăsat-o să doarmă toată noaptea cu lentilele de contact pe ochi, Voia să ştie dacă i-a păsat cuiva. A ridicat degetul, l-a apropiat de ochi şi l-a privit. A clătinat din cap. A ținut degetul cât a putut de departe şi l-a privit din nou. Parcă nu-i venea să creadă ce i s-a întâmplat în noaptea aia Avea fața umflată şi părul răvăşit A dat drumul la apă rece peste deget.

— Doamne, oh, Doamne! a zis ea şi a plâns nițel deasupra chiuvetei.

Dar se dăduse serios la Patti, îi făcuse o declarație de dragoste şi n-aveam nicio urmă de compasiune pentru ea.

Beam whiskey scoțian cu lapte şi o fărâmă de gheață. Sheila se rezemase de suportul de vase. Mă privea cu ochii ei foarte umflați, aproape închişi. Am sorbit din pahar. N-am scos niciun cuvânt. Ea a început din nou şi mi-a spus cât de rău se simte. A zis că trebuie să se ducă la doctor A zis că

o s-o trezească pe Patti A zis că renunță la serviciu, pleacă din statul ăsta şi se duce în Portland. Că mai întâi trebuie să-i spună la revedere lui Patti Şi a ținut-o tot aşa. Voia ca Patti s-o ducă la spital cu maşina, ca să-şi trateze degetul şi ochii.

— Te duc eu, am zis.

De fapt n-aş fi vrut, dar n-aveam încotro.

— Vreau să mă ducă Patti, a zis Sheila.

Îşi ținea încheietura mâinii vătămate cu mâna sănătoasă. Degetul mic îi era cât o lanternă de buzunar.

— În plus, noi două avem ceva de discutat. Trebuie să-i spun că mă duc în Portland. Trebuie să-mi iau rămas-bun.

I-am zis.

— Cred că am să-i transmit eu asta din partea ta. Patti doarme.

Sheila s-a făcut ticăloasă.

— Noi suntem *prietene*! a zis ea. Trebuie să vorbesc cu ea! Trebuie să-i spun eu însămi!

Am clătinat din cap.

— Doarme. Nu ți-am spus?

Sheila a dat impresia că vrea să iasă din bucătărie.

Am început să mă ridic. Am zis:

— Ți-am spus că te duc eu cu maşina.

— Eşti beat! N-ai dormit niciun pic.

S-a uitat din nou la degetul ei.

— Ei, fir-ar să fie, de ce-oi fi pățit eu necazul ăsta?

— Nu-s chiar atât de beat încât să nu te pot duce la spital cu maşina, am zis.

— Nu merg cu tine! a țipat Sheila.

— Cum doreşti. Dar n-ai s-o trezeşti pe Patti. Curvă lesbiană! Am zis.

— Nemernicule! a zis ea.

Iată ce a zis. Apoi a ieşit din bucătărie şi pe uşa din față, fără să se mai ducă la baie sau să se spele pe chip. M-am

ridicat şi m-am uitat pe fereastră. O luase pe drumul spre Euclid. Strada era pustie. Oamenii nu se treziseră încă. Era prea devreme.

Mi-am băut paharul şi m-am gândit să-l umplu din nou.

L-am umplut.

După asta nimeni n-a mai văzut-o pe Sheila. În orice caz, niciunul dintre noi, cei legaţi de vitamine. Ea a luat-o spre Euclid Avenue şi a ieşit din viaţa noastră.

Mai târziu Patti a zis:

— Ce s-a întâmplat cu Sheila?

— S-a dus în Portland, i-am răspuns eu.

Eram înnebunit după Donna, fata cealaltă din nucleul grupului. La petrecerea din noaptea aceea dansasem cu ea pe câteva discuri cu Duke Ellington. O ţinusem foarte strâns, îi adulmecasem părul, îmi plasasem o mână jos, pe spatele ei, în timp ce o conduceam pe carpetă. O plăcere să dansezi cu ea! Eram singurul bărbat de la petrecere şi erau şapte fete. Şase dansau între ele. Era o plăcere să te uiţi în jur, în camera de zi.

Eram în bucătărie când Donna a intrat cu paharul gol. Am fost singuri câteva momente. Am îmbrăţişat-o puţin. Mi-a răspuns strângându-mă şi ea în braţe. Am stat acolo şi ne-am îmbrăţişat.

Apoi ea a zis:

— Te rog, nu! Nu acum.

Când am auzit acel „Nu acum”, i-am dat drumul. Mi-am imaginat că dădusem de stupul cu miere.

Stăteam la masă şi mă gândeam la îmbrăţişarea aia când a intrat Sheila cu degetul ei.

M-am gândit încă o vreme la Donna. Am băut paharul. Am scos telefonul din furcă şi m-am îndreptat spre dormitor. Mi-am scos hainele şi m-am băgat în pat, lângă Patti. Am stat câteva minute şi m-am relaxat. Apoi m-am

apucat de treabă. Dar ea nu s-a trezit. După ce am terminat, am închis ochii.

Când i-am deschis din nou, trecuse de amiază. Eram singur în pat. Ploaia bătea în geam. Pe perna lui Patti se afla o gogoaşă pudrată cu zahăr şi pe noptieră un pahar cu apă stătută. Eram încă beat şi nu mă puteam gândi la nimic. Ştiam că e duminică şi că e aproape de Crăciun. Am mâncat gogoaşa şi am băut apa. Am adormit din nou şi m-am trezit doar când am auzit-o pe Patti, care dădea cu aspiratorul. A intrat în dormitor şi a întrebat de Sheila. A fost momentul când i-am povestit tărăşenia şi i-am zis că Sheila a plecat în Portland.

Cam la o săptămână după revelion Patti şi cu mine ne aşezaserăm la un pahar. Ea de-abia se întorsese acasă de la lucru. Nu era chiar aşa de târziu, dar se întunecase şi ploua. Peste vreo două ore plecam şi eu la lucru. Dar mai întâi ne cinsteam cu nişte scotch şi discutam. Patti era obosită. Era întoarsă pe dos şi trecuse la al treilea pahar Nimeni nu mai cumpăra vitamine Nu-i mai rămăseseră decât Donna şi Pam, o fată semi-nouă şi cleptomană. Discutam despre diferite lucruri – de pildă, despre vremea nefavorabilă şi numărul maxim de amenzi pentru parcare cu care puteai să scapi basma curată Apoi ne-am apucat să zicem că am duce-o mai bine dacă ne-am muta în Arizona sau într-un loc asemănător.

Am umplut din nou paharele. Am privit pe fereastră. Arizona nu era o idee rea.

Patti a zis:

— Vitamine.

A ridicat paharul şi a învârtit fărâma de gheaţă.

— Ce mare căcat! Când eram fetiţă, nu mă vedeam făcând un asemenea lucru. Asta vreau să spun. Iisuse, nu m-am gândit niciodată că o să mă fac mare şi o să vând vitamine!

Vitamine din uşă-n uşă. Asta întrece orice închipuire. Şi mă scoate cu totul din minți.

— Nici eu nu m-am gândit, scumpa mea, am zis eu.

E-adevărat, a zis ea. Tu ai spus-o concis.

— Scumpa mea...

— Ştii ce, nu mă mai scumpi atâta! a zis ea. E greu, băiete, e greu! Viața asta nu-i deloc uşoară, oricum ai lua-o.

Câteva momente a dat impresia că se gândeşte adânc. A scuturat din cap. Şi-a băut tot paharul A zis:

— Visez vitamine şi în somn. N-am nicio clipă de răgaz. Nu există răgaz! Cel puțin tu poți să pleci de la serviciul tău şi să uiți de treaba aia. N-ai visat niciodată că eşti la serviciu. Şi pun pariu că nu visezi că ceruieşti podelele sau ce Faci tu acolo. Sunt foarte sigură! După ce ai plecat de la locul ăla nenorocit, nu vii acasă ca să visezi despre el! Aşa e? A țipat ea.

Eu i-am zis:

— Nu-mi pot aminti ce visez Poate că nu visez. Când mă trezesc, nu-mi amintesc nimic.

Am ridicat din umeri. Nu urmăream ce se petrece în capul meu când dorm. Nu mă interesa.

— Ba visezi! a zis Patti. Chiar dacă nu-ți aminteşti. Toată lumea visează. Dacă n-ai visa, ai înnebuni. Am citit despre asta. E o supapă. Oamenii visează în timpul somnului. Altminteri ar lua-o razna. Dar eu când visez, visez despre vitamine. Înțelegi ce spun?

Mă fixă cu privirea.

— Şi da, şi nu.

Problema nu era deloc simplă.

— Visez că pun de zor vitamine pe piață, a zis ea. Vând vitamine zi şi noapte. Iisuse, ce viață!

Şi-a terminat de băut paharul.

— Pam cum se mai descurcă? am zis eu. Mai şterpeleşte?

Voiam să schimb subiectul. Dar nu mi-a venit altceva în minte.

Patti a zis:

— Căcat.

Şi a scuturat din cap, ca şi cum eu n-aş şti nimic.

Am ascultat cum ploua.

— Nimeni nu vinde vitamine, a zis Patti.

A ridicat paharul. Dar era gol.

— Nimeni nu cumpără vitamine. Asta îți spuneam. N-ai auzit?

M-am ridicat să umplu iar paharele.

— Donna face vreo treabă? am zis eu.

Am citit eticheta de pe sticlă şi am aşteptat.

Patti a zis

— A vândut ceva, foarte puțin, acum două zile. Asta-i tot Asta-i tot ce-am făcut noi toate săptămâna asta. Nu m-ar surprinde dacă ar renunța Nu i-aş face reproşuri, a mai zis Patti Să fi fost în locul ei, eu aş fi plecat. Dar dacă pleacă şi ea, atunci ce mă fac? Mă întorc de unde am plecat, asta e. Punctul zero. E mijlocul iernii, sunt oameni bolnavi în tot statul, oameni care mor – şi nimeni nu se gândeşte că au nevoie de vitamine. Eu însămi mă simt al dracului de bolnavă.

— Scumpete, ia spune, care-i baiul?

Am pus paharele pe masă şi m-am aşezat. Ea a continuat ca şi cum n-aş fi spus nimic. Poate nici n-am spus.

— Sunt singurul meu client, a zis ea. Am tot înghițit la vitamine şi cred că fac rău pielii Pielea mea arată bine? Cum ți se pare? Poți lua supradoze de vitamine? Eu mă-ndrept spre punctul când n-o să mai pot trage nici măcar o căcare ca o persoană normală.

— Scumpa mea, am zis eu.

Patti a zis:

— Ție ce-ți pasă dacă iau vitamine? Aici e buba. Nu-ți pasă de nimic. Azi după-masă ştergătorul de parbriz s-a oprit în plină ploaie. Era gata să fac un accident. N-a lipsit mult.

Am continuat să bem şi să discutăm până s-a făcut vremea să plec la serviciu. Patti a zis că are de gând să se înmoaie în cadă – dacă nu adoarme până atunci.

— Dorm de-a-n picioarelea, a zis ea.

A mai zis:

— Vitamine. E tot ce mi-a rămas.

S-a uitat în jur prin bucătărie. S-a uitat la paharul ei gol. Era beată. Dar m-a lăsat s-o sărut Apoi am plecat la lucru.

Exista un local unde mă duceam după ce plecam de la serviciu. Am început să-l frecventez pentru muzică şi fiindcă puteam să beau un păhărel după orele de închidere. Era un local numit Off-Broadway. Un local de negrotei, într-un cartier de negrotei. Patronul era un negrotei pe nume Khaki. Oamenii veneau aici după ce alte localuri se pregăteau să închidă. Cereau specialitățile casei – Royal Crown Cola cu o cinzeacă de whiskey – sau veneau cu marfa lor ascunsă sub haine, comandau Royal Crown şi îşi pregăteau singuri cocteilul. Muzicanții îşi făceau apariția şi trăgeau cântări, iar băutorii care voiau să mai bea veneau să bea şi să asculte muzică Uneori oamenii dansau. Dar în general stăteau şi beau şi ascultau.

Din când în când câte un negru lovea în cap cu o sticlă un alt negru. Se povestea că odinioară un tip l-a urmărit pe un altul până la toaleta bărbaților şi i-a tăiat gâtul când acesta avea mâinile lăsate-n jos şi se pişa Dar eu n-am asistat niciodată la vreun scandal sau la vreun conflict pe care Khaki să nu-l poată stăpâni. Khaki era un negrotei masiv şi capul lui chel strălucea în mod straniu sub lămpile fluorescente. Purta cămăşi hawaiiene, care-i atârnau peste pantaloni. Cred că avea ceva la brâu. Poate o măciucă. Dacă

vreun ins începea să întreacă măsura, Khaki se ducea acolo unde începuse supărarea. Îşi lăsa mâna lui mare pe umărul individului, îi spunea câteva vorbe şi cu asta incidentul se rezolva. În ultimele luni fusesem acolo de mai multe ori. Eram încântat că el avea obiceiul să-mi spună anumite vorbe. De pildă „Ce faci în noaptea asta, prietene?”. Sau „Amice, nu te-am mai văzut de câtva timp”.

Mi-am dat întâlnire cu Donna şi am dus-o la Off-Broadway. A fost singura noastră întâlnire.

Am ieşit din spital imediat după miezul nopţii. Se înseninase şi se iviseră stelele. Mie tot îmi mai vâjâia capul de la whiskey-ul băut împreună cu Patti. Dar mă gândeam să dau de duşcă în fugă nişte New Jimmy în drum spre casă. Maşina Donnei era parcată pe spaţiul de lângă maşina mea şi Donna era în maşină. Mi-am amintit de îmbrăţişarea noastră din bucătărie. „Nu acum”, spusese ea.

A coborât geamul şi a scuturat scrumul de la ţigară.

— N-am putut să dorm, a zis ea. Mă apasă anumite lucruri şi n-am putut să dorm.

Eu am zis:

— Donna. O, mă bucur că te văd, Donna!

— Nu ştiu ce se întâmplă cu mine, a zis ea.

— Vrei să mergem undeva să bem ceva? am zis eu.

— Patti e prietena mea.

— E şi prietena mea, am zis eu.

Apoi am spus:

— Hai să mergem.

— Ţi-am spus ca să ştii, a zis ea.

— E un local pe-aici. Un local de negri, am zis eu. Au muzică. Putem comanda ceva de băut, ascultăm nişte muzică...

— Vrei să conduci tu? a întrebat Donna.

I-am zis:

— Hai, fă loc şi o ştergem.

A început imediat să vorbească despre vitamine. Vitaminele sunt pe ducă, vitaminele au intrat în picaj. Piața vitaminelor e la pământ.

A zis:

— Îmi displace să-i fac asta lui Patti. E prietena mea cea mai bună şi încearcă să aranjeze lucrurile pentru noi. Dar s-ar putea să fiu nevoită să renunț. Asta rămâne între noi. Jură! Dar trebuie să mănânc. Trebuie să-mi plătesc chiria. Am nevoie de pantofi noi şi de un palton nou. Vitaminele nu reuşesc să mă scoată la liman. Nu cred că vitaminele mai rezistă la nivelul de-acum.

Nu i-am spus nimic lui Patti. Cum am zis, încă mă mai gândesc la asta.

Donna şi-a pus mâna lângă piciorul meu. Am coborât şi eu mâna şi i-am strâns degetele. Mi-a strâns şi ea degetele. Apoi şi-a tras mâna şi a apăsat pe bricheta din maşină. După ce şi-a aprins țigara, a pus mâna înapoi.

— Cel mai tare mă tem c-aş ajunge s-o dezamăgesc pe Patti. Ştii ce vreau să spun? Noi am fost o echipă.

Mi-a întins țigara ei.

— Ştiu că e altă marcă, a zis ea, dar încearcă. Hai, dă-i drumul.

Am tras în parcarea de la Off-Broadway. Trei negrotei stăteau lângă un Chrysler vechi, cu parbrizul spart. Se rezemau doar de el şi îşi treceau de la unul la altul o sticlă băgată într-o pungă de hârtie. Tipii ne-au privit. Am coborât şi am ocolit maşina ca să-i deschid portiera Donnei Am verificat portierele, am luat-o pe Donna de braț şi ne-am îndreptat spre stradă. Negrişorii ne-au urmărit cu privirile.

Eu am zis;

— Nu cumva te gândeşti să te muți în Portland?

Eram pe trotuar. I-am cuprins talia cu brațul.

— Nu ştiu nimic despre Portland. Portlandul nu mi-a răsărit nicicând în minte.

Prima jumătate a localului Off-Broadway era restaurant obişnuit, cu bar. Câțiva tuciurii stăteau la bar şi alți câțiva erau aplecați deasupra farfuriilor cu mâncare la nişte mese cu fețe de masă din muşama roşie Am trecut prin restaurant şi am intrat în încăperea mare din spate. Acolo era un pult lung, cu separeuri lipite de perete, şi ceva mai în spate o estradă unde se puteau instala muzicanții. În fața estradei se găsea ceva ce trecea drept ring de dans Barurile şi barurile de noapte serveau încă, aşa că oamenii nu îşi făcuseră apariția în număr apreciabil. Am ajutat-o pe Donna să-şi scoată paltonul. Am ocupat un separeu şi ne-am pus țigările pe masă. Chelnerița neagră pe nume Hannah a venit la noi. Hannah şi cu mine ne-am salutat, dând din cap. Ea a privit-o pe Donna. Am comandat pentru noi două Royal Crown speciale şi m-am hotărât să mă simt bine şi să iau lucrurile aşa cum sunt.

După ce au sosit băuturile, am plătit şi am tras fiecare câte o duşcă, am început să ne îmbrățişăm. Am ținut-o aşa o vreme, strângându-ne şi mângâindu-ne şi sărutându-ne pe obraji. Din când în când Donna se oprea şi se trăgea înapoi, mă îndepărta puțin, apoi mă prindea de încheieturile mâinilor. Mă privea drept în ochi. După aceea pleoapele i se închideau încet şi ne porneam iar să ne sărutăm. N-a trecut mult timp şi localul a început să se umple. Ne-am oprit din sărutat Dar mi-am păstrat brațul pe după mijlocul ei. Ea şi-a pus mâna pe piciorul meu. Doi trompetişti negri şi un baterist au început să improvizeze câte ceva. Mi-am zis că Donna şi cu mine mai bem câte un pahar şi ascultăm toată repriza. Apoi plecăm şi ne ducem la ea acasă ca să terminăm treaba.

De-abia îi comandasem lui Hannah încă un rând, când negroteiul ăla pe nume Benny a venit la noi împreună cu negroteiul celălalt – un negrotei masiv, îmbrăcat elegant. Negrul ăsta masiv avea ochi mici şi roşii şi purta un costum

reiat, cu jiletcă. Avea cămaşă de culoare roz, cravată, pardesiu, pălărie de fetru roz – toată garnitura rozalie.

— Ce mai faci, bărbate? a zis Benny.

Benny şi-a împins mâna în faţă pentru o strângere de mână frăţească. Noi doi mai discutaserăm. Ştia că-mi place muzica şi venea la mine ca să vorbim ori de câte ori ne vedeam în local. Îi plăcea să vorbească despre Johnny Hodges şi cum cântase el la saxofon, acompaniindu-l pe Johnny. Spunea lucruri cum ar fi „Când Johnny şi cu mine am avut concertul ăla în Mason City...”

— Salut, Benny, am zis eu.

— Să ţi-l prezint pe Nelson, a zis Benny. S-a întors chiar azi din Vietnam. Azi-dimineaţă. E aici să asculte câteva sunete d-astea frumoase. Şi-a pus pantofii de dans, pentru orice eventualitate.

Benny l-a privit pe Nelson şi a dat din cap.

— El e Nelson.

M-am uitat la pantofii lustruiţi ai lui Nelson şi apoi la Nelson. Parcă încerca să-şi amintească dacă nu ne-am mai întâlnit cumva. Tipul m-a studiat. Apoi a tras un zâmbet larg, descoperindu-şi dinţii.

— Ea e Donna, am zis eu. Donna, ăsta e Benny şi el e Nelson. Nelson, ea e Donna.

— Bună, gagico, a zis Nelson şi Donna i-a răspuns pe dată:

— Salut, Nelson. Bună, Benny.

— Ce zici, ne strecurăm şi noi în separeul vostru? a zis Benny. De acord?

Am zis:

— Sigur că da.

Dar eram necăjit că nu găsiseră alt loc.

— Noi nu mai stăm mult, am zis eu. Doar până ne golim paharele.

— Ştiu, bărbate, ştiu, a zis Benny şi s-a aşezat în faţa mea după ce Nelson s-a băgat şi el în separeu. Ai treburi, ai de mers în diferite locuri. Da, domn'e, Benny ştie, a zis Benny şi a făcut cu ochiul.

Nelson se uita în parte cealaltă a separeului, spre Donna. Apoi şi-a scos pălăria. Părea să caute ceva pe bor şi-şi tot învârtea pălăria în mâinile lui mari. Şi-a înălţat privirile spre Donna. A zâmbit cu gura până la urechi şi şi-a îndreptat umerii. Trebuia să-şi îndrepte umerii destul de des. Ca şi cum obosise cărându-i.

— Eşti pretenară foarte bună cu el, sunt sigur, i-a spus Nelson Donnei.

— Da, suntem prieteni buni, a zis Donna.

Hannah a venit la noi. Benny a rugat-o să-i aducă două Royal Crown. Hannah s-a îndepărtat şi Nelson a scos din palton o jumate de whiskey.

— Prieteni buni, a zis Nelson. Foarte buni prieteni.

A deşurubat capacul sticlei de whiskey.

— Nelson, fii atent! a zis Benny. Ai grijă să nu se vadă Nelson de-abia a coborât din avionul din Vietnam, a mai zis Benny.

Nelson a înălţat sticla, a tras un gât din whiskey-ul lui, a aşezat sticla pe masă şi a pus pălăria peste ea.

— Foarte buni prieteni, a zis el.

Benny s-a uitat la mine şi şi-a dat ochii peste cap. Dar şi el era beat.

— Trebuia să-mi revin, mi-a zis el.

A băut Royal Crown din paharele amândurora, a ţinut paharele sub masă şi a turnat whiskey în ele. Apoi a pus sticla în buzunarul de la palton.

— Bărbate, n-am mai pus buzele pe muştiuc de o lună. A trebuit să mă descurc fără.

Eram îngrămădiţi în separeu, cu paharele în faţa noastră şi cu pălăria lui Nelson pe masă.

— Tu, mi-a spus Nelson, Tu eşti cu altcineva, este? Muierea asta frumoasă – nu-i ea nevasta ta. Dar eşti foarte bun prieten cu muierea asta. Am dreptate, nu?

Am sorbit din paharul meu. Nu am putut simți gustul whiskey-ului. N-am putut simți niciun gust. Am zis:

— E adevărat tot căcatul ăsta despre Vietnam pe care-l vedem la televizor?

Nelson şi-a fixat ochii lui roşii pe mine. A zis:

— Ce vreau io să spun e, ştii tu un'e-i nevastă-ta? Pariez că e în oraş cu f'un filfizon şi or să se tragă de sfârcuri şi ea o să-i facă treaba aia cu lăbuța în timp ce tu stai aici, în mărime naturală, cu buna ta prietenă. Şi, desigur, are şi ea un prieten drag.

— Nelson, a zis Benny.

— Niciun Nelson! a zis Nelson.

Benny a spus:

— Nelson, hai să-i lăsăm pe oamenii ăştia în pace. În separeul celălalt e o anumită persoană. O persoană despre care ți-am vorbit. Nelson a coborât din avion chiar azi-dimineață, a mai zis Benny.

— Pun pariu că ştiu la ce te gândeşti, a zis Nelson. Pun pariu că te gândeşti „Acu' iată un negrotei mare şi beat şi ce mă fac eu cu el? Trebuie oare să-i vin de hac?". Asta gândeşti, nu-i aşa?

M-am uitat prin încăpere. L-am văzut pe Khaki. Stătea lângă estradă şi muzicanții cântau de zor în spatele lui. Câțiva inşi dansau pe ringul ăla. Am crezut că se uită țintă la mine. Nu ştiu sigur dacă o făcea, însă dacă era aşa, atunci şi-a întors repede privirile în altă direcție.

— Nu-i rândul tău să vorbeşti? a zis Nelson. Eu doar te tachinam. N-am mai tachinat pe nimeni de când am plecat din Vietnam. I-am cam tachinat pe vie'namezi.

A zâmbit cu gura până la urechi şi buzele i s-au răsfrânt. Apoi n-a mai rânjit, ci doar s-a holbat.

— Arată-le urechea aia, a zis Benny, punându-şi paharul pe masă. Nelson are urechea unuia dintre filfizonii ăia mici. O poartă cu el. Arată-le-o, Nelson!

Nelson stătea acolo. Apoi a început să-şi pipăie buzunarele paltonului. A scos din ele tot felul de lucruri. A scos nişte chei şi o cutie cu bomboane contra tusei.

Donna a zis:

— Nu vreau să văd o ureche. Brrr! De două ori brrr! Iisuse!

S-a uitat la mine.

— Trebuie să plecăm, am zis.

Nelson continua să-şi pipăie buzunarele. A scos un portofel dintr-un buzunar interior al hainei de la costum şi l-a pus pe masă. A mângâiat portofelul.

— Cinci sutare-s acolo. Fii atentă, i-a spus el Donnei. Îți dau două sutare. Tu şi cu mine? Îți dau două sutare şi apoi tu mi-i iei franțuzeşte. Tot aşa cum îi face unui alt gagiu solid muierea lui. Auzi tu? Ştii că ea a pus gura pe ciocanul cuiva chiar acum, în timp ce el e aici, cu mâna sub fusta ta. Ce-i drept nu-i păcat. Uită-te-aici.

A tras puțin colțurile bancnotelor afară din portofel.

— Drace, uite-aici o altă sută pentru prietenul tău bun, ca să nu se simtă dat la o parte. El nu trebuie să facă nimic. Tu nu trebuie să faci nimic, mi-a zis Nelson mie. Tu stai frumos aici şi-ți goleşti paharul şi asculți muzică. Io şi cu muierea asta ieşim afară împreună, ca nişte buni prieteni. Şi ea se întoarce aici, înăuntru, singură. În scurt timp e înapoi.

— Nelson! i-a zis Benny. Nu se cade să vorbeşti aşa, Nelson!

Nelson a rânjit.

— Am încheiat discuția.

A găsit obiectul după care bâjbâia Era o tabacheră de argint. A deschis-o. M-am uitat la urechea din interiorul ei.

Stătea pe un strat de bumbac. Semăna cu o ciupercă uscată. Era o ureche veritabilă, agățată de un lanț de cheie.

— Iisuse Hristoase! a zis Donna. Câh!

— Ce zici de asta? E grozavă, nu-i aşa? A întrebat Nelson.

O urmărea pe Donna.

— În niciun caz! Ia-o de-aici!

— Fătucă, a zis Nelson.

— Nelson, am zis eu.

Şi atunci Nelson şi-a fixat ochii pe mine. A împins pălăria, portofelul şi tabachera din calea lui.

— Ce vrei? a zis Nelson. Îți dau eu ce vrei.

Khaki ținea o mână pe umărul meu şi cealaltă pe umărul lui Benny. Când s-a aplecat deasupra mesei, capul lui strălucea în lumină.

— Ce-i cu voi, gagiilor? Vă distrați?

— Toate-s bune şi frumoase, a zis Benny. Totu-i cum trebuie. Oamenii ăştia de-aici tocmai voiau să plece. Io şi Nelson stăm să ascultăm muzica.

— Atunci e bine, a zis Khaki. Neamule, să fii fericit, ăsta-i mottoul meu.

S-a uitat prin separeu. S-a uitat la portofelul lui Nelson de pe masă şi la tabachera deschisă lângă portofel. A văzut urechea.

— E veritabilă? a întrebat Khaki.

Benny a zis:

— Da, e. Arată-i urechea, Nelson. Nelson a coborât din avionul venit din 'Nam cu urechea asta. I-o ureche care a făcut jumătate din înconjurul lumii ca să fie aici, pe masă, în noaptea asta. Nelson, arată-i-o, a zis Benny.

Nelson a luat tabachera şi i-a dat-o lui Khaki.

Khaki a examinat urechea. A ridicat lanțul şi a balansat urechea în fața lui. S-a uitat la ea. A lăsat-o să se legene aşa, înainte şi înapoi, atârnată de lanț.

— Am auzit de urechi şi de sule uscate şi de altele asemenea.

— I-am luat-o unui vie'namez, a zis Nelson. Acu' nu mai poate auzi nimic cu ea Voiam un suvenir.

Khaki a învârtit urechea pe lanţ.

Donna şi cu mine ne-am pornit să ieşim din separeu.

— Fată, hăi, nu pleca! a zis Nelson.

— Nelson! a zis Benny.

Khaki îl urmărea acum cu privirile pe Nelson Eu stăteam lângă separeu, cu pardesiul Donnei în mână. Picioarele mi-o luaseră razna.

Nelson a ridicat vocea:

— Numai încearcă să pleci cu măicuța asta de-aici, iar tu lasă-l numai să-şi vâre fața între dulcețurile tale şi o s-aveți de-a face cu mine amândoi.

Noi am început să ne îndepărtăm de separeu. Oamenii urmăreau scena.

— Nelson de-abia a coborât din avionul de 'Nam azi-dimineață, l-am auzit pe Benny. Am băut toată ziua. Asta a fost cea mai lungă zi din viața mea. Da' şi eu, şi el o să fim băieți buni, Khaki.

Nelson a zbierat ceva, acoperind muzica. A urlat:

— N-o să iasă nimic bun de-aci! Orice ai face, n-o să ajute cu nimic!

L-am auzit spunând asta şi apoi nu l-am mai auzit. Muzica s-a oprit, apoi a reînceput. Noi nu ne-am uitat în urmă. Nu ne-am oprit din mers Am ieşit pe trotuar.

I-am deschis Donnei portiera. Am pornit înapoi spre spital Donna a stat pe partea ei. Şi-a aprins o țigară cu bricheta, dar a rămas tăcută.

Am încercat să spun eu ceva:

— Uite ce e, Donna, nu pune la inimă treaba asta! îmi pare rău că s-a întâmplat aşa.

— Aş fi putut folosi banii ăia, a zis Donna. La asta mă gândeam.

Am condus înainte şi nu m-am uitat la ea.

— Asta-i adevărul, a zis ea Aş fi putut folosi banii ăia.

A scuturat din cap.

— Ştiu şi eu!?

Apoi şi-a lăsat bărbia în piept şi a plâns.

— Nu plânge, i-am zis.

— Nu mai vin la lucru mâine, astăzi sau ori de câte ori sună ceasul, a zis ea. Nu mai vin la lucru. Iau ce s-a întâmplat acolo, în local, ca pe un semn.

A apăsat pe bricheta de pe bord şi a aşteptat-o să se încălzească şi să sară înapoi.

Am tras lângă maşina mea şi am oprit motorul. M-am uitat în oglinda retrovizoare, gândindu-mă cu teamă că o să văd cum în spatele meu parchează Chrysler-ul ăla vechi, cu Nelson pe scaunul şoferului. Am rămas încă un minut cu mâinile pe volan, apoi le-am coborât în poală. N-am vrut s-o ating pe Donna. Îmbrăţişarea din bucătărie, în noaptea petrecerii, sărutul de la Off-Broadway – totul se terminase.

Am zis:

— Şi ce-ai de gând să faci?

Dar nu-mi păsa. În momentul ăla, chiar dacă ar fi murit de un atac de cord, tot n-ar fi însemnat nimic.

— Aş putea să mă duc în Portland, a zis ea. Trebuie să fie ceva la Portland. Portlandul e în mintea tuturor zilele astea. Portlandul e acum un punct de atracţie. Portland în sus, Portland în jos. Portlandul e un loc la fel de bun ca toate celelalte. Nicio deosebire.

— Donna, am zis eu, cred că-i mai bine să plec.

Am început să cobor. Am crăpat portiera şi plafoniera s-a aprins.

— Pentru numele lui Dumnezeu, stinge lumina aia!

Am coborât rapid.

— Noapte bună, Donna, am zis eu.

Când am plecat, ea se uita la bordul maşinii. Am pornit motorul maşinii mele şi am aprins farurile. Am băgat-o uşor în viteză şi i-am dat gaz.

Mi-am turnat nişte scotch, am tras câteva gâturi şi am luat paharul în baie. M-am spălat pe dinți. Apoi am deschis un sertar. Patti striga ceva din dormitor. Era încă îmbrăcată. Dormise cu hainele pe ea, cred.

— Cât e ceasul? a țipat ea. M-am sculat prea târziu! Iisuse! Oh, Dumnezeule! M-ai lăsat să dorm prea mult, dracu' să te ia!

Era turbată. Stătea în uşă, cu hainele pe ea. Poate se pregătea să se ducă la lucru. Dar nu avea nici servieta cu mostre, nici vitamine. Avusese un vis urât, asta-i tot. A început să-şi clatine capul dintr-o parte în alta.

Îmi ajungea pentru noaptea aia.

— Hai, iubito, bagă-te din nou în pat! Eu caut ceva, am zis eu.

Am scos nişte prostii din dulăpiorul cu medicamente. Alea s-au rostogolit în chiuvetă.

— Unde-s aspirinele? am zis.

Am mai dărâmat nişte lucruri. Puțin îmi păsa. Lucrurile continuau să cadă.

CU B**Ă**GARE DE SEAM**Ă**

După discuții interminabile – ceea ce soția lui, Inez, numea „evaluare"-, Lloyd a plecat din casă şi s-a mutat în alt loc. Avea două camere şi o baie la ultimul etaj al unei clădiri cu trei niveluri. Plafonul camerelor era foarte înclinat. Dacă se plimba prin încăpere, trebuia să-şi lase capul în jos. Trebuia să se aplece ca să privească pe ferestre şi să fie cu băgare de seamă când se băga în pat şi când se scula din el. Avea două chei. O cheie îi permitea să intre în clădire. Apoi

urca nişte scări care străbăteau casa şi duceau la un palier. Urca alt şir de trepte până la uşa camerei sale, pe care o deschidea cu cealaltă cheie.

Odată, după-amiaza, când se întorcea la locuința sa cărând o sacoşă cu trei sticle de şampanie André şi nişte conserve de carne, s-a oprit pe palier şi s-a uitat în camera de zi a proprietăresei. A văzut-o pe bătrână întinsă pe spate, pe covor. Părea să doarmă. Apoi lui Lloyd i s-a năzărit că ar putea să fie moartă. Televizorul mergea şi de aceea a preferat să creadă că femeia doarme. Nu ştia ce să creadă. Şi-a trecut sacoşa dintr-o mână în cealaltă. În acel moment femeia a tuşit uşor, şi-a adus mâna pe lângă corp şi a redevenit mută şi nemişcată. Lloyd a continuat să urce scările şi şi-a descuiat uşa. În aceeaşi zi, dar mai târziu, spre seară, în timp ce se uita pe fereastra bucătăriei, a văzut-o pe bătrână. Purta pălărie de soare şi îşi ținea mâna pe lângă corp. Uda nişte pansele cu o stropitoare mică în bucătărie Lloyd avea o combinație de frigider şi sobă. Frigiderul cu sobă era o drăcovenie înfiptă în spațiul dintre chiuvetă şi perete. Ca să scoată ceva din frigider, trebuia să se aplece foarte mult, aproape să îngenuncheze. Dar nu-l deranja, fiindcă oricum nu ținea multe lucruri acolo – în afară de suc de fructe, conserve de carne şi şampanie. Soba avea două arzătoare. Câteodată încălzea apă într-o cratiță şi-şi făcea un ness. Dar în unele zile nu bea nicio cafea. Uita pur şi simplu sau nu avea chef de cafea, într-o dimineață s-a sculat şi s-a apucat imediat să mănânce gogoşi fărâmițate şi să bea şampanie. Cu câțiva ani în urmă ar fi râs la ideea că ar fi putut mânca un mic dejun ca ăsta. Acum nu i se mai părea ceva neobişnuit. De fapt nu se gândise deloc la asta până când nu se băgase în pat şi nu încercase să-şi amintească lucrurile pe care le făcuse în cursul zilei din momentul când se sculase până atunci. La început n-a putut să-şi amintească nimic interesant. Apoi şi-a amintit

că a mâncat gogoşile alea şi a băut şampanie. Altădată ar fi considerat că e vorba de o sminteală inofensivă, tocmai bună de povestit prietenilor. Apoi, cu cât s-a gândit mai mult la asta, cu atât mai clar a înțeles că, într-un fel sau altul, nu avea mare importanță. Mâncase gogoşi şi şampanie la micul dejun. Ei şi?

În camerele lui mobilate avea o garnitură de mini sufragerie, o sofa mică, un fotoliu vechi şi un televizor aşezat pe o măsuță. Aici nu plătea electricitatea – nici măcar nu era televizorul lui aşa că uneori lăsa aparatul deschis toată ziua şi toată noaptea Dar nu-l dădea tare decât dacă vedea că e ceva care i se părea interesant. N-avea telefon, dar nu era nicio problemă. Nu-i trebuia telefon. În dormitor era un pat dublu, o noptieră şi o comodă. Şi mai exista şi o baie.

Inez a venit să-l viziteze o singură dată, într-o dimineață, la ora unsprezece. Lloyd se mutase de două săptămâni în noua lui locuință şi se întreba dacă femeia avea de gând să treacă pe la el. Dar el se străduia să facă ceva şi în privința năravului său, băutura. De aceea se bucura că e singur. Spusese cât se poate de clar: lucrul de care are cea mai mare nevoie e să fie singur. În ziua când a venit Inez, el stătea pe sofa în pijama şi îşi căra pumni în partea dreaptă a capului. Tocmai când voia să-şi mai tragă un pumn, a auzit voci jos, pe palier. A recunoscut vocea soției lui. Sunetul venea ca un murmur de voci de la o mulțime îndepărtată, dar el ştia că e Inez şi îşi dădu cumva seama că vizita ei e importantă. I-a mai ars capului său una cu pumnul, apoi s-a ridicat în picioare.

În dimineața aceea, când se trezise, constatase că are urechea înfundată cu ceară. Nu auzea nimic clar şi părea să-şi fi pierdut senzația de echilibru odată cu înfundarea canalului auditiv, în ultima oră stătuse pe sofa şi se trudise cu urechea, frustrat, iar din când în când îşi lovea zdravăn capul cu pumnul. Uneori îşi masa cu sălbăticie partea de jos

a urechii sau smucea de lobul ei. Apoi se scobea furios în ureche cu degetul mic şi deschidea gura, simulând căscaturi încercase tot ce îi venise în minte şi acum se apropia de capătul răbdării. A auzit când vocile de jos şi-au întrerupt murmurul. Şi-a tras un pumn zdravăn în cap şi a terminat paharul cu şampanie. A închis televizorul şi a dus paharul la chiuvetă. A cules sticla de şampanie destupată de pe suportul de vase şi a cărat-o în baie, unde a aşezat-o în spatele taburetului. Apoi s-a dus să răspundă la uşă.

— Bună, Lloyd, a zis Inez.

Nu zâmbea. Stătea în uşă într-un minunat taior de primăvară. El nu mai văzuse hainele astea până atunci. Ţinea în mână o poşetă din pânză cu pălării de floarea-soarelui cusute pe laturi. Nici poşeta n-o mai văzuse până atunci.

— Nu cred că m-ai auzit, a zis ea. Am crezut că s-ar putea să fii plecat sau mai ştiu eu ce. Dar femeia de la parter – cum o cheamă? Ah, doamna Matthews! – credea că eşti aici, sus.

— Te-am auzit, a zis Lloyd. Dar foarte vag.

A smucit de pijama şi şi-a trecut o mână prin păr.

— De fapt sunt într-o dispoziție al dracului de proastă. Hai, intră.

— E ora unsprezece, a zis ea.

A intrat în cameră şi a închis uşa. Se purta de parcă nu l-ar fi auzit. Poate nici nu îl auzise.

— Ştiu cât e ceasul, a zis el. M-am sculat demult. M-am sculat de la opt. Am urmărit o parte din show-ul *Today.* Dar în momentul de față simt că sunt gata să înnebunesc. Mi s-a înfundat urechea. Îți aminteşti că s-a mai întâmplat o dată? Atunci locuiam în casa aia de lângă localul ăla chinezesc cu mâncare la pachet Unde au găsit puştii buldogul ăla care-şi ţâra lanțul. Atunci am fost nevoit să merg la doctor ca să-mi facă spălături. Ştiu că îți aminteşti

M-ai dus cu maşina şi a trebuit să aşteptăm mult timp. Ei, acum e tot aşa. Adică la fel de rău. Cu diferența că în dimineața asta nu mă pot duce la doctor. În primul rând fiindcă eu n-am doctor. Nu mai e mult şi mă smintesc, Inez. Îmi vine să-mi tai capul sau cam aşa ceva.

El s-a aşezat la un capăt al sofalei şi ea s-a aşezat la capătul celălalt. Dar sofaua era mică şi stăteau tot cam prea aproape unul de altul Erau atât de aproape, încât Lloyd ar fi putut să întindă mâna şi să-i atingă genunchiul. Dar n-a făcut-o. Inez a aruncat o privire prin cameră, apoi şi-a fixat din nou ochii asupra lui. El ştia că nu se bărbierise şi că avea părul zbârlit. Dar Inez era soția lui şi ştia despre el tot ce era de ştiut.

— Ce-ai încercat? a zis ea.

S-a uitat în poşetă şi a scos o țigară.

— Vreau să spun ce-ai făcut până acum ca să rezolvi treaba?

— Ce-ai zis? întrebă Lloyd, întorcându-şi capul cu partea stângă spre ea. Inez, mă jur, nu exagerez deloc! Chestia asta mă înnebuneşte Când vorbesc, am senzația că stau în interiorul unui butoi. Îmi bubuie capul. Şi nici nu aud bine. Când vorbeşti *tu,* mi se pare că vorbeşti printr-o conductă de plumb.

— Ai beţigaşe cu bumbac sau ulei Wesson? a întrebat Inez.

— Draga mea, e grav, a zis el. N-am nici beţigaşe, nici ulei Wesson. Glumeşti?

— Dacă am avea nişte ulei Wesson, l-aş putea încălzi şi ți-aş pune puțin în ureche. Aşa făcea mereu mama mea. Poate să înmoaie lucrurile acolo, înăuntru.

El a dat din cap. Îşi simțea capul plin, invadat de lichid. Tot aşa şi-l simțea când înota aproape de fund în piscina municipală şi ieşea la suprafață cu urechile pline de apă. Dar atunci, în vremea aia, îşi scotea uşor apa din urechi.

Trebuia doar să-şi umple plămânii cu aer, să închidă gura şi să-şi astupe nasul. Apoi îşi umfla obrajii şi forța aerul să îi între în cap. Urechile îi pocneau şi preț de câteva secunde avea senzația plăcută că apa i se scurge din cap şi-i picură pe umeri. După aceea se sălta şi ieşea din bazin.

Inez şi-a terminat țigara şi a stins-o.

— Lloyd, noi doi avem de discutat nişte treburi. Dar cred că trebuie să luăm lucrurile pe rând. Du-te şi aşază-te pe scaun. Nu pe scaunul ăsta, pe scaunul din bucătărie! Ca să ne lămurim oarecum asupra situației.

El şi-a trântit încă un pumn în cap. Apoi s-a dus şi s-a aşezat pe un scaun din chicinetă. Inez s-a apropiat şi s-a oprit în spatele lui. I-a atins părul cu degetele. Apoi i-a dat părul la o parte de pe urechi. Lloyd a întins mâna spre mâna ei, însă ea şi-a retras-o.

— Ce ureche zici că e?

— Urechea dreaptă, a zis el. Aia dreaptă.

— Mai întâi trebuie să stai aici şi să nu te mişti, a zis ea. O să găsesc eu o agrafă şi nişte tifon. Încerc să pătrund acolo cu asta. Poate ține şmecheria.

Perspectiva ca ea să-i bage o agrafă în interiorul urechii îl nelinişti. Bărbatul spuse ceva în sensul ăsta.

— Ce? a zis ea. Iisuse Hristoase, nici eu nu mai aud ce spui! M-oi fi molipsit de la tine.

— Când eram puşti, a zis Lloyd, aveam la şcoală o profesoară de igienă. Era şi un fel de asistentă medicală. Ne-a spus că în ureche nu trebuie să ne băgăm niciodată lucruri mai mici de-un cot.

Îşi aducea aminte ca prin ceață de o planşă de pe un perete, care reprezenta o diagramă foarte mărită a urechii, împreună cu un sistem complicat de canale, coridoare şi pereți.

— Ei, asistenta ta nu se confruntase niciodată direct cu problema asta, a zis Inez. Oricum, trebuie să încercăm *ceva*

Mai întâi încercăm asta. Dacă nu merge, încercăm altceva. Asta-i viața, nu?

— Insinuezi ceva cu asta?

— Nu! Spun exact ce-am avut de spus. Dar eşti liber să crezi ce vrei. Doar trăim într-o țară liberă, a zis ea. Acu' lasă-mă să-mi pregătesc tot ce-mi trebuie. Tu stai acolo cuminte!

A cotrobăit prin poşetă, dar n-a găsit ce căuta, în cele din urmă a deşertat poşeta pe sofa.

— Nicio agrafă! a zis ea. Ei, fir-ar al dracului!

Dar parcă vorbea din altă cameră. Într-un fel, era ca şi cum el şi-ar închipui că Inez spune cuvintele astea. A fost o vreme – cu mult timp în urmă – când ei doi simțeau că sunt dotați cu percepție extrasenzorială când era vorba de ceea ce gândea partenerul. Puteau să termine propozițiile începute de celălalt.

Femeia a apucat o unghieră, a trebăluit vreun minut şi apoi el a văzut cum instrumentul se descompune între degetele ei şi o parte a lui se îndepărtează de partea cealaltă. Dintre cleştişori a ieşit în afară o pilă de unghii. Lui i s-a părut că ea ține în palmă un pumnal mic.

— Ai de gând să-mi bagi drăcia aia în ureche? a zis.

— Poate ai tu o idee mai bună, i-a răspuns ea. Asta e. Alta nu am. N-ai cumva un creion? Vrei să folosesc asta? Sau poate găseşti pe-aici pe-aproape o şurubelniță, a mai zis Inez şi a râs. Nu te alarma! Ascultă, Lloyd, n-am să te rănesc. O să iasă bine. O să fiu cu băgare de seamă, aşa cum am spus. Pun nişte tifon pe asta. Tu stai cuminte acolo unde eşti şi găsesc eu nişte tifon. O să fac un pămătuf.

Inez a intrat în baie. A stat acolo o vreme. Lloyd a rămas unde era, pe scaunul din chicinetă. Începea să se gândească la lucrurile pe care ar trebui să i le spună. Voia să-i spună că se rezuma doar la şampanie. Voia să-i spună că o lasă mai moale şi cu şampania. Acum era doar o chestie de timp.

Dar când ea s-a întors în cameră, n-a putut spune nimic. N-a ştiut de unde să înceapă. Însă ea oricum nu s-a uitat la el. Femeia a pescuit o ţigară din grămada de lucruri deşertate pe perna sofalei. Şi-a aprins ţigara cu bricheta şi s-a dus la fereastra care dădea spre stradă. Inez a mai spus ceva, dar el n-a înţeles. Când ea s-a oprit, nu a întrebat-o ce anume spusese. Orice ar fi fost, Lloyd ştia că nu vrea ca ea să repete ceea ce spusese. Inez a stins ţigara. Dar a continuat să rămână la fereastră, aplecată în faţă, cu plafonul la doar câţiva centimetri deasupra capului.

— Inez, a zis el.

Ea s-a întors şi a venit lângă el. Lloyd vedea tifonul de pe vârful pilei de unghii.

— Întoarce capul într-o parte şi rămâi aşa, a zis Inez. Aşa e bine. Stai liniştit şi nu te mişca. Să nu te mişti! A repetat ea.

— Fii cu băgare de seamă! a zis el. Pentru numele lui Dumnezeu!

Ea nu i-a răspuns.

— Te rog, te rog! a zis el.

Apoi n-a mai zis nimic. Era înspăimântat. A închis ochii şi şi-a ţinut respiraţia, simţind cum pila de unghii se roteşte pe lângă partea interioară a urechii şi îşi începe forajul. Era sigur că o să-i stea inima în loc. Apoi ea a înaintat ceva mai mult şi a început să învârtească lama înainte şi înapoi, lucrând acolo, înăuntru. Lloyd a auzit un scârţâit în interiorul urechii.

— Au! a zis el.

— Te-a durut?

Inez a scos pila de unghii din ureche şi s-a dat un pas înapoi.

— Simţi vreo diferenţă, Lloyd?

El şi-a dus mâinile sus, la urechi, şi a lăsat capul în jos.

— E tot aşa, a spus.

Ea l-a privit şi şi-a muşcat buzele.

— Lasă-mă să mă duc la baie, a zis el. Înainte de a continua, trebuie să mă duc la baie.

— Du-te, a zis Inez. Eu cred că o să cobor la parter, ca să văd dacă proprietăreasa ta are nişte ulei Wesson sau ceva asemănător. Ar putea să aibă şi nişte beţişoare. Cum de nu m-am gândit la asta până acum? Cum de nu m-am gândit s-o întreb dinainte?

— Bună idee! a zis Lloyd. Eu mă duc la baie.

Inez s-a oprit în faţa uşii şi s-a uitat la el, apoi a deschis uşa şi a ieşit. El a traversat camera de zi şi a deschis uşa băii. A băgat mâna după taburet şi a scos sticla de şampanie, A tras o duşcă zdravănă. Era caldă, dar i-a mers la suflet. A mai băut câteva guri. La început a crezut sincer că poate continua să bea dacă se rezumă doar la şampanie. Dar în scurt timp a ajuns să bea trei sau patru sticle pe zi. Ştia că trebuie să găsească o soluţie cât de curând. Dar mai întâi trebuia să-şi recapete auzul. Să facă lucrurile pe rând, aşa cum spusese ea. A terminat restul de şampanie şi a pus sticla goală la locul ei, în spatele taburetului. Apoi a tras apa şi s-a spălat pe dinţi. După ce s-a şters cu prosopul, a revenit în camera cealaltă.

Inez se întorsese. Era la sobă şi încălzea ceva într-o tigăiţă. S-a uitat în direcţia lui, dar la început n-a spus nimic. El a privit pe fereastră, pe lângă umărul ei. O pasăre zbura dintr-un copac în altul şi îşi curăţa penele cu ciocul Dar el n-a auzit dacă pasărea scotea cumva vreun sunet specific.

Inez a zis ceva, dar el n-a reuşit să înţeleagă ce.

— Mai spune o dată, i-a zis.

Ea a clătinat din cap şi s-a întors spre sobă. Apoi s-a întors din nou şi a spus, destul de tare şi de lent ca s-o audă Lloyd:

— Ţi-am găsit ascunzătoarea din baie.

— Încerc să reduc, a răspuns el.

Inez a mai zis ceva.

— Ce zici? Ce-ai spus?

Şi, ce-i drept, n-o auzise.

— Discutăm mai târziu, a zis ea. Avem multe de discutat, Lloyd. E vorba de bani. Dar mai sunt şi alte lucruri. Însă mai întâi să ne îngrijim de urechea ta.

A băgat degetul în tigăiță şi apoi a luat tigăița de pe sobă.

— O las un minut să se răcească, a zis ea. Acum e prea fierbinte. Şezi. Pune-ți prosopul ăsta în jurul umerilor.

A făcut cum i s-a spus. S-a aşezat pe un scaun şi şi-a pus prosopul în jurul gâtului şi al umerilor. Apoi s-a pocnit cu pumnul în partea aceea a capului.

— Uf! S-o ia dracu'! A zis.

Ea nu şi-a ridicat ochii. A băgat încă o dată degetul în tigăiță, ca să verifice temperatura. Apoi a turnat lichidul din tigăiță în paharul lui din material plastic. A luat paharul şi s-a apropiat de Lloyd.

— Să nu te temi, a zis ea E doar un pic de ulei pentru copii de la proprietăreasa ta. I-am spus ce necaz ai şi ea s-a gândit că uleiul ăsta te poate ajuta. Dar nu garantează, a mai spus Inez. Însă poate o să mai uşureze situația acolo, înăuntru. Spunea că bărbatul ei pățea tot aşa. Cică a văzut o dată cum îi cade din ureche o bucată de ceară cât un dop de ceva. Era cerumen, asta era. Mi-a spus să-ncerc asta. Dar n-avea niciun bețigaş. Nu înțeleg cum poate să nu aibă bețigaşe. Partea asta m-a surprins de-a binelea.

— Bine, a zis Lloyd. E-n regulă. Sunt dispus să încerc orice. Inez, dacă o ține tot aşa, cred că ar fi mai bine să mor. Ştii? Vorbesc serios, Inez!

— Acum înclină capul pe-o parte cât poți de mult, a zis ea. Să nu te mişti. Îți torn uleiul pe canal până ți se umple urechea şi o astup cu cârpa de vase. Iar tu stai acolo cuminte vreo zece minute. Apoi o să mai vedem. Dacă n-are

efect, asta e! Alte idei nu mai am. Atunci chiar că nu mai ştiu ce să fac.

— Asta o să ţină, a zis el. Dacă nu, găsesc o armă şi mă împuşc. Vorbesc serios. Oricum, exact asta îmi vine să fac.

A întors capul într-o parte şi l-a lăsat să-i atârne. Privea toate lucrurile din încăpere din perspectiva asta nouă. Dar nu se deosebeau deloc de vechiul mod de a privi. Atâta doar că fiecare lucru era pe partea lui.

— Mai mult, a zis ea.

Lloyd s-a ţinut de scaun ca să-şi păstreze echilibrul şi a lăsat şi mai mult capul în jos. Toate obiectele din câmpul lui vizual, toate obiectele din viaţa lui se aflau, pare-se, la capătul îndepărtat al încăperii. Simţea cum lichidul cald îi curge în ureche. Apoi ea a pus cârpa de vase şi a ţinut lichidul acolo. După puţin timp a început să-i maseze zona din jurul urechii. A apăsat pe partea moale a cărnii, între falca lui şi craniu. Şi-a deplasat degetele în zona de deasupra urechii şi a început să frământe locul. După o vreme Lloyd n-a mai ştiut de cât timp stătea acolo. Puteau fi vreo zece minute. Putea fi mai mult. Continua să se ţină de scaun. Din când în când, în timp ce degetele ei îi apăsau partea aia a capului, simţea cum uleiul turnat înăuntru se plimbă înainte şi înapoi în canalele urechii. Când Inez apăsa într-un anumit fel, avea senzaţia că aude în interiorul capului un şuierat slab.

— Stai drept! a zis Inez.

Lloyd s-a îndreptat şi şi-a apăsat capul cu podul palmei, în vreme ce lichidul îi curgea afară din ureche. Ea aduna uleiul în prosop Apoi i-a şters partea exterioară a urechii.

Inez respira pe nas. Lloyd auzea sunetul făcut de respiraţia ei când aerul intra şi ieşea. A auzit o maşină trecând pe strada din faţa casei şi, în spatele casei, jos, sub fereastra bucătăriei, ţăcănitul clar al foarfecelor de altoit.

— Ei, cum e? a zis Inez.

Aştepta cu mâinile-n şolduri.

— Te aud, a zis el. Mă simt foarte bine! Adică *aud.* Nu mai sună ca şi cum ai vorbi sub apă. Acum e perfect. E bine. Doamne, am crezut că o să înnebunesc! Dar acum mă simt foarte bine. Aud tot. Ascultă, draga mea, o să fac o cafea. Mai am şi nişte suc.

— Eu trebuie să plec, a zis ea. Am anumite treburi şi nu vreau să întârzii. Dar o să mă întorc. O să mergem să luăm masa undeva. Şi o să discutăm.

— Beleaua e că nu pot să dorm pe partea asta a capului, a continuat el.

A urmat-o în camera de zi. Ea şi-a aprins o ţigară.

— Aşa s-a întâmplat. Am dormit toată noaptea pe partea asta a capului şi urechea mi s-a înfundat. Cred că o să-mi fie bine câtă vreme nu uit să dorm pe partea cealaltă. Câtă vreme sunt cu băgare de seamă. Înţelegi ce vreau să spun? Dac-aş putea să dorm pe spate sau pe partea stângă...

Inez nu se uita la el.

— Nu mereu, bineînţeles. Ştiu foarte bine. N-aş putea dormi aşa tot restul vieţii. Dar măcar pentru o vreme. Ştiu. Doar pe partea stângă sau întins pe spate.

Dar chiar în timp ce spunea asta, a început să se teamă de noaptea ce urma să vină. A început să se teamă de momentul când va începe pregătirile pentru culcare şi de ce s-ar putea întâmpla după aceea. Până atunci mai erau nişte ore, dar Lloyd era deja înspăimântat. Ce se va face dacă la miezul nopţii se întorcea întâmplător pe partea dreaptă şi greutatea capului său, care se îndesa în pernă, avea să blocheze iarăşi ceara în canalele întunecate ale urechii? Ce se va întâmpla dacă se va trezi atunci şi nu va mai putea să audă, iar tavanul va fi la doar câţiva centimetri de capul lui?

— Doamne Dumnezeule! a zis el. Iisuse, e ceva îngrozitor! Inez, tocmai am avut ceva asemănător unui coşmar cumplit, Inez, unde trebuie să te duci?

— Ți-am spus, a zis ea în timp ce-şi punea toate lucrurile înapoi în poşetă şi se pregătea să plece.

S-a uitat la ceas.

— Am nişte treburi şi, uite, am întârziat deja.

S-a îndreptat spre uşă la uşă s-a întors şi i-a mai spus ceva. El n-a ascultat. N-a vrut să asculte. A urmărit cum i se mişcă buzele până când ea a terminat ce avea de spus. După ce a terminat, Inez a zis:

— La revedere.

Apoi a deschis uşa şi a închis-o în urma ei.

Lloyd s-a dus în dormitor ca să se îmbrace. Dar într-un minut a ieşit afară grăbit, doar cu pantalonii pe el, şi s-a dus la uşă. A deschis-o şi a stat acolo, cu urechile ciulite. Pe palierul de dedesubt a auzit-o pe Inez mulțumindu-i doamnei Matthews pentru ulei. A auzit-o şi pe aceasta spunând „Cu plăcere". Şi apoi a auzit-o făcând o legătură între răposatul ei soț şi el, Lloyd A auzit-o spunând „Lasă-mi numărul dumitale. Te sun dacă se întâmplă ceva. Nu se ştie niciodată".

— Sper să nu fie nevoie, a zis Inez. Dar vi-l dau oricum. Aveți ceva pe care să-l scriu?

Lloyd a auzit cum doamna Matthews deschide un sertar şi scotoceşte prin el. Apoi vocea bătrânei a spus „OK".

Inez i-a dat numărul de telefon de la ei de-acasă.

— Mulțumesc, a zis ea.

— Mă bucur că v-am cunoscut, i-a spus doamna Matthews.

Lloyd a ascultat cum Inez coboară scările şi deschide uşa de la intrare Apoi a auzit uşa închizându-se. A aşteptat să mai audă şi cum maşina lor porneşte şi se îndepărtează. A închis uşa şi s-a întors în dormitor ca să termine cu îmbrăcatul.

După ce şi-a pus pantofii şi şi-a înnodat şireturile, Lloyd s-a întins pe pat şi şi-a tras pledurile până sub bărbie. Şi-a

lăsat brațele pe lângă corp, sub pleduri, ca să se odihnească. A închis ochii şi şi-a zis că e noapte şi că o să adoarmă. Apoi a ridicat brațele şi le-a încrucişat pe piept, ca să vadă cum îi convine poziția asta. A ținut ochii închişi aşa, de probă. E-n regulă, s-a gândit el. S-a făcut. Dacă nu voia să i se înfunde iar urechea, va trebui să doarmă pe spate Ăsta era tot şpilul. Ştia că o poate face. Şi mai ştia şi că nu avea să uite, chiar când dormea, că nu avea să se întoarcă pe partea nepotrivită. Oricum, nu-i trebuiau decât patru sau cinci ore de somn pe noapte O să reuşească. Un om poate păți lucruri mult mai rele. Într-un fel, era o provocare. Dar se simțea la înălțimea ei Ştia că e la înălțimea ei. Într-o clipă a dat la o parte pledurile şi s-a ridicat.

Avea încă înaintea lui partea cea mai bună a zilei. S-a dus în bucătărie, s-a aplecat în fața frigiderului mic şi a extras o sticlă de şampanie. A scos cu mare băgare de seamă dopul din plastic al sticlei, dar festivul *poc* al deschiderii ei s-a produs totuşi. A spălat paharul în care fusese uleiul pentru copii, apoi l-a umplut cu şampanie. Şi-a luat paharul cu el la sofa şi s-a aşezat. A pus paharul pe măsuța de cafea. Şi-a urcat şi picioarele pe măsuța de cafea, lângă şampanie. S-a lăsat pe spate. Dar după o vreme a început să-şi facă alte griji pentru noaptea care venea. Ce-ar fi dacă, în ciuda tuturor eforturilor sale, ceara se hotăra să-i înfunde urechea cealaltă? A închis ochii şi a scuturat din cap. Peste puțin timp s-a sculat şi s-a dus în dormitor. S-a dezbrăcat şi şi-a luat din nou pijamaua. Apoi s-a întors din nou în camera de zi. S-a aşezat din nou pe sofa şi şi-a urcat din nou picioarele pe măsuță. A întins mâna şi a deschis televizorul. A reglat sunetul. Ştia că n-avea cum să nu se îngrijoreze pentru ce putea să i se întâmple când se va culca. Era un lucru cu care trebuia să se obişnuiască. Într-un fel, întreaga poveste îi amintea de treaba cu gogoşile şi şampania. Şi dacă te gândeai bine, nu era deloc de mirare. A mai băut o gură de

şampanie. Dar n-avea gust bun. Şi-a plimbat limba peste buze, apoi s-a şters la gură cu mâneca. S-a uitat şi a văzut o peliculă de ulei peste şampanie.

S-a ridicat şi a dus paharul la chiuvetă, unde l-a vărsat în canalul de scurgere. A dus sticla de şampanie cu el în camera de zi şi s-a instalat confortabil pe sofa. După aceea a luat sticla de şampanie de gât şi a băut din ea. N-avea obiceiul să bea din sticlă, dar nici nu i s-a părut ceva chiar atât de ieşit din comun. A hotărât că putea fi la fel de ciudat să adoarmă în fund pe sofa în mijlocul după-amiezi şi să stea întins pe spate ore în şir. Şi-a lăsat capul în jos, ca să se uite pe fereastră Judecând după înclinația razelor de soare şi după umbrele care intraseră în cameră, a presupus că era cam ora trei.

LOCUL DE UNDE TE SUN

J.R şi cu mine suntem pe veranda din față a pensiunii pentru dezalcoolizare a lui Frank Martin. Ca toți ceilalți de la pensiunea lui Frank Martin, J.P. E, înainte de toate, un bețiv. Dar e şi coşar. E prima lui şedere aici şi e speriat. Eu am mai fost o dată. Ce ar fi de spus? M-am întors. Numele adevărat al lui J.P. E Joe Penny, dar el zice să-i spun J.P. Are vreo treizeci de ani. Mai tânăr decât mine. Nu mult mai tânăr, doar un pic. Îmi povesteşte cum şi-a ales meseria şi vrea să-şi folosească mâinile când vorbeşte. Dar îi tremură. Adică nu-i stau liniştite.

— Nu mi s-a mai întâmplat aşa ceva până acum, zice el.

Adică tremuratul. Îi spun că îl înțeleg. Îi spun că tremurăturile se vor potoli. Şi chiar se vor potoli. E nevoie însă de ceva timp.

Suntem aici doar de câteva zile. Încă n-am scăpat de belele. J.R are aceste tremurături şi de multe ori un nerv – poate nu e nerv, dar e ceva – începe să mi se zbată în umăr.

Sau, uneori, într-o parte a grumazului. Când se petrece asta, mi se usucă gura. Atunci înghit cu mare greutate. Ştiu că e pe cale să se petreacă un lucru rău şi vreau să-l preîntâmpin. Vreau să mă ascund, asta vreau. Să închid ochii şi să las lucrul ăla să treacă, să agaţe pe altcineva. J.P. Poate aştepta un minut.

Am văzut o criză ieri-dimineaţă. Un tip – i se spune Tiny, Micuţul. Un tip gras şi masiv, electrician din Santa Roşa. Spuneau că e aici de aproape două săptămâni şi că trecuse hopul. Trebuia să plece acasă peste o zi sau două şi urma să-şi petreacă revelionul împreună cu nevasta, în faţa televizorului. De revelion Tiny plănuia să bea ciocolată fierbinte şi să mănânce prăjituri. Ieri-dimineaţă, când a coborât să ia micul dejun, părea în mare formă. Măcăia de zor, arătându-i altui tip cum chema el raţele, care coborau până deasupra capului său. „Bum! Bum!" a zis Tiny, doborând o pereche. Tiny avea părul ud şi pieptănat frumos pe spate. Tocmai ieşise de la duş. În plus, se crestase pe bărbie cu aparatul de ras. Ei şi? Aproape toţi cei de la pensiunea lui Frank Martin se tăiau când se bărbiereau. Se mai întâmplă. Tiny s-a înfiinţat în capul mesei şi a început să povestească despre ceva ce se petrecuse în timpul uneia dintre beţiile lui. Cei de la masă râdeau şi clătinau din capete în timp ce îşi înfulecau ouăle. Tiny a spus ceva, a zâmbit cu gura până la urechi, apoi s-a uitat la cei de la masă, aşteptând un semn de apreciere Acu' toţi tăcuserăm lucruri la fel de rele şi de smintite, deci, bineînţeles, de-aia râdeam. Tiny avea în farfurie două jumări, câţiva biscuiţi şi miere. Eu stăteam la masă, dar nu îmi era foame. Aveam în faţă nişte cafea. Deodată Tiny a dispărut. Se răsturnase cu tot cu scaunul său, cu mare zarvă. Era pe podea, întins pe spate, cu ochii închişi, şi izbea cu călcâiele în linoleum. Oamenii au strigat după Frank Martin. Dar el era acolo. Doi ţipi s-au lăsat pe podea lângă Tiny. Unul dintre ei şi-a băgat

degetele în gura lui Tiny şi a încercat să-i prindă limba. Frank Martin a strigat „Daţi-vă cu toţii la o parte!”. Atunci am observat că toţi cei de acolo eram aplecaţi peste Tiny şi îl priveam şi nu eram în stare să ne luăm ochii de la el „N-are aer. Lăsaţi-l să respire!” a zis Frank Martin. Apoi s-a dus în fugă la biroul lui şi a chemat ambulanţa.

Astăzi Tiny e din nou la pensiune. Să mai vorbeşti de recidive! Azi-dimineaţă Frank Martin s-a dus să-l ia cu maşina de la spital. Tiny a ajuns prea târziu şi a pierdut ouăle jumări, dar i s-a servit nişte cafea în sufragerie şi el s-a aşezat totuşi la masă. Cineva i-a făcut pâine prăjită la bucătărie, dar Tiny n-a mâncat-o. Stătea acolo cu cafeaua şi se uita în ceaşcă. Din când în când îşi muta ceaşca de colo colo în faţa lui.

Aş vrea să-l întreb dacă a avut vreun semnal înainte de a i se întâmpla necazul ăsta. Aş vrea să ştiu dacă ticăitoarea lui a sărit vreo măsură sau a luat-o la goană. I s-a zbătut ochiul stâng? Dar n-o să spun nimic. Oricum, Tiny nu pare deloc dornic să vorbească despre asta. Dar n-am să uit niciodată ce-a păţit. Bătrânul Tiny lat pe podea, izbind-o cu călcâiele. Aşa că de fiecare dată când se porneşte undeva acest mic fâlfâit, respir adânc şi aştept să mă pomenesc pe spate, privind în tavan, cu degetele cuiva băgate în gura mea.

Pe scaunul lui de pe veranda din faţă J.P. Îşi ţine mâinile în poală. Eu fumez ţigări şi folosesc ca scrumieră o veche căldare pentru cărbuni.

Ascult flecăreala lui J.P E unsprezece dimineaţa, încă o oră şi jumătate până la masa de prânz. Nu ne e foame. Şi totuşi aşteptăm să intrăm şi să ne aşezăm la masă. Poate o să ni se facă foame. Mai ştii?

Apropo, despre ce vorbeşte J.P.? Spune că pe când avea doisprezece ani, a căzut într-o fântână din vecinătatea fermei unde crescuse. Fântâna era secată – ăsta a fost norocul lui. „Sau ghinionul”, zice el, privind în jur şi

clătinând din cap. Spune cum în după-masa aia, târzior, după ce fusese descoperit, tatăl lui l-a tras afară cu o frânghie J.P. Îşi udase chiloţii acolo jos. Trăise tot felul de spaime în fântâna aia. Strigase după ajutor, aşteptase şi iar strigase. Până să-l scoată de acolo, a zbierat de-a răguşit. Dar mi-a spus că şederea pe fundul fântânii îi lăsase o impresie de neuitat. Stătuse acolo şi privise gura fântânii. Sus, sus de tot, vedea un cerc de cer albastru Când şi când trecea pe deasupra un nor. Un stol de păsări a traversat zona şi lui J.P. I s-a părut că bătăile aripilor lor produceau acea tulburare ciudată. A auzit şi alte lucruri. A auzit deasupra lui, în fântână, nişte foşnete slabe care l-au făcut să se întrebe dacă n-ar putea să cadă în părul lui anumite lucruri. Se gândea la insecte. Auzea cum bate vântul deasupra gurii fântânii şi sunetul ăla l-a impresionat foarte tare. Pe scurt, viaţa lui arăta diferit privită din fundul fântânii. Dar nimic n-a căzut peste el şi nimic n-a şters cercul de cer albastru. Apoi a venit tatăl lui cu frânghia şi peste puţin timp J.P s-a întors în lumea în care trăia de când se ştia.

— Nu te opri, J.P. Povesteşte. Şi apoi ce s-a întâmplat? Zic eu.

Într-o după-masă, când avea optsprezece sau nouăsprezece ani, terminase şcoala medie şi nu ştia ce vrea să facă în viaţă, s-a dus în partea cealaltă a oraşului ca să-şi viziteze un prieten. Prietenul ăsta locuia într-o casă cu şemineu. J.P. Şi prietenul lui ardeau gazul, beau bere şi flecăreau. Au ascultat câteva discuri. Apoi se aude soneria Prietenul se duce la uşă. Şi, iată, femeia asta coşar tânără e acolo, cu sculele ei pentru curăţat. Poartă joben şi când i-l vede, J.P. Rămâne trăsnit Ea îi spune prietenului lui J.P. Că a primit o comandă să cureţe şemineul. Prietenul o primeşte în casă şi se înclină. Tânăra nu-i acordă nicio atenţie. Întinde o pătură pe vatră şi îşi scoate sculele. Poartă

pantaloni din ăia negri, cămaşă neagră şi şosete negre. Bineînţeles, între timp şi-a scos jobenul. J.P. Spune că aproape înnebunise uitându-se la ea. Femeia îşi face treaba, curăţă şemineul, în timp ce J.P. Şi prietenul său pun discuri şi beau bere. Dar ei o privesc şi urmăresc ce face. Din când în când J P şi prietenul lui se uită unul la altul şi zâmbesc cu gura până la urechi sau îşi fac cu ochiul. Înalţă din sprâncene când partea superioară a tinerei dispare în şemineu. Arăta trăsnet, a spus J.P.

Când şi-a terminat treaba, şi-a înfăşurat lucrurile în pătură. A luat de la prietenul lui J.P, un cec emis de părinţii lui pe numele ei. Apoi îl roagă pe prietenul lui J.P. Să o sărute.

— Se spune că aduce noroc, zice ea.

Asta l-a terminat pe J.P. Prietenul lui îşi dă ochii peste cap. Mai face puţin pe clovnul. Apoi, probabil roşindu-se la faţă, o sărută pe obraz. Chiar în clipa aia J.P. S-a hotărât să facă o chestie. A pus berea pe masă. S-a ridicat de pe sofa. S-a dus la tânără în timp ce ea se pregătea să iasă pe uşă.

— Şi pe mine? i-a spus J.P.

Ea l-a măsurat repede cu privirea. J.P. Spune că îşi simţea bătăile inimii. Reiese că tânăra se numea Roxy.

— Sigur că da, zice Roxy. De ce nu? Am câteva săruturi în plus.

Şi i-a tras o sărutare zdravănă drept pe gură, apoi s-a întors să plece.

Cât ai clipi din ochi, J.P. S-a ţipt după ea pe verandă. I-a ţinut uşa verandei ca să iasă. A coborât scările împreună cu ea şi a ieşit pe aleea de acces, unde Roxy îşi parcase furgoneta. Era ceva ce nu mai ţinea de el. Nimic altceva nu mai avea importanţă. Ştia că întâlnise o persoană în a cărei prezenţă îi tremurau picioarele. Simţea cum sărutul ei îi arde buzele etc. J.P. Nu putea să priceapă ce-i cu el. Era plin de senzaţii care îl trăgeau în toate direcţiile.

A deschis uşa din spate a furgonetei. A ajutat-o să-şi pună lucrurile înăuntru.

— Mulțumesc, i-a spus ea.

Apoi lui i-a ieşit din gură că i-ar face plăcere să o mai vadă. Vrea să meargă cu el la un film cândva? Totodată, J.P. Se lămurise. Ştia de-acum ce vrea să facă în viață. Voia să facă ceea ce făcea ea. Voia să fie coşar. Dar nu i-a spus-o ei atunci.

J.P. Spune că ea şi-a pus mâinile-n şolduri şi l-a cercetat atentă. Apoi a găsit o carte de vizită pe bancheta din față a furgonetei. I-a dat-o. I-a spus:

— Sună la numărul ăsta diseară, după ora zece. Putem discuta. Acum trebuie să plec.

Ea şi-a pus jobenul, apoi şi l-a scos. L-a privit încă o dată pe J.P. Probabil i-a plăcut ce vedea, fiindcă de data asta a zâmbit cu gura până la urechi. El i-a spus că are o pată micuță aproape de gură. Apoi ea s-a suit în furgonetă, a claxonat şi a plecat.

— Şi după aia? zic eu. Nu te opri acum, J.P.

Mă interesa. Dar l-aş fi ascultat şi dacă ar fi continuat cu o poveste despre cum se hotărâse într-o bună zi să înceapă să potcovească la cai.

Noaptea trecută a plouat. Norii s-au îngrămădit lângă dealurile de pe partea cealaltă a văii. J.P. Tuşeşte uşor şi priveşte dealurile şi norii. Îşi mângâie bărbia. Apoi continuă povestirea.

Roxy începe să se întâlnească cu el. Şi, încetul cu încetul, el îi vorbeşte şi o convinge să-l lase să meargă la lucru împreună cu ea. Dar Roxy e asociată cu tatăl şi cu fratele ei, iar ei au de lucru exact atât cât le trebuie. Nu mai au nevoie de altcineva. În plus, cine mai era şi tipul ăsta, J.P.? J.P şi mai cum? Fii atentă, au avertizat-o ei.

Aşa că ea şi cu J.P. Au văzut câteva filme împreună. S-au dus la câteva baluri. Dar curtea făcută de el se învârtea mai

ales în jurul ideii de a curăța şemineuri împreună Şi cât ai clipi, zice J.P., au ajuns să discute de însurătoare. Şi după o vreme o fac. Se căsătoresc. Proaspătul socru al lui J.P. Îl ia ca partener. Într-un an şi ceva Roxy are un copil. Renunță la coşărit. Sau, oricum, a renunțat să mai facă munca asta. Foarte curând are un alt copil. Acum J.P. Are cam douăzeci şi cinci de ani. Îşi cumpără o casă. El spune că era fericit cu viața pe care o ducea.

— Mă mulțumea felul în care se desfăşurau lucrurile, spune el. Aveam tot ce-mi doream. Aveam o nevastă şi copii pe care îi iubeam şi făceam ceea ce voiam să fac în viață.

Dar, dintr-un motiv oarecare – cine ştie de ce facem ceea ce facem? Se apucă de băut. Multă vreme a băut bere şi numai bere. Orice fel de bere – nu conta Spune că putea să bea bere douăzeci şi patru de ore pe zi. Bea bere noaptea, când se uita la televizor. Sigur, din când în când bea tărie. Dar asta se întâmpla doar dacă ieşeau în oraş – adică nu foarte des – sau când aveau invitați acasă. Vine apoi un moment când trece de la bere la gin tonic. Şi bea tot mai mult gin tonic după masă, când stă în fața televizorului. Era mereu cu un pahar de gin tonic în mână. El spune că de fapt îi plăcea gustul acestuia. A început să se oprească în drum pentru câteva pahare înainte de a se duce acasă, unde bea alte pahare Apoi a început să lipsească la cină. Pur şi simplu nu-şi făcea apariția Sau apărea, dar nu voia să mănânce nimic. Se îndopase cu gustări la bar. Uneori intra pe uşă şi, fără nicio explicație, îşi arunca sufertaşul în camera de zi. Când Roxy țipa la el, J.P. Făcea stânga-mprejur şi pleca din nou. Şi-a mărit intervalul de băut până la începutul după-amiezii, când se presupunea că lucrează. Îmi spune că îşi începea dimineața cu vreo două pahare. Trăgea o duşcă de gin înainte de a se spăla pe dinți. Apoi îşi bea cafeaua. Se ducea la lucru cu un termos plin cu votcă în geanta în care-şi punea mâncarea.

J.P. Se opreşte. Amuţeşte. Ce se întâmplă? Eu îl ascult. În primul rând mă ajută să mă relaxez.

Mă face să nu mă mai gândesc la situaţia mea. După un minut spun:

— Ce naiba? Hai, J.P., continuă!

El îşi mângâie bărbia. După puţin timp începe să vorbească din nou.

Acum J.P. Şi Roxy se încaieră de-a binelea. Adică se *bat.* J.P. Spune că ea l-a lovit o dată cu pumnul în faţă şi i-a spart nasul.

— Uită-te la asta, zice el. Aici, aici! Îmi arată el o linie la rădăcina nasului. Ăsta-i un nas rupt.

Apoi i-a plătit şi el amabilitatea l-a dislocat umărul. Altădată i-a despicat buza. Se băteau în faţa copiilor. Lucrurile au scăpat de sub control Dar J.P. A continuat să bea. Nu se putea opri. Şi nimic nu-l putea face să se oprească. Nici chiar tatăl şi fratele lui Roxy, care l-au ameninţat că-l bat până-l ascultă cu urechea. I-au spus lui Roxy că ar trebui să-şi ia copiii şi să plece de la el. Dar Roxy le-a răspuns că e problema ei. Ea s-a băgat în treaba asta şi tot ea o s-o rezolve.

Acum J.P. Devine din nou foarte tăcut. Îşi bagă capul între umeri şi se prăbuşeşte pe un scaun. Urmăreşte cu privirea o maşină care străbate drumul dintre locul ăsta şi dealuri.

Eu spun:

— Vreau să aud şi restul, J.P. Mai bine continuă să vorbeşti.

— Pur şi simplu nu ştiu, zice el şi ridică din umeri.

— E-n regulă, zic eu.

Adică e bine pentru el să spună totul.

— Hai, dă-i drumul, J.P.

Modul în care ea a încercat să rezolve lucrurile, spune J.P, a fost să-şi găsească un prieten.

J.P. Era curios să ştie cum a mai găsit ea timp pentru casă şi pentru copii.

Îl privesc şi sunt surprins. E om în toată firea.

— Dacă vrei să faci asta, zic eu, îți găseşti timp. Îți faci timp.

J.P. Dă din cap.

— Cred că da, zice el.

Oricum, a aflat – despre prietenul lui Roxy – şi a simțit că i se urcă sângele la cap. Reuşeşte să-i scoată lui Roxy verigheta de pe deget Şi după ce o scoate, o taie în bucăți cu un cleşte patent. Bună distracție. Temeinică. Cu prilejul ăsta consumaseră câteva rânduri de băutură. A doua zi dimineața, în timp ce se ducea la lucru, a fost arestat şi acuzat că băuse la volan. Îşi pierde permisul de conducere. Nu se mai poate duce la lucru cu furgoneta. Cu atât mai bine, zice el. În săptămâna dinainte căzuse deja de pe un acoperiş şi îşi rupsese degetul mare de la mână. Nu avea să mai treacă mult timp până ar fi ajuns să-şi rupă gâtul, zice el.

El era aici, la pensiunea lui Frank Martin, ca să se lase de băut şi să se gândească cum să se întoarcă iarăşi pe calea cea bună. Dar, ca şi mine, nu venise aici împotriva voinței lui. Nu eram puşi sub cheie. Puteam să plecăm oricând voiam. Dar se sugera o şedere minimă de o săptămână, iar o cură de două săptămâni sau de o lună „se recomanda cu toată tăria”, cum se exprimau ei.

Cum spuneam, e a doua oară când vin la pensiunea lui Frank Martin. Când am încercat să semnez un cec pentru a plăti dinainte o şedere de o săptămână, Frank Martin a zis:

— Sărbătorile sunt întotdeauna rele Poate ar trebui să te gândeşti ca de data asta să stai pe-aici ceva mai mult. Gândeşte în funcție de săptămâni. Poți suporta două săptămâni? Gândeşte-te la asta totuşi. Nu trebuie să te hotărăşti imediat, a zis el.

A ținut degetul mare pe cec şi eu l-am semnat Apoi mi-am condus prietena până la uşa din față şi i-am spus la revedere. „La revedere”, a zis ea şi a trecut împleticindu-se prin cadrul uşii şi apoi prin verandă. E după-amiaza târziu. Plouă Mă duc de la uşă la fereastră. Dau la o parte draperia şi mă uit la ea cum se îndepărtează. E în maşina mea. E beată. Şi eu sunt beat şi n-am ce să fac. Ajung la un fotoliu mare, plasat aproape de calorifer, şi mă aşez. Câțiva indivizi îşi ridică privirile de la televizorul lor. Apoi revin la ecran. Eu stau acolo. Atât. Din când în când mă uit la ceva ce se petrece pe ecran.

După-masa târziu uşa din față s-a dat de perete şi J.P. A fost adus înăuntru între tipii ăia solizi – socrul şi cumnatul lui, aflu eu după aceea. L-au condus pe J.P. Prin încăpere. Tipul în vârstă l-a înregistrat acolo şi i-a dat lui Frank Martin un cec. Apoi cei doi țipi l-au ajutat pe J P. Să urce la etaj. Cred că l-au băgat în pat. Foarte curând tipul în vârstă şi celălalt tip au coborât şi s-au îndreptat spre uşa din față. Păreau că vor să iasă cât mai repede din locul ăsta. Să uite de treaba asta. Să se spele cât mai repede pe mâini. Nu i-am învinovățit. Fir-ar să fie, nu! Nu ştiu cum aş acționa dacă aş fi în locul lor.

După o zi şi jumătate J.P. Şi cu mine ne-am întâlnit pe veranda din față. Am dat mâna şi am vorbit despre vreme. J.P are tremurături. Ne aşezăm şi ne proptim picioarele sus, pe balustradă. Ne lăsăm pe speteaza scaunelor, ca şi cum am fi ieşit acolo, afară, pentru a ne relaxa. Ca şi cum am fi gata să discutăm despre prepelicarii noştri. E momentul când J.P. Îşi începe povestirea.

Afară e frig, dar nu foarte frig. Cerul e puțin acoperit de nori. Frank Martin iese afară să-şi termine trabucul. Şi-a pus un sveter încheiat de sus până jos. Frank Martin e scund şi îndesat. Are părul cărunt şi ondulat şi un cap mic. Capul îi e prea mic față de restul corpului. Frank Martin îşi

bagă trabucul în gură şi stă cu braţele încrucişate pe piept. Îşi frământă trabucul între buze şi priveşte în partea cealaltă a văii. Stă acolo ca un boxer profesionist, ca unul care ştie cum merg lucrurile.

J.P. Devine din nou tăcut. Adică aproape că nu mai respiră. Arunc ţigara în găleata de cărbuni şi mă uit insistent la J.P., care alunecă în jos pe scaun. J.P. Îşi ridică gulerul. Ce naiba se întâmplă? Mă întreb eu. Frank Martin îşi desface braţele şi pufăie o dată din trabuc. Lasă fumul să i se strecoare afară din gură. Apoi îşi înalţă bărbia spre dealuri şi zice:

— Jack London a avut o casă mare pe partea cealaltă a văii. Chiar acolo, în spatele dealului înverzit la care vă uitaţi. Dar l-a ucis alcoolul. Să fie o lecţie pentru voi. Era un om mai bun decât oricare dintre noi. Dar nici el n-a putut să trateze prea bine problema.

Frank Martin se uită la ce i-a mai rămas din trabuc. S-a terminat. Îl aruncă în căldare.

— Voi, gagiilor, dacă vreţi să citiţi ceva cât staţi pe-aici, citiţi cartea aia a lui, *Chemarea străbunilor*. Ştiţi despre ce vă vorbesc? O avem în vilă dacă vreţi să citiţi ceva. E despre animalul ăla care e jumătate câine, jumătate lup. Predica s-a sfârşit, zice el şi apoi îşi saltă pantalonii şi îşi scoate sveterul. Eu mă duc înăuntru. Ne vedem la masa de prânz.

— Când e el prin preajmă, mă simt ca un gândac, zice J.P. Mă face să mă simt ca un gândac.

J.P. Scutură din cap. Apoi zice:

— Jack London. Ce nume! Îmi pare rău că nu am un nume ca ăsta. În locul numelui meu.

Prima oară m-a adus aici soţia. Asta se întâmpla când eram încă împreună şi încercam să rezolvăm lucrurile ca lumea. M-a adus aici şi a stat şi ea o oră sau două ca să discute între patru ochi cu Frank Martin. Apoi a plecat în

dimineața următoare Frank Martin m-a luat deoparte şi a zis:

— Noi te putem ajuta. Dacă vrei ajutor şi dacă vrei să asculți ce îți spunem.

Dar nu ştiam dacă mă puteau ajuta sau nu. O parte din mine dorea ajutor Dar mai era şi cealaltă parte.

De data asta m-a adus aici prietena mea. Ea îmi conducea maşina. A condus pe o ploaie torențială. Am băut şampanie tot timpul drumului. Eram amândoi beți când a oprit pe aleea de acces. Avea de gând să mă lase acolo, să se întoarcă şi să plece acasă cu maşina. Avea de făcut nişte treburi. O treabă era să se ducă la serviciu în ziua următoare. Era secretară. Avea un serviciu foarte bun la firma asta de piese electronice. Îl avea şi pe fiul ei adolescent şi rău de gură. Voiam să-şi ia o cameră în oraş, să-şi petreacă noaptea acolo şi apoi să se urce la volan şi să plece. Nu ştiu dacă a luat sau nu camera. N-am mai primit veşti de la ea de ieri, când m-a condus sus pe scările din față, m-a băgat în biroul lui Frank Martin şi a zis „Ghici cine-i aici?".

Dar nu eram furios pe ea. În primul rând habar n-avea în ce se bagă când a zis că aş putea sta cu ea după ce nevastă-mea mi-a cerut să plec. Mi-a părut rău pentru ea. Motivul pentru care mi-a părut rău era că în ziua dinainte de Crăciun a primit rezultatul testului Papanicolau şi veştile nu erau deloc vesele. Trebuia să se ducă din nou – şi cât mai repede – la doctor. Veştile de felul ăsta erau un motiv destul de serios ca să începem amândoi să bem. Aşadar ceea ce am făcut atunci a fost să ne simțim bine şi să ne îmbătăm. Iar de Crăciun eram în continuare beți. A trebuit să ne ducem să mâncăm la restaurant, fiindcă ea n-avea chef să gătească. Noi doi şi fiul ei rău de gură am deschis nişte cadouri şi apoi ne-am dus la rotiseria de lângă apartamentul ei. Mie nu-mi era foame. Am luat o supă şi un rulou

fierbinte. La supă am băut o sticlă de vin. Şi ea a băut ceva vin. Apoi am trecut pe Bloody Mary. Următoarele două zile n-am mâncat decât alune sărate. Dar am băut mult bourbon. Apoi i-am spus:

— Dragoste, cred că e mai bine să-mi fac bagajele. Mai bine mă duc înapoi la pensiunea lui Frank Martin.

Ea a încercat să-i spună fiului său că o să fie plecată câteva zile şi că trebuie să-şi facă de mâncare singur Dar chiar când ieşeam pe uşă, puştiul ăsta rău de gură a ţipat la noi. A strigat:

— Să vă ia dracu'! Sper să nu vă mai întoarceți! Sper să vă sinucideți!

Imaginați-vă ce copil!

Înainte să ieşim din oraş, am oprit la magazinul de băuturi spirtoase, de unde am cumpărat şampanie. Am oprit în alt loc pentru pahare din plastic. Apoi am luat o căldare de pui fript. Am pornit spre Frank Martin pe ploaia asta torențială, bând şi ascultând muzică. Ea conducea. Eu aveam grijă de radio şi umpleam paharele. Am încercat să transformăm călătoria într-o mică petrecere. Eram totuşi trişti. Aveam puiul ăla prăjit, dar n-am mâncat deloc din el.

Cred că a ajuns cu bine acasă. Mă gândesc că dacă i se întâmpla ceva, aş fi aflat. Dar ea nu mi-a telefonat şi nici eu nu i-am telefonat. Poate că aflase ceva veşti despre starea ei. Sau poate că nu aflase încă nimic. Poate a fost doar o greşeală. Poate că fusese testul altei persoane. Dar e cu maşina mea şi mai am şi nişte lucruri la ea acasă. Ştiu că o să ne revedem.

Aici suntem chemați la masă de dangătul unui vechi clopot de fermă. J.P. Şi cu mine ne sculăm de pe scaune şi intrăm în casă. Oricum, începe să fie foarte rece pe verandă. Vedem cum răsuflarea înceţoşată ne iese agale pe gură în timp ce vorbim.

În dimineața de revelion încerc să-i dau telefon soției. Nu răspunde nimeni. E-n regulă. Dar chiar dacă n-ar fi în regulă, ce-ar trebui să fac? Ultima oară când am vorbit la telefon, cu două săptămâni în urmă, am țipat unul la altul.

I-am spus câteva vorbe s-o usture. „Creier în formol!" a zis ea şi a pus telefonul în furcă.

Dar acum voiam să discut cu ea. Trebuia să facem ceva în legătură cu boarfele mele. Aveam lucruri şi la ea acasă.

Unul dintre cei de aici e un tip care călătoreşte. Prin Europa şi tot felul de locuri. Cel puțin aşa spune el. Afaceri, zice. Mai zice şi că el ține sub control băutul şi habar n-are de ce e aici, la pensiunea lui Frank Martin. Dar nu-şi aminteşte cum a ajuns aici. Râde de chestia asta – de faptul că nu-şi aminteşte.

— Oricine poate avea o amnezie, zice el. Asta nu dovedeşte nimic.

El nu e bețiv, ne spune şi noi îl ascultăm.

— Asta e o acuzație gravă, zice el. Acest fel de discuție poate ruina perspectivele unui om cumsecade.

El spune că dacă s-ar ține doar de whiskey şi apă, fără gheață, n-ar mai avea niciodată amneziile astea. Gheața pe care o pun în băutură provoacă amnezii.

— Pe cine cunoşti în Egipt? mă întreabă. Mi-ar cam trebui nişte relații pe-acolo.

La masa de revelion Frank Martin ne serveşte cotlet şi cartofi copți. Îmi revine pofta de mâncare. Curăț tot de pe farfuria mea şi aş putea să mănânc şi mai mult. Mă uit la farfuria lui Tiny. Ce dracu', nu s-a atins de nimic! Cotletul lui zace acolo Ăsta nu-i bătrânul Tiny pe care-l ştiam. Bietul nenorocit plănuise să fie acasă în noaptea asta. Plănuise să stea în halat şi papuci în fața televizorului, ținându-se de mână cu soția lui. Acum îi e teamă să plece. Il înțeleg. O criză înseamnă că eşti predispus la alta. De când a avut criza, Tiny n-a mai povestit istorioare trăsnite. A rămas

tăcut şi s-a retras în sine. Îl întreb dacă pot lua cotletul lui şi el îşi împinge farfuria spre mine.

Suntem câțiva care nu ne-am culcat încă. Stăm în jurul televizorului şi ne uităm la Times Square, când intră Frank Martin ca să ne arate tortul lui. Îl aduce şi îl arată la fiecare în parte. Ştiu că nu l-a făcut el. E de la cofetărie. Dar e totuşi un tort. Un tort mare şi alb. Pe partea de deasupra are ceva scris cu litere roz. Scrie Un An Nou Fericit – Zi După Zi.

— Nu vreau niciun cretin de tort! spune tipul care călătoreşte în Europa şi în tot felul de locuri. Unde-i şampania? Mai zice el şi râde.

Intrăm cu toții în sufragerie. Frank Martin taie tortul. Eu stau lângă J.P. J.P. Mănâncă două felii şi bea o sticlă de Coca-Cola. Eu mănânc o felie şi învelesc o altă felie într-un şervețel, pentru mai târziu.

J.P. Îşi aprinde o țigară – mâinile lui sunt acum sigure – şi îmi spune că soția lui vine mâine dimineață, în prima zi a noului an.

— E grozav, zic eu.

Dau din cap. Ling glazura de pe deget.

— Astea-s veşti bune, J.P.

— Am să i te prezint, zice el.

— De-abia aştept, zic eu.

Ne spunem noapte buna. Ne spunem „La mulți ani!”. Îmi şterg degetele de un şervețel. Ne strângem mâinile.

Mă duc la telefon, introduc o monedă de zece cenți şi o sun pe soția mea. Cu taxă inversă. Dar nici de data asta nu răspunde nimeni. Mă gândesc să o sun pe prietena mea şi tocmai îi formez numărul, când îmi dau seama că de fapt nu doresc să vorbesc cu ea. Probabil e acasă şi se uită la televizor la acelaşi lucru la care mă uit şi eu. Oricum, nu vreau să discut cu ea. Sper că îi e bine, dar dacă nu îi e, nu vreau să aflu.

După micul dejun J.P. Şi cu mine ne bem cafeaua afară, pe verandă. Cerul e senin, dar e destul de rece şi trebuie să ne punem svetere şi haine.

— Ea m-a întrebat dacă să aducă şi copiii, zice J.P. I-am spus să lase copiii acasă. Îți dai seama? Dumnezeule, nu vreau să-mi vină copiii aici!

Folosim ca scrumieră o căldare pentru cărbuni. Ne uităm peste vale, spre locul unde trăise Jack London. Mai bem nişte cafea şi chiar atunci maşina asta iese de pe şosea şi intră pe drumul de acces.

— Ea e! zice J.P.

Pune ceaşca lângă scaunul lui. Se ridică şi coboară treptele.

Văd că femeia opreşte maşina şi trage frâna de mână. Îl văd pe J.P. Deschizând portiera. O urmăresc pe ea cum coboară şi îi văd cum se îmbrățişează. Mă uit în altă parte. Apoi mă uit din nou la ei. J.P. O ia de braț şi urcă scările împreună. Femeia asta a rupt cândva nasul unui bărbat. Are doi copii şi un necaz mare, dar îl iubeşte pe bărbatul ăsta care o ține de braț. Mă ridic de pe scaun.

— El e prietenul meu, îi spune J.P soției lui. Uite, ea e Roxy.

Roxy îmi ia mâna. E o femeie înaltă, frumoasă, cu o beretă tricotată. E îmbrăcată în palton, pulover gros şi pantaloni. Îmi amintesc de prietenul ei şi de cleştele patent. Nu văd nicio verighetă. E undeva făcută bucăți, presupun. Are mâini late şi degete cu articulațiile mari. E o femeie care, la nevoie, poate să-şi facă loc cu pumnii.

— Mi-a vorbit despre tine, zic eu J P. Mi-a spus cum ați făcut cunoştință. Ceva cu un şemineu. Aşa a spus J.P.

— Da, un şemineu, zice ea. Probabil că sunt multe lucruri pe care nu ți le-a spus. Sunt sigură că nu ți-a spus chiar totul, mai zice ea şi râde.

Apoi – nu mai poate aştepta – îşi strecoară braţul în jurul lui J.P. Şi îl sărută pe obraz. Încep să se ducă spre uşă.

— Mă bucur că te-am cunoscut, zice ea Ei, ţi-a spus că e cel mai bun coşar din zonă?

— Haida-de, Roxy! zice J.P.

Stă cu mâna pe mânerul uşii.

— Mi-a spus că tot ce ştie a învăţat de la tine, zic eu.

— Da, asta e categoric adevărat, zice ea.

Râde din nou. Dar parcă se gândeşte la altceva. J.P. Răsuceşte mânerul uşii. Roxy îşi pune mâna peste mâna lui.

— Joe, n-am putea să luăm masa în oraş? Nu pot să te iau la un local?

J.P îşi drege vocea. Zice:

— Nu s-a împlinit o săptămână.

Îşi ia mâna de pe mânerul uşii şi îşi duce degetele la bărbie.

— Cred că le-ar plăcea mai mult dacă n-aş pleca o vreme. Putem să bem nişte cafea aici, zice el.

— E bine, zice ea.

Ochii ei se îndreaptă iarăşi spre mine.

— Mă bucur că Joe şi-a găsit un prieten, zice ea. Sunt bucuroasă că te-am cunoscut.

Ei se pregătesc să intre în vilă. Ştiu că fac o tâmpenie, dar totuşi o fac.

— Roxy, zic eu.

Ei se opresc în prag şi se uită la mine.

— Am nevoie de un pic de noroc, zic eu. Nu glumesc! Şi mi-ar face bine şi mie un sărut.

J.P. Se uită în jos. Încă mai stă cu mâna pe mâner, deşi uşa e deschisă. Răsuceşte mânerul înainte şi înapoi. Dar eu continui să o privesc. Roxy zâmbeşte larg.

— Nu mai sunt coşar, zice ea. Nu mai sunt de mulţi ani. Nu ţi-a spus Joe asta? Dar, sigur, o să te sărut. Sigur ca da.

Vine spre mine. Mă prinde de umeri – sunt un bărbat solid – şi îmi plantează sărutul ăsta pe buze.

— Ei, cum e? zice ea.

— E splendid, zic eu.

— E foarte simplu.

Mă ține încă de umeri. Mă priveşte drept în ochi.

— Mult noroc, zice ea şi apoi îmi dă drumul.

— Ne vedem mai târziu, prietene, zice J.P.

Deschide uşa larg şi intră amândoi.

Mă aşez pe scara din față şi îmi aprind o țigară. Îmi urmăresc mâna, apoi suflu şi sting chibritul. Am tremurături. Am început cu ele de dimineață în dimineața asta voiam ceva de băut. E deprimant, dar nu i-am spus nimic despre asta lui J.P. Încerc să-mi concentrez mintea pe altceva.

Mă gândesc la coşari – chestiile astea aflate de la J.P. – când, dintr-un motiv oarecare, încep să îmi amintesc de casa în care am locuit cândva împreună cu soția mea. Casa nu avea şemineu, aşa că nu ştiu ce mă face să mă gândesc la ea acum. Dar îmi amintesc casa şi cum stăteam acolo doar de câteva săptămâni, când într-o dimineață am auzit un zgomot afară. Era duminică dimineața şi în dormitor era întuneric. Dar se vedea o lumină slabă, care pătrundea prin fereastra dormitorului. Auzeam cum ceva râcâie pe o latură a casei. Am sărit din pat şi m-am dus să mă uit.

— Dumnezeule! zice soția mea, stând în capul oaselor în pat şi dându-şi părul de pe față.

Apoi se pune pe râs.

— E domnul Venturini, zice ea. Am uitat să-ți spun. A zis că se apucă să vopsească astăzi exteriorul casei. Dis-de-dimineață. Până nu se face prea cald. Mi-a ieşit complet din minte, zice ea şi râde. Vino înapoi în pat, dragule! El e.

— O clipă.

Dau la o parte draperia de la fereastră. Afară tipul ăsta bătrân, în salopetă albă, stă lângă scara lui mobilă. Soarele de-abia începe să se ivească deasupra munților. Bătrânul şi cu mine ne privim. Bătrânul ăsta în salopetă e proprietarul, deci e în ordine Dar salopeta e prea mare pentru el. Şi tipul nu s-a bărbierit. Şi poartă şapca asta de baseball ca să-şi acopere capul chel. Ei, fir-ar să fie! Mă gândesc eu. Ăsta-i şi bătrân, şi ciudat. Şi deodată simt cum mă cuprinde o undă de fericire fiindcă nu-s ca el – fiindcă eu sunt eu şi sunt în dormitorul ăsta cu soția mea.

El îşi smuceşte degetul mare spre soare. Se preface că îşi şterge fruntea. Mă informează că nu dispune de prea mult timp. Deodată gagiul ăsta bătrân zâmbeşte cu gura până la urechi.

De-abia atunci îmi dau seama că sunt gol puşcă. Mă uit în jos, la mine. Mă uit din nou la el şi ridic din umeri. La ce se aştepta?

Nevastă-mea râde.

— Hai odată! zice ea. Treci înapoi în pat. Imediat! În minutul ăsta! Hai odată înapoi în pat!

Eu dau drumul draperiei. Dar continui să rămân în picioare acolo, la fereastră. Văd cum individul ăsta bătrân dă din cap, vorbind – mi se pare – cu sine, ca şi cum ar spune „Hai, ce mai aştepți, băiete? Treci înapoi în pat. Înțeleg”. Se trage de cozorocul şepcii. Apoi trece la treaba lui. la căldarea. Începe să urce pe scară.

Acum mă reazem de treapta din spatele meu şi mă pun picior peste picior. Poate după-masa asta, mai târziu, am să încerc s-o sun din nou pe soția mea. Apoi am să telefonez să văd ce se întâmplă cu prietena mea. Dar nu vreau să dau la capătul firului de puştiul ei cel rău de gură. Dacă am s-o sun, sper ca el să fie plecat undeva şi să facă ce face el de obicei când nu e prin preajma casei. Încerc să-mi amintesc dacă am citit vreo carte de Jack London. Nu-mi pot aminti.

Dar era o povestire de-a lui pe care am citit-o în şcoala medie. *Focul,* aşa se numea povestirea. Tipul ăsta din Yukon îngheaţă. Imaginaţi-vă: practic el o să îngheţe şi o să moară îngheţat dacă nu reuşeşte să facă focul. Dacă aprinde focul, poate să-şi usuce şosetele şi restul lucrurilor şi să se încălzească.

El aprinde focul, dar apoi se întâmplă ceva. O creangă încărcată cu zăpadă cade peste el. Focul se stinge. Între timp frigul se înteţeşte. Se lasă noaptea.

Scot nişte mărunţiş din buzunar. O să încerc întâi la soţia mea. Dacă răspunde, o să-i urez „La mulţi ani". Atât. N-o să aduc vorba despre problemele noastre. N-o să ridic vocea. Nici chiar dacă ea începe să mă boscorodească. O să mă întrebe de unde îi telefonez şi va trebui să-i spun. N-o să-i spun nimic despre hotărârile luate cu prilejul noului an. Nu-i bine să glumeşti în legătură cu asta. Şi după ce discut cu ea, o să-i telefonez prietenei mele. Da' poate că am s-o sun mai întâi pe ea. Sper că n-o să dau de puştiul ei la telefon „Alo, dulceaţă", am să spun când răspunde. „Eu sunt."

TRENUL

Lui John Cheever

Femeia se numea domnişoara Dent şi la începutul acelei seri ameninţase cu arma un bărbat. Il obligase să se culce la pământ şi s-o roage să-i cruţe viaţa. În timp ce ochii bărbatului se umpluseră de lacrimi şi degetele lui adunau frunze, ea a îndreptat revolverul spre el şi i-a spus vorbe de ocară. A încercat să-l facă să înţeleagă că nu mai poate continua să calce în picioare sentimentele oamenilor. „Nu mişca!" a zis ea, deşi bărbatul scurma pământul cu degetele şi abia îşi mişca puţin picioarele – de frică. După ce terminase de vorbit, când spusese tot ce crezuse că trebuie să-i spună, i-a pus piciorul pe ceafă şi l-a împins cu faţa în

țărână. Apoi a băgat revolverul în geantă şi s-a întors la gară.

Stătea pe o bancă din sala de aşteptare pustie, cu geanta în poală. Casa de bilete era închisă. În jur nici ţipenie. Chiar şi parcarea din faţa gării era goală. Îşi odihnea ochii uitându-se la ceasul mare de pe perete. Voia să nu se mai gândească la bărbatul ăla şi la felul în care se purtase cu ea după ce obţinuse ce voia. Ştia însă că o să-şi amintească multă vreme sunetul scos de el pe nas în timp ce cădea în genunchi, Ea a respirat adânc, a închis ochii şi a ciulit urechile după şuieratul unui tren.

Uşa sălii de aşteptare s-a deschis. Domnişoara Dent s-a uitat în direcţia aceea – dădeau să intre doi oameni. Un bătrân cu păr cărunt şi cravată de mătase albă şi o femeie de vârstă mijlocie, cu pleoapele fardate, buzele rujate şi o rochie tricotată de culoare roz. Seara se făcuse foarte rece, dar cei doi nu purtau palton, iar bătrânul era fără pantofi. S-au oprit în prag, părând uimiţi că găsesc pe cineva în sala de aşteptare. Încercau să se poarte ca şi cum nu ar fi dezamăgiţi de prezenţa ei acolo. Femeia i-a spus ceva bătrânului, dar domnişoara Dent n-a înţeles ce. Perechea a înaintat în încăpere. Domnişoara Dent avea impresia că ei doi degajau un aer de agitaţie, că tocmai plecaseră în mare grabă de undeva şi nu erau în stare să găsească o cale de a discuta despre asta. Nu era totuşi exclus să fi băut amândoi prea mult, s-a gândit domnişoara Dent. Femeia şi bătrânul cu părul cărunt s-au uitat la ceas, ca şi cum acesta le-ar fi putut spune ceva despre situaţia lor şi despre ce trebuie să facă în continuare.

Şi domnişoara Dent şi-a întors privirile spre ceas. În sala de aşteptare nu era nimic care să anunţe când soseau şi plecau trenurile. Dar ea era pregătită să aştepte oricât de mult. Ştia că dacă aştepta, în cele din urmă va sosi un tren, ea se. Va sui în el şi trenul o va duce departe de locul ăsta.

— Bună seara, i-a spus bătrânul domnişoarei Dent.

A spus asta, s-a gândit ea, de parcă ar fi fost o noapte de vară obişnuită, iar el un bătrân important, care purta pantofi şi haine de seară.

— Bună seara, a zis domnişoara Dent.

Femeia în rochie tricotată s-a uitat la domnişoara Dent în aşa fel încât ea să priceapă că prezența ei în sala de aşteptare nu o încânta deloc.

Bătrânul şi femeia s-au aşezat pe o bancă, vizavi de cea pe care stătea domnişoara Dent. Ea urmări cum bătrânul a tras uşor de pantaloni de deasupra genunchilor şi apoi s-a pus picior peste picior şi a început să bâțâie din piciorul înciorăpat. A scos din buzunarul de la cămaşă un pachet de țigări şi un portțigaret. A vârât țigara în portțigaret şi şi-a dus mâna sus, la buzunarul de la cămaşă. Apoi a căutat în buzunarele de la pantaloni.

— N-am chibrituri, i-a spus el femeii.

— Eu nu fumez, i-a spus femeia. Ar trebui să bănuiesc că dacă ai şti ceva despre mine, ai şti măcar atâta lucru. Dar dacă trebuie într-adevăr să fumezi, *ea* ar putea să aibă un chibrit.

Femeia şi-a înălțat bărbia şi a privit-o cu asprime pe domnişoara Dent.

Dar domnişoara Dent a scuturat din cap. Şi-a tras geanta mai aproape şi degetele i s-au încleştat pe ea.

— Bravo! Ca să pună capac la toate, n-am nici chibrituri, a zis bătrânul cu părul cărunt.

Şi-a controlat încă o dată buzunarele, apoi a oftat şi a scos țigara din portțigaret. A îndesat-o la loc în pachet. A pus apoi țigările şi portțigaretul în buzunarul de la cămaşă.

Femeia a început să vorbească într-o limbă pe care domnişoara Dent n-o înțelegea. S-a gândit că ar putea fi italiană – femeia debita cuvintele în trombă, aşa cum făcea

şi Sophia Loren într-un film pe care-l văzuse domnişoara Dent.

Bătrânul a clătinat din cap.

— Nu te pot urmări, ştii bine. Vorbeşti prea repede pentru mine. Trebuie s-o iei mai încet. Trebuie să vorbeşti englezeşte. Nu te pot urmări, a zis el.

Domnişoara Dent a slăbit strânsoarea de pe geantă şi şi-a mutat-o din poală pe bancă, lângă ea, S-a uitat atentă la încuietoarea genții. Nu ştia sigur ce trebuie să facă. Era o sală de aşteptare mică şi îi displăcea să se ridice deodată în picioare şi să se ducă să se aşeze în alt loc. Ochii ei priveau mereu ceasul.

— Nu pot să înțeleg şleahta aia de țicniți de-acolo, a zis femeie. E ceva colosal! Pur şi simplu nu găsesc cuvinte! Doamne Dumnezeule!

Femeia a spus asta şi a clătinat din cap. S-a lăsat greu pe speteaza băncii, ca şi cum ar fi fost istovită. Şi-a ridicat ochii şi s-a uitat o clipă la tavan.

Bătrânul şi-a luat cravata de mătase între degete şi a început să frece alene materialul înainte şi înapoi. Şi-a descheiat un nasture de la cămaşă şi a îndesat cravata în butonieră. În timp ce femeia continua să vorbească, el părea să se gândească la altceva.

— Mie îmi pare rău de fată, a zis femeia. Un biet suflet singur într-o casă plină de tonți şi de vipere! Doar de ea îmi pare rău. Şi o să plătească doar ea! Ai să vezi! Nu va plăti niciunul dintre ceilalți. Ce să mai vorbim de imbecilul ăla, căpitanul Nick, cum îi spun ceilalți. El nu răspunde pentru nimic. Nu! În niciun caz el! A zis femeia.

Bătrânul şi-a înălțat ochii şi s-a uitat prin sala de aşteptare. S-a uitat o vreme insistent la domnişoara Dent.

Domnişoara Dent a privit pe fereastră pe lângă umărul lui. Acolo vedea stâlpul înalt al felinarului, a cărui lumină strălucea peste parcarea goală. Îşi ținea mâinile împreunate

în poală şi încerca să nu-şi abată atenţia de la propriile probleme. Dar n-avea cum să nu audă ce spuneau oamenii ăia.

— Atât pot să-ţi spun, a zis femeia. Mă interesează doar fata Cui îi pasă de restul tribului? Ăştia îşi umplu existenţa cu *café au lait* şi ţigări, cu preţioasa lor ciocolată elveţiană şi cu papagalii ăia afurisiţi. Pentru ei doar astea au valoare, a mai zis femeia. Ce le pasă lor? Ah, n-aş vrea să mai văd vreodată grupul ăsta! Mă înţelegi?

— Înţeleg, cum să nu înţeleg? a zis bătrânul.

Şi-a pus tălpile pe podea şi apoi şi-a trecut celălalt picior deasupra genunchiului.

— Dar nu-ţi face griji din cauza asta.

— Zici să nu-mi fac griji din cauza asta! a spus femeia. De ce nu te uiţi în oglindă, să vezi cum arăţi?

— Nu-ţi face griji pentru mine, a zis bătrânul Am păţit eu altele şi mai rele şi uite că încă mai sunt aici.

A râs încetişor şi a clătinat din cap.

— Nu-ţi face griji pentru mine.

— Cum să nu-mi fac griji pentru tine? a zis femeia. Cine altcineva să-şi facă griji pentru tine? O să-şi facă griji din cauza ta femeia asta cu geantă? A zis ea şi a tăcut o vreme, ca s-o Fixeze cu privirea pe domnişoara Dent Vorbesc serios, *amico mio.* Numai uită-te, dom'le, la tine! Dumnezeule, dacă n-aş avea atâtea lucruri pe cap, aş putea face o depresie nervoasă chiar aici, pe loc! Spune-mi, dacă eu nu-mi fac griji din cauza ta, cine să-şi mai facă griji pentru tine? Întrebarea mea e serioasă. Tu ştii atât de multe, aşa că fă bine şi răspunde-mi!

Bătrânul cu părul cărunt s-a ridicat în picioare şi apoi s-a aşezat din nou.

— Nu-ţi face griji din cauza mea, a zis el. Fă-ţi griji pentru altcineva. Fă-ţi griji pentru fată şi pentru căpitanul Nick dacă vrei să-ţi faci griji. Tu erai în altă cameră când el a

spus „Nu sunt serios, dar sunt îndrăgostit de ea”. Exact astea au fost cuvintele lui.

— Mă aşteptam la aşa ceva! a strigat femeia.

Şi-a strâns apoi degetele şi şi-a dus mâinile la tâmple.

— Ştiam că ai să-mi spui ceva de genul ăsta! Dar nici nu sunt surprinsă. Nu, nu sunt. Lupu-şi schimbă părul, dar năravul ba. Nu s-au spus nicicând cuvinte mai adevărate. Trăieşte şi învaţă. Dar când ai de gând să te trezeşti la realitate, caraghios bătrân? Haide, răspunde! I-a zis ea bătrânului. Eşti precum catârul, pe care trebuie mai întâi să-l păleşti între ochi cu un par? *Dio mio!* De ce nu te duci să te vezi în oglindă? A zis femeia. Şi să stai mai mult în faţa oglinzii, să vezi cum arăţi!

Bătrânul s-a ridicat de pe bancă şi s-a dus la cişmea. Şi-a pus o mână la spate, a răsucit robinetul şi s-a aplecat să bea. Apoi s-a îndreptat şi s-a şters pe bărbie cu dosul palmei. A dus amândouă mâinile la spate şi a început să se plimbe prin sala de aşteptare, ca şi cum ar fi fost pe o promenadă.

Dar domnişoara Dent îi vedea ochii, care scanau podeaua, băncile goale, scrumierele. A înţeles că el căuta chibrituri şi i-a părut rău că nu avea ea.

Femeia s-a întors să urmărească plimbarea bătrânului. A ridicat vocea şi a zis:

— Kentucky Fried Chicken la Polul Nord! Colonelul Sanders în canadiană şi cizme! Aia a pus capac! Aia a umplut paharul!

Bătrânul n-a răspuns. A continuat să dea ocol sălii de aşteptare şi s-a oprit la fereastra din faţă. A stat la fereastră cu mâinile la spate şi s-a uitat afară, la parcarea goală.

Femeia s-a întors spre domnişoara Dent. S-a tras de materialul de sub braţul rochiei.

— Data viitoare când o să vreau să văd filme de familie despre Point Barrow, Alaska şi eschimoşii americani, o să le

cer! Dumnezeule, a fost nemaipomenit! Unii oameni sunt în stare de orice. Unii oameni ar încerca să-şi ucidă duşmanii prin plictiseală. Dar ar fi trebuit să fii acolo!

Femeia s-a uitat crunt la domnişoara Dent, ca şi cum aceasta cuteza s-o contrazică.

Domnişoara Dent şi-a ridicat geanta şi a pus-o în poală. S-a uitat la ceasul ale cărui limbi păreau să se mişte foarte încet, dacă nu cumva stăteau.

— Nu vorbeşti tu cine ştie ce, i-a zis femeia domnişoarei Dent. Dar pun rămăşag că ai putea spune multe dacă te-ar stârni cineva. N-ai putea? Dar eşti o prefăcută! Ai sta mai degrabă cu boticul tău arogant închis, în timp ce alți oameni vorbesc până li se usucă gura. N-am dreptate?

Ape liniştite. Ăsta-i numele tău? A întrebat femeia. Cum ți se spune?

— Domnişoara Dent. Dar eu nu te cunosc, a zis domnişoara Dent.

— Să fiu a dracu' dacă eu te cunosc! a zis femeia. Nu te cunosc şi nici nu țin să te cunosc! Stai acolo şi crezi ce vrei. Nu se va schimba nimic. Dar eu ştiu ce cred şi cred că pute.

Bătrânul a părăsit locul de la fereastră şi a ieşit afară. După un minut, când s-a întors, avea o țigară aprinsă în portțigaret şi părea mai binedispus. Îşi trăgea umerii în spate şi îşi scotea bărbia în afară. S-a aşezat lângă femeie.

— Am găsit câteva chibrituri, a zis el. Era un plic de chibrituri acolo, chiar lângă bordură. Le-a pierdut cineva.

— În esență, eşti un norocos, a spus femeia. Iar în situația ta e un plus. Am ştiut dintotdeauna asta despre tine, chiar dacă alții n-au ştiut-o. Norocul e important.

Femeia s-a uitat spre domnişoara Dent şi a reluat:

— Tânără doamnă, fac pariu că ai avut parte de destule încercări şi eşecuri în viața ta. Ştiu că ai avut. Mi-o spune expresia feței tale. Dar n-ai de gând să vorbeşti despre ele. Atunci ține-o tot aşa! Nu vorbi. Lasă-ne pe noi să vorbim.

Numai că o să mai îmbătrâneşti. Atunci o să ai despre ce să vorbeşti. Aşteaptă să ajungi la vârsta mea. Sau la vârsta lui, a zis femeia şi a arătat cu degetul spre bătrân. Ferească Dumnezeu! Dar or să vină la tine. Când ți-o fi lumea mai dragă, atunci or să vină. Nu trebuie să le cauți cu lumânarea. Te găsesc ele.

Domnişoara Dent şi-a luat poşeta, s-a ridicat de pe bancă şi s-a dus la cişmea. A băut de la cişmea şi s-a întors să se uite la cei doi. Bătrânul îşi terminase țigara. A scos din portțigaret ceea ce mai rămăsese din ea şi a aruncat chiştocul sub bancă. Şi-a bătut portțigaretul de palmă, a suflat în el şi l-a pus la loc în buzunarul de la cămaşă. Acum şi el îşi îndrepta atenția spre domnişoara Dent îşi fixase ochii asupra ei şi aştepta împreună cu femeia. Domnişoara Dent se străduia să vorbească. Nu ştia sigur de unde să înceapă, dar credea că ar putea începe spunându-le că are o armă în geantă. Ar putea chiar să le spună că în noaptea aia era gata să ucidă un bărbat.

Dar în momentul acela au auzit trenul. Mai întâi fluierul, apoi un zăngănit şi un clopot de alarmă în clipa în care barierele coborau la un punct de trecere peste calea ferată Femeia şi bărbatul cu părul cărunt s-au ridicat de pe bancă şi s-au îndreptat spre uşă. Bătrânul a deschis uşa ca să iasă tovarăşa lui, apoi a zâmbit şi a făcut o mişcare discretă cu degetele, pentru ca domnişoara Dent să treacă înaintea lui. Ea îşi ținu geanta lipită de bluză şi ieşi afară în urma femeii mai în vârstă.

Trenul a fluierat încă o dată în timp ce încetinea şi apoi s-a oprit, scrâşnind, în fața gării. Lumina de pe marchiza locomotivei bătea înainte şi înapoi peste şine. Cele două vagoane care formau trenul ăsta mic erau bine luminate, aşa că le-a fost uşor celor trei oameni de pe peron să vadă că trenul e aproape gol. Dar asta nu i-a surprins, La ora aceea erau surprinşi să vadă că totuşi sunt oameni în tren.

Cei câțiva pasageri din vagoane priveau pe geam şi li se părea ciudat să-i vadă pe peron pe oamenii ăştia, care se pregăteau să urce în tren la o asemenea oră din noapte. Ce treburi i-or fi scos din casă? Era ora când oamenii se gândesc, probabil, să se culce. Bucătăriile din casele de pe dealurile din spatele gării erau curate şi bine rânduite, maşinile de spălat vase îşi încheiasem de mult ciclul şi toate lucrurile se aflau la locul lor. În dormitoarele copiilor erau aprinse veioze cu lumină slabă, ca pentru noapte. Câteva adolescente citesc, poate, romane şi degetele lor răsucesc o şuviță de păr în timp ce o fac. Dar acum oamenii închid televizoarele. Soți şi soții îşi fac pregătirile pentru culcare. Cei cinci-şase pasageri care stăteau stingheri în cele două vagoane priveau pe geam şi se întrebau cine or fi oamenii de pe peron.

Ei au văzut o femeie solidă, de vârstă mijlocie, îmbrăcată într-o rochie tricotată de culoare roz, care urca treptele şi intra în vagon. După ea venea o femeie mai tânără, îmbrăcată în bluză de vară şi fustă, care ținea strâns o poşetă. După ele a urcat în tren un bătrân care se mişca încet şi avea un aer foarte respectabil. Bătrânul avea părul cărunt şi o cravată de mătase albă, dar era fără pantofi. Pasagerii au presupus în mod firesc că oamenii care urcaseră erau împreuna şi erau siguri că în noaptea respectivă treburile acestor oameni, oricare ar fi fost ele, nu se încheiaseră în mod fericit. Dar pasagerii văzuseră în viața lor multe alte lucruri, Lumea e plină de treburi de toate felurile, după cum ştiau ei bine. Probabil ar fi putut ieşi mult mai rău. Iată de ce ei nu s-au mai gândit aproape deloc la cei trei, care s-au deplasat pe interval şi şi-au ocupat locurile – femeia şi bătrânul cu păr cărunt unul lângă altul, iar tânăra cu geantă de mână câteva locuri mai în spate. În schimb pasagerii se uitau la gară şi au început să se

gândească iar la propriile lor treburi, la lucrurile care îi preocupaseră înainte de oprirea în gară.

Şeful de tren s-a uitat în lungul liniei. Apoi a privit în urmă, în direcția din care venise trenul. A ridicat brațul cu lanterna şi i-a semnalizat mecanicului. Acesta atâta aştepta. A învârtit un cadran gradat şi a împins în jos un mâner. Trenul a început să se deplaseze înainte Mai întâi încet, apoi a început să prindă viteză. S-a deplasat tot mai repede şi a gonit din nou prin zona rurală, cufundată în întuneric, cu vagoanele lui strălucitoare care proiectau lumini pe terasament.

FEBRĂ

Carlyle era într-o situație foarte neplăcută. De la începutul lui iunie, când îl părăsise nevasta, fusese într-o situație foarte neplăcută toată vara Dar până mai deunăzi, cu câteva zile înainte de momentul când trebuia să înceapă să-şi întâlnească elevii de la liceu, Carlyle nu avusese nevoie de dădacă. Fusese el însuşi dădacă. În fiecare zi şi în fiecare noapte avusese grijă de copii. Mama lor, le-a spus el, plecase într-o călătorie lungă.

Debbie, prima dădacă pe care a contactat-o, era o fată grasă de nouăsprezece ani, care i-a spus lui Carlyle că se trage dintr-o familie mare. Puştii o iubesc, a zis ea. L-a dat câteva nume ca referințe. I le-a scris cu creionul pe o foaie de blocnotes. Carlyle a luat numele, a împăturit bucata de hârtie şi a băgat-o în buzunarul cămăşii. I-a spus că avea nişte întâlniri a doua zi şi că poate veni să lucreze la el din dimineața următoare. Ea a zis „OK”.

Carlyle a înțeles că viața lui intra într-o nouă fază. Eileen îl părăsise când Carlyle nici nu încheiase completarea calificativelor la clasele lui. Spusese că se duce în Carolina de Sud, să înceapă acolo o nouă viață Se dusese împreună

cu Richard Hoopes, unul dintre colegii lui Carlyle de la liceu. Hoopes era profesor de artă dramatică şi instructor la cursul de sticlărie, care se pare că predase calificativele la timp, îşi luase lucrurile şi părăsise oraşul în grabă împreună cu Eileen. Acum, când aproape depăşise vara lungă şi dureroasă, iar peste puţin timp îşi relua orele, Carlyle îşi îndreptase în sfârşit atenţia asupra găsirii unei dădace. Strădaniile lui nu fuseseră încununate de succes. În disperarea sa de a găsi pe cineva – pe oricine –, o angajase pe Debbie.

La început a fost recunoscător că fata asta a sosit în urma anunţului său. I-a încredinţat casa şi copiii de parcă i-ar fi fost rudă. Aşadar, s-a convins că nu poate da vina decât pe sine şi pe propria lui neglijenţă, căci într-o zi din acea primă săptămână a venit acasă mai devreme de la şcoală şi a oprit pe aleea de acces, lângă o maşină care avea atârnată de oglinda retrovizoare o pereche mare de zaruri din flanel A văzut uimit cum copiii stăteau în curtea din faţă, cu hainele murdare, şi se jucau cu un câine atât de mare, încât ar fi putut să le muşte mâinile din umeri. Keith, fiul său, sughiţa şi plângea. Sarah, fiica sa, a început să plângă în clipa când l-a văzut coborând din maşină. Copiii stăteau pe iarbă şi câinele îi lingea pe mâini şi pe faţă. Câinele a mârâit la Carlyle, apoi s-a dat puţin la o parte când bărbatul s-a îndreptat spre copiii lui L-a ridicat pe Keith şi apoi a ridicat-o şi pe Sarah. Cu câte un copil sub fiecare braţ, s-a îndreptat spre intrarea principală. În casă patefonul era dat atât de tare, încât ferestrele din faţă vibrau.

În camera de zi trei adolescenţi au sărit în picioare de acolo de unde stăteau, la măsuţa de cafea. Pe măsuţă se aflau sticlele de bere şi în scrumieră ardeau ţigări. Rod Stewart zbiera din boxele stereo. Debbie, fata cea grasă, stătea pe sofa cu un alt adolescent. Când Carlyle a intrat în camera de zi, Debbie s-a holbat la el ca o idioată. Nu-i venea

să creadă! Fata aia grasă avea şi bluza descheiată. Stătea cu picioarele băgate sub ea şi fuma o ţigară. Camera de zi era plină de fum şi de muzică. Fata cea grasă şi prietenul ei s-au dat jos de pe sofa în mare grabă.

— Domnule Carlyle, staţi o clipă! a zis Debbie. Să vă explic.

— Nu-mi explica nimic! a zis Carlyle. Ieşiţi dracului de-aici! Toţi! Până nu vă arunc eu afară!

Şi-a strâns mai bine copiii pe lângă el.

— Îmi datoraţi plata pe patru zile, a zis fata cea grasă în timp ce încerca să-şi încheie bluza.

Avea încă ţigara între degete. În timp ce se chinuia să se încheie, din ţigară cădea scrum.

— Ziua de azi n-o mai puneţi. Nu-mi datoraţi plata pentru azi. Şi, domnule Carlyle, nu e ceea ce pare a fi. Ăştia au trecut pe-aici ca să asculte un disc.

— Înţeleg, Debbie, a zis el.

A lăsat copiii jos, pe covor. Dar ei au rămas lipiţi de picioarele lui şi îi urmăreau pe băieţii din camera de zi. Debbie s-a uitat la ei şi a clătinat încet din cap, de parcă acum îi vedea pentru prima oară.

— Ce mama dracului? Ieşi afară! A zis Carlyle. Imediat! Haideţi odată! Afară toată lumea!

S-a dus la uşa din faţă şi a deschis-o Băieţii se mişcau de parcă nu-i grăbea nimeni Şi-au luat sticlele de bere şi au pornit agale spre uşă. Discul cu Rod Stewart continua să cânte. Unul dintre băieţi a zis:

— E discul meu.

— Ia-l, a zis Carlyle.

A făcut un pas spre băiat, apoi s-a oprit.

— Să nu mă atingeţi, OK? Să nu care cumva să mă atingeţi, a zis băiatul.

S-a dus la patefon, i-a ridicat braţul, l-a dat înapoi şi a luat discul în vreme ce platanul se mai rotea.

Lui Carlyle îi tremurau mâinile.

— Dacă maşina aia nu iese de pe alee într-un minut – un minut! chem poliția.

Îi era greață şi furia îl ameţise. Vedea, vedea de-adevăratelea cum îi dansau pete în fața ochilor.

— Hei, domnu', suntem pe drum, bine? Plecăm, a zis băiatul.

Au ieşit din casă în şir indian. Afară fata s-a împiedicat puțin. Mergea în zigzag spre maşină Carlyle a văzut-o cum se opreşte şi îşi acoperă fața cu mâinile. A rămas aşa pe alee vreun minut. Apoi unul dintre băieți a împins-o din spate şi i-a spus pe nume. Ea a lăsat mâinile în jos şi s-a aşezat pe bancheta din spate a maşinii.

— Tăticu' o să vă îmbrace în haine curate, le-a spus Carlyle copiilor, făcând eforturi să nu-i tremure vocea. Vă îmbăiez şi vă îmbrac în haine curate. Apoi mergem în oraş să mâncăm pizza. Ce ziceți de pizza?

— Un'e-i Debbie? a întrebat Sarah.

— A plecat, a zis Carlyle.

În seara aceea, după ce şi-a băgat copiii în pat, a sunat-o pe Carol, femeia de la şcoală cu care se întâlnise în ultima lună. I-a povestit ce i se întâmplase cu dădaca.

— Copiii mei erau afară, în grădină, cu câinele ăla mare, a zis el. Un câine mare cât un lup. Dădaca era în casă cu o şleahtă de prieteni zurbagii. Ascultau Rod Stewart dat la maximum şi trăgeau la măsea în timp ce copiii mei erau afară şi se jucau cu dulăul ăla ciudat.

Şi-a dus degetele la tâmple şi le-a ținut acolo în timp ce vorbea.

— Dumnezeule! a zis Carol. Dragul meu! Bietul de tine! Îmi pare rău.

Vocea ei părea neclară. O şi vedea lăsând receptorul să-i lunece în jos, spre bărbie, cum avea obiceiul să facă în timp ce vorbea la telefon. O văzuse făcând asta şi altădată. Un

obicei de-al ei pe care-l găsea enervant. Vrea să vină la el acasă? A întrebat ea. Dacă da, vine. Poate că ar fi mai bine să vină. O s-o cheme pe dădaca fiului ei. Apoi o să vină cu maşina la el acasă. Bineînțeles, voia să vină. El nu trebuie să se sfiască să spună când are nevoie de afecțiune, a zis ea. Carol era una dintre secretarele de la cabinetul directorului liceului unde Carlyle ținea ore de arte frumoase. Era divorțată şi avea un copil, un băiat nevrotic în vârstă de zece ani, pe care tatăl lui îl botezase Dodge, după marca automobilului său.

— Nu-i nevoie. Mă descurc, a zis Carlyle. Dar îți mulțumesc. *Îți mulțumesc*, Carol! Micuții sunt în pat, dar cred că m-aş simți puțintel caraghios, înțelegi, să am companie peste noapte.

Carol n-a repetat oferta.

— Scumpule, îmi pare rău pentru ce s-a întâmplat. Dar îți înțeleg dorința de a fi singur la noapte. Îți respect dorința. Ne vedem mâine la şcoală.

O auzea cum aşteaptă ca el să mai spună ceva.

— A fost a doua dădacă în decurs de-o săptămână, a zis el. Simt că-mi ies din minți.

— Dragule, nu te lăsa doborât, a zis ea. Trebuie să apară cineva. Am să te-ajut să găseşti pe cineva la sfârşitul săptămânii. O să fie bine, ai să vezi.

— Îți mulțumesc din nou pentru că eşti acolo când am nevoie de tine, a zis el. Rar mai găseşti pe cineva ca tine! Da, aşa e.

— Noapte bună, Carlyle, a zis ea.

După ce a pus receptorul în furcă, el a regretat că nu s-a gândit să-i spună altceva în loc de ceea ce spusese mai înainte. De când se ştia, nu vorbise niciodată în felul ăsta. Nu aveau o aventură amoroasă – nu i-ar fi spus astfel legăturii lor –, dar el o plăcea. Ea ştia că el trece printr-o perioadă foarte grea şi nu îl solicita prea mult.

În prima lună de după plecarea lui Eileen în California Carlyle îşi petrecuse toate clipele vieţii cu copiii lui. Presupunea că era vorba de efectul produs de şocul plecării ei, dar nu voia să-şi scape din ochi copiii. Categoric, nu simţea nevoia să se vadă cu alte femei şi o vreme a crezut chiar că femeile nu îl vor mai interesa niciodată. Se simţea ca şi cum ar fi fost în doliu. Îşi petrecea zilele şi nopţile în compania copiilor lui le pregătea de mâncare – el, personal, n-avea deloc poftă de mâncare le spăla şi le călca lucrurile, îi ducea cu maşina afară din oraş şi ei culegeau fiori şi mâncau sandvişuri împachetate în hârtie cerată.

Îi ducea la supermarket şi îi lăsa să-şi ia ce doreau. Şi la câteva zile o dată se plimbau prin parc sau mergeau la bibliotecă ori la grădina zoologică. Duceau pâine veche la grădina zoologică, ca să poată hrăni raţele. Seara, înainte de culcare, Carlyle le citea din Esop, Hans Christian Andersen şi fraţii Grimm.

— Când se întoarce mami? întreba unul dintre ei în mijlocul unui basm.

— Curând, zicea el. Zilele astea. Acum ascultaţi mai departe.

Apoi citea povestea până la capăt, îi săruta şi stingea lumina.

Şi în timp ce ei dormeau, el rătăcea prin camere cu un pahar în mână şi îşi spunea că da, mai devreme sau mai târziu Eileen se va întoarce. În clipa următoare zicea: „Nu vreau să-ţi mai văd mutra niciodată. N-am să te iert niciodată pentru asta, târfă nebună!”. Apoi, după un minut: „întoarce-te, iubita mea, te rog! Te iubesc şi am nevoie de tine! Şi puştii ăştia au nevoie de tine”. În unele nopţi din vara aceea adormea în faţa televizorului şi se trezea cu aparatul deschis încă şi cu ecranul plin de zăpadă. A fost perioada aceea când credea că n-o să se mai vadă cu vreo femeie multă vreme – sau, poate, niciodată. Noaptea, aşezat

în faţa televizorului, cu o carte nedeschisă sau cu o revistă lângă el, pe sofa, se gândea adesea la Eileen. Când se gândea, putea să-şi amintească de râsul ei dulce sau de mâna ei, care îl frecţiona pe gât dacă se văita că are dureri acolo. Erau momente când credea că ar putea ajunge să plângă. Se gândea: Auzi de treburi de felul ăsta întâmplate altor oameni.

Chiar înainte de incidentul cu Debbie, când o parte din şoc şi mâhnire se stinseseră, telefonase la un serviciu de plasare a forţei de muncă şi le spusese de situaţia grea în care se afla şi de nevoile lui. Cineva i-a notat toate datele şi i s-a spus că or să-l sune ei. Nu-s mulţi cei care vor să aibă grijă de gospodărie *şi* de copii, i-au spus ei, dar vor găsi pe cineva. Cu câteva zile înainte de a se duce la liceu pentru consilii şi înscrieri, a sunat din nou şi i s-a spus că în dimineaţa următoare, la prima oră, va veni cineva la el acasă.

Persoana respectivă era o femeie de treizeci şi cinci de ani, cu mâini păroase şi pantofi prea mari. A dat mâna cu el şi a ascultat ce i-a spus Carlyle iară să pună nicio întrebare în legătură cu copiii. N-a întrebat nici măcar cum îi cheamă. Când a dus-o în spatele casei, unde se jucau copiii, ea s-a holbat pur şi simplu La ei un minut, fără să spună nimic. Când, în sfârşit, a zâmbit, Carlyle a observat pentru prima oară că femeii îi lipsea un dinte. Sarah şi-a lăsat deoparte plastilina, s-a ridicat, a venit şi s-a lipit de el. A luat mâna lui Carlyle şi s-a uitat ţintă la femeie. Şi Keith se uita ţintă la ea. Carlyle i-a mulţumit femeii pentru timpul acordat şi i-a spus că vor păstra legătura.

În după-masa aceea a notat: un număr de pe fişa prinsă de avizier la supermarket Cineva îşi oferea serviciile ca dădacă. Referinţe la cerere. Carlyle a sunat la numărul respectiv şi a dat de Debbie, fata cea grasă.

În timpul verii Eileen le trimisese copiilor câteva ilustrate, scrisori, fotografii de-ale ei şi câteva desene în peniță, pe care le făcuse de când plecase. De asemenea, i-a trimis lui Carlyle scrisori lungi, în care bătea câmpii şi îi cerea să aibă înțelegere față de situația asta – *situația asta!* Dar îi spunea că e fericită. Fericită! Ca şi cum, se gândea Carlyle, fericirea e tot ce aştepți de la viață. Îi spunea că dacă o iubeşte cu adevărat, aşa cum spunea el şi ea credea că e adevărat – să nu uite că şi ea îl iubea –, atunci el va înțelege şi va accepta lucrurile aşa cum erau, Ea scria: „Cei ce sunt cu adevărat legați nu pot să fie dezlegați niciodată" Carlyle nu ştia dacă ea vorbea despre relația lor sau despre genul de viață de acolo, din California. Detesta cuvântul *legați.* Ce legătură avea cu ei doi? Credea Eileen că sunt o corporație? Carlyle bănuia că, probabil, ea începe să-şi piardă mințile dacă vorbeşte în felul ăsta A citit din nou partea aceea şi apoi a făcut ghemotoc scrisoarea.

Dar după câteva ore a recuperat-o din coşul de gunoi unde o aruncase şi a pus-o împreună cu alte ilustrate şi scrisori, într-o cutie de pe raftul din dulapul lui. În unul din plicuri era o fotografie a ei în costum de baie şi cu o pălărie mare, pleoştită. Şi pe o hârtie groasă era desenată în creion o femeie care stătea pe malul unui râu într-o rochie transparentă, cu umerii căzuți, şi îşi acoperea ochii cu mâinile. Era, credea Carlyle, chiar Eileen, care-şi arăta durerea copleşitoare provocată de situația creată La colegiu ea se specializase în artă şi, cu toate că a fost de acord să se mărite cu el, i-a spus că are intenția să îşi fructifice talentul. Carlyle a spus că nici nu vede lucrurile altfel Era datoria ei față de sine. Datoria ei față de amândoi. În zilele acelea se iubiseră Ştia că aşa a fost. Nu-şi putea închipui că va mai iubi vreodată pe cineva aşa cum o iubise pe ea. Şi simțise că e iubit. Apoi, după opt ani de căsătorie cu el, Eileen

dezertase. După cum spunea în scrisoare, „ea alesese calea asta”.

După ce a vorbit cu Carol, a intrat câteva clipe la copii, care dormeau. Apoi s-a dus în bucătărie şi şi-a pregătit ceva de băut. S-a gândit să-i telefoneze lui Eileen şi să-i spună despre „criza dădacei”, dar s-a răzgândit. Avea numărul ei de telefon şi, bineînțeles, adresa ei de acolo, dar nu-i telefonase decât o dată şi nu-i scrisese până acum nicio scrisoare. Asta se datora în parte sentimentului de derută provocat de situație, în parte supărării şi umilinței. Odată, pe la începutul verii, după câteva pahare, el a riscat umilirea şi a telefonat. I-a răspuns Richard Hoopes. Richard zisese „Hei, salut, Carlyle”, ca şi cum ar fi fost încă prietenul lui Carlyle. Şi apoi, parcă amintindu-şi un anumit lucru, a zis. Aşteaptă o clipă, te rog!”

Eileen intrase pe fir şi zisese „Carlyle, cum te simți? Cum se simt copiii? Povesteşte-mi despre tine”. I-a spus că puştii sunt bine. Dar n-a mai apucat să spună şi altceva, fiindcă ea l-a întrerupt, spunând „Ştiu că *ei* sunt bine. Dar *tu* cum eşti?” Apoi a continuat spunându-i că, pentru prima oară după multă vreme, capul ei se afla la locul potrivit. După aceea a vrut să discute despre capul şi karma lui. Eileen se uitase în karma lui. O să se îmbunătățească în curând, a spus ea. Carlyle asculta şi nu-i venea să-şi creadă urechilor. Apoi a zis „Acum trebuie să închid, Eileen”. Şi a pus receptorul în furcă. După un minut sau două telefonul a sunat din nou, dar el l-a lăsat să sune. Când s-a oprit, l-a scos din furcă şi nu l-a pus la loc până când s-a pregătit de culcare.

Acum voia să-i telefoneze, dar se temea s-o sune. Îi simțea încă lipsa şi voia să i se destăinuie. Tânjea să-i audă glasul – dulce, ferm, nu psihotic, aşa cum fusese în ultimele luni –, dar dacă forma numărul, putea să-i răspundă Richard Hoopes. Carlyle ştia că nu vrea să audă din nou vocea acelui

bărbat. Richard Hoopes îi fusese coleg vreme de trei ani şi, credea Carlyle, şi oarecum prieten. Cel puţin el era persoana cu care Carlyle lua masa de prânz în sufrageria corpului didactic, persoana cu care discuta despre Tennessee Williams şi despre fotografiile lui Ansei Adams. Dar chiar dacă răspundea Eileen la telefon, ea se putea lansa într-un discurs despre karma lui.

În timp ce stătea acolo cu un pahar în mână şi încerca să-şi aducă aminte cum e să fii căsătorit şi apropiat de cineva, a sunat telefonul. A ridicat receptorul, a auzit o urmă de paraziţi pe fir şi a ştiut, chiar înainte ca ea să-şi spună numele, că era Eileen.

— Tocmai mă gândeam La tine, a zis Carlyle şi a regretat numaidecât ce spusese.

— Ca să vezi! Ştiu eu că sunt încă în mintea ta, Carlyle. Şi eu mă gândeam la tine D-aia te-am şi sunat.

El a respirat adânc. Eileen îşi pierdea minţile. Pentru el era cât se poate de limpede. Ea a continuat să vorbească.

— Acu' fii atent, a zis. Ştiu că lucrurile sunt destul de încurcate acolo în momentul ăsta. În principal, d-aia te-am sunat. Da, ştiu – şi să nu mă întrebi cum am aflat. Carlyle, îmi pare rău.

Dar ştiu ce-ţi trebuie Ai nevoie de o gospodină pricepută, care să aibă grijă şi de copii. E-adevărat? Persoana care-ţi trebuie e chiar acolo, în vecinătate! Da' poate ai şi găsit pe cineva şi e bine dacă aşa stau lucrurile. Dacă e aşa, trebuie să rămână aşa. Dar, vezi tu, în cazul – doar în cazul – în care ai necazuri cil chestia asta, există o femeie care a lucrat pentru mama lui Richard. I-am spus lui Richard despre problema ta potenţială şi el s-a apucat să caute o soluţie. Vrei să ştii ce a făcut? Eşti atent? A sunat-o pe mama lui, care avea o femeie ce-i ţinea gospodăria Femeia se numeşte doamna Webster. Ea avea grijă de toate în locul mamei lui Richard înainte ca mătuşa lui şi fiica acesteia să se mute la

ei. Richard a reuşit să obţină un număr prin mama sa. A discutat azi cu doamna Webster. Da, da, Richard. Doamna Webster o să te sune în seara asta. Sau poate o să-ţi telefoneze mâine dimineaţă. Fie acum, fie mâine. Oricum, o să-şi ofere serviciile dacă ai nevoie de ea. S-ar putea să ai. Nu se ştie niciodată. Chiar dacă situaţia ta e stabilă în momentul ăsta... şi sper să fie aşa. Dar cine ştie cum şi când s-ar putea să ai nevoie de ea. Ştii ce vreau să spun? Dacă nu în clipa asta, poate altădată. OK? Copiii ce mai fac? Ce mai născocesc?

— Copiii se simt bine, Eileen. Acum dorm, a zis Carlyle.

Poate ar trebui să-i spună că în fiecare seară plâng de se zguduie până adorm. Se întreba dacă să-i zică adevărul – că nici măcar n-au mai întrebat de ea în ultimele săptămâni. S-a hotărât să nu-i spună nimic.

— Ţi-am telefonat mai devreme, dar suna ocupat. I-am spus lui Richard că probabil vorbeşti cu prietena ta, a zis Eileen şi a râs. Gândeşte pozitiv. Pan deprimat.

— Trebuie să închid, Eileen.

Se pregăti să o facă şi luă receptorul de la ureche Dar ea continua să vorbească.

— Spune-le lui Keith şi Sarah că îi iubesc. Spune-le că le voi trimite şi alte desene. Nu uita să le-o spui. Vreau să nu uite că mama lor e artistă. Poate nu e încă o mare artistă. Nu contează. Dar, înţelegi, artistă! E important să nu uite asta.

Carlyle a zis:

— Am să le spun.

— Richard îţi zice „Salut”.

Carlyle n-a zis nimic. A spus cuvântul doar pentru el – *salut.* Ce voia să spună cu asta omul ăla? Apoi a dat să încheie:

— Mulţumesc pentru telefon. Mulţumesc pentru că ai vorbit cu femeia aceea.

— Doamna Webster!

— Da. Ar trebui să închid acum. Nu vreau să-ți consumi toți bănuții.

Eileen a râs.

— Sunt bani şi-atât. Banii sunt importanți doar ca mijloc necesar pentru schimb. Există lucruri mai importante decât banii. Ei, dar ştii tu foarte bine asta!

El ținea receptorul în fața sa. Privea instrumentul din care ieşea glasul femeii.

— Carlyle, lucrurile or să meargă mai bine pentru tine. *Ştiu* că aşa o să fie. Poate mă crezi nebună sau cam pe-acolo, a zis ea, dar să ții minte asta.

Ce să țin minte? Se întrebă alarmat Carlyle, gândindu-se că probabil i-a scăpat ceva din ce spusese ea. Şi-a adus receptorul mai aproape de față.

— Eileen, mulțumesc pentru telefon, a zis el.

— Trebuie să păstrăm legătura, a zis Eileen. Trebuie să ținem deschise toate liniile de comunicație. Ce-a fost mai rău a trecut. Aşa cred. A trecut pentru amândoi. Şi eu am suferit. Dar noi doi o să obținem ceea ce trebuie să obținem de la viață şi pentru asta o să devenim în cele din urmă mai puternici.

— Noapte bună, a spus Carlyle.

A pus receptorul în furcă. Apoi a privit telefonul. A aşteptat. N-a sunat imediat. Dar după o oră a sunat. El a răspuns.

— Domnul Carlyle? s-a auzit vocea unei femei în vârstă. Dumneavoastră nu mă cunoaşteți, dar numele meu e doamna Jim Webster. Mi s-a spus să iau legătura cu dumneavoastră.

— Doamna Webster. Da, a zis el.

Şi-a amintit că Eileen îi pomenise de femeia asta.

— Doamnă Webster, puteți veni la mine acasă mâine dimineață? Devreme. Să zicem la ora şapte?

— Nu-i nicio problemă pentru mine, a zis bătrâna. Ora şapte. Daţi-mi adresa dumneavoastră.

— Mi-ar plăcea să pot conta pe dumneavoastră, a zis Carlyle.

— Puteţi conta pe mine, a zis ea.

— Nici nu vă pot spune cât e de important pentru mine, a zis Carlyle.

— Nu vă faceţi griji, a zis bătrâna.

În dimineaţa următoare, când ceasul a început să sune, Carlyle ar fi vrut să stea cu ochii închişi şi să-şi continue visul pe care-l avusese. Ceva despre o fermă. Era acolo şi o cascadă. Cineva, o persoană necunoscută lui, mergea pe drum şi căra ceva. Poate era un coş pentru picnic. Visul nu îl neliniştise. Acolo părea să existe o senzaţie de bunăstare.

În cele din urmă s-a răsucit şi a apăsat pe ceva ca să oprească ţârâitul ceasului. A mai stat în pat câteva minute. Apoi s-a sculat, şi-a vârât picioarele în papuci şi s-a dus la bucătărie ca să pună de cafea.

S-a bărbierit şi s-a îmbrăcat. Apoi s-a aşezat la masa din bucătărie, cu cafeaua şi o ţigară. Copiii erau încă în pat. El plănuise ca în cinci-şase minute să pună pe masă cutii cu cereale, castroane şi linguri, apoi să se ducă să-i trezească pe micuţi pentru micul dejun. De fapt nu putea să creadă că bătrâna care îi telefonase seara trecută o să se prezinte în dimineaţa asta, aşa cum spusese. S-a hotărât să aştepte cinci minute peste ora şapte şi apoi să cheme copiii, să înceapă ziua şi să facă toate eforturile imaginabile ca să găsească pe cineva de încredere. A dus la buze ceaşca de cafea.

În acel moment a auzit afară, pe stradă, un huruit. A lăsat ceaşca, s-a ridicat de la masă şi s-a dus la fereastră să vadă ce este. O camionetă cu platformă a tras pe dreapta la bordura din faţa casei lui. Cabina camionetei s-a scuturat în timp ce motorul a trecut în ralanti şi vehiculul s-a oprit.

Carlyle s-a dus la uşa din faţă, a deschis-o şi a făcut semn cu mâna. I-a răspuns o femeie în vârstă, care a făcut şi ea semn cu mâna şi apoi a coborât din vehicul. Carlyle a văzut cum şoferul se apleacă şi dispare sub bord. Camioneta a gâfâit, s-a mai scuturat o dată şi a încremenit.

— Domnul Carlyle? a zis bătrâna în timp ce venea agale pe alee, cărând o geantă mare.

— Doamnă Webster, a zis el. Poftiţi înăuntru. Domnul e soţul dumneavoastră? Rugaţi-l să poftească şi dânsul. Tocmai am făcut cafeaua.

— Nu vă faceţi griji, a zis ea. El are termosul lui.

Carlyle a ridicat din umeri. I-a deschis uşa. Femeia a intrat şi cei doi au dat mâna. Doamna Webster a zâmbit. Carlyle a dat din cap. S-au dus spre bucătărie.

— Deci vreţi să încep de azi? a întrebat ea.

— Daţi-mi voie să trezesc copiii, a zis el Aş dori să vă cunoască înainte ca eu să plec la şcoală.

— Ar fi bine, a zis ea.

S-a uitat prin bucătărie. Şi-a pus geanta pe suportul de vase.

— De ce să nu aduc copiii? a zis el. Mă întorc într-un minut sau două.

În foarte scurt timp a adus copiii şi i-a prezentat. Ei erau încă în pijamale. Sarah se freca la ochi. Keith era complet treaz.

— El e Keith, a zis Carlyle. Şi ea, ea e Sarah a mea.

A ţinut-o pe Sarah de mână şi s-a întors spre doamna Webster.

— Au nevoie de cineva, după cum vedeţi. *Noi* avem nevoie de cineva pe care să ne putem bizui. Cred că asta-i problema noastră.

Doamna Webster s-a dus la copii. A încheiat nasturele de sus al pijamalei lui Keith. A dat la o parte părul de pe faţa lui Sarah. Ei nu s-au împotrivit.

— Copii, să nu vă faceți griji! le-a spus ea. Domnule Carlyle, totul o să fie în regulă. O să ne înțelegem bine. Dați-ne o zi sau două ca să ne cunoaştem. Atâta tot. Dar dacă e să rămân acum, de ce să nu-i dați domnului Webster semnalul de încetare a alarmei? E de-ajuns să-i faceți semn cu mâna de la fereastră, a zis ea şi apoi şi-a îndreptat din nou atenția asupra copiilor.

Carlyle s-a dus la fereastra boltită şi a dat perdeaua la o parte Un bărbat în vârstă privea atent casa din cabina camionetei. Tocmai ducea la buze o ceaşcă de termos. Carlyle i-a făcut semn şi, cu mâna liberă, bărbatul i-a răspuns. Carlyle l-a privit cum coboară geamul camionetei şi aruncă afară ce mai rămăsese în ceaşcă. Apoi s-a aplecat din nou sub bord – Carlyle şi l-a imaginat cum face contactul între nişte fire – şi într-un minut motorul a pornit şi camioneta a început să tremure. Bătrânul a băgat camioneta în viteză şi s-a îndepărtat de bordură.

Carlyle s-a întors de la fereastră.

— Doamnă Webster, a zis el, mă bucur că sunteți aici.

— La fel şi eu, a zis ea. Acum duceți-vă la treburile dumneavoastră. Să nu întârziați. Şi nu vă faceți niciun fel de griji. O să ne descurcăm bine. Nu-i aşa, copii?

Copiii au dat din cap. Keith se ținea cu o mână de rochia ei. Şi-a băgat în gură degetul mare de la mâna cealaltă.

— Vă mulțumesc, a zis Carlyle. Mă simt mă simt cu adevărat sută la sută mai bine.

A clătinat din cap şi a zâmbit destins. A simțit că parcă i s-a luat o piatră de pe inimă în timp ce-şi săruta copiii şi îşi lua rămas-bun l-a spus doamnei Webster cam pe la ce oră ar putea să se întoarcă acasă, şi-a pus pardesiul, a spus încă o dată la revedere şi a ieşit din casă. Se pare că, pentru prima oară după luni de zile, simțea că povara lui fusese un pic uşurată în timp ce se îndrepta cu maşina spre şcoală, a ascultat muzică la radio.

În timpul primei ore de istoria artelor a zăbovit asupra diapozitivelor cu picturi bizantine. A explicat cu răbdare nuanțele detaliilor şi ale motivelor. A subliniat forța emoțională şi armonia operei. Dar încercarea de a plasa artiştii anonimi în mediul lor social i-a luat atât de mult timp, încât câțiva elevi au început să-şi frece tălpile de podea sau să-şi dreagă vocea. A acoperit doar o treime din planul lecției pentru ziua aceea. Când a sunat clopoțelul, el încă mai vorbea.

În ora următoare, pictura în acuarelă, s-a simțit neobişnuit de calm şi de inspirat. „Uite-aşa, uite-aşa", zicea el şi le conducea mâinile elevilor. „Cu delicatețe Ca un suflu de aer pe hârtie. Doar o atingere. Cam aşa. Ev, vezi?" zicea el şi simțea el însuşi ardoarea descoperirii. „*Sugestia*, asta e totul!" a zis el, ținând uşor degetele lui Sue Colvin în timp ce-i dirija pensula. „Trebuie să te lupți cu greşelile tale până când ele n-or să mai pară greşeli, ci efecte premeditate. Înțelegi?"

La prânz, în timp ce înainta la coada din sala de mese a profesorilor, a văzut-o pe Carol, care era la câteva persoane înaintea lui. Ea şi-a plătit mâncarea. El a aşteptat nerăbdător să i se facă nota lui de plată. Carol traversase aproape jumătate din sală în momentul în care a ajuns-o din urmă. Şi-a strecurat mâna sub cotul ei şi a călăuzit-o spre o masă goală de lângă fereastră.

— Doamne, Carlyle! a zis ea după ce s-au aşezat.

A apucat paharul cu *ice tea.* Se înroşise la față.

— Ai văzut ce privire ne-a aruncat doamna Storr? Ce se-ntâmplă? Ce-i cu tine? O să afle toată lumea.

A sorbit apoi din *ice tea* şi a pus paharul pe masă.

— S-o ia dracu' pe doamna Storr! a zis Carlyle. Hai să-ți spun ceva. Draga mea, mă simt cu ani-lumină mai bine decât mă simțeam ieri pe vremea asta. Doamne!

— Ce s-a întâmplat? a întrebat Carol. Spune-mi, Carlyle!

Femeia şi-a împins bolul cu fructe într-o parte a tăvii şi a presărat brânză peste spaghete. Dar n-a mâncat nimic. Îl aştepta să continue.

— Spune-mi, ce s-a întâmplat?

I-a vorbit despre doamna Webster. I-a vorbit chiar şi despre domnul Webster. Cum bărbatul trebuia să pornească camioneta fără cheie de contact. Carlyle şi-a mâncat tapioca în timp ce vorbea. Apoi a mâncat pâinea cu usturoi. A băut cana cu *ice tea* a lui Carol fără să-şi dea seama de asta.

— Carlyle, ai căpiat! a zis ea, făcând semn cu capul spre spaghetele din farfuria lui, de care el nu se atinsese.

El a clătinat din cap.

— *Dumnezeule,* Carol! Dumnezeule! Mă simt bine, ştii? Vara asta nu m-am simțit niciodată atât de bine!

Şi-a coborât vocea.

— Vino la mine diseară. Vrei?

A băgat mâna sub masă şi a pus-o pe genunchiul ei. Ea s-a înroşit din nou la față. Şi-a ridicat privirile şi s-a uitat prin sala de mese. Nu le dădea nimeni atenție. A dat repede din cap, încuviințând Apoi a băgat mâna sub masă şi i-a atins mâna lui Carlyle în după-masa aceea el s-a întors acasă şi a găsit totul ordonat şi aranjat, iar copiii îmbrăcați în haine curate. În bucătărie Keith şi Sarah stăteau pe scaune şi o ajutau pe doamna Webster să facă pişcoturi din turtă dulce. Părul fetiței era ținut cu o agrafă mare şi nu îi mai cădea în ochi.

— Tăticule! au strigat fericiți copiii când l-au văzut.

— Keith, Sarah, a zis el. Doamnă Webster, eu...

Dar ea nu l-a lăsat să termine.

— Am avut o zi pe cinste, domnule Carlyle, a zis repede femeia.

Şi-a şters degetele de şorțul pe care-l purta. Era un şorț vechi, cu mori de vânt albastre, şi fusese al lui Eileen.

— Ce copii frumoşi! Sunt o comoară. Chiar aşa, o comoară!

— Nu ştiu ce să spun.

Carlyle stătea lângă suportul de vase şi o urmărea pe Sarah, care frământa o bucată de cocă. Simțea mirosul mirodeniilor. Şi-a scos pardesiul şi s-a aşezat la masa din bucătărie. Şi-a slăbit nodul cravatei.

— Azi a fost ziua în care am făcut cunoştință, a spus doamna Webster. Mâine avem alte planuri. Cred că o să ne ducem în parc. Ar trebui să profităm de vremea bună.

— Excelentă idee! a zis Carlyle. Excelentă! Bine. Bravo, doamnă Webster.

— Termin de băgat pişcoturile astea în cuptor şi cam pe atunci domnul Webster trebuie să sosească şi el aici. Ați spus ora patru? I-am spus să vină la patru.

Carlyle a încuviințat, dând din cap cu însuflețire.

— Ați fost căutat la telefon, a zis bătrâna în timp ce se ducea la chiuvetă cu castronul mixerului. A telefonat doamna Carlyle.

— Doamna Carlyle, a zis el.

Aştepta ca doamna Webster să-i spună ce avea de spus.

— Da. I-am spus cine sunt, dar n-a părut surprinsă că mă găseşte aici. A spus câteva cuvinte pentru fiecare copil.

Carlyle a aruncat o privire spre Keith şi Sarah, dar ei nu-i dădeau niciun fel de atenție, înşirau prăjiturele pe o altă tavă de copt.

Doamna Webster a continuat:

— V-a lăsat un mesaj. Stați să vedem. L-am şi sens, dar cred că mi-l pot aminti. A zis aşa: „Să-i spuneți” – adică să vă spun – „că de soartă nu poți scăpa”. Cred că aşa a spus. A zis că o să înțelegeți.

Carlyle s-a uitat țintă la ea. A auzit afară camioneta domnului Webster.

— E domnul Webster, a zis bătrâna şi şi-a scos şorțul.

Carlyle a dat din cap.

— Ora şapte dimineaţa? a întrebat ea.

— E perfect, a zis el. Şi vă mulţumesc încă o dată.

În seara aceea el a îmbăiat pe rând copiii, i-a îmbrăcat în pijamale şi apoi le-a citit. I-a ascultat cum îşi spun rugăciunile, i-a învelit cu pledurile şi a stins lumina. Era aproape ora nouă. Şi-a pregătit un pahar cu băutură şi a urmărit ceva la televizor până când maşina lui Carol a intrat pe aleea de acces.

Pe la zece, când erau împreună în pat, a sunat telefonul. El a înjurat, dar nu s-a ridicat să răspundă. Telefonul a continuat să sune.

— Poate e ceva important, a zis Carol, ridicându-se în capul oaselor. S-ar putea să fie femeia care are grijă de copilul meu. Ea are numărul ăsta.

— E nevastă-mea, a zis Carlyle. Ştiu că e ea. Începe să-şi piardă minţile. Se ţicneşte. N-am de gând să-i răspund.

— Oricum, eu trebuie să plec destul de curând, a zis Carol. A fost o seară cu adevărat plăcută, dragule.

Şi Carol i-a atins obrazul.

Era mijlocul semestrului de toamnă. Doamna Webster era la el de aproape şase săptămâni. În această perioadă viaţa lui Carlyle suferise câteva schimbări. În primul rând începea să se împace cu faptul că Eileen plecase şi, după câte înţelegea el, n-avea de gând să se mai întoarcă. A încetat să-şi închipuie că situaţia s-ar putea schimba Doar noaptea târziu, când nu era cu Carol, doar atunci dorea ca iubirea pe care încă o mai avea pentru Eileen să piară odată şi se chinuia să înţeleagă de ce se întâmplaseră toate astea. Dar în cea mai mare parte a timpului el şi copiii erau fericiţi. Le mergea bine şi erau copleşiţi de grija doamnei Webster. Recent ea se obişnuise să pregătească mâncarea şi s-o ţină caldă în cuptor până la venirea lui de la şcoală. Cum trecea pragul, din bucătărie venea miros de ceva bun şi îi găsea pe

Keith şi Sarah ajutând-o pe doamna Webster să aranjeze masa din sufragerie. Uneori o întreba pe bătrână dacă ar accepta să vină şi în câte o sâmbătă. Ea accepta, câtă vreme asta nu presupunea prezența ei la el acasă înainte de amiază. Sâmbăta dimineața, a zis ea, avea de făcut diferite lucruri pentru domnul Webster şi pentru ea. În acele zile Carol îl lăsa pe Dodge cu copiii lui Carlyle, în îngrijirea doamnei Webster, iar Carol şi cu el se duceau cu maşina să ia masa la un restaurant de la țară. Carlyle avea impresia că viața lui renaşte. Deşi nu mai ştia nimic despre Eileen de la telefonul acela de acum şase săptămâni, a constatat că e în stare să se gândească la ea fără să se înfurie sau să simtă că îi vine să plângă.

La şcoală încheia perioada medievală şi se pregătea să abordeze goticul. Până la Renaştere mai era destul, cel puțin până după vacanța de Crăciun Carlyle s-a îmbolnăvit tocmai în perioada asta. Părea că brusc, peste noapte, a început să-l supere pieptul şi să-l doară capul, încheieturile trupului au început să-i scârțâie.

Amețea când se deplasa. Durerea de cap i s-a amplificat. Într-o duminică, când s-a trezit, îl durea capul şi s-a gândit s-o sune pe doamna Webster, s-o roage să vină, să ia copiii şi să-i ducă undeva la plimbare. Fuseseră foarte atenți cu el. Îi aduseseră pahare cu suc şi nişte apă minerală. Dar Carlyle nu putea să aibă grijă de ei. În a doua dimineață de boală de-abia a fost în stare să telefoneze şi să anunțe că e bolnav l-a spus persoanei care i-a răspuns cum se numeşte, şcoala, catedra şi felul bolii lui. Apoi l-a propus ca suplinitor pe Mei Fisher. Fisher picta tablouri abstracte în ulei trei sau patru zile pe săptămână, câte şaisprezece ore pe zi, dar nu le vindea şi nici măcar nu îşi expunea opera. Era unul dintre prietenii lui Carlyle.

— Luați-l pe Mei Fisher, i-a spus Carlyle femeii de la capătul celălalt al firului. Fisher, a şoptit el.

S-a întors în pat, s-a băgat sub cuverturi şi a adormit. Prin somn a auzit de afară motorul camionetei cu platformă şi apoi rateurile date când motorul s-a oprit. Ceva mai târziu a auzit vocea doamnei Webster la uşa dormitorului.

— Domnule Carlyle?

— Da, doamnă Webster.

Vocea sa i s-a părut ciudată. Îşi ţinea ochii închişi.

— Azi sunt bolnav Am anunţat la şcoală. O să stau în pat.

— Înţeleg. Nu vă necăjiţi, a zis ea. O să am eu grijă de tot ce trebuie.

Carlyle a închis ochii. Deşi era încă într-o stare între adormire şi trezie, a crezut că aude clar cum se deschide şi apoi se închide uşa din faţă. Afară, în bucătărie, s-a auzit cum un bărbat spunea ceva cu voce scăzută şi hârşâitul unui scaun tras de sub masă. Destul de curând a auzit glasurile copiilor. Puţin mai târziu – nu ştia sigur după cât timp – a auzit-o pe doamna Webster la uşa lui.

— Domnule Carlyle, să chem medicul?

— Nu, mă descurc, a zis el. Cred că e doar o răceală zdravănă. Dar simt că îmi arde tot corpul. Cred că am prea multe pleduri. Şi e prea cald în casă. Poate opriţi cuptorul.

Apoi a simţit cum îl fură din nou somnul.

Peste puţin timp a auzit cum copiii discutau cu doamna Webster în camera de zi. Ce făceau? Intrau sau ieşeau? S-a întrebat Carlyle. Să fi trecut oare o zi?

A adormit din nou. Dar apoi şi-a dat seama că uşa se deschide. Doamna Webster a apărut lângă pat. I-a pus mâna pe frunte.

— Arde, a zis ea. Aveţi febră.

— Trece, a zis Carlyle. Trebuie doar să dorm ceva mai mult. Şi poate nu uitaţi să opriţi cuptorul. Vă rog, v-aş fi recunoscător dacă aţi putea să-mi daţi nişte aspirine! Mă doare îngrozitor capul.

Doamna Webster a ieşit din cameră. Dar uşa a rămas deschisă. Carlyle auzea televizorul, care era deschis.

— Dă-l mai încet, Jim, a auzit-o pe bătrână şi volumul sunetului s-a redus imediat.

Carlyle a adormit din nou.

Dar n-a dormit mai mult de un minut, fiindcă doamna Webster s-a întors imediat în camera lui cu o tavă. S-a aşezat pe marginea patului. El s-a săltat şi a încercat să stea în capul oaselor. Ea i-a pus o pernă, ca să stea rezemat.

— Luați-le pe astea, a spus bătrâna şi i-a dat nişte tablete. Beți asta.

I-a întins un pahar cu suc.

— V-am adus şi nişte cremă de grâu. Vreau s-o mâncați. O să vă priască.

El a luat aspirina şi a băut sucul. A dat din cap, mulțumind. Dar a închis iarăşi ochii. Începea să adoarmă din nou.

— Domnule Carlyle! a zis bătrâna.

El a deschis ochii.

— Sunt treaz, a zis. Îmi pare rău.

S-a ridicat puțin în capul oaselor.

— Mi-e prea cald, asta-i tot. Cât e ceasul? S-a făcut opt treizeci?

— E puțin trecut de nouă treizeci, a zis ea.

— Nouă treizeci, a zis el.

— Acum o să vă hrănesc cu cerealele astea. O să deschideți gura şi o să le mâncați. Şase înghițituri. Doar atât. Uite, uite prima îmbucătură. Gura mare! A zis doamna Webster. O să vă simțiți mai bine după ce mâncați. Apoi vă las să dormiți. Mâncați astea şi pe urmă puteți dormi cât doriți.

A înghițit cerealele pe care bătrâna i le dădea cu lingura şi a rugat-o să-i mai aducă nişte suc. A băut sucul şi apoi s-a

întins din nou în pat. Tocmai când începuse să adoarmă, a simțit că ea mai pune un pled peste el.

Când s-a trezit din nou, era după-amiază. Își dădea seama că e după-amiază după lumina palidă care venea pe fereastră. A întins mâna şi a dat la o parte perdeaua. Vedea că afară cerul e acoperit. Soarele de iarnă stătea în spatele norilor. S-a ridicat încetinel din pat, şi-a găsit papucii, şi-a pus halatul, a intrat în baie şi s-a privit în oglindă. Apoi s-a spălat pe față şi a mai luat o aspirină. S-a şters cu prosopul, a ieşit din baie şi s-a dus în camera de zi.

Pe masa din sufragerie doamna Webster înşirase nişte ziare şi modela cu degetele nişte figurine din lut laolaltă cu copiii. Făcuseră până atunci nişte figurine cu gâturi lungi şi ochi bulbucați, care semănau cu girafele sau cu dinozaurii. Doamna Webster şi-a înălțat privirile exact când el s-a apropiat de masă.

— Cum vă simțiți? l-a întrebat ea când s-a instalat pe sofa.

El vedea zona din sufragerie unde doamna Webster şi copiii stăteau la masă.

— Mai bine, mulțumesc. Ceva mai bine, a zis. Capul mă doare încă şi simt că mi-e cam cald.

Şi-a dus dosul palmei la frunte.

— Dar mă simt ceva mai bine. Da, mi-e mai bine. Mulțumesc pentru ajutorul pe care mi l-ați dat azi-dimineață.

— Doriți să vă dau ceva acum? a zis doamna Webster. Suc sau ceai? Nu cred că v-ar face rău nici cafeaua, dar cred că un ceai ar fi mai bun. Sau nişte suc. Ar fi cel mai bine.

— Nu, nu, mulțumesc! a zis el. Am să stau aici câteva minute. E bine să te scoli din pat. Sunt puțin slăbit, asta-i tot. Doamnă Webster?

Femeia s-a uitat la el şi a aşteptat.

— Azi-dimineață l-am auzit pe domnul Webster în casă? N-am nimic împotrivă, bineînțeles. Regret doar că n-am avut ocazia să fac cunoştință cu el şi să-l salut.

— Da, el a fost, a zis ea. Şi el voia să vă cunoască. L-am rugat să intre. Atât că a ales o dimineață nepotrivită, din cauză că dumneavoastră v-ați îmbolnăvit. Aş fi vrut să vă spun ceva despre planurile noastre – ale domnului Webster şi ale mele –, dar dimineața asta nu era un moment bun.

— Ce să-mi spuneți? a zis el repede, cu frica în sân.

Doamna Webster a clătinat din cap.

— E-n regulă, a zis ea. Nu-i mare grabă.

— Ce să-i spuneți? a zis Sarah. Ce să-i spuneți?

— Ce, ce? a repetat Keith.

Copiii s-au oprit din ce făceau.

— Răbdați un minut, voi doi! a zis doamna Webster în timp ce se ridica în picioare.

— Doamnă Webster, doamnă Webster! a strigat Keith.

— Acu' ascultă aici, pui de om, a zis doamna Webster. Trebuie să discut cu tatăl tău. Tatăl tău e bolnav azi. Aşa că nu te necăji. Joacă-te cu lutul tău. Dacă nu eşti atent, sora ta o să ți-o ia înainte cu creaturile astea.

Chiar în momentul când ea începuse să se ducă spre camera de zi, a sunat telefonul. Carlyle a întins mâna până la capătul celălalt al mesei şi a ridicat receptorul.

Ca şi altădată, a auzit o cântare slabă pe fir şi a ştiut că este Eileen.

— Da, a zis el Ce s-a întâmplat?

— Carlyle, a zis soția lui. Ştiu – nu mă întreba de unde – că lucrurile nu merg chiar atât de bine acum. Eşti bolnav, aşa e? Şi Richard a fost bolnav. E ceva care bântuie prin regiune. El nu poate ține nimic în stomac. A pierdut o săptămână de repetiții pentru piesa pe care o pregăteşte. A trebuit să mă duc eu însămi şi să ajut la schițarea scenelor

împreună cu asistentul lui. Dar nu ți-am telefonat ca să-ți spun asta. Spune-mi cum merg lucrurile acolo, la voi.

— N-am ce să-ți spun, a zis Carlyle. Sunt bolnav, asta-i tot. O gripă uşoară. Dar mă simt mai bine.

— Mai scrii la jurnalul tău? a întrebat ea.

A fost luat prin surprindere. Cu câțiva ani în urmă îi spusese că ține un jurnal. Nu însemnări zilnice, spusese el, ci jurnal – ca şi cum asta explica ceva. Dar nu i-l arătase niciodată şi nu mai scrisese în el de peste un an. Uitase de jurnal.

— Fiindcă, a zis ea, ar trebui să scrii ceva în jurnal în cursul acestei perioade. Cum te simți şi ce gândeşti. Ştii cum – unde îți este capul în cursul acestei perioade de boală. Să nu uiți: boala e un mesaj despre sănătatea şi fericirea ta. Îți spune tot felul de lucruri. Notează-le. Ştii ce vreau să zic? Când o să fii sănătos, poți privi în urmă ca să vezi semnificația mesajului. Îl poți citi mai târziu, după ce faptul s-a consumat. Colette a făcut aşa, a zis Eileen. Atunci când a avut febră.

— Cine? a zis Carlyle. Ce ai spus?

— Colette, a răspuns Eileen. Scriitoarea franceză. Ştii despre cine vorbesc. Noi am avut o carte de-a ei prin acasă. *Gigi* sau cam aşa ceva. N-am citit cartea *aceea,* dar de când sunt plecată, îi citesc opera. Richard mi-a trezit interesul pentru ea. Colette a scris o cărticică despre cum a fost, ce a gândit şi ce simțit când a avut febră Uneori temperatura ei ajungea la patruzeci de grade. Alteori era mai mică. Poate că a fost şi mai mare de patruzeci. Dar patruzeci a fost cea mai mare temperatură pe care a înregistrat-o şi a consemnat-o când a avut febră. Oricum, a scris despre ea. Asta zic. Încearcă să scrii despre ce înseamnă febra. S-ar putea să iasă ceva de-aici, a mai zis Eileen şi a râs brusc şi inexplicabil – sau aşa i s-a părut lui Carlyle. Cel puțin mai târziu o să ai relatarea, oră după oră, a bolii tale. Ca să o

priveşti retrospectiv. Măcar o să-ţi rămână ce ai notat. Acum, în momentul ăsta, simţi doar o neplăcere. Trebuie să o transpui în ceva utilizabil.

Carlyle şi-a apăsat degetele pe tâmple. Dar ea era încă pe fir. Îl aştepta să spună ceva. Ce putea să spună? Pentru el era limpede că e nebună.

— Iisuse! a zis el. Iisuse, Eileen! Nu ştiu ce să spun. Zău că nu ştiu. Acum trebuie să plec Mulţumesc pentru telefon.

— E-n regulă, a zis ea. Trebuie să fim capabili să comunicăm. Sărută copiii din partea mea. Să le spui că îi iubesc Şi Richard îţi trimite salutările lui Deşi zace în pat.

— La revedere, a zis Carlyle şi a pus telefonul în furcă.

Apoi şi-a acoperit faţa cu mâinile Şi-a amintit, nu se ştie de ce, că o văzuse pe fata cea grasă făcând gestul ăsta în timp ce se ducea spre maşină. Şi-a lăsat mâinile în jos şi s-a uitat la doamna Webster, care îl urmărea atentă.

— Sper că nu-s veşti rele, a zis ea.

Bătrâna îşi trăsese un scaun lângă locul unde stătea el, pe sofa.

Carlyle a clătinat din cap.

— E bine, a zis doamna Webster. Asta-i bine. Acum, domnule Carlyle, poate că nu e cel mai potrivit moment din lume să discutăm despre asta.

Şi-a aruncat privirile spre sufragerie. Copiii stăteau la masă, cu capetele aplecate deasupra lutului.

— Dar fiindcă trebuia să discutăm curând şi fiindcă vă priveşte pe dumneavoastră şi pe copii, iar dumneavoastră sunteţi acum mai refăcut, trebuie sa vă spun ceva. Jim şi cu mine ne descurcăm. Treaba e că avem nevoie de ceva mai mult decât avem în prezent. Înţelegeţi ce spun? Mie îmi vine greu, a zis ea şi a clătinat din cap.

Carlyle a dat din cap că da, înţelege. Ştia că o să-i spună că e nevoită să plece. Şi-a şters faţa cu mâneca.

— Fiul lui Jim dintr-o căsătorie anterioară, Bob – care are patruzeci de ani –, ne-a telefonat ieri şi ne-a invitat să ne ducem în Oregon şi să-l ajutăm la crescătoria lui de nurci. Jim o să facă tot ce fac ei acolo cu nurcile şi eu o să gătesc, o să cumpăr ce trebuie prin casă, o să fac curăţenie şi orice mai e necesar. E o şansă pentru amândoi. Avem masă şi casă... şi mai e ceva. Jim şi cu mine nu va trebui să ne facem griji în legătură cu ceea ce o să ni se întâmple. Înţelegeţi ce vreau să zic. Acum, în momentul de faţă, Jim e sănătos tun. Săptămâna trecută a împlinit şaizeci şi doi de ani. El n-a suferit de nimic de o vreme. Azi-dimineaţă intrase să vă spună asta el însuşi, fiindcă, ştiţi, va trebui să vă anunţ din timp. Ne-am gândit – *eu* m-am gândit – că îmi va veni mai uşor dacă Jim e aici când vă spun.

Bătrâna aştepta să spună şi Carlyle ceva. Cum el n-a făcut-o, ea a continuat:

— Eu voi termina săptămâna şi aş putea să mai stau vreo două-trei zile din săptămâna viitoare dacă va fi nevoie. Dar apoi... asta e, noi trebuie să plecăm şi dumneavoastră va trebui să ne uraţi mult noroc. Adică vă puteţi imagina tot drumul ăla până departe, în Oregon, în bătrâna noastră rablă hodorogită? Şi-o să duc dorul copilaşilor. Sunt atât de scumpi!

După o vreme, cum el nu se îndemnase încă să-i răspundă, bătrâna s-a ridicat de pe scaun şi s-a dus de s-a aşezat pe perna de lângă el. I-a atins mâneca halatului.

— Domnule Carlyle?

— Înţeleg, a spus el. Vreau să ştiţi că venirea dumneavoastră aici a însemnat foarte mult pentru mine şi pentru copii.

Îl durea capul atât de tare, încât a trebuit să-şi mijească ochii.

— Ah, durerea asta de cap! a zis el Durerea asta de cap o să mă omoare!

Doamna Webster a întins mâna şi şi-a lipit dosul palmei de fruntea lui.

— Încă mai aveţi febră, i-a spus ea. O să vă mai aduc o aspirină. Asta o să ia durerea. Încă mă mai ocup de cazul dumneavoastră, a adăugat bătrâna Sunt în continuare doctorul.

— Soţia mea crede că ar trebui să scriu cum simt, cum percep asta, a zis Carlyle. Ea crede că ar fi o idee bună să descriu cum e febra, astfel încât s-o pot reconstitui mai târziu şi să înţeleg mesajul.

A râs. I s-au ivit câteva lacrimi în ochi. Le-a şters cu podul palmei.

— Cred că o să vă aduc aspirina şi sucul şi apoi o să trec dincolo, la copii, a zis doamna Webster. Am impresia că şi-au cam pierdut interesul pentru lut.

Carlyle se temea că ea se va duce în camera cealaltă şi-l va lăsa singur. Voia să discute cu ea. Şi-a dres glasul.

— Doamnă Webster, e un lucru pe care aş vrea să-l ştiţi. Multă vreme soţia mea şi cu mine ne-am iubit mai mult ca orice sau oricine pe lume. Asta îi include şi pe copiii ăştia. Noi credeam, da, că *ştim* că vom îmbătrâni împreună. Şi ştiam că vom face toate lucrurile de pe lume pe care voiam să le facem şi că le vom face împreună.

A clătinat din cap. Ăsta i se părea acum lucrul cel mai trist – că, indiferent ce vor face de acum înainte, nu vor mai face nimic împreună.

— E în regulă, a zis doamna Webster.

L-a atins uşor pe mână. El s-a aplecat în faţă şi a început să vorbească din nou. După o vreme copiii au venit în camera de zi. Doamna Webster le-a atras atenţia şi a dus un deget la buze. Carlyle i-a privit şi a continuat să vorbească. N-au decât să audă, s-a gândit el. Îi priveşte şi pe ei. Copiii păreau să înţeleagă că trebuie să stea liniştiţi, ba chiar să lase impresia că îi interesează oarecum, aşa că s-au aşezat

jos, la picioarele doamnei Webster. Apoi s-au întors pe burtă pe covor şi au început să chicotească. Dar doamna Webster s-a uitat severă în direcția lor şi s-au potolit.

Carlyle a continuat să vorbească. La început durerea de cap nu trecuse încă şi se simțea jenat că e în pijama, pe sofa, cu femeia asta bătrână lângă el, o femeie care îl aştepta răbdătoare să continue povestea, Apoi durerea de cap s-a dus Şi în scurt timp nu s-a mai simțit jenat şi a uitat cum ar trebui să se simtă îşi începuse povestirea cam de la mijloc, după ce se născuseră copiii. Apoi însă a mers în trecut, în vremea când Eileen avea optsprezece ani şi el nouăsprezece, un băiat şi o fată îndrăgostiți, mistuindu-se de dragoste.

S-a oprit să se şteargă pe frunte. Şi-a umezit buzele.

— Continuați, a zis doamna Webster. Ştiu despre ce vorbiți. Nu vă opriți, domnule Carlyle. Uneori e bine să vorbeşti despre ce a fost. Uneori trebuie să vorbeşti despre ce a fost. În plus, şi eu vreau să aflu ce a fost. Şi o să vă simțiți mai bine după aceea. Ceva foarte asemănător mi s-a întâmplat odinioară şi mie, ceva asemănător cu ce descrieți dumneavoastră. Iubire. Despre asta e vorba.

Copii au adormit pe covor. Keith ținea degetul mare în gură. Carlyle încă vorbea când domnul Webster a venit la uşă, a ciocănit şi apoi a intrat s-o ia pe doamna Webster.

— Jim, stai jos, a zis doamna Webster. Nu-i nicio grabă. Spuneți mai departe, domnule Carlyle!

Carlyle l-a salutat pe bătrân, dând din cap, şi bătrânul i-a răspuns la fel, dând din cap, apoi a luat un scaun din sufragerie şi l-a adus în camera de zi. A pus scaunul lângă sofa şi s-a aşezat cu un oftat. Şi-a scos şapca şi s-a pus picior peste picior cu un aer obosit. Când Carlyle a început să vorbească din nou, bătrânul şi-a lăsat amândouă picioarele pe podea. Copiii s-au trezit. S-au aşezat în capul oaselor pe covor şi şi-au tot răsucit capetele înainte şi

înapoi. Dar în momentul acela Carlyle spusese tot ce ştia, aşa că s-a oprit.

— Bine, o să vă fie bine, a zis doamna Webster când a înţeles că terminase. Aveţi stofă bună. La fel şi ea. La fel şi doamna Carlyle. Să nu uitaţi asta, O să vă reveniţi amândoi când toată povestea de-acum se va încheia.

S-a ridicat. Şi-a scos şorţul pe care-l purta. S-a ridicat şi domnul Webster şi şi-a pus din nou şapca.

La uşă Carlyle a dat mâna cu amândoi Webs terii.

— La revedere, a zis Jim Webster şi şi-a atins cu degetul cozorocul şepcii.

— Vă doresc mult noroc, a zis Carlyle.

Doamna Webster a zis atunci că o să vină a doua zi dimineaţa, proaspătă şi devreme, ca-ntotdeauna.

Ca şi cum se rezolvase ceva important, Carlyle a zis:

— E perfect.

Cei doi bătrâni au mers cu grijă pe alee şi s-au suit în camioneta lor. Jim Webster s-a aplecat sub bordul maşinii. Doamna Webster s-a uitat la Carlyle şi i-a făcut semn cu mâna. Atunci, în timp ce el stătea la fereastră, a fost momentul când a simţit că se încheiase ceva. Avea legătură cu Eileen şi cu viaţa lui de dinainte. I-o fi făcut el vreodată semn cu mâna? Probabil că i-a făcut. Fireşte, ştia că i-a făcut, totuşi acum nu-şi amintea. Dar a înţeles că s-a terminat şi a simţit că e în stare să o lase să plece. Era sigur că viaţa lor împreună se petrecuse exact aşa cum spusese el că se petrecuse. Dar era ceva care trecuse. Şi acum acea trecere – deşi i se păruse imposibilă şi luptase împotriva ei – va deveni totodată o parte din el, la fel de simplu ca şi alte lucruri pe care le depăşise.

În timp ce camioneta cu platformă se zguduia în faţă, Carlyle a mai ridicat o dată braţul. A văzut cum, în timp ce se îndepărtau, cei doi bătrâni se întorc o clipă spre el. Apoi şi-a coborât braţul şi s-a întors la copiii lui.

CĂPĂSTRUL

Breakul ăla vechi, cu număr de Minnesota, a tras în spațiul de parcare din fața ferestrei. Un bărbat şi o femeie pe bancheta din față, doi băieți în spate. E iulie şi-s vreo patruzeci de grade. Oamenii ăştia par bătuți de soartă. În interior e atârnată îmbrăcăminte. Geamantane, cutii şi altele sunt îngrămădite în spate. Din ceea ce Harley şi eu am pus cap la cap mai târziu, era tot ce le mai rămăsese după ce banca din Minnesota le luase casa, pick-up-ul, tractorul, uneltele agricole şi nişte vaci.

Oamenii dinăuntru stau un minut, ca şi cum ar vrea să-şi vină în fire. Aparatul de aer condiționat din apartamentul nostru merge la puterea maximă. Harley e pe undeva prin spatele casei şi tunde iarba. Pe bancheta din față are loc o oarecare discuție, apoi ea şi el coboară şi se îndreaptă spre intrarea principală. Îmi pipăi uşor părul, ca să mă asigur că stă cum trebuie, şi aştept până ce ei apasă pe butonul soneriei pentru a doua oară. Apoi mă duc să le deschid.

— Căutați un apartament? zic eu. Veniți aici, înăuntru, la răcoare.

Îi conduc în camera de zi. Aici e locul unde fac afaceri. E locul unde primesc chiriile, scriu chitanțele şi discut cu părțile interesate De asemenea, coafez. Eu îmi spun *coafează de dame.* Aşa e trecut şi pe cărțile mele de vizită. Nu-mi place cuvântul „cosmetician”. E demodat. Am scaunul într-un colț al camerei de zi şi un uscător pe care-l pot trage în spatele scaunului. Mai am şi o chiuvetă pe care Harley a instalat-o cu câțiva ani în urmă. Lângă scaun am o masă cu câteva reviste. Revistele sunt vechi. Unele nu mai au coperte. Dar oamenii se uită la orice în timp ce se află sub uscător.

Bărbatul îşi spune numele.

— Mă numesc Holits.

Îmi spune că ea e nevasta lui. Dar ea nu mă priveşte. În schimb, îşi priveşte unghiile. Nici ea, nici Holits n-au de gând să stea jos. El spune că îi interesează una dintre camerele mobilate.

— Câte persoane?

Spun ceea ce spun întotdeauna. Ştiu câți sunt. I-am văzut pe cei doi băieți pe bancheta din spate Doi şi cu doi fac patru.

— Eu, ea şi băieții. Băieții au treisprezece şi paisprezece ani şi vor sta în aceeaşi cameră, ca-ntotdeauna.

Ea stă cu brațele încrucişate şi îşi ține mânecile bluzei. Observă atentă scaunul şi chiuveta, ca şi cum n-a mai văzut niciodată ceva asemănător. Poate chiar n a văzut.

— Coafez, zic eu.

Ea dă din cap. Apoi examinează în fugă Maranta, planta mea tropicală. Are exact cinci frunze.

— Trebuie s-o ud, zic eu.

Mă duc la ea şi-i ating o frunză.

— Toate lucrurile de aici au nevoie de apă. Nu-i destulă apă în aer. Dacă avem noroc, plouă de trei ori pe an Dar o să vă obişnuiți. Noi am fost nevoiți să ne obişnuim. Însă aici toate camerele au aer condiționat.

— Cât costă locuința? vrea Holits să ştie.

Îi spun şi el se întoarce spre ea, să vadă ce crede Dar putea la fel de bine să se fi uitat la perete. Femeia nu i-a răspuns la privire.

— Cred c-o să te rugăm să ne conduci, zice el.

Deci mă duc să iau cheia de la apartamentul 17 şi ieşim afară.

Pe Harley îl aud înainte de a-l vedea.

Apoi îşi face apariția dintre clădiri. Merge în spatele maşinii de tuns iarba, în bermude şi tricou şi cu pălăria de pai cumpărată de el în Nogales. Îşi petrece timpul tunzând

iarba şi făcând lucrările curente de întreţinere Suntem angajaţii corporaţiei Fulton Terrace, Inc. Ei sunt proprietarii locului. Pentru deranjamentele importante, cum ar fi defecţiunile la aerul condiţionat sau ceva grav în zona instalaţiilor sanitare, avem o listă cu numere de telefon.

Fac semn cu mâna. Trebuie. Harley îşi ia o mână de pe mânerul maşinii de tuns iarba şi face şi el semn. Apoi îşi trage pălăria pe frunte şi îşi concentrează iarăşi atenţia pe ceea ce face Ajunge la capătul rândului tuns, se întoarce şi o porneşte din nou spre stradă.

— Ăsta-i Harley.

Sunt nevoită să strig ca să mă audă Intrăm prin partea laterală a clădirii şi urcăm câteva trepte.

— Cu ce vă ocupaţi, domnule Holits? întreb eu.

— E fermier, zice ea.

— Nu mai sunt.

— Aici nu prea e pământ de cultivat, spun eu fără să mă gândesc.

— Noi am avut o fermă în Minnesota. Cultivam grâu. Creşteam câteva vite. Şi Holits se pricepe la cai. Ştie totul despre cai.

— E-n regulă, Betty.

Am acum un fragment din tablou. Holits e şomer. Nu-i treaba mea şi îmi pare rău dacă asta-i situaţia – şi este, după cum se vede –, dar când ne oprim în faţa apartamentului, trebuie să le spun ceva.

— Dacă vă hotărâţi, plătiţi chiria pentru prima şi ultima lună şi depuneţi o bancnotă de cincizeci de dolari drept garanţie.

Mă uit în jos, la bazinul de înot, când rostesc cuvintele astea. Câţiva oameni stau în şezlonguri şi o persoană e în apă.

Holits îşi şterge faţa cu dosul palmei. Maşina de tuns a lui Harley se îndepărtează păcănind. În depărtare automobilele

trec în goană pe Caile Verde. Cei doi băieți au coborât din maşina break. Unul dintre ei stă în poziție militară de drepți, cu picioarele alăturate şi brațele lipite de coapse. Dar în timp ce îi privesc, văd cum începe să bată din brațe în sus şi-n jos şi să sară, ca şi cum ar avea de gând să decoleze şi să zboare. Celălalt stă lângă break, pe partea şoferului, şi face genuflexiuni.

Mă întorc spre Holits.

— Să aruncăm o privire, zice el.

Răsucesc cheia şi uşa se deschide. E un mic apartament mobilat, cu două dormitoare. Toată lumea a văzut zeci de apartamente de acest fel. Holits se opreşte în baie destul de mult ca să poată trage apa. Aşteaptă atent până se umple bazinul Mai târziu zice:

— Asta ar putea fi camera noastră.

Vorbeşte despre dormitorul care dă spre bazinul de înot în bucătărie femeia prinde cu mâna marginea suportului pentru vase şi se uită pe fereastră.

— E bazinul de înot, zic eu.

Ea dă din cap.

— Am stat în câteva moteluri care aveau bazine de înot. Dar într-un bazin puneau prea mult clor în apă.

O aştept să continue. Dar asta-i tot ce spune. Nici eu nu mă pot gândi la ceva anume.

— N-are rost să pierdem timpul. Cred că o să-l închiriem.

Holits se uită la ea în timp ce rosteşte cuvintele De data asta ea îi întâmpină privirile. Îl aprobă, dând din cap. El dă aerul afară printre dinți. Apoi ea mai face un lucru. Începe să pocnească din degete. Cu o mână ține încă marginea suportului de vase, însă începe să pocnească din degetele celeilalte mâini. Poc, poc, poc, ca şi cum şi-ar chema câinele sau ar încerca să atragă atenția cuiva. Apoi se opreşte şi îşi trece unghiile peste tejgheaua bufetului.

Nu ştiu cum s-o iau. Nici Holits nu ştie. Îşi mişcă picioarele.

— Ne întoarcem la birou să facem actele, zic eu. Mă bucur.

Şi chiar mă bucuram. În aceasta perioadă a anului aveam o mulțime de apartamente goale Şi oamenii ăştia păreau să fie de încredere. Cu norocul la pământ, asta-i tot. Nu-i nimic dezonorant în asta.

Holits plăteşte cu bani gheață – prima lună, ultima şi garanția de cincizeci de dolari ca depozit. Numără bancnotele de cincizeci de dolari în timp ce eu îl privesc. Grant-uri americane, aşa le zice Harley, deşi n-a văzut el prea multe. Scriu chitanța şi le dau două chei.

— Gata, sunteți instalați.

El se uită la chei. O cheie i-o dă ei.

— Deci suntem în Arizona. Te-ai gândit vreodată că o să vezi Arizona?

Ea scutură din cap. Atinge una din frunzele plantei de Maranta.

— Trebuie udată, zic eu.

Femeia dă drumul frunzei şi se întoarce spre fereastră. Mă duc lângă ea. Harley continuă să tundă iarba. Dar acum e pe-aproape, în față A fost discuția aia despre cultivarea pământului, aşa că mă gândesc un minut la Harley, imaginându-mi-l în spatele plugului şi nu în spatele maşinii Black and Decker de tuns iarba.

Îi văd cum îşi descarcă valizele, cutiile şi hainele. Holits duce înăuntru un obiect de care atârnă nişte curele. După aproape un minut îmi dau seama că e un căpăstru. Nu ştiu ce să mai fac acum. Nu prea am chef de nimic. Deci scot Grant-urile din casa de bani. De-abia le pusesem acolo, dar le scot din nou. Proveneau din Minnesota. Cine ştie pe unde vor fi ele săptămâna viitoare pe vremea asta? Ar putea ajunge în Las Vegas. Tot ce ştiu despre Las Vegas e de la

televizor – cam cât să pui într-un degetar. Îmi pot imagina cum unul dintre Grant-uri nimereşte până hăt, la Waikiki Beach, sau în vreun alt loc. Miami sau New York City. New Orleans. Mă gândesc cum unul dintre Grant-urile astea trece în alte mâini de Mardi Grass. Ar putea să ajungă în orice loc şi din cauza lor s-ar putea întâmpla orice. Îmi scriu numele cu cerneală pe fruntea bătrână şi latră a lui Grant: MARGE. Îl scriu cu litere de tipar. Îl imprim pe fiecare bancnotă. Chiar deasupra sprâncenelor lui stufoase. Oamenii or să se oprească în mijlocul număratului şi or să se întrebe cine-o fi Marge asta? Iată ce-or să se-ntrebe: „Cine-o fi Marge asta?”.

Harley vine de afară şi îşi spală mâinile în chiuveta mea. Ştie bine că nu-mi place să facă asta. Dar nu se sinchiseşte şi o face oricum.

— Oamenii ăia din Minnesota, zice el. Suedezii. Sunt la aşa mare distanță de casă!

Îşi şterge mâinile cu un prosop de hârtie. Vrea să-i spun tot ce ştiu. Da’ eu nu ştiu nimic. Nu aduc a suedezi şi nu vorbesc ca suedezii.

— Nu-s suedezi, îi spun eu.

Dar el se poartă de parcă nu m-ar auzi.

— Şi cu ce se ocupă el?

— E fermier.

— Ce ştii tu despre asta?

Harley îşi scoate pălăria şi o pune pe scaunul meu. Îşi trece o mână prin păr. Apoi îşi priveşte pălăria şi şi-o pune din nou. Parcă ar fi lipit de ea.

— Nu prea ai ce face pe-acilea cu plugăritul. I-ai spus?

Îşi ia o cutie de suc din frigider şi se duce să se aşeze pe scaunul lui pliant. Ia telecomanda, apasă un buton şi televizorul începe să sfârâie. Apasă mai multe butoane până ce găseşte ce căuta. Un film cu un spital.

— Altceva mai ştie suedezul? În afară de plugărit?

Nu ştiu, deci tac. Dar Harley a fost deja prins de programul lui favorit. Probabil a uitat că mi-a pus o întrebare. Porneşte o sirenă. Aud un scârţâit de cauciucuri. Pe ecran o ambulanţă opreşte în faţa intrării de la Urgenţe, iar luminile ei roşii fulgeră. Un bărbat sare din cabină şi dă fuga să deschidă uşile din spate.

În după-amiaza următoare băieţii împrumută furtunul şi spală breakul. Îl curăţă şi pe exterior, şi în interior. Ceva mai târziu o văd pe femeie la volan. Pleacă. Poartă pantofi cu toc înalt şi o rochie frumoasă. Caută o slujbă, aş zice. După un timp văd că băieţii îşi fac de lucru pe lângă bazin, în costume de baie. Unul dintre ei sare de pe trambulină şi înoată pe sub apă până la capătul bazinului. Iese la suprafaţă, scuipând apă şi scuturând din cap. Băiatul celălalt, cel care făcea genuflexiuni cu o zi înainte, stă pe burtă, întins pe un prosop, pe latura îndepărtată a bazinului. Dar băiatul ăsta, dom'le, înoată fără oprire înainte şi înapoi de la un capăt al bazinului la celălalt, atingând peretele şi întorcându-se cu o uşoară împingere de picior.

Mai sunt alte două persoane acolo, afară. Stau în şezlonguri, câte una de fiecare parte a bazinului. Una dintre ele e Irving Cobb, bucătar la Denny's. El îşi spune Spuds. Oamenii au apucat să-i spună aşa, Spuds, în loc de Irv sau de altă poreclă. Spuds are cincizeci şi cinci de ani şi chelie. Arată deja ca o păstramă de vită uscată, dar vrea şi mai mult soare. Chiar acum nevasta lui cea nouă, Linda Cobb, e la lucru la K Mart. Spuds lucrează noaptea. Dar el şi Linda Cobb au aranjat în aşa fel încât îşi iau liber sâmbăta şi duminica. Pe şezlongul celălalt e Connie Nova. Ea stă în capul oaselor şi îşi freacă picioarele cu loţiune. E aproape goală – o acoperă vag costumul ăla mic de baie din două piese. Connie Nova e chelneriţă pentru petreceri. A venit aici în urmă cu şase luni cu aşa-zisul ei logodnic, un avocat

alcoolic. Dar s-a descotorosit de el. Acum trăieşte cu un student pletos de la colegiu, care se numeşte Rick. Întâmplător, ştiu că în momentul de faţă e plecat. Îşi vizitează neamurile. Spuds şi Connie poartă ochelari cu lentile fumurii. Radioul portabil al lui Connie e deschis.

Când a venit aici, cu un an sau doi în urmă, Spuds era văduv de puţin timp. Dar după câteva luni de burlăcie s-a însurat cu Linda. Ea e o femeie cu păr roşcat, trecută de treizeci de ani. Nu ştiu cum s-au cunoscut. Dar într-o noapte, cu vreo două luni în urmă, Spuds şi noua doamnă Cobb ne-au invitat pe Harley şi pe mine la o cină lejeră pregătită de Spuds. După cină am stat în sufrageria lor şi am băut băuturi dulci din pahare mari. Spuds ne-a întrebat dacă vrem să vedem nişte filme de familie. Noi am zis că da, vrem. Spuds a instalat ecranul şi aparatul lui de proiecţie. Linda Cobb ne-a mai pus din băutura aia dulce. Ce-i rău în asta? M-am întrebat eu. Spuds a început să ruleze nişte înregistrări video din timpul unei călătorii făcute în ALaska împreună cu nevasta lui moartă. Începeau cu momentul când ea se urca în avion, în Seattle.

Spuds vorbea în timp ce manevra aparatul de proiecţie. Răposata trecuse de cincizeci de ani şi era frumoasă, deşi poate cam prea masivă. Avea păr frumos.

— Asta-i prima nevastă a lui Spuds, a zis Linda Cobb. E prima doamnă Cobb.

— Asta-i Evelyn, a zis Spuds.

Prima nevastă a zăbovit pe ecran mult timp Era nostim s-o vezi şi să-i auzi pe ei cum vorbesc despre ea. Harley m-a privit cu subînţeles, ca să pricep că şi el se gândea la ceva. Linda Cobb ne-a întrebat dacă mai vrem un pahar sau o pricomigdală. Nu, nu mai voiam. Spuds spunea iarăşi ceva despre prima doamnă Cobb. Ea era încă la intrarea în avion, zâmbind şi mişcându-şi gura, chiar dacă nu se auzea decât sfârâitul filmului în aparatul de proiecţie. Oamenii erau

nevoiți să o ocolească pentru a intra în avion. Ea continua să-şi agite mâna în fața camerei de filmat şi să facă semne către noi, cei din camera de zi a lui Spuds. A tot făcut semne cu mâna.

— E tot Evelyn, zicea noua doamnă Cobb de fiecare dată când doamna Cobb apărea pe ecran.

Spuds ar fi prezentat filme toată noaptea, dar noi am zis că trebuie să plecăm. Harley a născocit o scuză.

Nu-mi amintesc ce-a spus.

Connie Nova stă întinsă pe spate în şezlong, iar ochelarii negri îi acoperă jumătate din față. Picioarele şi burta, unse cu ulei, îi strălucesc într-o seară, la puțin timp după ce venise aici, a dat o petrecere. Asta a fost înainte ca ea să-i dea papucii avocatului şi să se încurce cu pletosul. A spus că e o petrecere de casă nouă. Harley şi cu mine am fost invitați împreună cu un grup de alți oameni. Ne-am dus, dar nu ne-a interesat compania. Am găsit un loc lângă uşă şi acolo am stat până când am plecat. Şi nici n-a durat prea mult. Prietenul lui Connie dădea un premiu prin tragere la sorți. Îşi oferea serviciile juridice fără plată pentru un divorț. Divorțul oricui. Oricine dorea să participe putea să extragă o carte de joc dintr-un bol pe care el îl trecea prin fața invitaților. Când bolul a ajuns în dreptul nostru, toată lumea a început să râdă. Harley şi cu mine am schimbat priviri. Eu n-am tras nicio carte Nici Harley. Dar l-am văzut cum se uita la grămada de cărți de joc din bol. Apoi a scuturat din cap şi a dat bolul persoanei de lângă el. Au tras cărți chiar şi Spuds şi proaspăta doamnă Cobb. Pe dosul cărții câştigătoare era scris ceva. „Dă dreptul celui ce o deține la un divorț gratuit şi fără recurs”, cu semnătura avocatului şi data. Avocatul era beat, dar, zic eu, nu trebuie să te porți aşa în viață. În afară de noi, toți ceilalți băgaseră mâna în bol, ca şi cum era o treabă foarte nostimă. Femeia care a tras cartea câştigătoare a aplaudat. „Fir-ar să fie, e

pentru prima oară când câştig şi eu ceva!” Am aflat că avea soțul în armată. N-avem de unde să ştim dacă îl mai are sau a divorțat, deoarece Connie Nova s-a înhăitat cu o serie de alți prieteni după ce că şi avocatul au apucat pe căi diferite.

Am plecat de la petrecere imediat după extragere. Ne-a impresionat atât de tare, încât n-am putut spune mare lucru, atâta doar că unul dintre noi a zis „Nu pot să cred c-am văzut ceea ce cred c-am văzut”.

Poate am spus-o chiar eu.

Peste o săptămână Harley întreabă dacă suedezul – adică Holits – şi-a găsit de lucru. Tocmai terminaserăm prânzul şi Harley se aşezase pe scaunul lui, ținând doza de suc. Dar nu dăduse drumul televizorului. Îi răspund că nu ştiu. Şi într-adevăr nu ştiu. Aştept să văd ce mai are de zis. Da’ ei nu mai spune nimic. Clatină din cap. Pare să se gândească la ceva. Apoi apasă pe un buton şi televizorul prinde viață.

Ea îşi găseşte un serviciu. Începe să lucreze ca ospătăriță într-un restaurant italian, la câteva străzi distanță. Lucrează în ture fragmentate; serveşte la prânz, vine acasă, apoi se duce înapoi la lucru ca să prindă servirea cinei. Face un du-te-vino înnebunitor. Băieții înoată toată ziua, în vreme ce Holits rămâne în apartament. Habar n-am ce face el acolo, înăuntru. O dată am coafat-o şi ea mi-a spus câte ceva. Mi-a spus că făcea pe chelnerița când de-abia terminase liceul şi atunci l-a cunoscut pe Holits. I-a servit nişte clătite într-un local, acolo, în Minnesota.

În dimineața aia a coborât şi m-a întrebat dacă pot să-i fac o favoare. Voia să-i aranjez părul după tura de prânz şi să termin totul până se duce la tura de la cină. Puteam să fac asta? I-am spus că trebuie să-mi verific programările. Am rugat-o să intre. Afară erau vreo patruzeci de grade, cred.

— Ştiu că e cam din scurt, a zis ea. Dar noaptea trecută când m-am întors de la lucru, m-am uitat în oglindă şi am văzut cum îmi arată rădăcinile. Şi mi-am spus „Trebuie să le tratez”. Nu ştiu la cine altcineva aş putea apela.

Găsesc vineri, 14 august. Pagină goală.

— Pot să încep la două şi jumătate sau la trei.

— Trei ar fi mai bine, zice ea. Acum trebuie s-o iau la goană, să nu întârzii. Lucrez pentru un nemernic îngrozitor. Pe curând.

La două treizeci îi spun lui Harley că am o clientă, aşa că trebuie să-şi ducă jocul de baseball în dormitor. El pufneşte, dar încolăceşte cablul şi împinge jocul de baseball pe rotile până în spate, închide uşa. Mă asigur că am pregătit tot ce îmi trebuie. Aranjez revistele la îndemână. Apoi mă aşez lângă uscător şi îmi pilesc unghiile. Sunt în uniforma roz pe care o port când coafez. Continui să-mi pilesc unghiile şi să mă uit din când în când pe fereastră.

Ea trece prin dreptul ferestrei şi apoi apasă pe sonerie.

— Intră! strig eu. E deschis.

E îmbrăcată în uniforma alb cu negru de la serviciu. Văd, aşadar, că amândouă purtăm uniforme.

— Aşază-te, draga mea. Începem imediat.

Ea se uită la pila de unghii.

— Fac şi manichiură, zic eu.

Se instalează pe scaun şi respiră adânc.

Eu zic:

— Lasă capul pe spate. Aşa e bine. Acum închide ochii, de ce nu? Relaxează-te. Mai întâi te spăl cu şampon şi vopsesc rădăcinile astea de-aici. Apoi continuăm de acolo. Cât timp ai la dispoziție?

— Trebuie să mă întorc la cinci şi jumătate.

— Te aranjez până atunci.

— Pot să mănânc la serviciu. Dar nu ştiu ce vor face Holits şi băieții la masa de seară.

— Se descurcă ei de minune şi fără tine.

Dau drumul la apa caldă şi atunci bag de seamă că Harley a lăsat în chiuvetă ceva murdărie şi iarbă. Şterg mizeria şi o iau de la capăt.

Zic:

— Dacă vor, se pot duce la localul ăla cu hamburgeri de pe strada noastră. N-o să li se aplece.

— Nu fac ei asta. Oricum, nu vreau să fie nevoiți să se ducă acolo.

Nu-i treaba mea, aşa că nu mai insist. Fac o spumă frumoasă şi mă apuc de treabă. După ce i-am spălat părul cu şampon, i l-am clătit, l-am aranjat şi am pus-o sub cască. Ochii s-au închis. Poate a adormit. Aşa că îi iau o mână şi încep.

— Fără manichiură.

Deschide ochii şi îşi trage mâna.

— Nicio grijă, draga mea. Prima manichiură e întotdeauna gratis îmi dă mâna înapoi, ia o revistă şi şi-o aşază în poală.

— Sunt băieții lui, zice ea Din prima căsătorie. Era divorțat când l-am cunoscut. Dar îi iubesc de parcă ar fi ai mei N-aş putea să-i iubesc mai mult nici dacă aş încerca. Nici dacă aş fi mama lor adevărată.

Dau uscătorul cu o gradație în minus, astfel încât scoate un sunet potolit, jos. Continui cu unghiile Mâna ei începe să se relaxeze.

— Ea a şters-o. I-a părăsit pe Holits şi pe băieți în ziua de Anul Nou, în urmă cu zece ani. De atunci n-au mai auzit de ea.

Văd că vrea să-mi vorbească despre asta. Pentru mine nu-i nicio problemă. Când stau pe scaunul de sub uscător, tuturor le place să vorbească. Eu continui să folosesc pila.

— Holits a obținut divorțul. Apoi el şi cu mine am început să ieşim împreună. Apoi ne-am căsătorit. Multă vreme am dus o viață adevărată. Cu suişuri şi coborâşuri. Dar ne

străduiam să realizăm ceva. Aşa am crezut, clatină ea din cap. S-a întâmplat însă ceva. Adică s-a întâmplat ceva cu Holits. S-a întâmplat că au început să-l intereseze caii. A cumpărat calul ăsta de curse, un cal deosebit, l-a cumpărat, înţelegi?.. Şi tot plătea câte ceva pe el în fiecare lună. L-a dus pe hipodromuri. Continua să se scoale înainte de a se lumina de ziuă, ca întotdeauna, continua să facă treburile gospodăriei şi aşa mai departe. Am crezut că toate merg cum trebuie. Dar ce ştiu eu? Nu ştiu nimic Adevărul e că nu-s prea bună la servit la mese. Cred că macaronarii ăia or să mă dea afară cât ai clipi din ochi dacă le dau vreun motiv. Sau fără niciun motiv. Ce-o să se-ntâmple dacă sunt dată afară? Ce-o să se-ntâmple atunci?

Zic:

— Nu-ţi face griji, draga mea. N-or să te dea afară.

Puţin după aia ia o altă revistă. Dar n-o deschide. O ţine şi continuă să vorbească.

— Oricum, e calul ăsta al lui. Betty Rapida. Partea cu Betty e o glumă. Dar el spune că nu se poate să nu iasă câştigător dacă îi dă numele meu. Un mare câştigător. Bine, fie. Numai că pe unde a alergat, a pierdut. Toate cursele. Betty Cotă Mică – aşa ar fi trebuit să i se spună. La început m-am dus la câteva curse. Iar calul alerga întotdeauna cu cota nouăzeci şi nouă la unu. Ce şanse-s astea? Dar dacă Holits are vreo calitate, apoi aia e încăpăţânarea. Nu renunţă nici mort. El pariază şi tot pariază pe cal.

Douăzeci de dolari la câştig. Cincizeci la câştig. Plus toate celelalte lucruri necesare pentru întreţinerea unui cal – care costă! Ştiu că nu pare o sumă aşa de mare. Dar în timp se adună Şi când cota era atât cât era – nouăzeci şi nouă la unu uneori el cumpăra un bilet combinat. Mă întreba dacă-mi dau seama că vom face o grămadă de bani când calul o să câştige. Numai că n-a câştigat şi eu am renunţat să mă mai duc la curse.

Eu îmi continui treaba. Mă concentrez asupra unghiilor ei.

— Ai lunule frumoase, zic. Uită-te aici, la lunulele tale. Vezi semilunele astea mici? Înseamnă că ai sânge bun.

Îşi ridică mâna mai aproape şi se uită.

— Ce ştii tu despre asta?

Ridică din umeri, Mă lasă să-i iau iar mâna. Mai are de spus nişte lucruri.

— Odată, când eram în liceu, o consilieră m-a rugat să vin la cabinetul ei. Făcea asta cu toate fetele – câte una de fiecare dată. „Ce visuri ai?" m-a întrebat femeia. „Ce te vezi făcând peste zece ani? Peste douăzeci de ani?" Aveam şaisprezece sau şaptesprezece ani. Încă eram copil. N-am putut să mă gândesc la ceva să-i răspund. Stăteam acolo ca o bâtă. Consiliera asta avea cam vârsta pe care o am eu acum. Credeam că e *bătrână*. E bătrână, mi-am spus. Ştiam că viaţa *ei* e pe jumătate terminată. Şi aveam impresia că ştiu un lucru pe care ea nu-l ştie. Un lucru pe care ea nu-l va şti niciodată. Un secret. Se presupune că nimeni nu-l ştie şi nimeni nu discută despre el. Aşa că am rămas mută. Am scuturat din cap. Probabil că m-a declarat idioată. Dar n-am putut să zic nimic. Ştii ce vreau să spun? Credeam că ştiu lucruri pe care ea nici măcar nu şi le putea închipui. Acum, dacă mi-ar pune cineva din nou întrebarea aia, despre visurile mele şi tot restul, aş şti ce să spun.

— Ce-ai spune, draga mea?

Acum îi apuc cealaltă mână. Dar nu-i pilesc unghiile. O ţin doar aşa şi aştept să aflu.

Se împinge mai în faţă pe scaun. Încearcă să-şi retragă mâna.

— Ce ai spune?

Oftează şi se reazemă de spetează. Îmi permite să-i ţin mâna.

— Aş spune: „Visuri sunt alea din care te trezeşti".

Îşi netezeşte poala fustei.

— Dacă m-ar întreba cineva, asta i-aş spune. Dar n-o să mă întrebe nimeni.

Respiră iar adânc.

Deci mai durează mult? Zice ea.

— Nu prea mult, îi răspund.

— Nu ştii cum e.

— Ba da, ştiu, zic eu.

Trag scaunul chiar lângă picioarele ei. Încep să-i spun cum era înainte de a ne muta aici şi cum e şi acum. Dar chiar în clipa aia Harley se hotărăşte să iasă din dormitor. Se duce la chiuvetă şi îşi pune un pahar de apă. Îşi dă capul pe spate şi bea. Mărul lui Adam i se mişcă în sus şi-n jos în beregată.

Dau la o parte uscătorul şi-i ating părul pe ambele laturi ale capului. Ridic puțintel o buclă, îi spun:

— Arăți ca scoasă din cutie.

— Aş vrea eu.

Băieții continuă să înoate toată ziua până când începe şcoala. Betty îşi vede de serviciul ei. Dar, dintr-un motiv sau altul, nu mai vine să-i fac părul. Nu ştiu de ce. Poate consideră că n-am făcut o treabă bună. Uneori stau lungită şi trează, Harley doarme lângă mine ca o piatră de moară şi eu încerc să-mi închipui cum ar fi să fiu în locul ei. Mă întreb ce-aş face atunci.

Holits îşi trimite unul din fii cu china pe 1 septembrie şi apoi pe 1 octombrie. Plăteşte tot cu bani gheață. Iau banii de la băiat, număr bancnotele chiar acolo, în fața lui, apoi completez chitanța. Holits a găsit ceva de lucru. Oricum, aşa cred. Pleacă în fiecare zi cu maşina. Il văd dis-de-dimineață, când porneşte, şi după-masa târziu, când se întoarce. Betty trece prin fața ferestrei mele la zece treizeci şi se întoarce la trei. Dacă mă vede, îmi face un mic semn cu mâna. Dar nu zâmbeşte. Apoi o văd iarăşi la cinci, când se întoarce la

restaurant. Holits vine acasă mai târziu. Lucrurile merg aşa până la mijlocul lui octombrie.

Între timp soţii Holits au făcut cunoştinţă cu Connie Nova şi cu prietenul ei pletos, Rick. S-au cunoscut şi cu Spuds şi cu noua doamnă Cobb. Uneori, duminica după-masa, îi vedeam cum stau în jurul piscinei cu paharele în mână şi ascultau radioul portabil al lui Connie Nova. O dată Harley mi-a spus că i-a văzut pe toţi în spatele clădirii, în zona pentru grătar. Erau şi-atunci în costume de baie. Harley a spus că suedezul are un piept ca de taur. A mai spus că mâncau hotdogi şi beau whiskey. A spus şi că erau beţi.

Era sâmbătă şi trecuse de unşpe noaptea Harley adormise pe scaunul lui. Curând urma să mă ridic şi să opresc televizorul. Când făceam asta, ştiam că o să se trezească. „De ce naiba l-ai oprit? Urmăream emisiunea aia.” Iată ce-o să spună. Asta spunea el întotdeauna. În orice caz, televizorul mergea, iar eu aveam părul pe bigudiuri şi o revistă în poală. Din când în când îmi ridicam privirile. Dar nu m-am putut hotărî în privinţa emisiunii. Erau toţi acolo, în zona piscinei – Spuds cu Linda Cobb, Connie Nova cu pletosul, Holits cu Betty. Noi aveam o regulă ce interzice oricărei persoane să stea acolo, afară, după ora zece. Dar în noaptea asta ei nu se sinchiseau de reguli. Dacă s-ar scula, Harley ar ieşi şi le-ar spune ceva. Simţeam că e normal să se distreze, dar era timpul să înceteze. Mă ridicam întruna şi mă duceam la fereastră. În afară de Betty, toţi erau în costume de baie. Ea era încă în uniformă. Dar îşi scosese pantofii, avea un pahar în mână şi bea împreună cu ceilalţi. Am tot pregetat să închid televizorul. Apoi unul dintre ei a strigat ceva şi un altul a repetat şi a început să râdă. M-am uitat şi am văzut că Holits îşi bea paharul până la fund. A pus paharul jos, pe platformă. S-a îndreptat spre cabină. A tras o masă, a lipit-o de cabină şi s-a urcat pe ea. Apoi – aparent fără absolut niciun efort – s-a săltat pe acoperişul

cabinei. Aşa e, m-am gândit eu, tipul e puternic. Pletosul aplaudă, ca şi cum ar fi cu totul de partea lui. Şi ceilalţi îl îndeamnă, urlând. Ştiu că va trebui să mă duc afară la ei şi să pun capăt petrecerii.

Harley e prăbuşit pe scaunul lui Televizorul merge în continuare. Deschid binişor uşa, ies şi o împing să se închidă în spatele meu. Holits e sus, pe acoperişul cabinei. Ceilalţi îl încurajează, îi spun „Hai, poţi s-o faci!", „Atenţie, să nu plonjezi pe burtă!", „Hai, arată ce poţi!". Chestii d-astea.

Apoi aud vocea lui Betty: „Holits, gândeşte-te bine ce faci!" Dar Holits stă acolo, pe margine. Se uită în jos, la apă. Pare să calculeze elanul necesar ca să ajungă acolo. Se trage înapoi, spre latura îndepărtată. Scuipă în palme şi îşi freacă mâinile. Spuds îi strigă:

— Gata, gagiule! Acum o să reuşeşti!

Îl văd cum se izbeşte de platformă îl şi aud.

— Holits! strigă Betty.

Se duc cu toţii în grabă şi se apleacă deasupra lui. Când ajung acolo, el stă în fund. Rick îl ţine de umeri şi îi zbiară în faţă:

— Holits! Băi, omule!

Holits are rana asta adâncă pe frunte şi ochii sticloşi. Spuds şi Rick îl ajută să se aşeze pe un scaun. Cineva îi dă un prosop. Dar Holits ţine prosopul ca şi cum nu ştie ce să facă. Altcineva îi dă un pahar plin. Dar nici cu ăsta Holits nu pare să ştie ce să facă. Oameni îi spun întruna tot felul de lucruri. Holits ridică prosopul spre faţă. Apoi îl îndepărtează şi priveşte sângele. Doar atât, îl priveşte. Nu pare să înţeleagă nimic.

— Lăsaţi-mă să-l văd.

Ajung în sfârşit în faţa lui. E grav.

— Holits, te simţi bine?

Dar Holits se uită scurt la mine, apoi ochii lui o pornesc aiurea.

— Cred că ar fi mai bine să meargă la Urgențe.

Betty se uită la mine când spun asta şi începe să scuture din cap. Îl priveşte din nou pe Holits.

Îi dă alt prosop. Cred că e trează Dar ceilalți sunt beți. Beți e prea puțin zis.

Spuds repetă ce-am spus eu:

— Să-l ducem la Urgențe.

Rick zice:

— Merg şi eu.

— Mergem cu toții, zice Connie Nova.

— Cel mai bine ar îi să stăm laolaltă, zice Linda Cobb.

— Holits, îi spun eu din nou numele.

— Nu pot s-o fac, zise Holits.

— Ce-a zis? mă întreabă Connie Nova.

— A zis că nu poate s-o facă, îi spun eu.

— Ce să facă? Despre ce vorbeşte? Vrea să ştie Rick.

— Mai spui o dată? zice Spuds. N-am auzit.

— Spune că nu poate s-o facă. Nu cred că ştie ce zice. Mai bine l-ați duce la spital, zic eu.

Apoi îmi amintesc de Harley şi de reguli.

— N-ar fi trebuit să fiți aici, afară. Niciunul. Avem nişte reguli. Acu' dați-i drumul şi duceți-l la spital.

— Să-l ducem la spital, zice Spuds, ca şi cum tocmai i-ar fi venit ideea.

El pare mai matolit decât ceilalți. În primul rând nu poate sta drept. Se împleticeşte. Îşi saltă întruna picioarele şi le pune din nou pe platformă. Sub lămpile de deasupra bazinului părul de pe pieptul lui e alb ca zăpada.

— Aduc maşina.

Iată ce spune pletosul.

— Connie, dă-mi, te rog, cheile.

— Nu pot s-o fac, zice Holits.

Prosopul i-a coborât la bărbie. Dar tăietura e pe frunte.

— Dă-i halatul ăla de pluş. Nu poate merge la spital în halul în care e acum, spune Linda Cobb. Holits? Holits, noi suntem!

Ea aşteaptă, apoi ia paharul cu whiskey dintre degetele lui Holits şi bea din el.

La câteva ferestre se văd oameni care privesc zarva de lângă piscină. Se aprind lumini.

— Duceţi-vă la culcare! strigă cineva.

În cele din urmă pletosul aduce Datsunul lui Connie din spatele clădirii şi îl trage aproape de piscină. Farurile aprinse lucesc. Pletosul ambalează motorul.

— Pentru numele lui Dumnezeu, duceţi-vă la culcare! zbiară aceeaşi persoană.

La ferestre apar şi mai multe persoane. Mă aştept să-l văd pe Harley ieşind din clipă-n clipă, cu pălăria pe cap şi pufnind. Apoi mă gândesc: „Nu, o să doarmă până trece toată povestea. Să-l lăsăm pe Harley în plata Domnului”.

Spuds şi Connie Nova trec de-o parte şi de alta a lui Holits. Holits nu se poate ţine pe picioare. E buimac. În parte fiindcă e beat. Dar, fără îndoială, s-a rănit rău. Îl bagă în maşină şi se înghesuie şi ei înăuntru. Betty e ultima care intră. Trebuie să stea în poala cuiva. Apoi maşina demarează. Cel care zbierase, oricine o fi fost ăla, trânteşte fereastra şi o închide.

Toată săptămâna următoare Holits n-a ieşit din cameră. Şi cred că Betty a renunţat, probabil, la serviciu, fiindcă n-o mai văd prin faţa ferestrei. Când îi remarc pe băieţi trecând, ies imediat şi îi întreb direct:

— Cum se simte tatăl vostru?

— S-a rănit la cap, spune unul dintre ei.

Aştept, sperând că or să mai spună ceva. Dar nu spun. Ridică din umeri şi se duc la şcoală cu pungile cu prânzul şi

ghiozdanele după ei. Mai târziu mi-a părut rău că nu i-am întrebat de mama lor vitregă.

Când îl văd afară, bandajat şi stând în picioare pe balconul lui, Holits nici măcar nu-mi face semn cu capul. Se poartă de parcă aş fi o străină. E ca şi cum nu m-ar recunoaşte sau nu ar vrea să mă recunoască. Harley spune că şi el e tratat la fel. Şi nu-i place.

— Ce-i cu el? vrea să ştie Harley. Suedezul dracului! Ce-a păţit la cap? L-a croit cineva sau ce s-a întâmplat?

Eu tac mâlc când spune asta. Nu vreau să intru în amănunte.

Apoi în după-masa aia de duminică văd cum unul dintre băieţi cară o cutie şi o pune în break. Băiatul urcă din nou scările. Dar destul de repede coboară cu o altă cutie şi o pune tot în maşină, în clipa aceea îmi dau seama că se pregătesc să plece. Dar nu-i spun lui Harley ce ştiu. O să afle totul destul de curând.

În dimineaţa următoare Betty îl trimite jos po unul dintre băieţi cu un bilet în care spune că îi pare rău, dar trebuie să plece. Îmi dă adresa din Indio a surorii ei, unde spune că putem să-i trimitem garanţia. Îmi aminteşte că au plătit chiria pe toată luna. Dar pleacă cu opt zile înainte. Speră că ar putea obţine ceva de genul unei restituiri, chiar dacă n-au anunţat cu treizeci de zile înainte. Îmi scrie „Mulţumesc pentru toate cele. Mulţumesc pentru că m-ai coafat atunci”. Semnează biletul cu „A voastră, Betty Holits”.

— Cum te cheamă? îl întreb eu pe băiat.

— Billy.

— Billy, să-i spui mamei tale că îmi pare foarte, foarte rău.

Harley citeşte ce a scris femeia şi zice că or să vadă vreun ban restituit de Fulton Terrace când o face plopul pere. Mai spune că nu-i înţelege pe oamenii ăştia.

— Oameni care trec prin viaţă ca şi cum lumea ar fi obligată să aibă grijă de ei.

Mă întreabă unde se duc. Eu n-am idee. Poate se întorc în Minnesota. De un' să ştiu eu unde se duc? Dar nu cred că se întorc în Minnesota. Cred că se duc să-şi încerce norocul în alt loc.

Connie Nova şi Spuds îşi au scaunele în locurile lor obişnuite, fiecare pe o latură a piscinei. Din când în când se uită la băieții Holits, care duc lucruri la maşină. Apoi iese Holits însuşi, cu câteva haine pe braț. Connie Nova şi Spuds strigă şi-i fac semne cu mâna. Holits îi priveşte de parcă nici nu i-ar cunoaşte. Apoi îşi ridică mâna liberă. Doar o ridică, atâta tot. Ei îi fac semne cu mâna Atunci Holits le face şi el semn cu mâna. Le face cu mâna chiar şi după ce ei s-au oprit. Betty coboară şi îi atinge brațul. Ea nu face semn cu mâna. Nici nu vrea să se uite la oamenii ăştia. Îi spune ceva lui Holits şi trece mai departe spre maşină. Connie Nova se lasă pe speteaza şezlongului şi întinde mâna să dea drumul aparatului de radio portabil. Spuds îşi ține în mână ochelarii de soare şi îi priveşte o vreme pe Holits şi pe Betty. Apoi îşi pune ochelarii deasupra urechilor. Se instalează în şezlong şi se întoarce să-şi bronzeze bătrânul său eu.

Într-un sfârşit au încărcat totul şi sunt gata să se pună în mişcare Băieții stau în spate.

Holits la volan, Betty pe scaunul din dreapta, lângă el. La fel ca atunci când au venit aici.

— La ce te uiți? zice Harley.

Face o pauză. Stă pe scaunul lui şi se uită la televizor. Dar se ridică şi vine la fereastră.

— Ehe, uite-i că pleacă! Habar n-au unde se duc sau ce or să facă. Suedez nebun.

Îi privesc cum ies cu maşina din parcare şi cotesc, intrând pe şoseaua care îi va duce la autostradă. Apoi mă uit din nou la Harley. El se instalează pe scaun. Are lângă el o doză de suc şi pe cap pălăria lui de paie. Se poartă de parcă în veci de veci nu s-a întâmplat şi nu se va întâmpla nimic.

— Harley?

Dar, fireşte, nu mă aude. Mă duc spre el şi rămân în picioare în faţa scaunului său. E mirat. Nu ştie cum s-o ia. Se lasă pe spate, rămâne aşa şi se uită la mine.

Începe să sune telefonul.

— Răspunde tu, te rog, zice el.

Nu-i răspund. De ce-aş face-o?

— Atunci lasă-l să sune, zice el.

Mă duc să iau un mop, nişte cârpe, nişte bureţi cu detergent şi o găleată. Telefonul încetează să mai sune. Harley stă în continuare pe scaun. Dar a oprit televizorul. Îmi iau cheile, ies afară şi urc scările la 17. Deschid, intru şi traversez camera de zi, îndreptându-mă spre bucătăria lor – spre ce a fost bucătăria lor.

Tejghelele au fost spălate şi lustruite, iar chiuveta şi dulapurile sunt curate. Nu-i chiar atât de rău. Las uneltele pentru curăţenie pe sobă şi mă duc să arunc o privire în baie Un pic de frecat pe parchet şi totul va fi în ordine. Apoi deschid uşa dormitorului – încăperea care dă spre piscină. Obloanele sunt ridicate, iar patul e gol. Podeaua străluceşte „Mulţumesc”, spun eu cu voce tare îi doresc să aibă noroc, oriunde s-ar duce. „Mult noroc, Betty.” Unul din sertarele biroului e deschis şi mă duc să-l închid. Într-un colţ din fundul lui văd căpăstrul pe care-l căra Holits atunci când a venit. Probabil l-au uitat în graba plecării. Dar poate că nu l-au uitat. Poate că omul l-a lăsat dinadins.

— Căpăstru, spun eu.

Îl ţin sus, îndreptat spre fereastră, şi îl privesc în lumină Nu-i o iluzie, ci chiar un căpăstru vechi din piele neagră. Nu ştiu prea multe despre căpestre. Dar ştiu că o parte se pune în bot. Partea asta se cheamă zăbală. E confecţionată din oţel. Dârlogii trec peste cap şi acolo sus, unde sunt ţinuţi pe grumaz, între degete. Călăreţul trage de dârlogi încolo şi încoace şi calul se întoarce. E simplu. Zăbala e rece şi grea.

Dacă ar trebui să porți lucrul ăsta între dinți, bănuiesc că te-ai supune numaidecât. Când ai simțit că e trasă, ştii că a venit momentul. Ştii că te duci undeva.

CATEDRALA

Ei, bărbatul ăsta orb, un vechi prieten de-al nevesti-mii, era pe drum şi avea să-şi petreacă noaptea la noi. Nevastă-sa murise. Aşa că vizita rudele din Connecticut ale nevestei moarte. I-a telefonat nevesti-mii de la rudele lui prin alianță. S-au înțeles cum să facă. El o să vină cu trenul – un drum de cinci ore – şi nevastă-mea o să-l întâmpine la gară. Cu zece ani în urmă lucrase pentru el o vară în Seattle şi de-atunci nu-l mai văzuse. Însă ea şi orbul păstraseră legătura. Îşi vorbeau, înregistrau casete şi le trimiteau prin poştă de la unul la altul. Vizita lui nu mă entuziasma. Era o persoană pe care n-o cunoşteam. Şi mă necăjea că era orb. Tot ce ştiam despre orbire venea din filme. În filme orbii se mişcă lent şi nu râd niciodată Uneori sunt conduşi de câini dresați special pentru ei. Nu ardeam de nerăbdare să primesc un orb în casa mea.

Vara aceea, în Seattle, nevastă-mea avusese nevoie de o slujbă. N-avea bani deloc. Bărbatul cu care urma să se mărite la sfârşitul verii era la şcoala de ofițeri. Nici el n-avea bani Dar ea era îndrăgostită de tip şi el era îndrăgostit de ea etc. Ea văzuse în ziar un anunț – ANGAJEZ:

Lector pentru un bărbat orb, plus un număr de telefon. A dat telefon, s-a dus acolo şi a fost angajată pe loc. Lucrase toată vara pentru orbul ăsta. Îi citea diferite materiale, studii de caz, rapoarte, lucruri din astea. L-a ajutat să-şi organizeze birouaşul din departamentul districtual de servicii sociale. Deveniseră buni prieteni – soția mea şi orbul. De unde ştiu lucrurile astea? Mi le-a spus ea. Şi mi-a spus şi altceva. În ultima ei zi la birou orbul a întrebat-o

dacă-i dă voie să-i atingă faţa. Ea a fost de acord Mi-a spus că el i-a atins cu degetele fiecare parte a feţei, a nasului – chiar şi gâtul! Ea n-a uitat niciodată. Ba chiar a încercat să scrie un poem despre asta. Încerca mereu să scrie câte un poem. Scria un poem sau două în fiecare an, de regulă după ce i se întâmpla ceva cu adevărat important.

Când am ieşit prima dată împreună, mi-a arătat poemul. În poem îşi amintea degetele lui şi felul în care îi pipăiseră faţa. În poem vorbea despre ce simţise la vremea aceea, ce îi trecuse prin minte când orbul i-a atins nasul şi buzele. Ţin minte că poemul nu mi s-a părut grozav. Bineînţeles, nu i-am spus-o. Poate că nu înţeleg eu poezia. Recunosc că volumele de versuri nu mă ispitesc deloc.

Oricum, bărbatul care s-a bucurat primul de graţiile ei, viitorul ofiţer, fusese iubitul copilăriei ei. Aşadar era OK. Vreau să spun că la sfârşitul verii l-a lăsat pe orb să-şi plimbe mâinile pe faţa ei, i-a spus bun rămas, s-a măritat cu iubirea din copilărie, care acum era ofiţer cu brevet, şi a plecat din Seattle. Dar ea şi orbul au păstrat legătura. Primul contact l-a făcut ea după vreun an de zile L-a sunat la telefon într-o noapte de la o bază aeriană din Alabama. Voia să discute cu el. Au discutat. El a rugat-o să-i trimită o casetă înregistrată în care să-i povestească despre viaţa ei. Aşa a făcut l-a trimis o casetă. Pe casetă i-a povestit orbului despre soţul ei şi despre viaţa lor împreună în cadrul armatei. I-a spus orbului că îşi iubeşte soţul, dar că nu-i plăcea unde locuiau şi nu-i plăcea că el face parte din chestia aia militaro-industrială. I-a povestit orbului că a scris un poem şi că el e în poemul ăsta. I-a povestit că scria un poem despre cum e să fii nevasta unui ofiţer de aviaţie. Nu terminase poemul. Încă mai lucra la el. Orbul a înregistrat o casetă. I-a trimis caseta. Ea a înregistrat o casetă. Şi-aşa au continuat ani de-a rândul. Ofiţerul nevestei mele a fost trimis la post la o bază şi apoi la alta.

Ea a expediat casete de la Moody AFB, Meguire, Meconnell şi, în fine, din Travis, lângă Sacramente, unde într-o noapte a ajuns să se simtă singură şi ruptă de oamenii pe care îi pierdea întruna în viaţa asta hoinară. Simţea că nu mai poate să meargă mai departe. A intrat în casă, a strâns toate pilulele şi capsulele din dulăpiorul cu medicamente şi le-a dat pe gât cu o sticlă de gin. Apoi s-a băgat într-o cadă cu apă fierbinte şi a leşinat.

Dar în loc să moară, i s-a făcut greaţă. A vomitat. Ofiţerul ei – de ce ar trebui să aibă un nume? Era iubitul din copilărie, ce mai vrea? – s-a întors acasă de undeva, a găsit-o şi a chemat ambulanţa. În timp, ea a povestit şi a înregistrat totul pe o casetă şi i-a trimis caseta orbului. În cursul anilor a înregistrat pe casete tot felul de întâmplări şi a expediat casetele cu maximum de viteză. Cred că, pe lângă scrierea unui poem în fiecare an, casetele erau principalul ei mijloc de relaxare. Pe o casetă îi spunea orbului că s-a hotărât să se despartă o vreme de ofiţerul ei. Pe altă casetă i-a vorbit despre divorţul ei. Noi doi am început să ne întâlnim şi, bineînţeles, ea i-a povestit orbului şi despre asta. Îi spunea tot sau aşa mi se părea mie O dată m-a întrebat dacă n-aş vrea să ascult caseta cea mai recentă primită de la orb. Asta a fost acum un an. Pe casetă se vorbea despre mine, mi-a spus ea. Aşa că eu am zis OK, o ascult. Ne-am pus de băut şi ne-am instalat în camera de zi. Ne-am pregătit să ascultăm. Mai întâi ea a introdus caseta în aparat şi a reglat câteva butoane. Apoi a apăsat o clapetă Banda a scheunat şi cineva a început să vorbească cu o voce din aia puternică. Ea a micşorat volumul. După câteva minute de pălăvrăgeală inofensivă, mi-am auzit numele în gura străinului, a orbului, pe care nu-l cunoşteam! Şi apoi asta: „Din tot ce mi-ai spus despre el, pot conchide doar că...” Dar am fost întrerupţi, cineva a bătut la uşă sau s-a

întâmplat altceva şi n-am mai reluat niciodată caseta. Poate că a fost mai bine aşa. În fond, auzisem ce voiam să aud.

Acum acelaşi orb venea să doarmă în casa mea.

— Aş putea să-l iau la bowling, i-am spus soției mele.

Ea stătea lângă suportul de vase şi făcea cartofi pai. A pus jos cuțitul pe care-l folosea şi s-a întors spre mine.

— Dacă mă iubeşti, a spus ea, o să faci asta pentru mine. Dacă nu mă iubeşti, perfect. Dar dacă tu ai avea un prieten – orice prieten – şi prietenul ăsta ar veni în vizită, l-aş face să se simtă bine.

Şi-a şters mâinile cu cârpa de vase.

— Eu n-am prieteni orbi, am zis eu.

— Tu n-ai prieteni *deloc,* a răspuns ea. Punct. De altminteri, ce dracu', nevastă-sa a murit de curând! Nu pricepi? Omul ăsta şi-a pierdut soția!

N-am răspuns. Ea mi-a povestit câte ceva despre soția orbului. Se numea Beulah. Beulah! Nume potrivit pentru o femeie de culoare.

— Nevastă-sa era negresă? am întrebat eu.

— Eşti nebun? a zis nevastă-mea. Te-ai scrântit aşa, deodată, sau ce ți s-a întâmplat?

A ridicat un cartof de jos. Îl văzusem cum lovise podeaua, apoi cum s-a rostogolit sub sobă.

— Ce-i cu tine? a mai zis ea. Eşti beat?

— Întrebam şi eu aşa, am replicat.

În acel moment nevastă-mea mi-a dat o mulțime de amănunte care nu mă prea interesau. Am umplut un pahar cu băutură şi m-am aşezat la masa din bucătărie ca s-o ascult. Fragmentele povestirii au început să se lege, să capete sens.

Beulah se angajase la bărbatul orb în vara de după ce nevastă-mea încetase să mai lucreze pentru el. După puțină vreme Beulah şi bărbatul orb au avut cununia religioasă. O cununie restrânsă, discretă – de astfel, cine ar dori să se

ducă la o asemenea cununie? Doar cu ei doi, plus pastorul şi soția pastorului. A fost totuşi o cununie religioasă. Aşa dorise Beulah, spunea el. Dar încă de pe atunci Beulah purta cancerul în glande. După ce au stat nedespărțiți vreme de opt ani – *nedespărțiți* a fost cuvântul folosit de soția mea sănătatea lui Beulah s-a degradat rapid. Femeia a murit într-o cameră de spital din Seattle, iar bărbatul orb a stat lângă patul ei şi a ținut-o de mână. Ei s-au căsătorit, au trăit şi au muncit împreună, au dormit împreună – au făcut sex, desigur – şi apoi orbul a trebuit s-o înmormânteze. Şi toate astea fără ca el să fi văzut vreodată cum arăta femeia lui, fir-ar să fie! Asta îmi depăşea puterea de înțelegere. Când am auzit povestea, l-am compătimit câteva secunde pe bărbatul orb. Apoi m-am pomenit gândindu-mă că soția lui trebuie să fi avut o viață nefericită, închipuiți-vă o femeie care nu se poate vedea niciodată aşa cum apare în ochii iubitului. O femeie care trăieşte zi de zi fără să primească vreodată un compliment cât de mic de la iubitul ei O femeie al cărei soț nu poate să citească niciodată expresia de pe fața ei, fie ea una de nefericire sau ceva mai bun. O femeie care, dacă voia, se machia, dacă nu, nu. Pentru el oricum nu conta. Dacă voia, putea să se dea cu fard verde pe pleoapele unui ochi, să-şi pună un ac în nară, pantaloni galbeni şi pantofi purpurii. Pentru el era totuna. Şi apoi să alunece în moarte, cu mâna orbului pe mâna ei, cu ochii orbului vărsând lacrimi – îmi închipui eu acum –, iar ultimul ei gând poate a fost exact ăsta; că el n-a ştiut niciodată cum arăta ea şi acum ea e în drum spre mormânt. Lui Robert i-au rămas o mică poliță de asigurare şi jumătate dintr-o monedă mexicană de douăzeci de pesos. Cealaltă jumătate a monedei a rămas în sicriu, cu ea. Patetic.

Deci când a venit momentul, soția mea s-a dus la gară să-l ia. Cum n-aveam altceva de făcut decât să aştept – sigur, pe el îl învinuiam pentru asta mă cinsteam şi mă uitam la

televizor şi atunci am auzit cum intră maşina pe alee. M-am ridicat de pe sofa cu pahar cu tot şi m-am dus la fereastră ca să mă uit.

Am văzut-o pe soția mea râzând în timp ce parcă maşina. Am văzut-o cum iese din maşină şi închide portiera. Continua să zâmbească De-a dreptul uimitor! A ocolit, trecând pe partea cealaltă a maşinii, unde orbul începuse să iasă. Orbul ăsta, imaginați-vă, avea o barbă mare! Barbă la un orb! E prea de tot, zău aşa! Orbul a întins mâna spre bancheta din spate şi a tras un geamantan. Nevastă-mea l-a luat de braț, a închis portiera maşinii şi, vorbind tot drumul, l-a condus pe alee şi apoi în sus, pe trepte, spre veranda din față. Eu am oprit televizorul, mi-am băut paharul, l-am clătit şi mi-am uscat mâinile. Apoi m-am dus la uşă.

Nevastă-mea a zis:

— Să-ți fac cunoştință cu Robert. Robert, el e soțul meu. Ştii totul despre el.

Radia toată îl ținea pe orb de mâneca hainei.

Orbul a dat drumul geamantanului şi a întins mâna.

I-am luat-o. El mi-a strâns-o tare, a ținut-o şi apoi i-a dat drumul.

— Nu ştiu de ce, dar am senzația că ne-am mai întâlnit, a trâmbițat el.

— La fel şi eu, am zis.

Altceva n-am ştiut să spun. Apoi am zis:

— Bine ai venit! Ştiu o mulțime de lucruri despre tine.

Am început apoi să ne deplasăm în grupul nostru restrâns de pe verandă în camera de zi. Nevastă-mea îl călăuzea, ținându-l de braț. Orbul îşi căra geamantanul în mâna cealaltă. Nevastă-mea spunea lucruri de genul „La stânga ta.

Aici, Robert. E bine. Acum atenție, acolo-i un scaun. Aşa, aşa. Stai jos aici Asta e sofaua. Am cumpărat sofaua acum două săptămâni”.

Eu am dat să spun ceva despre sofaua cea veche. Mie îmi plăcuse. Dar n-am spus nimic. Apoi am vrut să spun altceva, de dragul conversației, ceva despre peisajul pe care-l vezi de-a lungul Hudsonului. Cum când te duci *la* New York, trebuie să stai pe partea dreaptă a trenului, iar când vii *de la* New York, pe partea stângă.

— Ai călătorit bine cu trenul? am zis eu. Apropo, pe care parte a trenului ai stat?

— Ce întrebare, pe care parte! a zis nevastă-mea. Ce contează partea?

— Am întrebat şi eu aşa, am zis eu.

— Pe partea dreaptă, a răspuns orbul. N-am mai mers cu trenul de aproape patruzeci de ani. De când eram copil şi mergeam cu părinții mei. A trecut mult timp de-atunci. Aproape că uitasem senzația. Acum am argint în barbă. Sau, oricum, aşa mi s-a spus. Am un aer distins, draga mea? I-a spus apoi orbul nevesti-mii.

— Arăți foarte distins, Robert, a spus ea. Robert! A mai zis apoi. Robert, îmi pare atât de bine că te văd!

În cele din urmă nevastă-mea şi-a luat ochii de la orb şi s-a uitat la mine. Am avut senzația că nu i-a plăcut ce a văzut. Am înălțat din umeri.

N-am întâlnit niciodată şi n-am cunoscut personal vreun om lipsit de vedere. Orbul ăsta se apropia de cincizeci de ani, era solid, chelea şi avea umerii lăsați, ca şi cum ar fi cărat pe ei o greutate mare. Purta pantaloni maro, pantofi maro, cămaşă maro deschis, cravată şi un sacou sport. Fercheş. Avea şi barba aia mare. Dar nu folosea baston şi nu purta ochelari cu lentile negre. Am crezut întotdeauna că ochelarii cu lentile negre sunt obligatorii pentru orbi. Drept să spun, aş fi vrut să aibă ochelari. La prima vedere ochii lui păreau la fel ca ochii oricui. Dar când te uitai mai bine, se observa totuşi o diferență. Prea mult alb în iris, de pildă, iar pupilele păreau să i se rotească în orbite fără ca el să ştie

sau să fie în stare să le oprească. Înfiorător în timp ce mă holbam la faţa lui, am văzut cum pupila lui stângă se întorcea spre nas, pe când cealaltă se căznea să rămână pe loc. Dar degeaba făcea eforturi, fiindcă ochiul ăla continua să hoinărească fără voia lui şi fără ca el să-şi dea seama.

Am zis:

— Să te servesc cu ceva de băut. Ce ţi-ar plăcea? Avem câte ceva din toate E una dintre distracţiile noastre.

— Frate, eu însumi sunt scoţian, a spus el destul de repede cu vocea lui zdravănă.

— De acord, am zis eu. Frate! Categoric, eşti. Ştiam asta.

Degetele lui au pipăit geamantanul, care stătea lângă sofa. Încerca să se orienteze. N-aveam de ce să mă supăr.

— O să-l duc sus, în camera ta, a zis nevastă-mea.

— Nu, e bine aşa, a zis orbul cu voce tare. Poate să aştepte până urc şi eu.

— Puţină apă la whiskey-ul scoţian? am întrebat.

— Foarte puţină, a zis el.

— Ştiam eu.

El a zis:

— Olecuţă. Actorul irlandez, Barry Fitzgerald? Sunt ca tipul ăla. Când beau apă, a zis Fitzgerald, beau apă. Când beau whiskey, beau whiskey.

Nevastă-mea a râs, Orbul şi-a dus mâna sub barbă. Şi-a ridicat barba încet şi apoi a lăsat-o să cadă.

Am pregătit băuturile – trei pahare mari de whiskey, cu un strop de apă în fiecare. Apoi ea era binedispus şi am discutat despre călătoriile lui Robert. Mai întâi am comentat în detaliu zborul lung de pe Coasta de Vest la Connecticut. Apoi drumul din Connecticut până aici, cu trenul. Am băut alt pahar pentru această etapă a călătoriei.

Mi-am amintit că citisem undeva că orbii nu fumează, fiindcă, după cum se presupune, n-ar putea să vadă fumul pe care îl degajă. Credeam că ştiu măcar atâta despre orbi.

Dar orbul ăsta fuma ţigara până la capăt şi îşi aprindea imediat alta. Orbul a umplut scrumiera cu chiştoace şi nevastă-mea a golit-o.

Când ne-am aşezat la cină, am mai băut un pahar. Nevastă-mea a încărcat farfuria lui Robert cu o porţie de biftec decongelat, cartofi pai şi fasole verde. Eu i-am uns două felii de pâine cu unt. Am zis:

— Aici ai nişte pâine cu unt.

Am mai tras o duşcă din paharul meu.

— Haideţi acum să ne rugăm, am zis şi orbul şi-a lăsat capul în jos.

Nevastă-mea m-a privit cu gura căscată.

— Să ne rugăm să nu sune telefonul şi să nu se răcească mâncarea, am adăugat.

Ne-am pus pe înfulecat. Am mâncat tot ce era de mâncat pe masă. Am mâncat ca şi cum venea sfârşitul lumii. N-am discutat, Am mâncat Am halit. Am ras tot de pe masă. Eram puşi serios pe mâncat. Orbul localizase imediat mâncarea şi ştia exact unde se găseşte fiecare lucru din farfuria lui. Priveam cu admiraţie cum folosea cuţitul şi furculiţa pe carne. Îşi tăia două bucăţi de carne, înfigea furculiţa, băga în gură carnea, trecea la cartofii pai, la fasole, iar apoi smulgea o bucată mare de pâine cu unt şi o mânca. Încheia seria cu un gât de lapte. Nu s-a jenat nici să-şi folosească degetele când şi când.

Am terminat totul, inclusiv jumătate din plăcinta cu fragi. Câteva momente am stat ca năuciţi. Feţele ne erau brobonite de sudoare. În cele din urmă ne-am ridicat de la masă şi am lăsat farfuriile murdare. Nu ne-am mai bătut capul. Ne-am dus cu greu în camera de zi şi ne-am cufundat din nou pe locurile noastre. Robert şi nevastă-mea stăteau pe sofa. Eu am ocupat fotoliul cel mare. Am mai băut două sau trei pahare în timp ce ei doi discutau despre lucrurile importante care li se întâmplaseră în ultimii zece ani. În cea

mai mare parte a timpului doar am stat şi am ascultat. Din când în când interveneam şi eu. Nu voiam ca el să creadă că plecasem din încăpere şi nu voiam nici ca ea să creadă că mă simt neglijat. Discutau despre lucruri ce li se întâmplaseră lor – lor! – în cei zece ani care trecuseră. Am aşteptat degeaba să-mi aud numele pe buzele dulci ale nevestei mele – „Şi apoi în viaţa mea a apărut soţul meu drag" sau ceva asemănător. N-am auzit nimic de genul ăsta. S-a discutat mai mult despre Robert. Din câte se părea, Robert făcuse câte ceva din toate. Un orb meşter la toate. Dar cel mai recent el şi soţia lui fuseseră angrosişti Amway. Cu asta, am dedus eu, îşi câştigau existenţa, aşa cum era ea. Orbul era şi radioamator. Vorbea cu vocea lui puternică despre conversaţii pe care le avusese cu radioamatori din Guam, Filipine, Alaska şi chiar Tahiti. Spunea că îşi făcuse o mulţime de prieteni acolo şi ar avea la cine să tragă dacă ar vrea să se ducă vreodată să viziteze locurile alea. Din când în când îşi întorcea faţa oarbă spre mine, îşi punea mâna sub barbă şi mă întreba ceva. De cât timp eram în funcţia actuală? (De trei ani.) îmi plăcea slujba mea? (Nu-mi plăcea.) Aveam de gând să îmi păstrez postul? (Ce alte opţiuni aveam?) în cele din urmă, când am crezut că a cam terminat, m-am ridicat şi am deschis televizorul.

Nevastă-mea s-a uitat la mine iritată. Era gata să explodeze. Apoi s-a uitat la orb şi a zis:

— Robert, tu ai televizor?

Orbul i-a răspuns:

— Draga mea, am două televizoare. Am un aparat TV color şi unul alb-negru, o relicvă. Să vă spun ceva nostim: dacă deschid televizorul – şi îl deschid întotdeauna –, îl deschid chiar pe cel color. Nu vi se pare nostim?

Nu ştiam ce să spun. N-aveam cum să răspund la o asemenea întrebare. N-aveam nicio părere. Aşa că am

urmărit programul de ştiri şi am ascultat ce spunea crainicul.

— Ăsta-i televizor color, a zis orbul. Nu mă întrebaţi cum, dar pot să-mi dau seama.

— L-am schimbat cu puţin timp în urmă, am zis eu.

Orbul a sorbit din nou din pahar. Şi-a ridicat barba, şi-a mirosit-o şi a lăsat-o să cadă. S-a aplecat în faţă pe sofa. Şi-a aranjat scrumiera pe măsuţa de cafea, apoi a dus bricheta la ţigară. S-a lăsat pe speteaza sofalei şi şi-a încrucişat picioarele.

Nevastă-mea şi-a acoperit gura şi apoi a căscat. S-a întins. A zis:

— Cred că o să mă duc sus să-mi pun halatul. Cred c-o să mă schimb în altceva. Robert, vreau să te simţi bine, a spus ea.

— Mă simt cât se poate de bine, a zis orbul.

— Vreau să te simţi în largul tău în casa asta.

— Mă simt în largul meu, a răspuns orbul.

După ce soţia mea a ieşit din încăpere, noi doi, el şi cu mine, am ascultat buletinul meteo şi ştirile sportive. În momentul acela ea era plecată de atâta timp, încât nu ştiam dacă avea de gând să mai vină jos. M-am gândit că poate s-a băgat în pat. Doream să vină din nou jos, la noi. Nu voiam să fiu lăsat singur cu un orb. L-am întrebat dacă mai voia un pahar şi el a zis că da, sigur că da. Apoi l-am întrebat dacă vrea să fumeze nişte iarbă cu mine. Am zis că tocmai am răsucit o ţigară cu marijuana. Nu răsucisem, dar plănuiam să o fac în doi timpi şi trei mişcări.

— Am să-ncerc una împreună cu tine, a zis el.

— E super, am zis. Asta da iarbă!

Am umplut paharele şi m-am aşezat pe sofa, lângă el. Apoi am răsucit două ţigări babane. Am aprins una şi i-am pasat-o. I-am dus-o la degete. El a luat-o şi a tras în piept.

— Ţine-o cât poţi de mult, am zis.

Mi-am dat seama imediat că nu mai fumase iarbă.

Nevastă-mea a coborât într-un halat roz şi cu papuci roz.

— A ce miroase? a zis ea.

— Ne-am gândit să pipăm nişte canabis, i-am răspuns.

Nevastă-mea m-a privit crunt. Apoi l-a privit pe orb şi a zis:

— Robert, nu ştiam că fumezi iarbă.

El a zis:

— O fac acum, draga mea. Există un început pentru toate. Dar încă nu simt nimic.

— Marfa asta e chiar bună, am zis eu. Nu-i tare. E un drog cu care poți să mergi pe bune. Nu-ți tulbură mintea.

— Nu prea are ce să tulbure, frate, a zis el şi a râs.

Nevastă-mea s-a aşezat pe sofa, între orb şi mine. I-am pasat țigara. Ea a luat-o şi a tras un fum, apoi mi-a dat-o înapoi.

— În ce direcție circulă asta? a zis ea, după care a comentat: N-ar trebui să fumez iarbă. De-abia îmi mai țin ochii deschişi, ca să zic aşa. Cina asta m-a dat gata. N-ar fi trebuit să mănânc atât de mult.

— Plăcinta cu fragi e de vină. Ea te-a dat gata, a zis orbul şi a râs cu râsul lui sonor.

Apoi a clătinat din cap.

— Mai e plăcintă, am zis eu.

— Mai vrei nişte plăcintă, Robert? a întrebat nevastă-mea.

— Poate ceva mai târziu, i-a zis el.

Ne-am concentrat atenția pe televizor. Nevastă-mea a căscat din nou şi a zis:

— Patul tău e făcut, Robert, dacă vrei să te culci. Ştiu că trebuie să fi avut o zi obositoare. Când vrei să mergi la culcare, să spui.

L-a scuturat de braț:

— Robert?

El şi-a revenit şi a zis;

— M-am simțit cu adevărat minunat. Asta bate casetele, nu-i aşa?

Eu am intervenit:

— Vine la tine.

Şi i-am pus jointul între degete. A inhalat, a ținut fumul în piept şi apoi l-a dat afară. Ai fi zis că fumează iarbă de când avea nouă ani.

— Mulțumesc, frate, a zis el. Dar cred că mi-ajunge. Cred că încep să o simt.

I-a întins nevesti-mii chiştocul aprins.

— La fel şi la mine, a zis ea *Ditto.* La fel şi pentru mine.

A luat chiştocul şi mi l-a pasat.

— S-ar putea să stau aici, cu ochii închişi, câtva timp. Între voi doi, gagiilor. Dar sper să nu vă supărați, OK? Niciunul dintre voi. Dacă vă supără, spuneți. Altminteri pot să stau aici cu ochii închişi până când vreți să mergeți la culcare. Patul tău e făcut, Robert. Este exact lângă odaia noastră de la etaj. Te conducem noi sus când doreşti să te culci. Băieți, să mă treziți dacă adorm.

A spus asta, apoi a închis ochii şi a adormit.

Programul de ştiri s-a sfârşit. M-am ridicat şi am schimbat canalul. M-am aşezat din nou pe sofa. Îmi părea rău că nevastă-mea s-a înmuiat. Stătea cu capul răsturnat pe speteaza sofalei şi cu gura deschisă. Se răsucise, iar halatul îi alunecase de pe picioare şi dezgolise o coapsă îmbietoare. Am întins mâna ca să trag halatul şi să o acopăr şi în momentul ăla l-am privit pe orb. Ce mama dracului! Am smucit halatul şi l-am dat din nou la o parte.

— Să spui când mai vrei plăcintă cu fragi, am zis eu.

— O să spun, a zis el.

— Eşti obosit? am întrebat. Vrei să te duc sus, la patul tău? Vrei să faci nani?

— Încă nu, a zis el. Nu Am să stau cu tine, frate. Dacă nu te deranjează. Mă duc la culcare când te duci şi tu. Noi doi

n-am avut ocazia să discutăm. Ştii ce vreau să spun? Am senzaţia că eu şi cu ea am monopolizat seara.

Şi-a ridicat iar barba şi apoi a lăsat-o să cadă Şi-a luat ţigările şi bricheta.

— Nu mă deranjează deloc, am spus eu.

Apoi am adăugat:

— Mă bucur că putem sta de vorbă.

Şi zău că nu mințeam. În fiecare seară fumam iarbă şi mă culcam cât puteam de târziu. Nevastă-mea şi cu mine nu ne culcam niciodată la aceeaşi oră. Şi când adormeam într-adevăr, aveam visele alea. Uneori mă trezeam din coşmar şi inima mi-o lua razna.

La televizor era un film despre biserică şi Evul Mediu. Nu era o emisiune care să te dea pe spate. Eu voiam să mă uit la altceva. Am comutat pe alte canale. Dar nici acolo nu era nimic interesant. Aşa că m-am întors la primul canal şi mi-am cerut scuze.

— Frate, e foarte bine, a zis orbul. Îmi convine de minune. Orice vrei tu să vezi e OK. Întotdeauna învăț câte ceva. Învățatul nu are sfârşit.

Nu-mi strică să învăț ceva şi în seara asta. De-aia am urechi.

O vreme n-am scos niciun cuvânt. Orbul se aplecase în față, cu capul întors spre mine şi urechea dreaptă îndreptată în direcția televizorului. Foarte derutant. Din când în când pleoapele îi căzdeau şi apoi, brusc, i se deschideau iar. Din când în când îşi băga degetele în barbă şi trăgea de ea, ca şi cum se gândea la ceva auzit la televizor.

Pe ecran un grup de bărbați în sutane era atacat şi chinuit de alți bărbați, îmbrăcați în nişte costume ce închipuiau schelete sau în costume de diavoli. Bărbații îmbrăcați în diavoli purtau măşti de diavoli, coarne şi cozi lungi Carul ăla alegoric făcea parte dintr-o procesiune.

Naratorul englez spunea că procesiunea asta se desfăşura în Spania o dată pe an. Am încercat să-i explic orbului ce se petrecea.

— Schelete. Ştiu ce sunt scheletele, a spus el şi a dat din cap.

La televizor apărea o catedrală. A urmat apoi o prezentare prelungită, lentă, a altei catedrale, în sfârşit imaginea s-a schimbat brusc şi a trecut la catedrala aia vestită din Paris, cu contraforţii ei avântaţi şi turlele ce se înălţau către nori. Aparatul de filmat s-a îndepărtat ca să ofere o imagine de ansamblu a catedralei ce se înălţa deasupra liniei orizontului.

Erau momente când naratorul englez tăcea şi lăsa pur şi simplu aparatul de filmat să se deplaseze, astfel încât să înfăţişeze catedralele din toate unghiurile. Alteori aparatul de filmat făcea un tur prin zona rurală, unde nişte bărbaţi mânau boii pe câmp. Am aşteptat cât am putut de mult. Apoi am simţit că trebuie să spun ceva. Am zis:

— Acum se prezintă exteriorul acestei catedrale. Garguii. Statui sculptate în aşa fel încât să semene cu nişte monştri. Cred că ăştia-s în Italia. Da, sunt în Italia. Pe pereţii bisericii se văd nişte picturi.

— Sunt fresce, frate? a întrebat el şi a sorbit din pahar.

Am întins mâna şi eu spre paharul meu. Dar era gol. Am încercat să-mi amintesc ce ştiam.

— Mă întrebi dacă sunt fresce? am zis. Bună întrebare. Nu ştiu.

Aparatul de filmat s-a mutat pe o catedrală din afara Lisabonei. Deosebirile dintre catedrala portugheză şi catedralele franceze şi italiene nu erau foarte mari. Dar se vedeau. Mai ales la interioare. Apoi mi-a trecut ceva prin minte şi am zis:

— Mi-a trecut ceva prin minte. Ai idee ce e aia o catedrală? Cum arată, vreau să spun? Pricepi ce zic? Dacă o

persoană îți spune despre o catedrală, ai idee despre ce vorbeşte? Ştii care e deosebirea dintre aia şi o biserică baptistă, să zicem?

A lăsat fumul să-i iasă încet din gură.

— Ştiu că a fost nevoie de sute de muncitori şi de cincizeci sau o sută de ani ca să fie ridicate, a zis el. Adineauri l-am auzit pe bărbatul ăla spunând asta. Ştiu că generații întregi ale aceleiaşi familii au lucrat la o catedrală. Şi asta a spus-o tot el. Oamenii care au lucrat o viață la ele n-au apucat să-şi vadă lucrarea terminată. În privința asta, frățioare, ei nu se deosebesc de noi, ceilalți. N-am dreptate?

A râs. Pleoapele i-au coborât din nou. Capul i s-a lăsat în jos. Parcă moțăia. Poate îşi imagina că e în Portugalia. Televizorul arăta acum o altă catedrală. Asta era în Germania. S-a auzit vocea monotonă a englezului.

— Catedrale, a spus orbul.

S-a ridicat şi a răsucit capul încolo şi încoace.

— Dacă vrei să ştii adevărul, frățioare, cam asta-i tot ce ştiu. Ce ți-am spus adineauri. Ce am auzit de la el. Dar n-ai putea să-mi descrii o catedrală? Aş vrea s-o faci. Mi-ar plăcea s-o faci. Dacă vrei să ştii, de fapt nu am o imagine prea clară.

Am privit foarte atent imaginea catedralei de pe ecran. Cum să încep să o descriu? Dar să zicem că viața mea ar depinde de asta. Să zicem că viața mea e amenințată de un dement care îmi spune că trebuie s-o fac, altminteri mă omoară.

M-am uitat fix la catedrală până când imaginea s-a schimbat brusc şi a apărut un peisaj rural. M-am uitat, dar fără folos. M-am întors spre orb şi am zis:

— În primul rând toate sunt foarte înalte.

Mă uitam în jur prin încăpere, căutând idei.

— Toate se înalță mult, mult de tot. Din ce în ce mai sus. Spre cer. Unele sunt atât de mari, încât trebuie să aibă

neapărat aceste puncte de sprijin. Să le țină în picioare, ca să zic aşa. Alea se numesc contraforți. Îmi amintesc de viaducte, deşi nu ştiu din ce motiv. Da' poate că nu ştii nici cum îs viaductele? Uneori catedralele au diavoli şi chestii d-astea pe fațadă. Alteori nobili şi doamne. Nu mă întreba de ce, am mai zis.

El dădea din cap partea de sus a trupului său părea să se balanseze înainte şi înapoi.

— Nu prea mă descurc, nu-i aşa? am zis.

El n-a mai dat din cap, ci s-a aplecat în față pe marginea sofalei. În timp ce asculta ce-i spuneam, îşi trecea degetele prin barbă. Îmi dădeam seama că nu reuşesc să mă fac înțeles. Dar el aştepta totuşi să continui. Mă aproba, dând din cap, ca şi cum încerca să mă încurajeze. Am încercat să mă gândesc ce să-i mai spun.

— Sunt într-adevăr mari, am zis. Sunt masive. Sunt construite din piatră. Uneori şi din marmură. În acele vremuri de demult, când construiau catedrale, oamenii voiau să fie aproape de Dumnezeu. În acele vremuri de demult Dumnezeu era o parte importantă din viața fiecărui om. Poți să-ți dai seama după felul în care construiau catedralele. Îmi pare rău, am spus, dar pare-se că nu pot face mai mult pentru tine. Pur şi simplu nu mă pricep.

— E-n regulă, frate, a zis orbul. Hei, ascultă! Sper să nu te superi că îți zic, dar pot să te întreb ceva? Am să-ți pun o întrebare simplă. Răspunzi cu da sau nu. Sunt pur şi simplu curios şi nu-i nicio supărare. Eşti gazda mea. Dar dă-mi voie să te-ntreb dacă eşti cumva credincios? Nu te superi că întreb?

Am scuturat din cap. Doar că el nu putea să mă vadă. Pentru orb a clipi şi a da din cap sunt totuna.

— Presupun că nu-s credincios, Nu prea cred eu. În nimic. Uneori e greu. Înțelegi ce vreau să zic?

— Sigur că da, mi-a răspuns el.

— Perfect, am zis.

Englezul continua să prezinte. Nevastă-mea a oftat în somn. A inspirat adânc şi a continuat să doarmă.

— Va trebui să mă ierți, am zis eu. Dar nu pot să-ți spun cum arată o catedrală. Pur şi simplu n-am în mine darul ăsta. Nu-s în stare de mai mult de-atât.

Orbul stătea foarte liniştit, cu capul plecat, şi mă asculta.

Am zis:

— Adevărul e că pentru mine catedralele nu înseamnă mare lucru. Nu înseamnă nimic. Catedrale. Sunt ceva la care te uiți la televizor noaptea târziu. Cam asta sunt.

În momentul ăla orbul şi-a dres glasul. A scos la iveală ceva. A scos o batistă din buzunarul de la spate. Apoi a zis:

— Înțeleg, frate. E OK. Se-ntâmplă. Nu te necăji din cauza asta. Ei, dar ia fii atent! Îmi faci o favoare? Am o idee. Ce-ar fi să cauți nişte hârtie de desen? Şi un pix. O să facem ceva. O să desenăm una împreună. Fă rost de un pix şi nişte hârtie de desen. Haide, frate, fă rost de materialul ăsta!

Aşa că m-am dus la etaj. Simțeam că parcă nu mai aveam niciun fel de putere în picioare. Mi le simțeam ca după o alergare. M-am uitat în jur în odaia nevesti-mii. Am găsit nişte pixuri într-un coşuleț de pe masă. Apoi am încercat să mă gândesc unde să caut genul de hârtie despre care vorbea orbul.

La parter, în bucătărie, am găsit o pungă de hârtie care avea la fund nişte foi de ceapă. Am golit punga şi am scuturat-o. Am adus-o în camera de zi şi m-am aşezat pe jos, lângă picioarele lui Robert. Am mutat nişte lucruri, am netezit încrețiturile pungii, apoi am întins-o pe măsuța de cafea.

Orbul s-a dat jos de pe sofa şi s-a aşezat lângă mine, pe covor.

Şi-a plimbat degetele peste hârtie. A pipăit în sus şi-n jos marginile foii, ba chiar şi dunga ei. A pipăit colțurile.

— Perfect, a zis el. Perfect, hai s-o facem.

Mi-a apucat mâna – mâna cu pixul. Şi-a strâns mâna lui peste ea.

— Dă-i bătaie, frate! Desenează, a zis el. Desenează. O să înţelegi Eu te urmăresc. O să fie fain. Numai să începi aşa cum îţi spun eu. O să înţelegi. Desenează, a zis orbul.

Şi am început. Mai întâi am desenat o cutie ce semăna a casă. Putea să fie casa în care locuiam. Apoi am pus peste ea un acoperiş. La capetele acoperişului am desenat turle. Sminteală curată.

— Grozav! a zis el. Colosal! Te descurci de minune! Te-ai gândit vreodată că ţi se va întâmpla aşa ceva cât trăieşti? Ce zici, frate? Ei, ei, viaţa e ciudată, cum ştim cu toţii! Acu' nu te opri. Ţine-o tot aşa.

I-am pus ferestre boltite. Am desenat contraforţi avântaţi spre cer. Am atârnat de ea uşi imense. Nu mă mai puteam opri. Staţia TV şi-a încetat emisia. Am pus deoparte pixul şi mi-am încleştat şi descleştat degetele. Orbul a pipăit toată hârtia. Şi-a trecut vârfurile degetelor peste ea, peste tot ce desenasem, şi a dat din cap aprobator.

— Fainã treabă.

Am luat din nou pixul şi el mi-a găsit mâna. Mi-am continuat treaba. N-am stofă de artist. Dar nu m-am mai putut opri din desenat.

Nevastă-mea a deschis ochii şi ne-a privit uimită. S-a aşezat în capul oaselor pe sofa, cu halatul desfăcut. A zis:

— Ce faceţi voi acolo? Spuneţi-mi. Vreau să ştiu.

Eu nu i-am răspuns.

Orbul i-a spus:

— Desenăm o catedrală. La asta lucrăm, eu şi el. Apasă tare, mi-a zis apoi mie. E perfect. E frumos. Indiscutabil. Ţi-a ieşit, frate! Îmi dau seama. N-ai crezut că poţi. Dar poţi, nu-i aşa? Ţi-ai dat drumul tare de tot. Înţelegi ce vreau să spun? Încă puţin şi o să ne iasă ceva extraordinar. Ce-ţi mai

face brațul? A întrebat. Acum pune nişte oameni acolo, înăuntru. Ce catedrală e aia fără oameni?

Nevastă-mea a zis:

— Ce se petrece aici? Robert, ce faci? Ce se întâmplă?

— E-n regulă. Acum închide ochii, mi-a spus mie orbul.

Aşa am făcut. I-am închis, aşa cum mi-a spus.

— Sunt închişi? Nu trişa.

— Sunt închişi, am zis eu.

— Ține-i aşa!

Apoi a zis:

— Nu te opri acum! Desenează!

Aşa că am continuat să desenăm. Degetele lui îmi călăreau degetele mele în timp ce mâna mi se deplasa peste hârtie. Nu semăna cu nimic din ce făcusem vreodată până acum.

Apoi el a zis:

— Cred că e gata. Cred că ai reuşit. Aruncă o privire. Ei, cum ți se pare?

Dar eu țineam ochii închişi. M-am gândit să-i țin aşa încă puțin. M-am gândit că ar trebui să fac lucrul ăsta.

— Ei? a zis el. Te uiți?

Ochii mei erau tot închişi. Eram în casa mea. Ştiam asta. Dar n-aveam senzația că sunt înăuntrul unui lucru.

— E într-adevăr ceva extraordinar, am spus.

CUPRINS

PENE
CASA LUI CHEF
CONSERVARE

COMPARTIMENTUL
UN LUCRU MIC ŞI BUN
VITAMINE
CU BĂGARE DE SEAMĂ
LOCUL DE UNDE TE SUN
TRENUL
FEBRĂ
CĂPĂSTRUL
CATEDRALA